

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE SCENARIO OF HIGHER EDUCATION ADMINISTRATION
OF CHINESE BUDDHIST ORDER OF SANGHA IN THAILAND

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2020

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

58252803 : การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต

คำสำคัญ : อนาคตภาพ, การจัดอุดมศึกษา, คณะสงฆ์เงินนิกาย

พระ วีระพงษ์ ปาสาณนท์: อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วังถนอมศักดิ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย โดยใช้วิธีวิจัยอนาคต (EDFR) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ 19 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มได้แก่ 1) กลุ่มพระเถระผู้บริหารระดับสูงของคณะสงฆ์เงินนิกาย 7 คน 2) กลุ่มผู้บริหารด้านการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย 7 คน 3) กลุ่มผู้บริหารการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสำหรับการทำ EDFR รอบที่ 1 และแบบสอบถามสำหรับการทำ EDFR รอบที่ 2 สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ฐานนิยม มัธยฐาน พิสัย ระหว่างควอไทล์ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย มีรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย 2) ด้านวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา 3) ด้านอาคารสถานที่ การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในที่ดินของคณะสงฆ์เงินนิกาย 4) ด้านหลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์เงินนิกาย 5) ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา 6) ด้านงบประมาณ 7) ด้านบุคลากรอุดมศึกษา 8) ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา 9) ด้านการรับนักศึกษา และ 10) ด้านการประชาสัมพันธ์

58252803 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : SCENARIO, HIGHER EDUCATION, CHINESE BUDDHIST ORDER OF SANGHA IN THAILAND

PHRA WEERAPONG PASANON : THE SCENARIO OF HIGHER EDUCATION ADMINISTRATION OF CHINESE BUDDHIST ORDER OF SANGHA IN THAILAND THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR MATTANA WANGTHANOMSAK, Ph.D.

This research aims to identify the scenario of higher education administration of Chinese Buddhist Order of Sangha in Thailand. The study was conducted using Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) Method, and 19 experts were purposively selected and can be divided into 3 categories: 1) 7 senior executives (Phra Thera) of the Chinese Buddhist Order of Sangha. 2) 7 educational administrators of the Chinese Buddhist Order of Sangha and 3) 5 educational administrators of general higher education institutes. The instruments employed in this research were semi-structured interview to collect data in EDFR round 1 and questionnaire to collect data in EDFR round 2. The statistics used in the study were: mode, median, interquartile range, and content analysis.

The research findings revealed that:

The scenario of higher education administration of Chinese Buddhist Order of Sangha in Thailand is as follows: 1) philosophy of higher education of Chinese Buddhist Order of Sangha, 2) Vision and Goal of Higher education, 3) University buildings, 4) Curriculum of Chinese Buddhist Order of Sangha in Thailand, 5) The development of Higher education administration, 6) Budgeting, 7) Staffing, 8) Establishing the academic collaboration network, 9) Student admission nationally and internationally and 10) Public relations.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาและเมตตาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วังณอมศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยมุ่งมั่นในการวิจัยจนบรรลุผลที่มุ่งหวัง ส่งผลให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขออนุโมทนาขอพระคุณในความกรุณาและความเมตตาเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

อนุโมทนาขอพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณ จันทโรนานนท์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ทุกท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์งานวิจัยสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อนุโมทนาขอพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าให้ข้อมูลสัมภาษณ์ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญที่มีได้ ปรากฏในตำราเป็นความประทับใจและความภาคภูมิใจ ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี อนุโมทนาขอพระคุณคณาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ให้ความรู้ให้คำแนะนำและประสบการณ์อันมีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเจ้าของวิทยานิพนธ์ทุกเล่มที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ รุ่น 13/1 และชาวภาคบริหารการศึกษาทุกคนที่ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และเป็นกำลังใจตลอดมา อนุโมทนาขอพระคุณบิดา มารดา และญาติมิตรทุกท่าน ที่ได้ให้ความรักความเอาใจใส่ และแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยได้มีกำลังใจและผลักดันจนผู้วิจัยประสบความสำเร็จ

กราบอนุโมทนาพระคุณ พระคณาจารย์จันทรธรรมปัญญาจริยาภรณ์ (เย็น เขี้ยวมหาเถระ) อดีตเจ้าอาวาสวัดมิ่งกรมลาวาส อดีตครองเจ้าคณะใหญ่จันทบุรี ที่มองเห็นคุณค่าของผู้วิจัยและให้การสนับสนุนส่งเสริมให้เรียนต่อในระดับปริญญาตรี กราบอนุโมทนาพระอาจารย์จันคณาณัติจันท (เย็นจั่ง) ผู้สถาปนาโรงเรียนมิ่งกรมลาวาสวิทยาลัย ที่สานต่อปณิธานของหลวงพ่อบุญในการสนับสนุนมอบทุนการศึกษาให้แก่พระภิกษุสามเณรในคณะสงฆ์จันทบุรีให้ได้เรียนต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงผู้วิจัยในครั้งนี้ด้วย และคอยสอบถามให้กำลังใจตลอดมา สุดท้ายนี้ผลอันเป็นประโยชน์คุณค่าอันเกิดจากงานวิจัยนี้ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่บิดา มารดา พระคุณครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ และบูรพาจารย์ทุกท่าน

วีระพงษ์ ปาसानนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ข้อคำถามการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	19
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	20
การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา.....	20
ความหมายของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา.....	20
บทบาทของอุดมศึกษา.....	22
รูปแบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา.....	24
โครงสร้างและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ.....	25
การประกันคุณภาพการศึกษา.....	29
มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา.....	32

มหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย	40
คณะสงฆ์จีนนิกาย	44
การศึกษาของคณะสงฆ์จีนในประเทศไทย	49
สถาบันอุดมศึกษาของมหายานในประเทศจีน	51
การวิจัยอนาคต.....	53
การวิจัยอนาคต อี ดี เอฟ อาร์ (EDFR - Ethnographic Delphi Futures Research)	56
ประโยชน์ของการศึกษาและการวิจัยอนาคต.....	59
แนวคิดการจัดอุดมศึกษา.....	65
1. ปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย.....	65
2. วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา	71
3. อาคารสถานที่.....	76
4. หลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกาย.....	83
5. การพัฒนาการจัดอุดมศึกษา.....	90
6. งบประมาณ	91
7. บุคลากรอุดมศึกษา.....	93
8. การสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา.....	102
9. การรับนักศึกษา.....	104
10. การประชาสัมพันธ์	110
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	115
งานวิจัยในประเทศ.....	115
งานวิจัยต่างประเทศ.....	123
สรุป.....	126
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	127
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	127

ระเบียบวิธีวิจัย	129
แผนแบบการวิจัย (Research design).....	129
ผู้เชี่ยวชาญ	130
ตัวแปรที่ศึกษา	130
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	130
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย.....	131
การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย.....	132
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	132
สรุป.....	134
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	135
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย	135
การทำ EDR รอบที่ 1.....	135
การทำ EDR รอบที่ 2.....	139
สรุปอนาคตภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย	169
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	175
สรุปผลการวิจัย.....	175
อภิปรายผลการวิจัย.....	179
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	211
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	211
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	212
รายการอ้างอิง	213
ภาคผนวก.....	220
ภาคผนวก ก หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญและสัมภาษณ์งานวิจัย	221
ภาคผนวก ข รายงานผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย.....	223

ภาคผนวก ค เครื่องมือวิจัย EDFR รอบที่ 1.....	229
ภาคผนวก ง เครื่องมือวิจัย EDFR รอบที่ 2.....	232
ประวัติผู้เขียน.....	244

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบการคาดการณ์ระหว่างนักอนาคตและหมอดู.....	55
ตารางที่ 2 แสดงการลดลงของค่าความคาดเคลื่อนเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi technique)	61
ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาการศึกษาและการจัดการศึกษา	66
ตารางที่ 4 ขอบเขตการศึกษาปรัชญาการศึกษา	67
ตารางที่ 5 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	129
ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายด้านปรัชญาของการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย.....	140
ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัดการอุดมศึกษา	142
ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายด้านอาคารสถานที่.....	148
ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายด้านหลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกาย.....	151
ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายด้านการพัฒนาการจัดการอุดมศึกษา.....	154
ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายด้านงบประมาณ	156
ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายด้านบุคลากรอุดมศึกษา.....	158
ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา	162

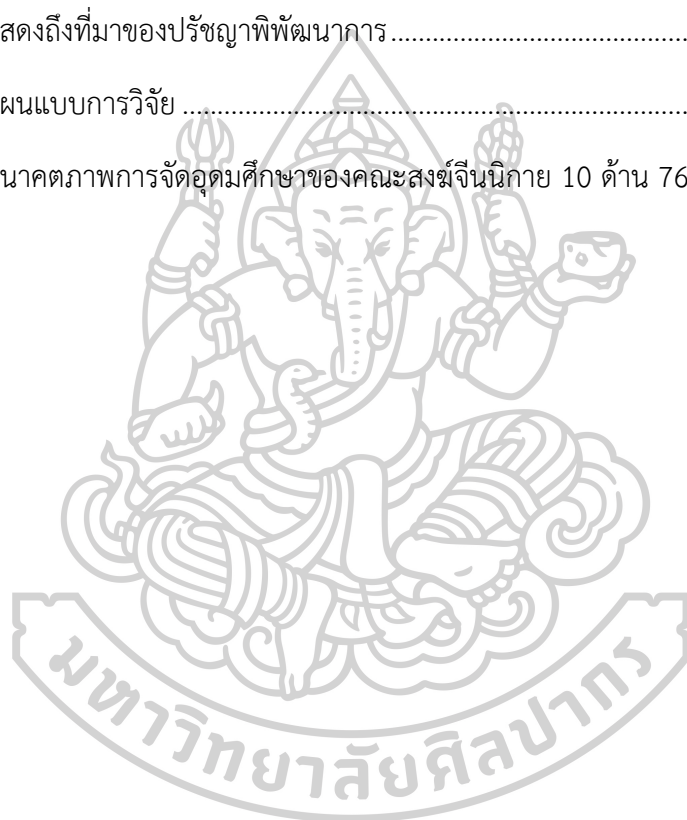
ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
 ด้านการรับนักศึกษา..... 165

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
 ด้านการประชาสัมพันธ์ 167

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	14
แผนภูมิที่ 2 ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์เงินนิกาย แสดงคณะกรรมการสงฆ์เงินนิกาย.....	48
แผนภูมิที่ 3 ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์เงินนิกาย แสดงตำแหน่งทางการปกครองสงฆ์เงินนิกาย..	48
แผนภูมิที่ 4 แสดงถึงที่มาของปรัชญาพัฒนาการ.....	68
แผนภูมิที่ 5 แผนแบบการวิจัย	129
แผนภูมิที่ 6 อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย 10 ด้าน 76 แนวทาง.....	169

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมและพัฒนาให้คนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความเจริญงอกงามทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสวนทางวัฒนธรรม เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ กล่าวว่าการศึกษามีความหมายถึงกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสวนทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต¹ อีกทั้งเป็นกระบวนการเรียนรู้จากการได้รับการถ่ายทอดจากบุคคลหรือจากสื่อใดๆ ไปสู่บุคคลเพื่อให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ซึ่งความรู้เหล่านี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ พัฒนาให้มนุษย์ได้เติบโตทั้งทางด้านสมอง สติปัญญาควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน มีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น การศึกษาส่งผลให้เกิดความรู้ ความรู้เหล่านั้นสามารถนำมาใช้พัฒนาคนให้มีความสามารถที่จะใช้ประกอบอาชีพและเอาตัวรอดได้ รวมทั้งช่วยขัดเกลาคนให้มีจิตสำนึกและคุณธรรม เป็นผู้เจริญทางปัญญาและจิตใจ ซึ่งคนเหล่านั้นนอกจากจะสามารถพัฒนาตนเองแล้ว ยังส่งผลต่อสังคมและประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศอีกด้วย การศึกษาช่วยพัฒนาศักยภาพหรือเสริมสร้างพลังที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน ซึ่งสามารถทำได้ตั้งแต่จุดแรกเริ่มและตลอดชั่ววัยของชีวิต ซึ่งเป็นการอบรมบ่มนิสัยในมนุษย์สามารถประพฤติตน เพื่อที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม ดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในอนาคต และสามารถร่วมสร้างประโยชน์ให้กับสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทยนั้นการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับสูงสุดคือ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หากแต่ยังไม่เพียงพอในด้านการศึกษา การพัฒนาตนเอง ความต้องการด้านสังคม ค่านิยมต่างๆ ทำให้บุคคลมีความต้องการด้านการศึกษามากขึ้นเพื่อพัฒนาตนเอง และความก้าวหน้าในด้านอาชีพการทำงาน ซึ่งความต้องการดังกล่าวผลักดันให้บุคคลจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ในระบับสูงขึ้น เพื่อตอบสนองด้าน

¹ ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, "ฝ่าวิกฤต อุดมศึกษาไทย" (เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ ประจำปี 2555, สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กรุงเทพฯ, 2555).

ต่างๆของตนเองหากบุคคลได้รับการศึกษาที่ดีก็จะมีความสามารถพัฒนาตนเองได้ และยังเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ และพัฒนาให้ทัดเทียมนานาประเทศ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทุนมนุษย์คือการให้การศึกษาที่มีคุณภาพ การศึกษาสามารถสร้างคนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและประเทศชาติ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีคุณค่าที่ทุกฝ่ายต้องตระหนักและให้ความสำคัญ รวมทั้งยอมรับในระบบการจัดการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นวิธีการที่ดีที่สุดเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นกำลังสำคัญได้ในอนาคต

ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการปฏิรูปการศึกษา จัดการเรียนการสอนให้เป็นระบบเหมือนภังคณาอารยประเทศ เพื่อให้ราษฎรทุกคนได้ศึกษาอย่างมีระบบ ในส่วนศาสนาจักรได้สนับสนุนให้คณะสงฆ์ได้ศึกษาเล่าเรียน ทั้งด้านพระปริยัติธรรมและวิชาการชั้นสูงสมัยใหม่ควบคู่กันไป² ทรงสถาปนามหาธาตุวิทยาลัย ขึ้นเมื่อ พ.ศ.2432 ภายหลังได้รับพระราชทานนามใหม่ในปี พ.ศ.2439 ว่า “มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย” และในปี พ.ศ.2436 ได้สถาปนามหามกุฏราชวิทยาลัย และได้ยกระดับขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยในสมันรัชการที่ 9 ซึ่งเป็นสถานศึกษาสำหรับการจัดการศึกษาของราษฎรอย่างแท้จริง³ ภายหลังในปี พ.ศ.2512 มหาเถรสมาคมได้ออกคำสั่งมหาเถรสมาคมเรื่องการศึกษามหาวิทยาลัยสงฆ์อันเป็นการรับรองว่าการศึกษามหาวิทยาลัยทั้ง 2 แห่งนี้เป็นการศึกษาอย่างเป็นทางการ จะเห็นได้ว่าทรงเล็งเห็นความสำคัญด้านการศึกษานั้นเป็นสิ่งสำคัญได้สนับสนุนการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน อันเป็นพื้นฐานสำคัญด้านการพัฒนาประเทศ ทั้งสำหรับราษฎรและทางคณะสงฆ์ เพื่อยกระดับบุคลากรในประเทศในทุกๆ ด้าน ภายหลังต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 นโยบายด้านการศึกษาได้เปลี่ยนไปโดยแยกการศึกษาของคณะสงฆ์ ซึ่งคือการจัดการศึกษาสำหรับพระภิกษุ สามเณร และนักเรียนออกจากกัน ตลอดจนถึงส่วนราชการที่รับผิดชอบ โดยกระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบเฉพาะการศึกษาสำหรับนักเรียนเท่านั้น ส่วนการศึกษาของพระภิกษุสามเณร ให้สังกัดกระทรวงธรรมการ ซึ่งคณะสงฆ์ได้รับผิดชอบดำเนินการต่างหากออกไป เป็นเอกเทศจากการศึกษาของรัฐ การศึกษาของฝ่ายบ้านเมืองได้มีการปรับเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้เจริญก้าวหน้ามากขึ้นเป็นลำดับ มีมหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียน เกิดขึ้น

² การปฏิรูปประเทศของไทยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง, เข้าถึงเมื่อ 26 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/vihokradio/2010/07/24/entry-1>.

³ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, เข้าถึงเมื่อ 26 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก http://bubeeja.blogspot.com/2012/12/blog-post_7712.html.

มากมายทุกภาคส่วน มีการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่สำหรับการศึกษาลดเวลา การศึกษาด้านปริยัติธรรมสำหรับพระภิกษุสามเณรในขณะนั้นไม่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ค่านิยมในหมู่เยาวชนและภิกษุสามเณรที่มีต่อการศึกษาในระบบปริยัติธรรมเดิมของคณะสงฆ์น้อยลงไป จึงได้ชวนชวนศึกษาวิชาต่างๆ ทางโลกมากกว่าวิชาทางธรรม และจำนวนภิกษุสามเณรที่ศึกษาในสายพระปริยัติธรรมก็ลดลงน้อยลงไปด้วยเช่นกัน⁴

การศึกษาของคณะสงฆ์ได้พัฒนาขึ้นจากเดิมเป็นอย่างมาก โดยไม่ได้จัดการศึกษาธรรมะและบาลีเท่านั้น ได้เปลี่ยนการศึกษาในรูปแบบของปริยัติสามัญ และมหาวิทยาลัยอุดมศึกษาขึ้นไป เพื่อเน้นให้พระสงฆ์มีความสมบูรณ์ในหลายๆ ด้าน เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.2514 กระทรวงศึกษาธิการให้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พ.ศ.2514 และปรับปรุงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2535 เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ฝ่ายศาสนจักรได้ศาสนทายาทที่ดีมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง และสืบสานพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองเจริญสถาพรต่อไป และเมื่อพระภิกษุสามเณรลาสิกขาแล้ว ก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้ หรือสามารถเข้ารับราชการได้สร้างคุณประโยชน์ต่อตนเองและบ้านเมืองได้ ปัจจุบันได้มีการจัดการศึกษาในโรงเรียนปริยัติธรรมจำนวนมากขึ้น โดยมีจำนวน 400 กว่าโรงเรียนทั่วประเทศ ต่อมารัฐบาลโดยการยินยอมจากรัฐสภา ได้ตราพระราชกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ.2527 ลงวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ.2527 และได้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2540 ลงวันที่ 21 กันยายน พ.ศ.2540 โดยให้มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลไทย จัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก เปิดสอนทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ทั้งภาคภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ คณะสงฆ์เงินิกายแห่งประเทศไทย สนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นสถานศึกษาที่มีเป้าหมายในการมุ่งพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นพระภิกษุสามเณรให้เป็นผู้มีคุณธรรม มีความรู้ ดำรงตนในคำสอนของพระพุทธศาสนา ในอดีต วัดเป็นศูนย์กลางของการศึกษาพระปริยัติธรรม จึงถือเป็นศาสนกิจอย่างหนึ่งที่พระภิกษุสามเณร จะต้องศึกษาและนำความรู้ที่ถ่ายทอดให้กับประชาชน ซึ่งจะยังผลให้เกิดความสงบเรียบร้อย ภายในสังคมเกิดความมั่นคงแห่งพระศาสนาและประเทศชาติใน

⁴ สมศักดิ์ บุญปุ, การพัฒนาการศึกษาคณะสงฆ์ไทย, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย เข้าถึงเมื่อ 26 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก http://www.mcu.ac.th/En/articlecontent_desc.php?article_id=731&articlegroup_id=157.

ส่วนรวมต่อไป การบริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ขึ้นตรงกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ.2553-พ.ศ.2562 ซึ่งเป็นแผนสำคัญที่มุ่งใช้วิธีการทางยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูป และเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษา ระบบการบริหารจัดการ ระบบการบริการการศึกษา และระบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อให้โรงเรียนได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันอย่างมีเอกภาพ อีกทั้งเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษา และทางเลือกที่ดีที่สุดอีกทางหนึ่งแก่สังคมไทย และสังคมพระพุทธศาสนาในระดับสากลโดยประเทศไทย เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของโลกในการเรียนรู้และการศึกษาระดับพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีแนวคิดที่พัฒนาโรงเรียนที่มีความพร้อมให้เป็นการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา นานาชาติต้นแบบ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาทางพระพุทธศาสนาของโลก ที่มุ่งพัฒนาหลักสูตร ระบบจัดการศึกษา และการสานสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศต่างๆ ที่เหมาะสม และเป็นไปได้ รวมทั้งการส่งเสริมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาระหว่างกันกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในระดับสากล⁵

ภายหลังต่อมาคณะสงฆ์จีนนิกายได้ขอใบอนุญาต เพื่อจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำหรับคณะสงฆ์จีนในประเทศไทย เป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 13 จัดการเรียนการสอนให้แก่พระภิกษุ สามเณร ในพระพุทธศาสนา มหายานจีนนิกาย และมีความต้องการส่งเสริมและพัฒนาพระภิกษุ สามเณรของคณะสงฆ์จีนในประเทศไทย ให้มีศักยภาพด้านการศึกษาที่มากขึ้น และเป็นกำลังหลักในการพัฒนาคณะสงฆ์ต่อไปในอนาคต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย โดยศึกษาความต้องการของคณะสงฆ์จีนนิกาย ในด้านการวางแผนด้านการจัดการอุดมศึกษาในอนาคต ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของพระภิกษุ สามเณรผู้เป็นกำลังหลักของคณะสงฆ์ และพระพุทธศาสนาสืบไป

ปัญหาของการวิจัย

คณะสงฆ์จีนนิกายตระหนักถึงความสำคัญด้านการศึกษา ควบคู่ไปกับการพัฒนาบุคลากรทางศาสนาเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการสืบสานเผยแผ่ศาสนาได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง

⁵ ธวัชชัย แก้วสิงห์, "อัตลักษณ์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย" (ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560), 4-5.

การอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย เพื่อส่งเสริมให้พระภิกษุและสามเณร ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย โดยไม่ต้องลาสิกขาเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับพระภิกษุและสามเณรที่จะต้องเดินทางไปศึกษาในระดับอุดมศึกษาภายนอกวัด ซึ่งในการจัดตั้งอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายในครั้งนี้ จะเป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งแรกของคณะสงฆ์จีนนิกาย อีกทั้งในการจัดตั้งครั้งนี้จะส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปเข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายอีกด้วย เป็นการส่งเสริมศาสนาทางพุทธศาสนานิกายมหายานและเป็นทางเลือกให้กับประชาชนโดยทั่วทั้งจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อีกทั้งนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรชั้นต้นให้ได้มีทางเลือกในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งในการจัดตั้งอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2551 โดยการนำของพระคณาจารย์จีนธรรมปัญญาจริยาภรณ์ (ท่านเจ้าคุณเย็นเขียว) รองเจ้าคณะใหญ่สงฆ์จีนนิกาย ได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา และบุคลากรของศาสนาอันเป็นกำลังสำคัญของศาสนาในอนาคต จึงได้เสนอการร่วมมือด้านการศึกษา กับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อจัดการเรียนการสอนระดับชั้นอุดมศึกษา ปริญญาตรี โดยจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ที่วัดมิ่งกรมลาวาส และเปิดภาคเรียนแรกในปีนั้น ปัจจุบันมีนักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้วทั้งหมด 3 รุ่น⁶

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ได้มีการจัดตั้งอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายเพราะว่านักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กลุ่ม 13 ซึ่งมีทั้งหมดสามโรงเรียนนั้นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีพระนักศึกษที่เข้าเรียนเพิ่มมากขึ้น พระคณาจารย์จีนธรรมปัญญาจริยาภรณ์ (ท่านเจ้าคุณเย็นเขียว) ท่านจึงมีแนวคิดริเริ่มโครงการที่จะสร้างสถาบันการศึกษาชั้นอุดมศึกษา เพื่อรองรับบุคลากรเหล่านี้ ในการเรียนต่อชั้นอุดมศึกษา จึงมีดำริจัดซื้อที่ดินไว้จำนวนหนึ่งเพื่อจะจัดสร้างมหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์จีนนิกายขึ้นในอนาคต จัดการเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนกับบรรพชิต และฆราวาสที่พร้อมจะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา แต่เนื่องด้วยในขณะนั้นท่านเกิดอาพาธหนัก ภายหลังจากมรณภาพลง หลวงจีนธรรมรัตจีนประจักษ์ (เย็นจี่) ได้สืบสานต่อปณิธานของท่านในการสร้างสถาบันศึกษาในอนาคตนั้น ได้นำคณะสงฆ์ไปดูงานที่สาธารณประชาชนจีน (กรุงปักกิ่ง) และได้ไปยังสถานทูตไทยประจำกรุงปักกิ่ง ซึ่งในการนี้ได้ขอเข้าปรึกษากับท่านนายพริยะ เข็มพล เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปักกิ่ง เพื่อหาแนวทางในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายในอนาคต ท่านเอกอัครราชทูตได้เสนอแนะว่าหากจะสร้างสถาบันการศึกษาขึ้นใหม่

⁶ สัมภาษณ์ ภาณุวัฒน์ เลิศประเสริฐพันธ์, หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 13, 24 มกราคม 2561.

นั้นจำเป็นต้องใช้เวลานานในการสร้างความเชื่อมั่นให้สังคม และต่อสถาบันการศึกษาเอง แต่ถ้าหากจัดตั้งสถาบันขึ้นโดยมีส่วนร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศในการบริหาร โดยการลงนามทำความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยในประเทศจีน (MOU) และให้คณะผู้ปฏิบัติงานจากมหาวิทยาลัยดังกล่าวเข้ามาจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นทางที่เหมาะสมกว่า และสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม และความเชื่อมั่นต่อผู้ที่เข้าศึกษาต่อในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์ในอนาคตด้วย⁷ จากสภาพที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาอนาคตภาพในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย จึงเป็นที่มาและแนวทางในการทำวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

ข้อคำถามการวิจัย

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยเพื่อศึกษา อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยจากองค์ความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่น 1) ความหมายของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามแนวคิดของรัฐบาลควีนส์แลนด์ในออสเตรเลีย Queensl & Government ให้ความหมายของคำว่า “higher education” ว่าโดยทั่วไปหมายถึง การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ทั้งนี้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิของออสเตรเลียนั้น (The Australian Qualifications Framework) หลักสูตรการอุดมศึกษาคือหลักสูตรที่จะไปสู่การได้รับใบประกาศนียบัตร ใบประกาศในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก⁸ อะนอนิมัส (Anonymouse) ได้กล่าวถึงอุดมศึกษาว่าไม่มีคำจำกัดความง่ายๆ สำหรับคำว่า การอุดมศึกษาโดยทั่วไปแล้วในการให้คำจำกัดความในระดับนานาชาตินั้น การอุดมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ 1 การศึกษาระดับอุดมศึกษา

⁷ สัมภาษณ์ หลวงจีนธรรมรัตจีนประจักษ์ (เย็นจี่), เลขานุการคณะสงฆ์จีนนิกาย, 23 ธันวาคม 2560.

⁸ Queensl & Government. (Definition of higher education. [n.p.]: Queensl & Government, 2010

(Higher Education) และ 2 การศึกษาต่อเนื่อง (Further Education)⁹ 2) บทบาทของอุดมศึกษา ล้วนมีบทบาทหน้าที่หลักในการดำเนินการกิจสำคัญ 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัยและพัฒนา การบริการทางวิชาการ และการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม¹⁰ 3) รูปแบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของรัฐมี 2 รูปแบบ คือ (1) มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ และ (2) มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ การจัดตั้งและการเปิดดำเนินการของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ รวมไปถึงการจัดตั้งและการเปิดดำเนินการของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ¹¹ 4) โครงสร้างและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ มีโครงสร้างและการบริหารงาน ดังต่อไปนี้ (1) สภามหาวิทยาลัย¹² (2) สำนักงานอธิการบดี (3) สำนักงานวิทยาเขต (4) บัณฑิตวิทยาลัย (5) คณะ (6) วิทยาลัย (7) สถาบัน สำนัก ศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ (8) ตำแหน่งทางวิชาการ¹³ 5) การประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทุกระดับ ทั้งในระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ประกอบด้วย (1) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (2) หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา (3) วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา 6) มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีพันธกิจหลักที่สำคัญ 4 ประการ คือ (1) การผลิตบัณฑิต (2) การวิจัย (3) การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และ (4) การทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และมีพันธกิจอย่างน้อยอีก 5 ประการที่จะสนับสนุนให้การขับเคลื่อนพันธกิจหลักบรรลุเป้าหมายได้ คือ (1) ปรัชญาปณิธานวัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินการ (2) กิจกรรมการพัฒนานักศึกษา (3) การบริหารและการจัดการ (4) การเงินและงบประมาณ และ (5) ระบบและกลไก

⁹ Anonymouse, **Higher Education**, accessed 28 September 2011, available from <http://www.wg.aegee.org/ewg/higheredu.htm>.

¹⁰ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ. เล่มที่ 38. เรื่องที่ 3 การอุดมศึกษา, บทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา, เข้าถึง 15 มีนาคม 2562, เข้าถึงได้จาก <https://www.saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=38&chap=3&page=t38-3-infodetail09.html>.

¹¹ "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2558," **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 132, ตอนที่ 66 (17 กรกฎาคม 2558): 3.

¹² "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2558," **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 132, ตอนที่ 66 (17 กรกฎาคม 2558): 29.

¹³ **ราชกิจจานุเบกษา**, "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2558," 13-14.

การประกันคุณภาพ มาตรฐานฉบับนี้ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 3 ด้าน ได้แก่ (1) มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต (2) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา และ (3) มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้¹⁴ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (1) มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต (2) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา (3) มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้¹⁵ มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานหลัก 2 ด้าน และมาตรฐานย่อยอีกมาตรฐานละ 4 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้ (1) ด้านกายภาพ (2) ด้านวิชาการ (3) ด้านการเงิน (4) ด้านการบริหารจัดการ มาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานย่อยด้านต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการผลิตบัณฑิต (2) ด้านการวิจัย (3) ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม (4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม มาตรฐานการอุดมศึกษา มีมาตรฐาน 5 ด้าน ดังนี้ (1) มาตรฐานที่ 1 ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน (2) มาตรฐานที่ 2 ด้านการวิจัยและนวัตกรรม (3) มาตรฐานที่ 3 ด้านการบริการวิชาการ (4) มาตรฐานที่ 4 ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย (5) มาตรฐานที่ 5 ด้านการบริหารจัดการ¹⁶ มหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) คือหนึ่งในกลุ่มมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ที่สุดของไทย และเป็นมหาวิทยาลัยที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานสร้างถวายให้กับคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย โดยเริ่มจัดการเรียนการสอนด้านสาขาศาสนาเป็นหลัก แล้วต่อมาได้ขยายการเรียนการสอนไปยังสาขาวิชาอื่นๆ คล้ายกับรูปแบบการก่อตั้งมหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศส และมหาวิทยาลัยฮอกพอร์ต ประเทศอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถือกำเนิดจาก "มหาธาตุวิทยาลัย"¹⁷ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้งขึ้นภายในวัดมหาธาตุฯ เมื่อปี พ.ศ.2430 โดยเริ่มทำการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ.2432 ต่อมาได้พระราชทานนามใหม่ว่า "มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย"

¹⁴ "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ.2554," **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 123 ตอนที่ 128 ตอนพิเศษ 47 (24 เมษายน 2554).

¹⁵ *ibid.*

¹⁶ "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานอุดมศึกษา," **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 135, ตอนพิเศษ 199 ง (17 สิงหาคม 2561).

¹⁷ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, **ประวัติวัดมหาธาตุภาคต้น**, เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.truelookpanya.com/learning/detail/2851>.

เมื่อคราวทรงสถาปนาอาคารสังฆิกเสนาสน์ราชวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ ในปี พ.ศ.2439 โดยทรงตั้งพระทัยจะให้ป็นวิทยาลัยการศึกษาชั้นสูงของพระสงฆ์¹⁸

2. การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย คณะสงฆ์จีนนิกาย คณะบรรพชิตในพระพุทธศาสนาหายานจากมณฑลกว๋างต้ง ประเทศจีน ที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้นำเอาหลักพระพุทธธรรมของนิกายมหายานในจีนเข้ามาประเพณีปฏิบัติและเผยแผ่ มีความเจริญสืบเนื่องจวบจนปัจจุบันการปกครองคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ.2520) และกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ.2536) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 มีรายละเอียด ดังนี้ (1) การดำเนินงานและการปกครองของคณะสงฆ์จีนนิกาย (2) เกิดมีระเบียบการบรรพชาอุปสมบทในฝ่ายสงฆ์จีนนิกายขึ้น (3) เริ่มมีกรรมการคณะสงฆ์จีนนิกาย (4) การดำเนินงานและการปกครองของคณะสงฆ์จีนนิกาย (5) การปกครองคณะสงฆ์จีนนิกายในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 รวมถึงระเบียบการปกครองคณะสงฆ์จีนนิกาย¹⁹ การศึกษาของคณะสงฆ์จีนในประเทศไทย เป็นไปตามระเบียบการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา โดยสถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นในวัดหรือที่ธรณีสงฆ์หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้การศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 13 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมิ่งกรมลาวาสวิทยาลัย²⁰ โรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา²¹ โรงเรียนโพธิ์ไตรราชวิทยาลัย²² สถาบันอุดมศึกษาของมหายานในประเทศจีน อุดมศึกษาของมหายานในประเทศจีน มุ่งเน้นการจัดการศึกษาสำหรับการปฏิบัติตนให้เป็นบุคลากรทางศาสนา กล่าวคือวิชา

¹⁸ ประวัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.mcu.ac.th/site/history.ph>.

¹⁹ เศรษฐพงษ์ จงสงวน, ประวัติวัดมิ่งกรมลาวาส ประวัติคณะสงฆ์จีนนิกาย (นครปฐม: ต้นน้ำ, 2561), 133-134.

²⁰ แผนยุทธศาสตร์สถานศึกษา ปีการศึกษา 2556-2560 โรงเรียนมิ่งกรมลาวาสวิทยาลัย, (กรุงเทพมหานคร: สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2556), 1-2.

²¹ สัมภาษณ์ พระมหาคณาจารย์จีนธรรมสมาธิวัตร, ผู้จัดการโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา, 8 ตุลาคม 2558.

²² โรงเรียนวัดโพธิ์ไตรราชวิทยาลัย, เข้าถึงเมื่อ 20 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://schoolweb.eduzones.com/photithut/content.php?view=20130625183817Y5Rhfjxj>.

ที่เปิดสอนส่วนมากจะเกี่ยวกับศาสนาทั้งสิ้น เช่น วิชาสมาธิ วิชาพระประวัติศาสตร์ศาสนาพุทธ วิชาโหราศาสตร์ พุทธปรัชญา การสวดมนต์ การแปลพระคัมภีร์ รวมถึงวัตรปฏิบัติของบรรพชิต และ อุบาสก อุบาสิกาที่รับศีล ผู้ที่จบการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของพระสงฆ์มหานิกายนั้น รัฐบาลไม่รองรับวิทยฐานะผู้จบการศึกษา ซึ่งไม่สามารถนำมาประกอบอาชีพภายนอกได้ แต่ผู้ที่จบการศึกษาจะได้รับการยอมรับจากสมาคมพุทธศาสนาของจีน และสามารถปฏิบัติงานในหน่วยงานพุทธศาสนา มหายานในจีนได้ และโดยมากมีข้อจำกัดต่างๆ ของแต่ละสถาบันดังนี้ (1) พุทธวิทยาลัยหมิ่นหนาน (闽南佛学院)²³ พุทธวิทยาลัยหางโจว (杭州佛学院) พุทธวิทยาลัยหูหนาน (湖南佛学院)²⁴ พุทธวิทยาลัยคงหลิน (空林佛学院)²⁵

3. การวิจัยอนาคต ได้แก่ (1) ความเข้าใจพื้นฐานที่สำคัญเกี่ยวกับการวิจัยอนาคต ประกอบไปด้วยเนื้อหาอย่างน้อย 2 ส่วนใหญ่ๆ คือส่วนที่เป็นแนวคิด (Perspectives) และทฤษฎี (Theories) ซึ่งอาจใช้คำรวมว่าอนาคตนิยม (Futurism) ส่วนที่เป็นระเบียบวิธี (Methodologies) ซึ่งอาจเรียกว่าการวิจัยอนาคต (Futures Research)²⁶ (2) การวิจัยอนาคต อี ดี เอฟ อาร์ (EDFR - Ethnographic Delphi Futures Research)²⁷ เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ประกอบด้วย (1) ความเชื่อพื้นฐานบางประการของการศึกษาและการวิจัยอนาคต (2) จุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคต (3) ขั้นตอนการทำวิจัยแบบ EDFR (4) การประยุกต์ EDFR

²³ 闽南佛学院 2011 年度招生[J]. 法音, เข้าถึงเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.nanputuo.com/nptxy/>.

²⁴ 湖南佛学院招生简章[J], 佛教文化, เข้าถึงเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <http://fo.sina.com.cn/2012-08-23/1323244.shtml>.

²⁵ 空林佛学院开始 2012, 年度招生[J]. 法音, เข้าถึงเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <http://rufodao.qq.com/a/20170614/034944.htm>.

²⁶ จุมพล พูลภัทรชีวิน, "การวิจัยอนาคต" วิธีการวิทยาการวิจัย" (มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์, กรุงเทพฯ, 2559), 1-3.

²⁷ "อนาคตศึกษาและการวิจัยอนาคต" (มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์, กรุงเทพฯ, 2559), 4.

(5) ประโยชน์ของการศึกษาและการวิจัยอนาคต²⁸ (6) ขั้นตอนวิธีวิจัยแบบเทคนิค EDFR²⁹ (7) การเขียนแนวโน้มในแบบสอบถาม (8) การเขียนรายงานผล (9) รูปแบบต่างๆ ของเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR³⁰

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาข้อมูลงานวิจัยในประเทศ เช่น ธนากร เชื้อจรรย์ ได้ศึกษาเรื่อง อนาคตภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2554-2563)³¹ สีน พวงสุวรรณ ได้ศึกษาเรื่อง ระบบกายภาพในสถาบันอุดมศึกษา³² ณัชชา มณีวงศ์ และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมใน

²⁸ "เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ "Edfr" เทคนิควิธีการวิเคราะห์นโยบาย" (มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์, กรุงเทพฯ, 2559), 4-7.

²⁹ ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์, "ข้อเสนอแนะทางแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยศิลปากรในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559" (ปริญาปริญญาดุขฎฐิบัณติต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณติตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), 102.

³⁰ ศุภฤกษ์ เวศยาสิรินทร์, "กลยุทธ์การบริหารองค์การด้วยฐานการสื่อสารของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้" (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐิบัณติต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณติตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2557).

³¹ ธนากร เชื้อจรรย์, "อนาคตภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2554-2563)" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุขฎฐิบัณติต บัณติตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2554), 209-303.

³² สีน พวงสุวรรณ, "ระบบกายภาพในสถาบันอุดมศึกษา" (เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเครือข่าย พัฒนาระบบกายภาพในสถาบันอุดมศึกษา, ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 29 -30 สิงหาคม 2556).

คณะเภสัชศาสตร์ของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร³³ สุรีย์วรรณ เสถียรสุคนธ์ ได้ศึกษาเรื่อง การสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน: สภาพปัญหา และแนวทางแก้ไข³⁴

สุนทร นาคศรี ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ปี 2552-2554 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่³⁵ ชมพูนุช ตันพานิช และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน³⁶ ปริญญากร มนุเสวต ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษาที่มีประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย³⁷ ทองใบ รุ่งเรือง ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์³⁸ มิตร ทองกาบ ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของเอกชน³⁹ ชมนาด ม่วงแก้ว ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการงานกิจกรรม นักศึกษาและงานทะเบียนนักศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

³³ ณัชชา มณีวงศ์ และคณะ, "ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมใน คณะเภสัชศาสตร์ของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร," *Veridian E-Journal* 5, 1 (มกราคม-เมษายน 2555): 566-68.

³⁴ สุรีย์วรรณ เสถียรสุคนธ์, "การสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน: สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไข" (วิทยานิพนธ์ มศ.ม. สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2554).

³⁵ สุนทร นาคศรี, "ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ปี 2552 - 2554 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่" (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555).

³⁶ ชมพูนุช ตันพานิชและคณะ, "การพัฒนาการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน" (รายงานการวิจัย สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2555), บทคัดย่อ.

³⁷ ปริญญากร มนุเสวต, "รูปแบบการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษาที่มีประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย," *วารสาร EAU HERITAGE* 1, 1 (2554).

³⁸ ทองใบ รุ่งเรือง, "การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2558).

³⁹ มิตร ทองกาบ, *การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของเอกชน* (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2559).

มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี⁴⁰ วลลภ สงวนศักดิ์ ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการงาน ทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชตามการรับรู้ของนักศึกษา⁴¹ พัชรี ญบุญอิม ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการของสำนักส่งเสริม วิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม⁴² อีกทั้งได้ศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่ เกี่ยวข้อง เช่น Carpenter, Li and Jiang ได้ศึกษาเรื่อง Social Network Research in Organizational Contexts: A Systematic Review of Methodological Issues and Choices⁴³ Henry et al ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิจัยด้านเครือข่ายด้วยการใช้วิธีการศึกษาเชิงผสมผสาน หรือ (Hybrid method)⁴⁴ Kapucu, Hu, and Khosa ได้ศึกษาเรื่อง ได้ทำการศึกษามผลงานวิจัยด้าน เครือข่าย จำนวน 81 ชิ้นงานจากเรื่อง The State of Network Research in Public

⁴⁰ ชมนาด ม่วงแก้ว, "ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการงาน กิจกรรม นักศึกษาและงานทะเบียนนักศึกษา คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัย เทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี" (การศึกษาด้านบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2555), บทคัดย่อ.

⁴¹ วลลภ สงวนศักดิ์, "คุณภาพการให้บริการงานทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามการรับรู้ของนักศึกษา" (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย 2554), บทคัดย่อ.

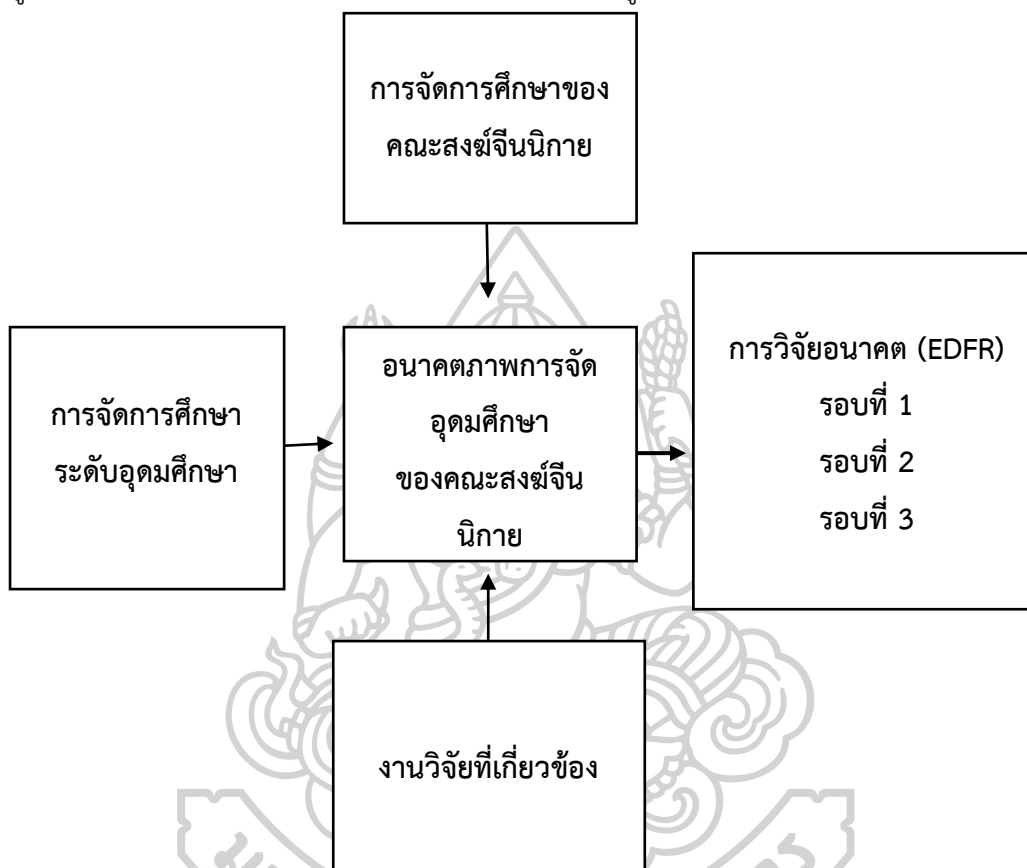
⁴² พัชรี ญบุญอิม, "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการ ของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม" (วิทยานิพนธ์ รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2558), บทคัดย่อ.

⁴³ Mason A Carpenter, Mingxiang Li, and Han Jiang, "Social Network Research in Organization Context: A Systematic Review of Metrological Issues and Choices.," **Journal of Management** 38, 4 (2012): 1328-61.

⁴⁴ A. D. Henry, M. Lubell, and M. McCoy, "Survey-Based Measurement of Public Management and Policy Networks," **Journal of Policy Analysis and Management** 31, 2 (2012): 432-52.

Administration⁴⁵ Lumby & Foskett ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นนานาชาติ หรือความเป็นสากล ถูกนำมาพูดถึงเป็นอย่างมากในแวดวงของการศึกษา⁴⁶

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาประกอบเป็นขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัย ที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวความคิดการวิจัย

ที่มา : สีน พวงสุวรรณ. “ระบบกายภาพในสถาบันอุดมศึกษา.” เอกสารประกอบการประชุม วิชาการเครือข่าย พัฒนาระบบกายภาพในสถาบันอุดมศึกษา ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 29 –30 สิงหาคม, 2556.

⁴⁵ N. Kapucu, Q. Hu, and S. Khosa, **The State of Network Research in Public Administration. Administration & Society**, accessd June 16, 2015, Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1177/0095399714555752>.

⁴⁶ J. Lumby and N. Fskett, "Internationalization and Culture in Higher Education," **Educational Management Administration & Leadership** 44, 1 (2016).

: ณิชชา มณีวงศ์ และคณะ. (มกราคม-เมษายน 2555). ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม ใน คณะเภสัชศาสตร์ของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal*, 2555, 5 (1), 566-568.

: สัมมา รธนินธ์. “การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารมหาวิทยาลัย.” *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal* 8, 11 (มกราคม-เมษายน 2558.): 650.

: สุรีย์วรรณ เสถียรสุคนธ์. การสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน : สภาพ ปัญหา และ แนวทางแก้ไข. วิทยานิพนธ์ มศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2554.

: พระมหาสุทัศน์นักรการเรียน (ติสสรวาที), ไฉไลฤดี ยุวนะศิริ, รุ่งทิพย์ กล้าหาญ, และ ปฏิบัติธรรมสำเนียง. แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ: ปัญหา อุปสรรค การแก้ไขและแนวทางการพัฒนา (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: กองวิชาการสำนักงาน อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2558.

: มาเรียม นิลพันธุ์. การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการนิเทศคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555.

: พิทยา ยาไม้. รายงานการวิจัย: การประเมินหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ (นานาชาติ) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Curriculum Evaluation of the Business English Program (International Program) at Uttaradit Rajabhat University. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์, 2554.

: อัญชลี ไสยวรรณ และคณะ. การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการการปฐมวัยศึกษาวิทยาลัยการฝึกหัดครูมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2554. เข้าถึงจาก http://km.ctepnru.com/wp-content/uploads/2011/05/an_assessment_of_the_master_of_education_program_in_early_child_hood.pdf.

: พิชญานี หลวงจันทร์. Factors facilitating and hindering the completion of a students' thesis/ is for the master of education in teaching English as a second language program (M.Ed. TESL) at Burapha university. งานค้นคว้าอิสระ, สาขาการสอน ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย บูรพา, 2557.

: ศิริพรรณ บุญถึง. An evaluation of the master's degree of education in teaching English as a second language (international program) at Burapha University.

งานค้นคว้าอิสระ สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.

: ธนากร เขื่อนจำรูญ, “อนาคตภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2554-2563)” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2554, 209-303.

: จงรัก พลาศัย. การพัฒนามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์: จากอดีตถึงปัจจุบัน. **วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 2557,1(1), 1-11.

: กาญจนา ศรีชัยตัน, “ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรมหาวิทยาลัยเนชั่น”. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเนชั่น, 2555.

: สุนทร นาคศรี. ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ปี 2552-2554 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555.

: อรสา จุลสคนธ์และคณะ. ปัจจัยความสำเร็จของการใช้งบประมาณในการวิจัยของนักวิจัยในกรมวิชาการเกษตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555.

: ชมพูนุช ตันพานิชและคณะ. การพัฒนาการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน รายงานการวิจัย สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2555.

: วิเชต คำบุญรัตน์. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับการปรับตัวของภาคธุรกิจไทย. การประชุมวิชาการระดับชาติ สสอท ประจำปี 2555. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2555.

: สุวเพ็ญ คำตุ้ย. “แนวทางการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยพะเยา” วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา, 2556.

: พิมพ์ลักษณ์ อยู่วัฒนา. “แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนเครือข่ายบริการสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม” กลุ่มงานบริหารทั่วไปโรงพยาบาลอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม, 2557.

: ปริญญากร มนูญเสวต. รูปแบบการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษาที่มีประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย. **วารสาร EAU HERITAGE**, 2554.

: ทองใบ รุ่งเรือง. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2558.

: มิตร ทองกาบ. การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาสำหรับการ
การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของเอกชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2559.

: ชมนาด ม่วงแก้ว. ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการงาน
กิจกรรม นักศึกษาและงานทะเบียนนักศึกษา คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัย เทคโนโลยี
ราชมงคลธัญบุรี. การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,
2555.

: วัลลภ สงวน ศักดิ์. คุณภาพการให้บริการงานทะเบียนและวัดผล
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามการรับรู้ของนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต 93
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 2554.

: พัชรี ภูบุญอ้อม. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการของ
สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ รัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2558.

: วรณีย์ เบ็ญจวัฒนาผล, นงพงา ลีลายนะ และ ดิเรก ธรรมารักษ์. การบริหารงาน
ประชาสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัยเอกชน งานวิจัยมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 2560.

: ธิติ รักชาติ. รูปแบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์องค์กร:
กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. งานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2555.

: ประทีป รักธรรม. การบริหารงานประชาสัมพันธ์สถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคกลาง
ตอนล่าง เขต กรุงเทพมหานคร. งานวิจัยวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเอเชีย อากาศ, 2561.

: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการงบประมาณ
ของ กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานวิจัย กระทรวงศึกษาธิการ, 2557.

: Al-Alak, B. A., & Alnaser, A. S. M. Assessing the relationship between
higher education service quality dimensions and student satisfaction. **Australian
Journal of Basic and Applied Sciences**, 2012 . 6 (1), 156-164.

: Carpenter, Mason A., Li, Mingxiang and Jiang, Han. Social Network
Research in Organization Context: A Systematic Review of Metrological Issues and
Choices. **Journal of Management**, 2012, 38 (4): 1328-1361.

: Henry, A. D., Lubell M. and McCoy, M. Survey-Based Measurement of
Public Management and Policy Networks. **Journal of Policy Analysis and
Management**, 2012. 31 (2): 432-452.

: Hans de Wit, Fiona Hunter, Launa Howard, Eva Egron-Polak, 2015. Internationalization of Higher Education. Retrieved from: [http://www.europarl.europa.eu/RegData.../IPOL-STU\(2014\)540370_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData.../IPOL-STU(2014)540370_EN.pdf).

: Kapucu, N., Hu, Q. and Khosa, S. The State of Network Research in Public Administration. *Administration & Society*, 2014. (in press) Retrieved June 16, 2015 from <http://dx.doi.org/10.1177/0095399714555752>.

: Lumby. J. & Fskett, N. Internationalization and Culture in higher education. **Educational Management Administration & Leadership**, 2016. 44 (1).

: Muhammad Hameed Ullah et al. Staff Development Needs In Pakistan Higher Education. **Journal of College Teaching & Learning**, 2011, 8(1): 19-24.

: Mohd Yusof, et al. The Dynamics of Student Participation in Classroom: Observation on level and forms of participation. Paper presented at Learning and Teaching Congress of UKM, Penang, Malaysia, 2011.

: Taylor, M., & Kent, M. L. Anticipating Socialization in the Use of Social Media in Public Relations : a Content Analysis of PRSA's Public Relations Tactics. **Public Relations Review**, 2010, 36, 207-214.

: Yilmaz, R. & Bulut, F.M. The Effect of Human Resources Management on Organisational **Performance**. **KNUV**, 2015, 2 (44), 5-13.

: Khan, R.A.G., Khan, F.A. & Khan, M.A. Impact of Training and Development on Organizational Performance. **Global Journal of Management and Business Research**, 2011, 11 (7), 62-68.

: Caliskan, E. N. The Impact of Strategic Human Resource Management on Organizational Performance. **Journal of Naval Science and Engineering**, 2010, 6 (2), 100-116.

: Van, V. T. Students' Satisfaction Towards Service Quality: A Case Of Hochiminh City University Of Technical Education. Hochiminh: Vietnam National University HCMC, 2013.

นิยามศัพท์เฉพาะ

อนาคตภาพการจัตุตมศึกษาคณะสงฆ์เงินิกาย หมายถึง ภาพรวมแนวโน้มในอนาคตที่เป็นไปได้ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นตรงกันเป็นฉันทามติว่าจะเกิดขึ้นกับการจัดตั้งการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินิกายในประเทศไทย รวมถึงภาพเหตุการณ์ที่อธิบายถึงเหตุการณ์ความเป็นไปได้ที่คาดว่า จะเกิดขึ้นในอนาคตจากความจริงในปัจจุบัน โดยอาศัยการพยากรณ์แนวโน้ม โดยใช้กระบวนการวิจัยอนาคตในการจัดการศึกษาที่สูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอนุปริญาขึ้นไป ซึ่งจัดการศึกษาในวิทยาลัย สถาบัน และมหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์เงินิกายในประเทศไทย

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับอนาคตการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี การวิจัยเชิงอนาคต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้จากการได้รับการถ่ายทอดจากบุคคลหรือจากสื่อใดๆ ไปสู่บุคคล เพื่อให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ซึ่งความรู้เหล่านี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ พัฒนาให้มนุษย์ได้เติบโตทั้งทางด้านสมอง สติปัญญา ควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน มีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น มีการจัดทำและนำเครื่องมือต่างๆ ที่ทันสมัย สามารถถ่ายทอดให้ผู้เรียนรู้ได้เข้าใจและมีความรู้ได้ง่ายขึ้น การศึกษายังส่งผลให้เกิดความรู้ ความรู้นั้นสามารถนำมาใช้พัฒนาคนให้มีความสามารถที่จะใช้ประกอบอาชีพและเอาตัวรอดได้ รวมทั้งช่วยขัดเกลาคนให้มีจิตสำนึกและคุณธรรม เป็นผู้เจริญทางปัญญาและจิตใจ ซึ่งคนเหล่านั้นนอกจากจะสามารถพัฒนาตนเองแล้ว ยังส่งผลต่อสังคมและประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศได้ด้วย

ความหมายของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

รัฐบาลควีนส์แลนด์ในออสเตรเลียให้ความหมายของคำว่า “higher education” ว่า โดยทั่วไปหมายถึง การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ทั้งนี้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิของออสเตรเลีย (The Australian Qualifications Framework) หลักสูตรการอุดมศึกษาคือหลักสูตรที่จะไปสู่การได้รับใบประกาศนียบัตร ใบประกาศ ประกาศในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก ขณะที่บางหลักสูตรที่ได้รับแค่ใบประกาศนียบัตร หรือใบประกาศนียบัตรที่สูงกว่านั้น ก็อาจได้รับการยอมรับว่าเป็นการศึกษา ระดับอุดมศึกษาเช่นกัน การจัดการศึกษาระดับ อุดมศึกษา เกือบทั้งหมดในออสเตรเลียจะดำเนินการโดย มหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม ยังมีจำนวนสถาบันการศึกษาเล็กๆ ที่เป็นสถาบันการอุดมศึกษาที่ยังไม่ได้มีการรับรอง และมีสถาบันใน

ต่างประเทศอื่นๆ ที่มีหลักสูตรอุดมศึกษาที่ได้รับการยอมรับเช่นกันโดยสถาบันเหล่านี้ก็เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ⁴⁷

อะนอนิมัส (Anonymouse) ได้กล่าวถึงอุดมศึกษาว่า ไม่มีคำจำกัดความง่ายๆ สำหรับคำว่า การอุดมศึกษาโดยทั่วไปแล้วในการให้คำจำกัดความในระดับนานาชาตินั้น คำการอุดมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ 1) การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Higher Education) และ 2) การศึกษาต่อเนื่อง (Further Education) ในการศึกษาเพื่อให้ได้ปริญญาตรีนั้นต้องใช้เวลาอย่างน้อย 3 ปี แต่ส่วนมากจะใช้ 4 ปีโดยเน้นในส่วนทฤษฎีที่แต่ละคนจะใช้ เพื่อประกอบอาชีพและโดยทั่วไปการสอนจะรวมถึงงานด้านการวิจัยต่างๆ ด้วย โดยสรุปการอุดมศึกษาโดยทั่วไปนั้น หมายถึง การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย โดยวุฒิการศึกษาที่ได้นั้นจะมีตั้งแต่ไปประเทศ Higher National Diploma (HND) และ Foundation Degree (FD) ไปจนถึงปริญญาเกียรตินิยม และต่อจากนั้นก็จะเป็นระดับบัณฑิตศึกษาที่เป็นทั้งปริญญาโท และปริญญาเอก โดยหลักสูตรเหล่านี้ต่างได้รับการยอมรับทั่วโลก เพราะเป็นหลักสูตรที่ว่าด้วยความเชี่ยวชาญต่างๆ ที่ล้วนประโยชน์ต่อนายจ้าง ในส่วนของ การศึกษาต่อเนื่องนั้น โดยทั่วไปหมายถึง การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เรียนเพื่อให้ได้ปริญญาโทหรือปริญญาเอก (Doctorate degrees)⁴⁸

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาในระดับสูงมีหน้าที่สำคัญในการผลิตกำลังคน สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ค้นคว้า วิจัย บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งรวมวิทยาการหลากหลายสาขา และเป็นศูนย์รวมของนักวิชาการที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นจำนวนมากยิ่งกว่านั้น อุดมศึกษายังถูกใช้ในการพัฒนาประเทศและเป็นปัจจัยในการทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่พึงปรารถนาอีกด้วย การอุดมศึกษาของไทยได้มีการพัฒนาการมาเป็นลำดับนับตั้งแต่การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ.2459 เพื่อเปิดสอนในสาขาวิชาเฉพาะทางเพื่อผลิตคนเข้ารับราชการ การผลิตกำลังคน ระดับกลางและระดับสูงมีความจำเป็นมากขึ้นในยุคของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2500 เป็นต้นมา การอุดมศึกษาจึงมีความหลากหลาย ทั้งในด้านหน่วยงานที่จัด ประเภทของการจัดรูปแบบและเนื้อหาสาระของการจัดทำให้เกิดความหลากหลายทางด้านคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา การบริหารและจัดการ ตลอดจนกลุ่มคน ผู้รับบริการ ทั้งนี้การอุดมศึกษาได้มุ่งเพื่อการผลิตกำลังคนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นสำคัญ ปัจจุบันกระแส

⁴⁷ Queensl & Government. (Definition of higher education. [n.p.]: Queensl & Government, 2010.

⁴⁸ Anonymouse, "Higher Education".

การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้เกิดการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ การค้าอย่างรุนแรง หลายฝ่ายต่างคาดหวังบทบาทของอุดมศึกษาในการพัฒนากำลังคน เพื่อพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะในการแข่งขัน อุดมศึกษาไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนโดยมุ่งเน้นการเตรียมคนเข้าสู่ภาวะการเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคต เพื่อตอบสนองในระบบเศรษฐกิจและสังคมของภาครัฐและภาคเอกชน บทบาทการจัดอุดมศึกษาจึงไม่ใช่หน้าที่ของรัฐแต่อย่างเดียว แต่เป็นหน้าที่ของภาคเอกชน องค์กรประชาชน ท้องถิ่นและชุมชน ที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการอุดมศึกษาให้มากขึ้นด้วย

บทบาทของอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษา คือ สถาบันที่จัดการศึกษาที่สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา มีทั้งที่เป็นระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี คือ ระดับบัณฑิตศึกษา โดยทั่วไปส่วนใหญ่ใช้คำว่า "มหาวิทยาลัย" ซึ่งใช้สำหรับสถาบันที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป มหาวิทยาลัยจึงมีบทบาทหน้าที่ในการให้วิชาความรู้แก่ผู้ที่มาเรียน ดังที่สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก มีพระราชหัตถเลขาไว้ว่า "มหาวิทยาลัยเป็นสมอต้นความคิดของชาติ" การจัดตั้งมหาวิทยาลัยต่างๆ ขึ้นมานั้น ล้วนมีบทบาทหน้าที่หลักในการดำเนินภารกิจสำคัญ 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัยและพัฒนา การบริการทางวิชาการ และการทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

การผลิตบัณฑิตถือเป็นภารกิจสำคัญที่สุดของมหาวิทยาลัย เพราะวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัย ก็เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพตามศาสตร์และสาขาวิชาที่จัดขึ้น ให้มีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กำหนด กระบวนการการผลิตบัณฑิตมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ คือ มีคณาจารย์ที่มีปริมาณและคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรของคณะ สาขาวิชาต่างๆ ทำหน้าที่หลักในการสอน มีระบบและกลไกการบริหารจัดการหลักสูตร และการเรียนการสอนที่มีการควบคุมคุณภาพตามองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ หลักสูตร การศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ คณาจารย์ และระบบการพัฒนาอาจารย์ สื่อการศึกษาและเทคนิคการสอน ห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ อุปกรณ์การศึกษา สภาพแวดล้อม ในการเรียนรู้และบริการ การศึกษา การวัดผลการศึกษาและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของผู้เรียน และองค์ประกอบอื่นที่มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งกำหนดขึ้น

การวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งรวมผู้มีความรู้สูงของชาติ มหาวิทยาลัยจึงมีหน้าที่สำคัญ คือการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งส่งเสริมให้คณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยทำงานวิจัย เพื่อแสวงหาความรู้มาใช้ประโยชน์ ในการเรียนการสอน และการพัฒนางานของมหาวิทยาลัย และยังเป็นพื้นที่พึ่งพาทางวิชาการของหน่วยงานภายนอก ทั้ง

ภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งส่งผลรวมถึงการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ มหาวิทยาลัยต้องมีระบบและกลไกที่จะทำให้สามารถดำเนินงาน ผลิตผลงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การมีแผนงาน การวิจัย มีการบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน และมีการเผยแพร่สู่การใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางตามที่เห็นเหมาะสม

การบริการทางวิชาการ มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งรวมสรรพวิชา ทั้งยังมีคณาจารย์และบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ที่มีความรู้หลากหลาย มหาวิทยาลัยจึงมีหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การให้บริการวิชาการแก่สังคม ผลผลิตทางวิชาการ อาจมีทั้งวิชาการต่างๆ ที่เปิดสอนตามหลักสูตรอยู่แล้ว หรือการนำความรู้มาจัดกลุ่มเป็นชุดความรู้ เพื่อวัตถุประสงค์อื่นให้เหมาะสมกับผู้รับความรู้ เช่น การให้ความรู้ในรูปแบบการฝึกอบรม การสัมมนา การบรรยาย ล้วนเป็นการให้การศึกษาต่อเนื่องแก่ประชาชน ผู้สนใจ รวมไปถึงการวิจัยเพื่อตอบคำถามต่างๆ ให้แก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การจัดบริการทางวิชาการแก่สังคม ยังเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทางวิชาการให้แก่บุคลากรอีกทางหนึ่ง และเป็นโอกาสสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อสร้างความยอมรับและความมีชื่อเสียงในการช่วยเหลือสังคมมาสู่สถาบันด้วย

การทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ชาติไทยเป็นชาติที่มีประวัติศาสตร์ ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติที่ประชาชนชาวไทยต้องตระหนัก รู้รัก และร่วมกันเชิดชูตลอดจนช่วยกันอนุรักษ์ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป มหาวิทยาลัยนอกจากดำเนินภารกิจ ในการผลิตบัณฑิต การวิจัยและการพัฒนา และการบริการวิชาการแก่สังคมแล้ว ยังมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การทะนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม ซึ่งการดำเนินภารกิจตามบทบาทนี้ มหาวิทยาลัยอาจกำหนดให้อยู่ในบางส่วนของกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตร หรือการบูรณาการเข้ากับกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อฟื้นฟูสืบสานพัฒนา สร้างสรรค์ และการส่งเสริม สนับสนุนหัวข้อการวิจัย รวมทั้งการบริการวิชาการแก่สังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเผยแพร่ยกย่องผู้มี ผลงานการอนุรักษ์ เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ และชมเชยศิลปะและวัฒนธรรมทำให้ชาวไทยเข้าใจรากเหง้า อันเป็นต้นทุนที่สำคัญในการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ, 2562: ออนไลน์)⁴⁹

⁴⁹ บทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา, สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 38 เรื่องที่ 3 การอุดมศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 15 มีนาคม 2562, เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=38&chap=3&page=t38-3-infodetail09.html>.

รูปแบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ในปัจจุบันนี้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีจำนวนมาก กระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศเพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในปัจจุบันประกอบด้วยมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งมีการจัดตั้งและโครงสร้างการบริหารงานเป็นไปในรูปแบบเดียวกับสถาบันอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของรัฐมี 2 รูปแบบ คือ มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ

การจัดตั้งมหาวิทยาลัยที่เป็นหน่วยงานของรัฐ จะต้องตราเป็นพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัย การดำเนินการหรือการบริหารงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัย จึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยนั้นๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยต่างๆ ของรัฐ

การจัดตั้งและการเปิดดำเนินการของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ

มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งโดยการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัย เมื่อมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นมาแล้ว การจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิกหน่วยงานต่างๆ ในมหาวิทยาลัย เช่น สำนักงานวิทยาเขต บัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย สถาบัน สำนัก ศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ เป็นต้น ให้ทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัยและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนการแบ่งส่วนราชการภายในมหาวิทยาลัยอาจทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย ตามที่กฎหมายจัดตั้งมหาวิทยาลัยจะกำหนด นอกจากนี้มหาวิทยาลัยจะรับสถาบันการศึกษาชั้นสูง สถาบันวิจัย หรือสถาบันส่งเสริมวิชาการชั้นสูงอื่นเข้าสมทบในมหาวิทยาลัยก็ได้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา หรือตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมหาวิทยาลัยที่รับสถาบันการศึกษาชั้นสูง สถาบันวิจัย หรือสถาบันส่งเสริมวิชาการชั้นสูงอื่นเข้าสมทบในมหาวิทยาลัยนั้นมีอำนาจให้ปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรชั้นใดชั้นหนึ่งแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันสมทบนั้นได้ ส่วนการควบคุมสถาบันการศึกษาชั้นสูง สถาบันวิจัย หรือสถาบันส่งเสริมวิชาการชั้นสูงที่เข้าสมทบในมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย⁵⁰

⁵⁰ ราชกิจจานุเบกษา, "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2558," 3.

โครงสร้างและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ

โครงสร้างและการแบ่งส่วนมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการจะแตกต่างกันไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง โดยทั่วไปแล้วมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการมีโครงสร้างและการบริหารงาน ดังต่อไปนี้

สภามหาวิทยาลัย โดยทั่วไปแล้วสภามหาวิทยาลัยจะประกอบด้วย นายกสภามหาวิทยาลัยซึ่งได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสภามหาวิทยาลัย มีอำนาจและหน้าที่ในการควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย และมีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง และสภามหาวิทยาลัยอาจมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่มหาวิทยาลัยและสนับสนุนการดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัย เช่น ส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย เป็นต้น นอกจากนี้ พระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยอาจกำหนดให้มีสภาคณาจารย์⁵¹ เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในกิจการของมหาวิทยาลัยต่ออธิการบดีและสภามหาวิทยาลัย และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่อธิการบดีหรือสภามหาวิทยาลัยมอบหมายก็ได้

สำนักงานอธิการบดี มีอธิการบดีซึ่งได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบการบริหารงานของมหาวิทยาลัย และอาจมีรองอธิการบดีหรือผู้ช่วยอธิการบดี เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่อธิการบดีมอบหมายก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการบังคับบัญชา ให้ถือว่าอธิการบดีเป็นอธิบดี รองอธิการบดีเป็นรองอธิบดี และผู้ช่วยอธิการบดีเป็นผู้ช่วยอธิบดี ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและกฎหมายอื่นในการบริหารงานของอธิการบดี กฎหมายอาจกำหนดให้มีสภาข้าราชการ หรือสภาคณาจารย์ เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในกิจการของมหาวิทยาลัยต่ออธิการบดีหรือสภามหาวิทยาลัยและหน้าที่อื่นตามที่อธิการบดีหรือสภามหาวิทยาลัยมอบหมาย

สำนักงานวิทยาเขต มีรองอธิการบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของวิทยาเขตนั้นแทนอธิการบดีตามที่ได้รับมอบหมาย และจะให้มีผู้ช่วยอธิการบดีคนหนึ่งหรือหลายคน เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่อธิการบดีมอบหมายก็ได้ ในแต่ละวิทยาเขตให้มีกรรมการประจำวิทยาเขตมีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินกิจการต่างๆ ของวิทยาเขตต่ออธิการบดีตลอดจนอำนาจอื่นๆ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง

⁵¹ ราชกิจจานุเบกษา, “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2558,” 29.

บัณฑิตวิทยาลัย มีคณบดีคนหนึ่งซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งเป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบงานของบัณฑิตวิทยาลัย โดยบัณฑิตวิทยาลัยแต่ละแห่งจะมีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยโดยมีอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

คณะ มีคณบดีคนหนึ่งซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งเป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบงานของคณะ โดยแต่ละคณะจะมีคณะกรรมการประจำคณะ มีอำนาจและหน้าที่วางนโยบายและแผนงานของคณะ ให้สอดคล้องกับนโยบายของสภามหาวิทยาลัยตลอดจนงานอื่นๆ ที่กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยนั้นๆ ในคณะหนึ่งๆ อาจมีการแบ่งภาควิชาหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา มีหัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของภาควิชา หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา

วิทยาลัย มีคณบดีคนหนึ่งซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งเป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบงานของวิทยาลัย โดยวิทยาลัยแต่ละแห่งให้มีคณะกรรมการประจำวิทยาลัยโดยมีอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับ

สถาบัน สำนัก ศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ มีผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการศูนย์ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบงานของสถาบัน สำนัก ศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ โดยมีอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

ตำแหน่งทางวิชาการ คณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการมีตำแหน่งทางวิชาการ ดังนี้ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ คุณสมบัติหลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งและถอดถอนคณาจารย์ประจำดังกล่าว เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา

นอกจากนี้ ศาสตราจารย์พิเศษ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยจากผู้ซึ่งมิได้เป็นคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย และสภามหาวิทยาลัยอาจแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสม และมีได้เป็นคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเป็นรองศาสตราจารย์พิเศษและผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษก็ได้ ส่วนศาสตราจารย์ที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญเป็นพิเศษ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งไปโดยไม่มีคามผิด สภามหาวิทยาลัย

อาจแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณ⁵² ในสาขาวิชาที่ศาสตราจารย์ผู้นั้นมีความเชี่ยวชาญเพื่อเป็นเกียรติยศได้ โดยคุณสมบัตินี้และหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งตำแหน่งต่างๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

การใช้คำนำหน้านามเพื่อแสดงวิทยฐานะสำหรับตำแหน่งศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ใช้อักษรย่อ ดังต่อไปนี้

- (1) ศาสตราจารย์ ใช้อักษรย่อ ศ.
- (2) ศาสตราจารย์พิเศษ ใช้อักษรย่อ ศ.(พิเศษ)
- (3) ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ใช้อักษรย่อ ศ.(เกียรติคุณ)
- (4) รองศาสตราจารย์ ใช้อักษรย่อ รศ.
- (5) รองศาสตราจารย์พิเศษ ใช้อักษรย่อ รศ.(พิเศษ)
- (6) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ใช้อักษรย่อ ผศ.
- (7) ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ใช้อักษรย่อ ผศ.(พิเศษ)

ปริญญาและเครื่องหมายวิทยฐานะ

การกำหนดตามพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป

มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการมีอำนาจให้ปริญญาในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันที่เข้าสมทบในมหาวิทยาลัยได้ ปริญญามีสามชั้น คือ

- (1) ปริญญาเอก เรียกว่า ดุษฎีบัณฑิต ใช้อักษรย่อ ด.
- (2) ปริญญาโท เรียกว่า มหาบัณฑิต ใช้อักษรย่อ ม.
- (3) ปริญญาตรี เรียกว่า บัณฑิต ใช้อักษรย่อ บ.

สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับกำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีได้รับปริญญาตรีเกียรติคุณอันดับหนึ่ง หรือปริญญาตรีเกียรติคุณอันดับสองได้ มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่บุคคลซึ่งสภามหาวิทยาลัยเห็นว่าทรงคุณวุฒิสมควรแก่ปริญญานั้นๆ แต่จะให้ปริญญาดังกล่าวแก่คณาจารย์ประจำ ผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ในมหาวิทยาลัย นายกสภามหาวิทยาลัย หรือกรรมการสภามหาวิทยาลัย ในขณะที่ดำรงตำแหน่งนั้นๆ ไม่ได้ โดยหลักเกณฑ์ต่างๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยอาจกำหนดให้มีครุวิทยฐานะหรือ เข็มวิทยฐานะเป็นเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญาและประกาศนียบัตร และอาจกำหนดให้มีครุประจำตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัย

⁵² ราชกิจจานุเบกษา, "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2558," 13-14.

กรรมการสภามหาวิทยาลัย หรือครูประจำตำแหน่งคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยก็ได้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ในส่วนของเครื่องแบบ เครื่องหมายหรือเครื่องแต่งกายของนักศึกษา สภามหาวิทยาลัย มีอำนาจออกข้อกำหนดดังกล่าว โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาได้

รายได้และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย

พระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ โดยทั่วไปจะกำหนดให้มหาวิทยาลัยมีรายได้จากเงินงบประมาณแผ่นดิน และอาจมีรายได้ ดังนี้

- (1) เงินผลประโยชน์ ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าบริการต่างๆ ของมหาวิทยาลัย
- (2) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ให้แก่มหาวิทยาลัย
- (3) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย
- (4) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้มาจากการใช้ที่ราชพัสดุซึ่งมหาวิทยาลัยปกครองดูแล หรือใช้ประโยชน์
- (5) รายได้หรือผลประโยชน์อื่นๆ

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยมีอำนาจในการปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น โดยที่รายได้ของมหาวิทยาลัยรวมทั้งเบี่ยงปรับที่เกิดจากการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เว้นแต่เบี่ยงปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษาและเบี่ยงปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาซื้อทรัพย์สินหรือสัญญาจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่มหาวิทยาลัยได้มาโดยมีผู้ทูลเกล้าฯ ให้หรือได้มาโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของมหาวิทยาลัยตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยใช้บังคับ ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจะต้องจัดการเกี่ยวกับรายได้และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเพื่อประโยชน์ภายในของวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย และจะต้องจัดการเกี่ยวกับเงินและทรัพย์สินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ให้ตามเงื่อนไขที่ผู้ทูลเกล้าฯ ให้กำหนดไว้ และต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยด้วย

บทกำหนดโทษ

โดยทั่วไปแล้วบทกำหนดโทษที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยของรัฐจะกำหนดโทษไว้ 2 กรณี คือ กรณีแรก ใช้ครูวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ ครูประจำตำแหน่ง เครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือเครื่องแต่งกายนิสิตของมหาวิทยาลัย โดยไม่มีสิทธิที่จะใช้ และกรณีที่สอง แสดงด้วยประการใดๆ ว่าตนมีปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา ประกาศนียบัตร หรือตำแหน่งของมหาวิทยาลัย โดยที่ตนไม่มีสิทธิ ถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิที่จะใช้ หรือมีวิทยฐานะ

หรือตำแหน่งเช่นนั้น ซึ่งจะมีโทษจำคุก หรือโทษปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ในส่วนของกฎหมายกำหนด วิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหารหรือตำรวจจะกำหนดโทษกรณีบุคคลที่ไม่มีสิทธิใช้ปริญญา อักษรย่อ ปริญญา หรือประกาศนียบัตรแต่ได้กระทำการเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิดังกล่าว ต้องได้รับโทษ จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้มีระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทุกระดับ ทั้งในระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์สำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การพัฒนาการศึกษาให้ได้ คุณภาพและมาตรฐาน เมื่อมีระบบประกันคุณภาพและมีการประเมินคุณภาพ ย่อมทำให้ทราบระดับ คุณภาพของสถานศึกษาในการดำเนินการกิจด้านต่างๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สถานศึกษา มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และทำให้ทราบความก้าวหน้าในการพัฒนาคุณภาพของ สถานศึกษาตลอดจนทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพที่เปิดเผยเป็นรายงานต่อสาธารณชนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การควบคุม คุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ ดังนี้ การควบคุมคุณภาพ เป็นการจัดระบบ และกลไกสำหรับควบคุมคุณภาพภายในสถานศึกษา การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบดูแล ระบบและกลไกที่จัดไว้ เช่น ตรวจสอบหน่วยงาน กระบวนการ และระเบียบข้อบังคับที่วางไว้ การประเมินคุณภาพเป็นการตัดสินว่าคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดนั้นอยู่ในระดับใด มีจุดเด่น และ จุดด้อยที่ควรปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดการประกันคุณภาพการศึกษาอาจจำแนกได้เป็น 2 ส่วน คือ การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายใน เป็นกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาที่ดำเนินการ ภายในสถาบันอุดมศึกษา โดยสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเอง

การประกันคุณภาพภายนอก เป็นการดำเนินการตรวจสอบและประเมินคุณภาพทั้ง ระบบ โดยหน่วยงานภายนอก คือ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในการประเมินคุณภาพภายนอก ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่อ้างถึงแล้วนั้น ได้กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอก

ของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนดให้การประเมินคุณภาพภายนอกครอบคลุมมาตรฐาน 4 ด้าน

- 1) ผลการจัดการศึกษา
- 2) การบริหารจัดการสถานศึกษา
- 3) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4) การประกันคุณภาพภายใน โดยมีตัวบ่งชี้ 18 ตัวบ่งชี้
 - ด้านคุณภาพบัณฑิต มี 4 ตัวบ่งชี้
 1. บัณฑิตปริญญาตรีที่ได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี
 2. คุณภาพของบัณฑิตปริญญาตรี โท และเอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา
 3. ผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่
 4. ผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่
 - ด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ มี 3 ตัวบ่งชี้
 1. งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่
 2. งานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์
 3. ผลงานวิชาการที่ได้รับการรับรองคุณภาพ
 - ด้านการบริการวิชาการแก่สังคมมี 2 ตัวบ่งชี้
 1. ผลการนำความรู้และประสบการณ์จากการให้บริการวิชาการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนหรือการวิจัย
 2. ผลการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนหรือองค์กรภายนอก
 - ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมมี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
 1. การส่งเสริมและสนับสนุนด้านศิลปะและวัฒนธรรม
 2. การพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม
 - ด้านการบริหารและการพัฒนาสถาบันมี 3 ตัวบ่งชี้
 1. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภาสถาบัน
 2. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถาบัน
 3. การพัฒนาคณาจารย์

แห่งชาติ

ด้านการพัฒนาและประกันคุณภาพภายในมี 4 ตัวบ่งชี้

1. ผลประเมินการประกันคุณภาพภายในรับรองโดยต้นสังกัด
2. ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน
3. ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลกระทบต่อเป็นเอกลักษณ์ของสถาบัน
4. ผลการชี้้นำ ป้องกัน หรือแก้ปัญหาของสังคมในด้านต่างๆ

วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพภายใน เป็นกระบวนการบริหารที่สถานศึกษาทุกระดับทุกแห่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย และวิธีการลงมือทำตามแผน ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาคุณภาพ เมื่อสถานศึกษามีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแล้ว จะต้องจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งเป็นผลจากการประกันคุณภาพภายใน หรือเรียกว่ารายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเปิดเผยต่อสาธารณชน

การประกันคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินคุณภาพของการจัดการศึกษา การติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งกระทำโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือผู้ประเมินภายนอก โดยมีขั้นตอนใหญ่ๆ 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ก่อนการตรวจเยี่ยมคณะผู้ประเมินภายนอกต้องรวบรวมข้อมูลของสถานศึกษา เช่น รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา แล้วนำมาศึกษา วิเคราะห์ และกำหนดขอบเขตของการประเมินภายนอก ต่อจากนั้น คณะผู้ประเมินภายนอกจะกำหนดนัดวัน เพื่อเข้าตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ขั้นตอนในระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา เมื่อคณะผู้ประเมินภายนอกไปถึงสถานศึกษาแล้ว ต้องมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ ในการตรวจเยี่ยม มีการสังเกต สัมภาษณ์ และ/หรือดูเอกสารต่างๆของสถานศึกษา แล้วจึงวิเคราะห์สรุปข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับ และเสนอผลการตรวจเยี่ยมด้วยวาจาต่อสถานศึกษา

ขั้นตอนหรือการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา คณะผู้ประเมินภายนอกจะต้องเขียนรายงานการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ส่งให้สถานศึกษาตรวจสอบและโต้แย้ง และอาจมีการปรับปรุงแก้ไขรายงานให้สมบูรณ์ ก่อนที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จะเผยแพร่ต่อสาธารณชน

มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ดังที่กล่าวมาแล้วสถาบันอุดมศึกษามีพันธกิจหลักที่สำคัญ 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม และมีพันธกิจอย่างน้อยอีก 5 ประการที่จะสนับสนุนให้การขับเคลื่อนพันธกิจหลักบรรลุเป้าหมายได้ คือ 1) ปรัชญาปณิธานวัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินการ 2) กิจกรรมการพัฒนานักศึกษา 3) การบริหารและการจัดการ 4) การเงินและงบประมาณ และ 5) ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ ซึ่งพันธกิจหลัก และพันธกิจสนับสนุนจะต้องทำงานเชื่อมโยงบูรณาการทุกเรื่องเข้าด้วยกัน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงจะส่งเสริมให้การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษามีคุณภาพได้ อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 มาตรา 34 กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดังนั้นจึงได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา ลงวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2549 ซึ่งถือได้ว่าเป็นมาตรฐานการอุดมศึกษาฉบับแรกของประเทศไทย มาตรฐานฉบับนี้ ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 3 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต 2) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา และ 3) มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และ สังคมแห่งการเรียนรู้⁵³ โดยมีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต

บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองและพลโลก

มาตรฐานนี้มีตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่

1.1 บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

1.2 บัณฑิตมีจิตสำนึกดำรงชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม

⁵³ “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ.2554,” **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 123 ตอนที่ 128 ตอนพิเศษ 47 (24 เมษายน 2554).

1.3 บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแลเอาใจใส่รักษาสุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม

มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา

มีการบริหารจัดการอุดมศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลและพันธกิจของการอุดมศึกษาอย่างมีคุณภาพ

2.1 มาตรฐานด้านธรรมาภิบาลของการบริหารการอุดมศึกษา มีการบริหารจัดการการอุดมศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึงความหลากหลาย และความเป็นอิสระทางวิชาการ มาตรฐานนี้มีตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่

2.1.1 มีการบริหารจัดการบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีอิสระทางวิชาการ

2.1.2 มีการบริหารจัดการทรัพยากรและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้มีการจัดการศึกษาผ่านระบบ และวิธีการต่างๆ อย่างเหมาะสมและคุ้มค่าคุ้มทุน

2.1.3 มีระบบการประกันคุณภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.2 มาตรฐานด้านพันธกิจของการบริหารการอุดมศึกษา การดำเนินงานตามพันธกิจของการอุดมศึกษาทั้ง 4 ด้านอย่างมีคุณภาพ โดยมีการประสานความร่วมมือร่วมพลังจากทุกภาคส่วนของชุมชนและสังคมในการจัดการความรู้ มาตรฐานนี้มีตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่

2.2.1 มีหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ทันสมัยยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการเรียนรู้และการสร้างงานด้วยตนเองตามสภาพจริง ใช้การวิจัยเป็นฐาน มีการประเมิน และใช้ผลการประเมิน เพื่อพัฒนาผู้เรียนเรียน และการบริหารจัดการ หลักสูตรตลอดจนมีการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอน

2.2.2 มีการวิจัยเพื่อสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ขยายพรมแดนความรู้และทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมตามศักยภาพของประเภทสถาบัน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันได้ในระดับนานาชาติของสังคมและประเทศชาติ

2.2.3 มีการให้บริการวิชาการที่ทันสมัยเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคมตามระดับความเชี่ยวชาญของประเภทสถาบัน มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และความยั่งยืนของสังคม และประเทศชาติ

2.2.4 มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน พัฒนา เผยแพร่วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีการปรับใช้ ศิลปวัฒนธรรม ต่างประเทศอย่างเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้

การแสวงหา การสร้าง และการจัดการความรู้ตามแนวทาง/หลักการอันนำไปสู่สังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานนี้มีตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่

3.1 มีการแสวงหา การสร้าง และการใช้ประโยชน์ความรู้ ทั้งส่วนที่เป็นภูมิ ปัญญา ท้องถิ่นและประเทศ เพื่อเสริมสร้างสังคมฐานความรู้

3.2 มีการบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการวิจัยแบบบูรณาการ หลักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักการสร้างเครือข่าย และหลักการประสานความร่วมมือร่วมพลัง อันนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

นอกจากนี้ คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ทำมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2551 และฉบับเพิ่มเติม พ.ศ.2554 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาตามกลุ่มสถาบันที่มีปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจในการจัดตั้งที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มาตรฐานฉบับนี้ประกอบด้วยมาตรฐานหลัก 2 ด้าน คือ มาตรฐานด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษา และมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา และกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม ก วิทยาลัยชุมชน กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นปริญญาตรี กลุ่ม ค สถาบันเฉพาะทาง และกลุ่ม ง สถาบันที่เน้น การวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาเอก⁵⁴

มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานหลัก 2 ด้าน และมาตรฐานย่อยอีก มาตรฐานละ 4 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านกายภาพ สถาบันอุดมศึกษามีอาคารที่ประกอบด้วยลักษณะสำคัญของอาคารเรียนที่ดี มีห้องครบทุกประเภท พื้นที่ใช้สอยที่ใช้ในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทุกประเภท มีจำนวน เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนอาจารย์ประจำ จำนวนนักศึกษาในแต่ละหลักสูตร และ

⁵⁴ ibid.

จำนวนนักศึกษาตามแผนการรับนักศึกษาตามเกณฑ์พื้นที่ใช้สอยอาคารโดยประมาณ รวมทั้งต้องจัดให้มีห้องสมุดตามเกณฑ์มาตรฐาน มีครุภัณฑ์ประจำ อาคาร ครุภัณฑ์การศึกษา และคอมพิวเตอร์จำนวนเพียงพอต่อการจัดการศึกษา ทั้งนี้อาคารและบริเวณอาคารจะต้องมีความมั่นคง ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะหรือความจำเป็นอย่างอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

1.2 ด้านวิชาการ สถาบันอุดมศึกษามีศักยภาพและความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจด้านวิชาการ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาและแผนการผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองความต้องการของประเทศและผู้ใช้บัณฑิตโดยรวม มีหลักประกันว่าผู้เรียนจะได้รับการบริการการศึกษาที่ดี สามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างมีคุณภาพ สถาบันต้องมีการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลทั้งในด้านการวางแผนรับนักศึกษา และการผลิตบัณฑิตจัดการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การประเมินผล การเรียนรู้ การประกันคุณภาพการเรียน การสอน และการพัฒนาปรับปรุงการบริหารวิชาการ

1.3 ด้านการเงิน สถาบันอุดมศึกษามีความพร้อมด้านการเงินทั้งงบการเงินรวมและงบที่จำแนกตาม กองทุน มีแผนการเงินที่มั่นคงเป็นหลักประกันได้ว่าสถาบันจะสามารถจัดการศึกษาได้ตามพันธกิจ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับแผนการพัฒนาในอนาคต เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้ให้บริการ สถาบันอุดมศึกษามีการจัดทำรายงานการเงินที่แสดงถึงการได้มาของรายได้ รายรับ การจัดสรร การใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ และทั่วถึงเป็นธรรมอย่างชัดเจน รวมทั้งการนำรายได้ไปลงทุนภายใต้การประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยง มีระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานควบคู่ไปกับการใช้เงินทุกประเภท และมีระบบการติดตาม ตรวจสอบ ผลประโยชน์ทับซ้อนของบุคลากรทุกระดับ

1.4 ด้านการบริหารจัดการ สถาบันอุดมศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ค่านิยม ไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และพันธกิจที่กำหนดไว้ โดยมีสภาสถาบันทำหน้าที่กำกับนโยบาย การดำเนินการตามแผนการบริหาร บุคคล การบริหารงบประมาณและทรัพย์สิน การบริหารสวัสดิการที่จัดให้กับนักศึกษาและบุคลากร ทุกระดับ รวมทั้งกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายที่กำหนดไว้ มีการเผยแพร่ผลการกำกับ การดำเนินงานของสภาสถาบัน และ การบริหารจัดการของผู้บริหารทุกระดับสู่ประชาคมภายในและภายนอกสถาบัน ภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ประกอบด้วยหลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการตรวจสอบได้ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า

มาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานย่อยด้านต่างๆ 4 ด้าน

2.1 ด้านการผลิตบัณฑิต สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการรับนักศึกษาเข้าเรียนที่มีคุณสมบัติและจำนวนตรงตามแผนการรับนักศึกษาและสอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตอย่างมีคุณภาพ สถาบันผลิตบัณฑิตได้ตามคุณลักษณะ จุดเน้นของสถาบันตรงตามเป้าหมายที่กำหนด และจัดให้มีข้อมูลสารสนเทศที่ชัดเจน เผยแพร่ต่อสาธารณะในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน คณาจารย์ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การพัฒนาการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกหลักสูตร และตอบสนองความต้องการของนักศึกษา

2.2 ด้านการวิจัย สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินพันธกิจด้านการวิจัยอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และภายใต้จุดเน้นเฉพาะ โดยมีการดำเนินการตามนโยบาย แผน และงบประมาณ มีการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากร ให้มีสมรรถนะในการทำวิจัยส่งเสริม และสร้างเครือข่ายการทำงานวิจัยกับหน่วยงานภายนอกสถาบัน เพื่อให้ได้ผลงานวิจัย ผลงานประดิษฐ์ และงานริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ มีประโยชน์ สนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ในวงกว้างและก่อให้เกิดประโยชน์แก่สาธารณชน

2.3 ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม สถาบันอุดมศึกษามีการให้บริการทางวิชาการที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในวงกว้าง และกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งอาจให้บริการโดยการใช้ทรัพยากร ร่วมกันทั้งในระดับสถาบันและระดับบุคคลได้ในหลายลักษณะ เช่น การให้คำปรึกษา การศึกษาวิจัย การค้นคว้าเพื่อแสวงหาคำตอบให้กับสังคม การให้บริการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ การจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องบริการแก่ประชาชนทั่วไป การให้บริการทางวิชาการนี้ สามารถจัดในรูปแบบของการให้บริการแบบให้เปล่าหรือเป็นการให้บริการเชิงพาณิชย์ที่ให้ผลตอบแทน เป็นรายได้หรือเป็นข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาและปรับปรุง เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่

2.4 ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติทั้งในระดับหน่วยงานและระดับสถาบัน มีระบบและกลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนโดยตรงหรือโดยอ้อมเพื่อผู้เรียน และบุคลากรของสถาบันได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้ ตระหนักถึงคุณค่า เกิดความซาบซึ้งและมีสุนทรียะต่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องจรรโลงความดีงามในการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพ มีวิถีชีวิตที่ปรารถนาและเรียนรู้วิธีการจัดการวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่ไม่พึงปรารถนาได้ สถาบันมีการควบคุมการดำเนินงานด้านนี้อย่างมีคุณภาพและ

ประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ การดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของสถาบัน

ส่วนมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา และกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดประเภทหรือกลุ่มสถาบันที่กำหนดไว้ภายใต้มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือกลุ่ม ก วิทยาลัยชุมชน กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี กลุ่ม ค สถาบันเฉพาะทาง กลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาเอก โดยสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งจะเป็นผู้เลือกประเภทหรือกลุ่มสถาบันเองตาม ปริชาญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจที่ได้กำหนดไว้ สถาบันอุดมศึกษาอาจเปลี่ยนแปลงกลุ่มที่เลือกไว้ได้กลุ่มสถาบันต่างๆ จะเน้นหนักในมาตรฐานหลักและมาตรฐานย่อยทั้ง 1.1 และ 1.2 ที่แตกต่างกันในด้านปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจที่กำหนด จากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งหมด สรุปประเด็นที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้านที่สำคัญ ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการวิจัย 3) ด้านการบริการวิชาการ 4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และ 5) ด้านการบริหารจัดการ

มาตรฐานการอุดมศึกษา

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 -2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 และมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561 มุ่งเน้นการพัฒนาคน และสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ มีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา และทักษะ ศตวรรษที่ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม เคารพกฎหมาย มีภาวะผู้นำ รู้รักคุณค่าความเป็นไทย และรู้บริบทสากล โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สร้างวิถีการเรียนรู้ของคนไทย ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้สู่การร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงเห็นสมควรปรับปรุงมาตรฐานการอุดมศึกษาให้สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงานในการส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามหลักการข้างต้น โดยมีการกำกับติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษาจะครอบคลุมด้านผลลัพธ์ผู้เรียน การวิจัยและนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม ศิลปวัฒนธรรม และความเป็นไทย และการบริหารจัดการ ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน โดยเน้นความรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำคัญ

คือการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามีคุณลักษณะของคนไทยที่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการ การอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ 8/2561 เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2561 จึงออก ประกาศกระทรวงศึกษาธิการไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้ เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา ลงวันที่ 7 สิงหาคม 2549

ข้อ 4 มาตรฐานการอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐาน 5 ด้าน ดังนี้

(1) มาตรฐานที่ 1 ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน

(1.1) เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความรอบรู้ด้านต่างๆ ในการสร้าง สัมมาอาชีพ ความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีทักษะการเรียนรู้ ตลอดชีวิต โดยเป็นผู้มีคุณธรรม ความเพียร มุ่งมั่น มานะ บากบั่น และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

(1.2) เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะศตวรรษที่ 21 มีความสามารถในการ บูรณาการศาสตร์ต่างๆ เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาสังคม มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก สามารถสร้างโอกาสและเพิ่มมูลค่าให้กับตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศ

(1.3) เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้คุณค่าและรักษ์ความเป็นไทย ร่วมมือร่วมพลังเพื่อสร้างสรรค์การพัฒนาและเสริมสร้างสันติสุขอย่าง ยั่งยืนทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประชาคมโลก

(2) มาตรฐานที่ 2 ด้านการวิจัยและนวัตกรรม

สถาบันอุดมศึกษามีผลงานวิจัยที่เป็นการสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ สร้างสรรค์ นวัตกรรมหรือทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ผลงานวิจัยและนวัตกรรม ตอบสนอง ยุทธศาสตร์ชาติ ความต้องการจำเป็นของสังคม ชุมชน ภาครัฐและเอกชน และประเทศ

ผลลัพธ์ของการวิจัยและนวัตกรรมมีผลกระทบสูงต่อการพัฒนาผู้เรียน การสร้างคุณภาพชีวิต หรือการสร้างโอกาสมูลค่าเพิ่ม และขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันระดับนานาชาติ

(3) มาตรฐานที่ 3 ด้านการบริการวิชาการ

สถาบันอุดมศึกษาให้บริการวิชาการเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน และสังคม ตามระดับความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน โดยมีการบริหารจัดการที่ประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ และมีความโปร่งใส ชัดเจน และตรวจสอบได้ ผลลัพธ์ของการบริการวิชาการ นำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของผู้เรียน ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

(4) มาตรฐานที่ 4 ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย

สถาบันอุดมศึกษามีการจัดการเรียนรู้ การวิจัย หรือการบริการวิชาการซึ่งนำไปสู่การสืบสาน การสร้างความรู้ ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม การปรับและประยุกต์ใช้ศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทย และต่างประเทศอย่างเหมาะสม ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน ผลลัพธ์ของการจัดการด้านศิลปวัฒนธรรมทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย หรือการสร้างโอกาสและมูลค่าเพิ่มให้กับผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

(5) มาตรฐานที่ 5 ด้านการบริหารจัดการ

(5.1) สถาบันอุดมศึกษามีหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน แบบบูรณาการเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติและความต้องการที่หลากหลายของประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม สถานประกอบการ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

(5.2) สถาบันอุดมศึกษา มีการบริหารงานตามพันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนมีการบริหารจัดการบุคลากรและทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล คำนึงถึง ความหลากหลายและความเป็นอิสระทางวิชาการ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยืดหยุ่นคล่องตัว โปร่งใสและตรวจสอบได้

(5.3) สถาบันอุดมศึกษามีระบบประกันคุณภาพ มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และพัฒนาการจัดการศึกษาระดับหลักสูตร คณะ และสถาบันที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการกำกับให้การจัดการศึกษาและการดำเนินงานตามพันธกิจเป็นไปตามกฎกระทรวงการประกัน

คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานอื่นๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด⁵⁵

มหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) คือหนึ่งในกลุ่มมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่
ที่สุดของไทย และเป็นมหาวิทยาลัยที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานสร้าง
ถวายให้กับคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย โดยเริ่มจัดการเรียนการสอนด้านสาขาศาสนาเป็นหลัก แล้วต่อมา
ได้ขยายการเรียนการสอนไปยังสาขาวิชาอื่นๆ คล้ายกับรูปแบบการก่อตั้งมหาวิทยาลัยปารีส
ประเทศฝรั่งเศส และมหาวิทยาลัยอ็อกฟอร์ด ประเทศอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ถือกำเนิดจาก "มหาธาตุวิทยาลัย"⁵⁶ ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้งขึ้นภายในวัดมหาธาตุฯ เมื่อปี พ.ศ.2430 โดยเริ่มทำการสอน
ตั้งแต่ปี พ.ศ.2432 ต่อมาได้พระราชทานนามใหม่ว่า "มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย" เมื่อคราวทรง
สถาปนาอาคารสังฆิกเสนาสน์ราชวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ ในปี พ.ศ.2439 โดยทรงตั้ง
พระทัยจะให้ป็นวิทยาลัยการศึกษาชั้นสูงของพระสงฆ์⁵⁷ อธิการบดีคนปัจจุบัน คือ ศาสตราจารย์
ดร.พระพรหมบัณฑิต (ประยูรธมมจิตโต) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็น
มหาวิทยาลัยที่เน้นการศึกษาด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก และเป็นมหาวิทยาลัย
ศูนย์กลางการศึกษาด้านพุทธศาสตร์ที่สำคัญของคณะสงฆ์ไทย มีการตั้งวิทยาเขต, วิทยาลัยสงฆ์,
ศูนย์วิทยบริการและห้องเรียน กระจายไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ปัจจุบันเปิดการเรียนการสอนใน
4 คณะ ครอบคลุมทั้งระดับปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิตจนถึงปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
หลักสูตรนานาชาติและภาษาอังกฤษ รวมทั้งสิ้น 33 สาขาวิชา นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งสถาบันวิจัยชั้น
ภายในมหาวิทยาลัยเพื่อดำเนินการวิจัยในด้านพุทธศาสตร์ประยุกต์ด้วย ผู้ที่จบการศึกษาจาก
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในอดีต ได้รับพระกรุณาให้เข้ารับประทานปริญญาบัตรจาก
พระหัตถ์ของสมเด็จพระสังฆราชหรือสมเด็จพระราชาคณะฝ่ายมหานิกาย ในปัจจุบันสมเด็จพระอริ
ยวงศาสดญาณ สมเด็จพระสังฆราช (อัมพร อมฺพโร) ทรงมีพระเมตตาธิคุณเป็นองค์ประธานในการ
ประสาทปริญญาบัตรแก่บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เปิดทำการเรียนการสอนทั้งในระดับประกาศนียบัตร, ปริญญาบัณฑิต,

⁵⁵ ราชกิจจานุเบกษา, "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานอุดมศึกษา."

⁵⁶ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, "ประวัติวัดมหาธาตุภาคต้น".

⁵⁷ "ประวัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย".

ประกาศนียบัตรบัณฑิต, ปริญญาโท และปริญญาตรี กระจายไปตามสาขาวิชาต่างๆ ระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตแบ่งเป็น 4 คณะ ได้แก่ คณะพุทธศาสตร์ ประกอบด้วย (1) ภาควิชาพระพุทธศาสนา, (2) ภาควิชาศาสนาและปรัชญา และ (3) ภาควิชาบาลีและสันสกฤต คณะครุศาสตร์ ประกอบด้วย (1) ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, (2) ภาควิชาบริหาร การศึกษา และ (3) ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย (1) ภาควิชา ภาษาไทย, (2) ภาควิชาภาษาต่างประเทศ และ(3) ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย (1) ภาควิชารัฐศาสตร์ (วิชาเอกการปกครอง, วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์, วิชาเอกการปกครอง ระหว่างประเทศ, วิชาเอกการจัดการเชิงพุทธ), (2) ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ (3) ภาควิชาสังคมวิทยาและ มานุษยวิทยา (4) ภาควิชานิติศาสตร์ ระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มีทั้งหมด 19 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาธรรมนิเทศ, สาขาวิชาภาษาศาสตร์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ, สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, สาขาวิชาชีวิตและความตาย, สาขาวิชาปรัชญา, สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา, สาขาวิชาพุทธศาสตร์ และศิลปะแห่งชีวิต, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (หลักสูตรนานาชาติ), สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (คณะครุศาสตร์), สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา, สาขาวิชาการพัฒนาสังคม, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, สาขาวิชาสันติ ศึกษา, สาขาวิชาบาลีศึกษา, สาขาวิชามหาบัณฑิตศึกษา, สาขาวิชาสันสกฤต และสาขาวิชาหลักสูตรและ การสอน (แขนงวิชาการสอนทั่วไป สำหรับผู้ที่มีใบประกอบวิชาชีพครู, สาขาการสอนสังคมศึกษา การสอนภาษาไทย การสอนภาษาอังกฤษ และการสอนพระพุทธศาสนา) นอกจากนี้มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต(นานาชาติ) คือ BUDDIST STUDIES, PHILOSOPHY และ MAHAYANA BUDDHISM ระดับปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มีทั้ง 17 หมด สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา, สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์, สาขาวิชาพุทธ บริหารการศึกษา, สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, สาขาวิชาปรัชญา, สาขาวิชาบาลี, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, สาขาวิชาธรรมนิเทศ, สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ, สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา, สาขาวิชามหาบัณฑิตศึกษา, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, สาขาวิชาชีวิต และความตาย, สาขาวิชาสันสกฤต, สาขาวิชาพุทธศาสตร์และศิลปะแห่งชีวิต และสาขาวิชา ภาษาศาสตร์

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาระดับปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต

คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาที่เป็นพระภิกษุ และสามเณร

1. เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม 3 ประโยคและต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่ มหาวิทยาลัยกำหนด
2. เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม 3 ประโยค และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3. เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม 3 ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยกำหนด

4. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

5. เป็นพระสังฆาธิการหรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)

6. เป็นพระสังฆาธิการหรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สอบได้นักธรรมชั้นเอกและสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

7. เป็นผู้สอบได้นักธรรมชั้นเอกและสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และต้องศึกษาวิชาภาษาบาลี ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง

8. เป็นผู้สำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และต้องศึกษาวิชาภาษาบาลี ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง

9. เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษเพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนดไม่เคยถูกคัดชื่อออกหรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใดๆ เพราะความผิดทางความประพฤติหรือวินัย

คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาที่เป็นคฤหัสถ์ หรือประชาชนทั่วไป

1. เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรมหรือบาลีศึกษา 3 ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

2. เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรมหรือบาลีศึกษา 3 ประโยค และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3. เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรมหรือบาลีศึกษา 3 ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยอื่นรับรอง

4. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

5. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และต้องศึกษาวิชาภาษาบาลี ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาวิชาภาษาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง

6. เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษเพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด

7. ไม่เคยถูกคัดชื่อออกหรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใดๆ เพราะความผิดทางความประพฤติหรือวินัย (ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.2542 ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550 และข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ 3) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2551)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นสถาบันการศึกษาของสงฆ์ ฝ่ายธรรมยุติกนิกายของประเทศไทย ที่จัดการศึกษาในรูปแบบมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา เป็นสถาบันการศึกษาแห่งแรกที่เริ่มประยุกต์หลักพระพุทธศาสนาให้เข้ากับสังคมสมัยใหม่ โดยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ หนึ่งในสองแห่งของประเทศไทย สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ซึ่งเป็นพระนอญยาเธอในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระดำริจัดตั้ง "มหามกุฏราชวิทยาลัย" เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นภายในวัดบวรนิเวศวิหาร โดยวิธีจัดการศึกษาแบบสมัยใหม่ มีลักษณะแตกต่างจากการเล่าเรียนภาษาบาลีตามประเพณีแบบเดิม ในขณะเดียวกัน ก็นำเอาวิธีวัดผลแบบข้อเขียนมาใช้เป็นแห่งแรกของประเทศไทยด้วย หลังจากที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงก่อตั้งสถาบันการศึกษานี้ขึ้นแล้ว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็มีพระราชดำริสให้พระองค์ทรงช่วยปรับปรุงโรงเรียนสอนภาษาบาลี ชื่อ "มหาธาตุวิทยาลัย" ภายในวัดมหาธาตุ ขึ้นเป็น "มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย" เพื่อจัดการให้คณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกายได้มีสถาบันการศึกษาชั้นสูงในลักษณะเดียวกัน ควบคู่ไปกับมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งสมัยนั้นเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง และส่วนมากยังจำกัดอยู่แต่คณะสงฆ์ฝ่ายธรรมยุต ต่อมาทั้งมหามกุฏราชวิทยาลัยและมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ปิดตายลงเพราะประสบปัญหาหลายประการด้วยกัน นับเป็นเวลาหลายสิบปี จนกระทั่งท่านอาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ ได้พยายาม รื้อฟื้น ขึ้นมาใหม่ จน ประสบผลสำเร็จ เมื่อสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์และคณะสงฆ์วัดบวรนิเวศวิหาร ได้ให้การอุปถัมภ์ โดยได้ทำการประกาศรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่เมื่อ พ.ศ.2488 ตามมาด้วยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งประกาศรื้อฟื้นกิจการในปี พ.ศ.2490 อาจารย์สุชีพ ได้แถลงว่า สาเหตุที่ต้องมีมหาวิทยาลัยสงฆ์ก็เพราะคณะสงฆ์จำเป็นต้องผลิตบุคลากรที่รู้ทันวิชาการสมัยใหม่ มิฉะนั้น คณะสงฆ์จะไม่สามารถสั่งสอนแนะนำชาวบ้านได้ และการสื่อสารกันก็จะเกิดความไม่เข้าใจ เพราะชาวบ้านศึกษาด้านคติโลก ส่วนพระสงฆ์ศึกษาด้านคติธรรมท่านจึงต่อสู้เพื่อให้ได้มหาวิทยาลัยสงฆ์มาอย่างต่อเนื่อง จนในที่สุด

มหาวิทยาลัย และมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยก็ได้รับการรื้อฟื้นมาอีกครั้งหนึ่ง จนได้รับการยกฐานะให้เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในปี พ.ศ.2540 ในสมัยนายสุวิช รัตติพล เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอให้รัฐสภาตรา ตามความในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ.2540 อันเป็นผลพวงมาจากการทุ่มเทและความมุ่งมั่นอย่างไม่หยุดยั้งของท่านฯ อย่างแท้จริง เหตุผลนี้ทำให้คนรุ่นหลังกล่าวยกย่อง "อาจารย์สุชีพ ปุณฺณานุกาภ" ว่าเป็นบิดาแห่งมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยแบ่งออกเป็น 4 คณะ 1) คณะศาสนาและปรัชญา 2) คณะมนุษยศาสตร์ 3) คณะสังคมศาสตร์ 4) คณะศึกษาศาสตร์ หลักสูตรปริญญาตรี คณะศาสนาและปรัชญาเปิดสอน 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาปรัชญา สาขาวิชาพุทธศาสนา และสาขาวิชาศาสนา เปรียบเทียบ คณะมนุษยศาสตร์เปิดสอน 2 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาภาษาบาลีและสันสกฤต และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะสังคมศาสตร์เปิดสอน 4 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์เปิดสอน 5 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการประถมศึกษา (5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (5 ปี) สาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา (5 ปี) สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (5 ปี) และสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี) หลักสูตรปริญญาโท เปิดสอน 5 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง สาขาวิชาสังคมวิทยา และสาขาวิชาการบริการการศึกษา หลักสูตรปริญญาเอก เปิดสอน 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา และสาขาวิชา การบริหารการศึกษาคุณสมบัติผู้เข้ารับการศึกษา ผู้ที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า สามารถสมัครเข้าศึกษาได้ และเป็นไปตามข้อกำหนดเงื่อนไขของคณะและสาขาวิชาที่เปิดสอน

คณะสงฆ์จีนิกาย

คณะสงฆ์จีนิกาย คือคณะบรรพชิตในพระพุทธศาสนามหายานจากมณฑลกวางตุ้ง ประเทศจีน ที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้นำเอาหลักพระพุทธธรรมของนิกายมหายานในจีนเข้ามาประพฤติปฏิบัติและเผยแผ่ มีความเจริญสืบเนื่องจวบจนปัจจุบันการปกครองคณะสงฆ์จีนิกาย เป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ.2520) และกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ.2536) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505

การดำเนินงานและการปกครองของคณะสงฆ์จีนิกาย ได้มีการเปลี่ยนแปลงให้เจริญดีขึ้นหลายประการ อาทิ ภายหลังจากท่านเจ้าคุณโพธิ์แจ่มได้รับตำแหน่งสังฆนายกนิกายวินัย แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน แล้วท่านได้ตั้งคณบดีประเทศไทย ท่านได้นำพระคัมภีร์ต่างๆ กลับมา

เมืองไทย และมีการเริ่มแปล เป็นภาษาไทย และมีการแปลพระวินัยสิกขาบทของฝ่ายมหายานขึ้น เพื่อให้ภิกษุในสำนักฝ่ายมหายาน ซึ่งมีวัดโพธิ์เย็นเป็นศูนย์กลางการศึกษาของนิกายวินัยและนิกายมนตรายานได้เรียนรู้และเข้าใจหลักพระวินัย และยึดถืออย่างเคร่งครัด เกิดมีระเบียบการบรรพชาอุปสมบทในฝ่ายสงฆ์จีนนิกายขึ้น เนื่องจากแต่เดิมพระสงฆ์จีนล้วนอุปสมบทมาจากประเทศจีนทั้งสิ้น เพราะที่ประเทศไทยไม่มีสิมามณฑลอันชอบด้วยวินัยนิยมตามคติของฝ่ายจีน ดังนั้นจึงมีแต่การบรรพชาสามเณรในไทยได้เท่านั้น ครั้นเมื่อสร้างวัดโพธิ์เย็นขึ้นที่ตลาดลูกแก่อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี พระอาจารย์โพธิ์แจ้งผู้สร้างก็ได้ประกอบพิธีสังฆกรรมผูกพัทธสีมาตามวินัยนิยม จึงเป็นวัดจีนวัดแรกในประเทศไทยที่ให้การอุปสมบทแก่กุลบุตรได้ ครั้นนั้นพระสาสนโสภณ เจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม สังกการแทนสมเด็จพระสังฆนายก ได้กำหนดระเบียบพระอุปัชฌาย์ และระเบียบการบรรพชาอุปสมบทฝ่ายสงฆ์จีนนิกาย กล่าวคือ ผู้ที่จะบรรพชาเป็นสามเณรที่ดี จะอุปสมบทเป็นพระภิกษุที่ดี ต้องมาขอบรรพชาอุปสมบทต่อ พระอุปัชฌาย์จีนนิกาย ที่สมเด็จพระสังฆราชแต่งตั้งขึ้นเท่านั้น และพระอาจารย์โพธิ์แจ้งก็ได้รับบัญชาแต่งตั้งเป็น พระอุปัชฌาย์จีนนิกายรูปแรก ให้การบรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตรที่วัดโพธิ์เย็นเป็นแห่งแรก ปรากฏว่ามีกุลบุตรชาวจีน เข้ามาขอบรรพชาอุปสมบทในปีหนึ่งเป็นจำนวนมาก การบรรพชาอุปสมบทในคณะสงฆ์จีนนิกาย ก็เป็นไปเช่นเดียวกับการบรรพชาอุปสมบทของพระสงฆ์ไทย กล่าวคือการบวชและการลาสิกขาเป็นไปตามความสมัครใจ ไม่ได้มีการบังคับว่าเมื่อบวชแล้วจะต้องอยู่ในสมณเพศตลอดไป

เริ่มมีกรรมการคณะสงฆ์จีนนิกาย นับตั้งแต่มีวัดจีนขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระภิกษุจีนบางรูปได้ทำการสร้างสำนักสงฆ์อยู่กระจัดกระจายทั่วไปในกรุงเทพฯ ท่านเจ้าคณะใหญ่จึงได้กราบบูลสมเด็จพระสังฆนายก เพื่อพิจารณาแต่งตั้งกรรมการสงฆ์จีนนิกาย เมื่อปี พ.ศ.2497 สมเด็จพระวันรัต (ปลด กิตติโสภณเถระ) วัดเบญจมบพิตร ผู้เป็นสังฆนายก จึงได้มีพระบัญชาแต่งตั้งพระเถระฝ่ายจีนนิกาย ขึ้นเป็นคณะกรรมการสงฆ์จีนนิกาย เพื่ออำนวยการปกครองดูแลวัด และสำนักสงฆ์จีนต่างๆ ให้เป็นไปตามระเบียบ ซึ่งในคณะกรรมการฯ ครั้นนั้นมี พระอาจารย์จีนธรรมสมาธิวัตร (โพธิ์แจ้ง) เป็นประธาน ได้มีการฟื้นฟูพิธีถวายผ้ากฐินทานขึ้น ซึ่งความจริงสังฆกรรมทุกอย่างในฝ่ายมหายานนั้น ก็มีตรงกับสังฆกรรมฝ่ายเถรวาท แต่อาศัยความเหมาะสมกับกาลเทศะ และประเพณีบ้านเมือง ทางฝ่ายมหายานจึงคัดเอาแต่ที่อนุโลมกันได้มาปฏิบัติ ครั้นเมื่อพระสงฆ์จีนเข้ามาตั้งนิกายขึ้นในประเทศไทย พระคณาจารย์จีนจึงฟื้นฟูสังฆกรรมบางอย่างที่ละเว้นไปนานขึ้นมาปฏิบัติใหม่ ในสมัยเจ้าคณะใหญ่ลำดับที่ 1 และที่ 2 วัดมิ่งกรมลาวาส ก็เคยมีพิธีทอดกฐินเช่นเดียวกับวัดไทย แต่เมื่อสิ้นสมัยของท่านทั้งสองแล้ว พิธีนี้ก็ให้หยุดชะงักไปช้านานประมาณ 40 ปีจนมาถึงเจ้าคณะใหญ่ลำดับที่ 6 (โพธิ์แจ้ง) จึงได้มีการฟื้นฟูสังฆกรรมนี้ขึ้นมาใหม่ ในขณะที่ท่านดำรงตำแหน่ง หลวงจีนธรรมรสจีนศาสน์ ที่วัดโพธิ์เย็นเป็นวัดแรก และเมื่อท่านได้รับ

ตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดมิ่งกรมลาวาส ก็ได้มีพุทธบริษัทไทย-จีน ร่วมกันจัดกฐินสามัคคีขึ้น นับเป็นงานประจำปีที่สำคัญงานหนึ่งของคณะสงฆ์จีนนิกายในประเทศไทย เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2499 เป็นต้นมา

การดำเนินงานและการปกครองของคณะสงฆ์จีนนิกาย ได้มีการเปลี่ยนแปลงให้เจริญดีขึ้นหลายประการด้วยกันคือ

1. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 โปรดให้สถาปนาพระอาจารย์สกลเท็ง เป็นที่ พระอาจารย์จีนวังสสมาธิวัตร เจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย ดูแลบริหารปกครองพระสงฆ์จีนนิกายในประเทศไทย เมื่อวันอังคารขึ้น 5 ค่ำ เดือน 10 ปีมะโรง โทศก จุลศักราช 1242 (ตรงกับวันอังคารที่ 7 กันยายน พ.ศ.2423)

พ.ศ.2429 ได้พระราชทานสัญญาบัตร ตำแหน่งปลัดขวา

พ.ศ.2443 ได้พระราชทานสัญญาบัตร ตำแหน่งปลัดซ้าย เพื่อช่วยบริหารปกครอง และมีพัศดพร้อมสมณบริวาร ประกอบสมณศักดิ์ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9

พ.ศ.2501 ได้พระราชทานสัญญาบัตร ตำแหน่งรองปลัดขวา รองปลัดซ้าย

พ.ศ.2504 ได้พระราชทานสัญญาบัตร ตำแหน่งผู้ช่วยปลัดขวา ผู้ช่วยปลัดซ้าย

พ.ศ.2511 ได้พระราชทานสัญญาบัตร ตำแหน่งรองเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย

พ.ศ.2513 ได้พระราชทานสัญญาบัตร ตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย อีกตำแหน่งหนึ่งเพื่อช่วยบริหารปกครอง

พ.ศ.2536 ได้พระราชทานสัญญาบัตร ตำแหน่ง ผู้ช่วยเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายขวาจีนนิกาย และผู้ช่วยเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายซ้ายจีนนิกาย เพิ่มขึ้นสองตำแหน่ง

การปกครองคณะสงฆ์จีนนิกายในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์พ.ศ.2505 โดยมีกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัตินี้คือ กฎกระทรวงฉบับที่ 3 พ.ศ.2520 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2536 ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์พ.ศ.2505 ว่าด้วยการปกครองคณะสงฆ์อื่น (หมายถึงคณะสงฆ์จีนนิกาย และคณะสงฆ์อนัมนิกาย) การปกครองคณะสงฆ์จีนนิกายตามประกาศกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ.2536) ได้กำหนดให้มีบรรพชิตเป็นผู้ปกครองตามลำดับ ตำแหน่งดังนี้คือ

เจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย

รองเจ้าคณะใหญ่

ผู้ช่วยเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายขวาจีนนิกาย

ผู้ช่วยเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายซ้ายจีนนิกาย

ปลัดขวาจีนนิกาย

ปลัดซ้ายจีนนิกาย

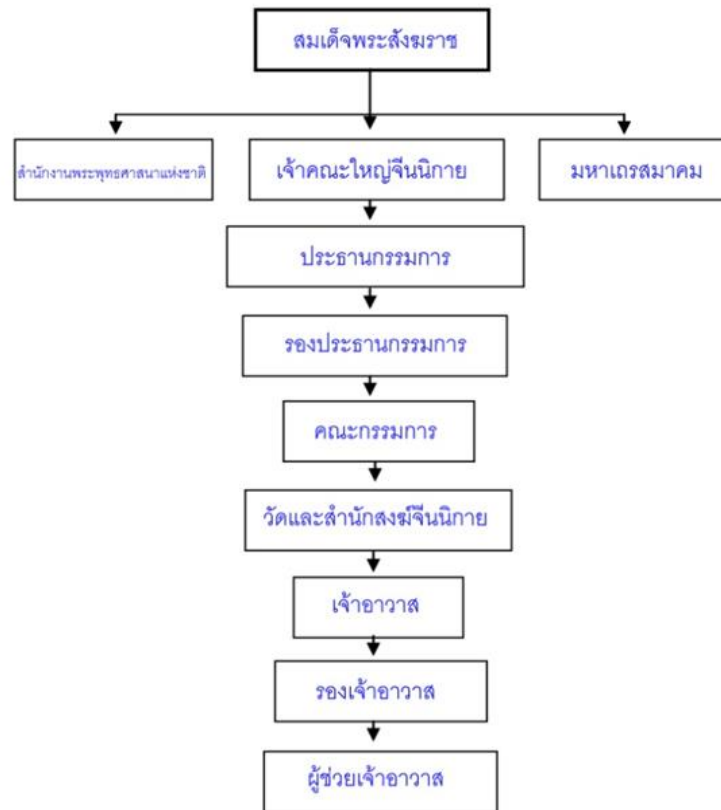
รองปลัดขวาเงินนิกาย
 ผู้ช่วยปลัดขวาเงินนิกาย
 เลขานุการเจ้าคณะใหญ่เงินนิกาย
 รองเจ้าอาวาส

รองปลัดซ้ายเงินนิกาย
 ผู้ช่วยปลัดซ้ายเงินนิกาย
 เจ้าอาวาส หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าอาวาส
 ผู้ช่วยเจ้าอาวาส⁵⁸

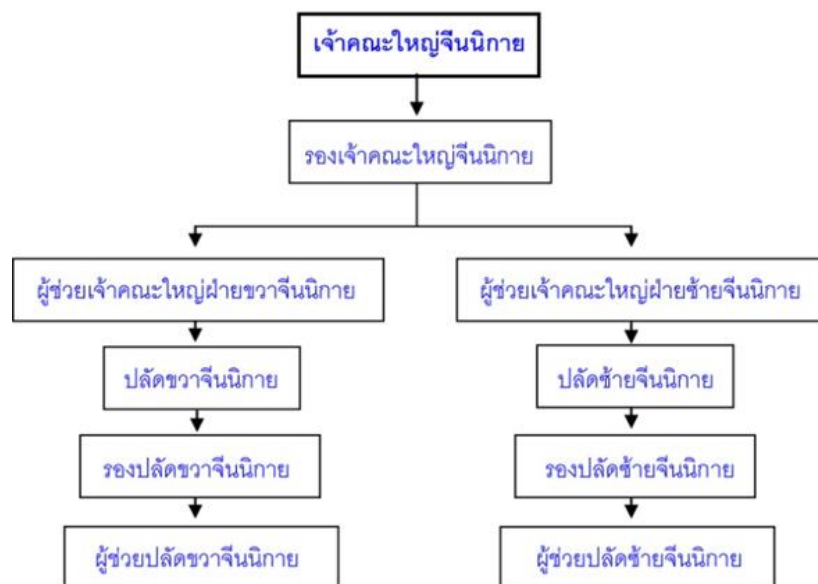

⁵⁸ เศรษฐพงษ์ จงสงวน, ประวัติวัดมิ่งกรมลาวาส ประวัติคณะสงฆ์เงินนิกาย, 133-

แผนภูมิที่ 2 ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์จีนนิกาย แสดงคณะกรรมการสงฆ์จีนนิกาย

แผนภูมิที่ 3 ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์จีนนิกาย แสดงตำแหน่งทางการปกครองสงฆ์จีนนิกาย

การศึกษาของคณะสงฆ์จีนในประเทศไทย

การศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิคมนั้น เป็นไปตามระเบียบการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา โดยสถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นในวัดหรือที่ธรณีสงฆ์หรือที่ดินของ มุณินิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้การศึกษาสำหรับพระภิกษุ สามเณรในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกองพุทธศาสนศึกษาสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยในการศึกษารั้งนี้ จะใช้เฉพาะโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 13 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมิ่งกรมลาวาสวิทยาลัย โรงเรียนโพธิ์ตราชวิทยาลัย โรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา

โรงเรียนมิ่งกรมลาวาสวิทยาลัย

เป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 13 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่วัดมิ่งกรมลาวาส (เล่งเน่ยยี่) เลขที่ 423 ถนนเจริญกรุง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100 โรงเรียนมิ่งกรมลาวาสวิทยาลัย ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2533 และทำการเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพร้อมกัน โดยใช้ตึกอาคารเอนกประสงค์ ขนาด 9 ชั้น เป็นอาคารทำการเรียนการสอน มีผู้จัดการโรงเรียนคนแรกคือพระพิสิทธิ์ (เสี้ยจง) ในปีการศึกษาแรกนั้นมีนักเรียนประมาณ 20 รูป มีเนื้อที่ที่ใช้เป็นโรงเรียนประมาณ 3 งาน ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาทั้งวิชาสามัญและวิชาพระพุทธศาสนาทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายาน เป็นการอนุเคราะห์แก่บุตรหลานของชาวพุทธที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาแต่ยากจน ได้เข้ามาบวชเรียนเพื่อพัฒนาตนเป็นอนาคตที่ดีของชาติ ซึ่งได้รับความเมตตาจากพระเดชพระคุณพระคณาจารย์จีนธรรมปัญญาจริยาภรณ์ผู้ก่อตั้งโรงเรียน⁵⁹

โรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา

โรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา ตั้งอยู่ภายในวัดหมื่นพุทธเมตตาคุณาราม เลขที่ 8 หมู่ 9 ตำบลท่าข้าวเปลือก อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ 57110 โทรศัพท์ 053-918614 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

ในปี พ.ศ.2542 ได้ริเริ่มดำเนินการจัดตั้ง “โรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา” ขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารและมีฐานะทางครอบครัวยากจนได้มีโอกาสเข้ามาบรรพชาศึกษาเล่าเรียนในสถานศึกษาที่ดีมีคุณภาพ

⁵⁹ แผนยุทธศาสตร์สถานศึกษา ปีการศึกษา 2556-2560 โรงเรียนมิ่งกรมลาวาสวิทยาลัย, 1-2.

2. เพื่อปลูกฝังและสร้างสรรค์เยาวชนนักเรียนให้เป็นคนดีมีความรู้คู่คุณธรรมเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศชาติ

3. สร้างศาสนทายาทที่ดีเพื่อสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา รักษาศาสนสมบัติและเผยแผ่พระธรรมวินัยให้เจริญรุ่งเรืองและดำรงตั้งมั่นสืบไป⁶⁰

โรงเรียนโพธิ์ทศราชาวิทยาลัย

วัดโพธิ์ทศตาราม ได้ถือกำเนิดก่อสร้างโดยการนำของพระมหาคณาจารย์จันทรมณีวัตร (โพธิ์แจ่มมหาเถระ) อดีตเจ้าคณะใหญ่สงฆ์จีนนิกายองค์ที่ 6 ในปี พ.ศ.2518 ในเนื้อที่ซึ่งคุณวิท-คุณอารีย์ ประสารพานิช เป็นผู้ถวายส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งซื้อด้วยเงินบรรดาสาธุชน นับตั้งแต่ก่อสร้างแล้วเสร็จได้มีการก่อตั้งผู้รักษาเจ้าอาวาสเพื่อมาปกครอง และดูแลวัดมาทั้งสิ้น 3 องค์ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเริ่มจากพระมหาคณาจารย์จันทรมณีวัตร (โพธิ์แจ่มมหาเถระ) เป็นองค์แรก องค์ต่อมาคือหลวงจีนธรรมนาทเงินประพันธ์ (เย็นเขียว) ซึ่งปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่พระคณาจารย์จันทรมณีวัตรญาณจริยาภรณ์รองเจ้าคณะจีนนิกาย เจ้าอาวาสวัดมิ่งกรมลาวาส (เล่งเน่ยยี่) กรุงเทพมหานคร และพระอาจารย์จันทรมณีวัตรสาสน์ (เย็นเกา) เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นผู้คิดริเริ่มจัดตั้งโรงเรียนสำหรับพระภิกษุสามเณร ภายในวัดโดยใช้ชื่อว่า “โรงเรียนวัดโพธิ์ทศราชาวิทยาลัย” เนื่องด้วยพระเดชพระคุณท่านเจ้าอาวาส ท่านเป็นผู้มีจิตเมตตาธรรมบารมีสูงประกอบกับการที่ท่านได้เล็งเห็นปัญหาสังคมของไทยในอนาคต อันจะเกิดจากการที่เยาวชนของชาติขาดความรู้ความสามารถท่านจึงเริ่มจัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กยากจนขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาและผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) อีกทั้งยังช่วยอบรมบ่มนิสัยให้เขาเหล่านั้นเป็นคนดีของบิดา-มารดา และเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ ซึ่งจะสามารถช่วยลดปัญหาต่างๆ ได้มากมาย เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาอื่นๆ

พ.ศ.2544 ได้ประกาศใช้ชื่อ “โรงเรียนวัดโพธิ์ทศราชาวิทยาลัย” แทนชื่อเดิม คือ “โรงเรียนวัดเนินบุญญาราม” และได้ดำเนินการสอนตามปกติ ในช่วงนี้ได้ทำการโอนชื่อสามเณรจากวัดเนินบุญญารามมาอยู่ในความปกครองของ “โรงเรียนวัดโพธิ์ทศราชาวิทยาลัย” ภายใต้ความควบคุมของพระอาจารย์จันทรมณีวัตรสาสน์ และในด้านการก่อสร้างโรงเรียนใหม่นั้น ได้มีการลงเสาเข็มโดยมีนายยกเทศมนตรีเมืองศรีราชา นายฉัตรชัย ทิมกระจ่าง เป็นประธานในการจัดงานเพื่อสร้าง

⁶⁰ สัมภาษณ์ พระมหาคณาจารย์จันทรมณีวัตร, ผู้จัดการโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา, วันที่ 8 ตุลาคม 2558.

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น รายได้ทั้งหมดที่นำมาสร้างโรงเรียน ได้มาจากผู้มีจิตศรัทธา โดยการทำบุญจากผ้าป่า กฐินสามัคคี ส่วนเงินสนับสนุนที่ทางวัดได้ขอจากรัฐบาลนั้น

การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จีนนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ที่จบการศึกษาจะลาสิกขาเพื่อสมัครเข้าเรียนชั้นอุดมศึกษาในสาขาที่ตนเองสนใจ และนำไปต่อยอดประกอบอาชีพของตนสืบไป ในขณะที่เดียวกันคณะสงฆ์จีนเองก็ได้มีการร่วมมือด้านการศึกษากับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เปิดสอนในสาขาวิชาเอกภาษาจีน ซึ่งสามเณรจบการศึกษาจากทางโรงเรียนของคณะสงฆ์สามารถสมัครเข้าเรียนต่อได้ แต่ด้วยความที่มีสาขาที่เปิดสอนสาขาเดียว สามเณรส่วนมากจึงลาสิกขาไปเรียนต่อภายนอกตามสาขาวิชาที่ตนเองถนัด⁶¹

สถาบันอุดมศึกษาของมหานานในประเทศจีน

อุดมศึกษาของมหานานในประเทศจีน มุ่งเน้นการจัดการศึกษาสำหรับการปฏิบัติตนให้เป็นบุคลากรทางศาสนา กล่าวคือวิชาที่เปิดสอนส่วนมากจะเกี่ยวกับศาสนาทั้งสิ้น เช่น วิชาสมาธิ วิชาพระประวัติศาสตรศาสนาพุทธ วิถีแห่งโพธิสัตว์ พุทธปรัชญา การสวดมนต์ การแปลพระคัมภีร์ รวมถึงวัตรปฏิบัติของบรรพชิต และอุบาสก อุบาสิกาที่รับศีล (ในประเทศจีน หากรับศีลแล้วถือปฏิบัติตลอดชีวิต) รวมถึงวิชาที่บรรพชิตจีนพึงมีเพื่อสั่งสอนสาธุชน และประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น พุทธสังคีต (เครื่องดนตรีประกอบการสวดมนต์) การสวดพุทธมนต์เป็นทำนอง ผู้ที่จบการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของพระสงฆ์มหานานนั้น รัฐบาลไม่รองรับวิทยฐานะผู้จบการศึกษา ซึ่งไม่สามารถนำมาประกอบอาชีพภายนอกได้ แต่ผู้ที่จบการศึกษาจะได้รับการยอมรับจากสมาคมพุทธศาสนาของจีน และสามารถปฏิบัติงานในหน่วยงานพุทธศาสนามหานานในจีนได้ และโดยมากมีข้อจำกัดต่างๆของแต่ละสถาบันดังนี้

พุทธวิทยาลัยหมิ่นหนาน (闽南佛学院)

เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงของจีนที่ได้รับการสนับสนุนจากสมาคมพุทธมณฑลเซียะเหมิน โดยมีจุดมุ่งหมายในการปลูกฝังการศึกษาทางวิชาการทางพุทธศาสนา การสอนพระพุทธานุสสา และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของพุทธศาสนาผ่านความรักชาติด้วยรักชาติศาสนากฎหมายความจงรักภักดีอย่างซื่อสัตย์และการอุทิศตนเพื่อความเป็นธรรมของพุทธศาสนา และบุคลากรด้านการบริหารจัดการวัด หลักสูตรสำหรับเตรียมอุดมศึกษา 2 ปี ปริญญาตรี 4 ปี และปริญญาโท 3 ปี เปิดสอนวิชาพุทธศาสนา: พื้นฐานของพุทธศาสนาประวัติความเป็นมาของพุทธศาสนาในประเทศจีนและอินเดียคัมภีร์ขั้นพื้นฐานของนิกายทั้งหมดในศาสนาพุทธจีนและหนังสือทาง

⁶¹ โรงเรียนวัดโพธิ์ที่ตราวิทยาลัย.

พุทธศาสนาที่สำคัญ และวิชาการศึกษาทางสังคมและวัฒนธรรม: จีนสมัยใหม่จีนโบราณประวัติศาสตร์ทั่วไปของประเทศจีนประวัติศาสตร์ปรัชญาจีนประวัติศาสตร์ปรัชญาตะวันตกการเมืองกฎหมายภาษาต่างประเทศ และการเขียนพู่กัน คุณสมบัติผู้เข้าศึกษาจะต้องเป็นพระภิกษุ และแม่ชีที่บรรพชาอุปสมบทมากกว่าหนึ่งปีในอารามและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและสามารถท่องบทสวดมนต์ที่กำหนดให้ได้เป็นผู้ศรัทธาทางศาสนา รักในการศึกษา อาสาที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพุทธศาสนา ระหว่างอายุ 18 ถึง 30 ปีไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการแต่งงานกับความรัก มีสุขภาพแข็งแรงไม่เป็นโรคที่เป็นข้อห้ามทางศาสนา อันจะเป็นอุปสรรคในการศึกษา⁶²

พุทธวิทยาลัยหางโจว (杭州佛学院)

พุทธวิทยาลัยหางโจวก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2541 ได้รับการอนุมัติโดยรัฐจากสำนักงานศาสนาโดยได้รับการสนับสนุนจากสมาคมพุทธศาสนาเจ้อเจียง กำกับดูแลวิทยาลัยโดยสมาคมพุทธมณฑลหางโจว หลักสูตร 3 ปี เปิดสอนวิชา การทำสมาธิจิตภาวนา เช่น ศิล จีนโบราณ ประวัติศาสตร์พุทธปรัชญาจีนและตะวันตก ภาษาอังกฤษ และการเมือง คุณสมบัติผู้รับการศึกษา จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีความประพฤติดี มีสามณสารูปที่เรียบร้อย ถิ่นมั่งสวัริติ เป็นภิกษุอย่างน้อย 1 ปี มีความเคร่งครัดในวินัย อายุระหว่าง 18-30 ปี

พุทธวิทยาลัยหูหนาน (湖南佛学院)

พุทธวิทยาลัยหูหนาน ได้รับการอนุมัติอย่างเป็นทางการจากสภาศาสนาแห่งรัฐสมาคมพุทธมณฑลหูหนานของจีน ภายใต้การนำของท้องถิ่นและหน่วยงานทางศาสนาของรัฐบาล จัดโดยสมาคมพุทธมณฑลหูหนาน หลักสูตร 2 ปี จัดการเรียนการสอน พระไตรปิฎก ฎุฎระเบียบทางศาสนา วินัยสงฆ์ และทฤษฎีทางพระพุทธศาสนาให้เป็นพื้นฐานระเบียบวินัย มีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังความรักชาติรักศาสนา มีศรัทธาอย่างจริงจังจงรักภักดีต่อพุทธศาสนา เป็นผู้ที่มีความรู้ระดับปานกลางทางพุทธศาสนาและการเมือง เป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมของการศึกษาทางพุทธศาสนา มีความสามารถในการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมพุทธศาสนา และการจัดการวัดของพระสงฆ์หนุ่มเป็นเป้าหมายขั้นพื้นฐาน คุณสมบัติผู้เข้าศึกษาเป็นบรรพชิตมากกว่า 1 ปี อายุระหว่าง 18-30 ปี มีความรักชาติและศาสนา ถิ่นมั่งสวัริติ มีสามณสารูปที่เรียบร้อย และต้องจบการศึกษามัธยมศึกษาเทียบเท่าหรือสูงกว่า⁶³

พุทธวิทยาลัยคองหลิน (空林佛学院)

เป็นสถาบันสอนภาษาจีนภาษาจีนที่ได้รับการสนับสนุนจากสมาคมเหวินชู่เมืองเฉิงตู มีจุดมุ่งหมายเพื่อปลูกฝังความสามารถทางพุทธศาสนา สร้างบุคลากรที่รักชาติและศาสนา

⁶² 闽南佛学院 2011 年度招生[J]. 法音.

⁶³ 湖南佛学院招生简章[J], “佛教文化”.

มีความศรัทธาและเผยแผ่ศาสนา มีความสามารถในการวิจัยทางศาสนา สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ทางพุทธศาสนาระหว่างประเทศได้ และสามารถปกครองวัดอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดได้

หลักสูตร 3 ปี แบ่งเป็นการเรียนการสอนดังนี้ พระพุทธศาสนาพื้นฐาน ศิลปะและข้อปฏิบัติทางศาสนา การเจริญพระพุทธานต์ และการแปลคัมภีร์ การปฏิบัติสมาธิแบบเซน วิถีแห่งโพธิสัตว์ พุทธศิลป์จีน พุทธปรัชญา กายกอลอนโคลงฉันทจิน จิตวิทยา สังคม และภาษาอังกฤษ

คุณสมบัติผู้เข้าศึกษา บรรพชิต ต้องจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่าบรรพชาอุปสมบทมากกว่า 1 ปี มีศรัทธาแน่วแน่ เป็นผู้ที่มีใจฝักใฝ่ในการเรียน มีอายุระหว่าง 18-35 ปีบริบูรณ์ ฆราวาสต้องจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องเป็นพุทธมามกะ และต้องเป็นเพศชายเท่านั้น อายุระหว่าง 20-35 ปีบริบูรณ์⁶⁴

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสถาบันการศึกษาของสงฆ์ในประเทศไทยนั้น มีความเป็นอิสระด้านจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลายในสาขาวิชาที่เปิด ผู้ที่จบการศึกษากระทรวงศึกษาธิการรับวุฒิการศึกษา และสามารถประกอบอาชีพที่ตนถนัด หรือที่ตนจบการศึกษามาได้มุ่งเน้นในการผลิตบุคลากรเพื่อเป็นกำลังต่อสังคมภายนอก ประเทศชาติ สถาบันการศึกษาของพระสงฆ์ในจีนนั้นจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนศึกษาวิชาการทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จริยวัตรของบรรพชิต และอุบายกุบาสึกา ที่ความฝักใฝ่ในการเรียนทางพระพุทธศาสนา

การวิจัยอนาคต

ความเข้าใจพื้นฐานที่สำคัญเกี่ยวกับการวิจัยอนาคต

คำว่า การวิจัยอนาคต มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Futures Research” ซึ่งเป็นคำศัพท์เฉพาะ (Technical Term) ที่สื่อถึงแนวคิด วิธีการ กระบวนการ และระเบียบวิธีที่ใช้ในการสำรวจศึกษาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ในอนาคตเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา ทั้งแนวโน้มที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ จึงมีตัว “S” ต่อท้ายคำว่า Future เพื่อสะท้อนแนวคิดที่ว่าเรื่องของอนาคตนั้นมีความเป็นไปได้ในหลายทิศทาง จึงต้องสำรวจ และศึกษาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้เหล่านั้นให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

การวิจัยอนาคตมีหลายวิธี แต่ละวิธีก็จะมีระเบียบวิธีวิจัยที่แตกต่างกันออกไป การจะพิจารณาเลือกวิธีวิจัยอนาคตแบบใด จึงขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ เจือใจ และข้อจำกัดของนักวิจัยที่แตกต่างกันออกไป ตัวอย่างวิธีวิจัยอนาคตที่นิยมทำกันอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ เดลฟาย (Delphi)

⁶⁴ 空林佛学院开始 2012, "年度招生[法音]."

การสร้างอนาคตภาพ (Scenario Building) ฟอริไซต์ (Foresight) อีเอฟอาร์ (EFR) และอีดีเอฟอาร์ (EDFR) เป็นต้น

เพื่อให้เข้าใจการวิจัยอนาคตได้ดีขึ้น ควรทำความเข้าใจคำที่เกี่ยวข้องบางคำ เช่น คำว่า อนาคตศึกษาและอนาคตนิยม

อนาคตศึกษาเป็นคำที่แปลมาจากคำภาษาอังกฤษว่า Futures Studies ซึ่งหมายถึงวิชาหรือสาขาวิชา (Field/Program of Study) ที่ศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาอนาคต ตลอดจนระเบียบวิธีที่ใช้ในการศึกษาแนวโน้ม และทางเลือกต่างๆ ที่มีความเป็นไปได้ในอนาคต

โดยนัยนี้อนาคตศึกษา จะประกอบไปด้วยเนื้อหาอย่างน้อย 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. ส่วนที่เป็นแนวคิด (Perspectives) และทฤษฎี (Theories) ซึ่งอาจใช้คำรวมว่า อนาคตนิยม (Futurism)
2. ส่วนที่เป็นระเบียบวิธี (Methodologies) ซึ่งอาจเรียกว่าการวิจัยอนาคต (Futures Research)

ความหมายที่ให้ไว้ข้างบนนี้ เป็นความหมายที่ผู้เขียนสรุปไว้เพื่อให้ผู้อ่านที่ยังไม่ค่อยคุ้นเคยกับสาขาวิชานี้ได้เข้าใจเป็นเบื้องต้นเท่านั้น ผู้อ่านอาจจะพบความหมายของคำเหล่านี้ในลักษณะที่แตกต่างไปจากผู้เขียนให้ไว้ได้ในตำราหรือบทความอื่นๆ ซึ่งก็เป็นเรื่องธรรมดาในวงวิชาการ ยิ่งไปกว่านั้นผู้อ่านอาจจะพบคำอื่นๆ ที่มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกับคำเหล่านี้ อีกหลายคำ เช่น Futurics, Futurology, Futuribles, Prognostics, และ Anticipatory Science เป็นต้น แต่ละคำก็มีความหมายและลักษณะพิเศษเฉพาะตัว ตามแนวคิดของคนที่คิดขึ้น แต่สิ่งที่เหมือนกันก็คือการเน้นเรื่องการศึกษา และการคาดการณ์หรือการทำนายอนาคต

ผู้ที่ทำการศึกษาอนาคตอย่างเป็นระบบโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยอนาคตแบบต่างๆ เรียกว่า นักวิจัยอนาคต ส่วนนักคิดและนักทฤษฎีเกี่ยวกับอนาคตเรียกว่านักอนาคตนิยม คำรวมที่ใช้เรียกกลุ่มบุคคลเหล่านี้คือนักอนาคต

การศึกษา การคาดการณ์ หรือการทำนายอนาคตของนักอนาคตจะแตกต่างไปจากการทำนายของหมอดูโดยทั่วไป ถึงแม้ว่าคนทั้งสองกลุ่มจะทำนายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอนาคตเหมือนกัน แต่ความเชื่อและวิธีการของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน โดยจะเปรียบเทียบให้เห็นพอสังเขป ดังนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบการคาดการณ์ระหว่างนักอนาคตและหมอดู

นักอนาคต	หมอดู
1. เชื่อว่าอนาคตเป็นสิ่งที่ศึกษาและควบคุมได้ และเปลี่ยนแปลงไปตามการตัดสินใจ และการกระทำของมนุษย์ มนุษย์เป็นทั้งผู้สร้างและผู้ทำลาย มนุษย์เป็นผู้กำหนดและให้ความหมายแก่สรรพสิ่ง	1. อนาคตเป็นไปตามโชคชะตาราศี ดวงดาว หรือพรหมลิขิต นั่นคือเชื่อว่ามีผู้อื่น หรือสิ่งอื่นเป็นผู้กำหนดอนาคตไว้แล้ว
2. ใช้วิธีการศึกษา วิจัยและการคาดการณ์อย่างเป็นระบบในการศึกษาความเป็นไปได้ของอนาคตในรูปแบบต่างๆ ผู้ให้ข้อมูลหลักคือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ศึกษา หรือเจ้าของวัฒนธรรม	2. ใช้ไฟ ลายมือ วันเดือนปีเกิด ดูโหงวเฮ้ง... ในการทำนายอนาคต ผู้ให้ข้อมูลหลักคือหมอดู
3. เน้นการศึกษาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของมนุษย์ สังคม หน่วยงาน...โดยส่วนรวมในช่วงระยะเวลาที่กำหนดในอนาคต เช่น ในช่วง 20 ปีข้างหน้า	3. เน้นอนาคตของแต่ละบุคคลเป็นส่วนใหญ่ เช่น นาย ก. จะพบเนื้อคู่เมื่อไหร่เป็นคนอย่างไร เป็นต้น
4. ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้คาดการณ์แนวโน้ม	4. หมอดูเป็นผู้ให้คำทำนาย

จะเห็นได้ว่านักอนาคตนิยมและหมอดูมีความเชื่อและวิธีการคาดการณ์และทำนายอนาคตที่แตกต่างกัน เป้าหมายหลักของการศึกษาและการวิจัยอนาคต มีใช้อยู่ที่การทำนายที่ถูกต้องแม่นยำเพราะเรื่องของอนาคตเป็นเรื่องที่ยังไม่เกิดขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเราไม่มีข้อเท็จจริง (Facts) เกี่ยวกับอนาคต มีแต่เพียงการคาดการณ์และความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มที่เป็นทางเลือกที่คาดว่าจะมีความเป็นไปได้ (Possible Alternative Trends) เท่านั้น

เป้าหมายหลักของการศึกษาและการวิจัยอนาคต อยู่ที่การสำรวจและศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้ หรือน่าจะเป็นของเรื่องที่ศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เพื่อหาทางทำให้แนวโน้มที่พึงประสงค์เกิดขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็หาทางป้องกันหรือขจัดแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไปด้วยการเริ่มลงมือทำตั้งแต่ปัจจุบัน ดังคำกล่าวของนักอนาคตที่ว่าอนาคตเริ่มตั้งแต่ปัจจุบัน⁶⁵

⁶⁵ จุมพล พูลภัทรชีวิน, "การวิจัยอนาคต" วิธีการวิทยาการวิจัย, 1-3.

การวิจัยอนาคต อี ดี เอฟ อาร์ (EDFR - Ethnographic Delphi Futures Research)

ความหมาย อี ดี เอฟ อาร์ (EDFR)

อี ดี เอฟ อาร์ (EDFR) เป็นคำย่อมาจากคำเต็มในภาษาอังกฤษว่า Ethnographic Delphi Futures Research เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตที่พัฒนารูปแบบการวิจัยมาจากเทคนิคการวิจัยอนาคตสองเทคนิค คือ เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EFR (Ethnographic Futures Research) และเทคนิคเดลฟาย (Delphi) โดยการผสมผสานทั้งสองเทคนิคและปรับให้มีความยืดหยุ่นในระบบวิธีวิจัย เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่หลากหลายรูปแบบ

ความเป็นมาของ อี ดี เอฟ อาร์ (EDFR)

เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR นี้ ผู้เขียนเริ่มพัฒนาขึ้นในฤดูใบไม้ร่วงปี พ.ศ.2522 ในขณะที่กำลังศึกษาระดับปริญญาเอก ที่มหาวิทยาลัยมินนิโซต้า (University of Minnesota) จุดเริ่มต้นของการคิดเทคนิคการวิจัยนี้ขึ้นมา มีเหตุจูงใจอยู่สองประการใหญ่ๆ คือ⁶⁶

ก. การมีโอกาสได้ศึกษาวิชาเกี่ยวกับอนาคตศึกษา (Futures Studies) และการวิจัยอนาคต(Futures Research) ในระดับบัณฑิตศึกษาที่มหาวิทยาลัยมินนิโซต้า ทำให้ผู้เขียนมีความสนใจในแนวคิดและระเบียบวิธีวิจัยของศาสตร์สาขานี้มาก โดยเฉพาะเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi) และ EFR (Ethnographic Futures Research) จากการศึกษาพบว่า ระเบียบวิธีของการวิจัยแบบเดลฟายและ EFR มีแนวคิดและลักษณะที่แตกต่างออกไปจากการวิจัยโดยทั่วไป รูปแบบเดิมของเดลฟายและ EFR ยังไม่ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายและความเชื่อเบื้องต้นบางประการของการวิจัยอนาคต น่าจะได้มีการคิดหาวิธีปรับปรุงพัฒนาเพื่อเสริมจุดแข็งและลดจุดอ่อนของทั้งสองเทคนิค

ข. การมีโอกาสได้พบและรู้จักกับศาสตราจารย์ ดร.โรเบิร์ต บี เท็กซ์เตอร์ (Robert B.Textor)แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University) ผู้พัฒนาเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EFR ทำให้ผู้เขียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบต่างๆ โดยเฉพาะEFR ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นเทคนิคที่น่าสนใจมาก แต่ยังมีบางจุดในระเบียบวิธีที่น่าจะได้รับการปรับปรุงและพัฒนา ถ้าหากผู้วิจัยต้องการที่จะเพิ่มความเป็นระบบและความน่าเชื่อถือของข้อมูลเพิ่มขึ้น ในช่วงของการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้เขียนได้เสนอว่า หากมีการผสมผสานระเบียบวิธีระหว่าง EFR และ Delphi เข้าด้วยกัน โดยปรับให้มีความเหมาะสมมากขึ้นแล้ว น่าจะได้เทคนิคการวิจัยอนาคตใหม่อีกเทคนิคหนึ่ง ที่นอกจากจะตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายและความเชื่อพื้นฐานของการวิจัยอนาคตได้ดีแล้ว ยังเป็นระเบียบวิธีที่ช่วยให้นักวิจัยได้มาซึ่งข้อมูล/แนวโน้มที่เป็นระบบและ

⁶⁶ "อนาคตศึกษาและการวิจัยอนาคต," 4.

น่าเชื่อถือมากขึ้น เพราะเทคนิคใหม่ (EDFR) นี้ นำจุดเด่นหรือข้อดีของทั้ง EFR และ Delphi มารวมกัน ซึ่งจุดเด่นของทั้งสองวิธีช่วยลบหรือแก้จุดอ่อนของกันและกันได้เป็นอย่างดี ดร. เท็กซ์เตอร์ ก็สนใจและสนับสนุนให้ผู้เขียนพัฒนาเทคนิคใหม่นี้ขึ้นมา นอกจากนี้ท่านยังได้เชิญให้ผู้เขียนเป็นผู้วิจารณ์ (Commentator) เทคนิค EFR ที่ท่านจะนำเสนอในการประชุมประจำปีครั้งที่สองของสมาคมอนาคตโลก (The Second Annual Conference of the World Future Society's Education Section) ที่จัดขึ้นในเมืองมินนิอาโพลิส รัฐมินนิโซต้า (Minneapolis Minnesota) ในวันที่ 18-21 ตุลาคม พ.ศ.2522 จากเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้ผู้เขียนพัฒนาเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ขึ้น และได้ทดลองใช้ครั้งแรกกับงานวิจัยเรื่อง “Alternative Futures of Thai University : An EDFR Study” ในปีถัดมา และต่อมาได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร Cultural and Educational Futures

เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)

เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR พัฒนามาจากปรัชญาการศึกษาและการวิจัยอนาคต ซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานและจุดมุ่งหมายที่ต่างจากการวิจัยรูปแบบดั้งเดิมในอดีต ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจเบื้องหลังกระบวนการและขั้นตอนการวิจัยของ EDFR ผู้เขียนจะขอแนะนำเสนอความเชื่อพื้นฐานของการศึกษาและการวิจัยอนาคตและจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการวิจัยอนาคตก่อน แล้วตามด้วยขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัยของ EDFR การประยุกต์ EDFR แล้วปิดท้ายด้วยประโยชน์ของการวิจัยอนาคตโดยรวม

ความเชื่อพื้นฐานบางประการของการศึกษาและการวิจัยอนาคต

นักอนาคตนิยมมีความเชื่อพื้นฐานว่า

- 1) อนาคตเป็นเรื่องที่มนุษย์สามารถทำการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ
- 2) ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับอนาคต มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจของเขา
- 3) เชื่อว่ามนุษย์สามารถจะควบคุมและสร้างอนาคตได้

จุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคต

จุดมุ่งหมายหลักของการวิจัยอนาคตมิใช่อยู่ที่การทำนายที่ถูกต้อง หากแต่อยู่ที่การสำรวจและศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นของเรื่องที่ศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทั้งที่พึงประสงค์ (Desirable) และไม่พึงประสงค์ (Undesirable) เพื่อที่จะหาทางทำให้แนวโน้มที่พึงประสงค์นั้นเกิดขึ้น และป้องกันหรือขจัดแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไป หรือหาทางที่จะเผชิญกับแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์นั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าหากว่ามันจะเกิดขึ้นจริงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการวิจัยอนาคตมีประโยชน์โดยตรงต่อการวางแผน การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ ตลอดจนไปจนถึงการกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategies) และกลวิธี (Tactics) ที่จะนำไปสู่การสร้างอนาคตที่พึงประสงค์ และการป้องกันการหรือขจัดอนาคตที่ไม่พึงประสงค์

ขั้นตอนการทำวิจัยแบบ EDFR

อาจสรุปขั้นตอนใหญ่ๆ ของการวิจัยแบบ EDFR ได้ดังนี้คือ

1. กำหนดและเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ขั้นนี้ถือว่าสำคัญและจำเป็นมาก เราเชื่อว่ายิ่งได้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจริงๆ ยิ่งทำให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือมากขึ้นเท่านั้น ส่วนการเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญก็ยิ่งมีความจำเป็น เพราะผู้เชี่ยวชาญอาจมองไม่เห็นความสำคัญของการวิจัยลักษณะนี้ หรืออาจไม่มีเวลาให้ผู้วิจัยได้เต็มที่ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญเป็นการส่วนตัว อธิบายถึงจุดมุ่งหมายขั้นตอนต่างๆ ของการวิจัย เวลาที่ต้องใช้โดยประมาณ และประโยชน์ของการวิจัย ย้ำถึงความจำเป็นและความสำคัญของการใช้ผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงขอความร่วมมือ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือก็จำเป็นต้องไปหาผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นต่อไป ถ้าได้รับความร่วมมือก็ขอนัดวันและเวลาสำหรับการสัมภาษณ์การเตรียมผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว นอกจากจะทำให้มั่นใจได้ว่าจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญได้มีเวลาเตรียมตัวเตรียมข้อมูลและความคิดล่วงหน้า ช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น

2. สัมภาษณ์ (EDFR รอบที่หนึ่ง) การสัมภาษณ์มีลักษณะและขั้นตอนคล้ายกับ FER แต่ EDFR มีความยืดหยุ่นมากกว่า กล่าวคือ ผู้วิจัยสามารถที่จะเลือกรูปแบบการสัมภาษณ์ที่จะสนองตอบต่อจุดมุ่งหมาย เวลา งบประมาณ และสถานการณ์ของการวิจัยได้ คือ อาจยึดตามรูปแบบของ EFR โดยเริ่มจาก Optimistic-Realistic (O-R), Pessimistic-Realistic (P-R) และ Most Probable (M-P) ตามลำดับหรืออาจจะเลือกสัมภาษณ์เฉพาะแนวโน้มที่ผู้เชี่ยวชาญคาดว่าจะเป็นไปได้และน่าจะเป็นโดยไม่คำนึงถึงว่าแนวโน้มเหล่านั้นจะเป็นไปในทางดีหรือร้าย เพราะในการทำ EDFR รอบสองและสาม ถ้าหากผู้วิจัยสนใจที่จะแยกศึกษาอนาคตภาพทั้ง 3 ภาพตามแบบ FER ผู้วิจัยก็สามารถทำได้ โดยการออกแบบ แบบสอบถามที่จะช่วยให้ได้อนาคตภาพทั้ง 3 ภาพ อย่างเป็นระบบได้

3. วิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสร้างเป็นเครื่องมือสำหรับทำเดลฟาย

4. สร้างเครื่องมือ

5. ทำเดลฟาย (EDFR รอบที่สอง สาม.....)

6. เขียนอนาคตภาพ

ตัวอย่างและรายละเอียดของการทำวิจัยด้วยเทคนิค EDFR สามารถศึกษาได้จากงานวิจัยและวิทยานิพนธ์จำนวนมากทั้งที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยอื่นๆ

การประยุกต์ EDFR

ถึงแม้ว่า EDFR จะเป็นเทคนิคการวิจัยที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อการวิจัยอนาคตก็ตาม แต่เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR รวมไปถึง Delphi และ EFR ก็สามารถนำไปใช้วิจัยในทำนองเดียวกันกับ

การวิจัยรูปแบบอื่นๆ ที่มีอยู่ได้ เช่นการวิจัยเพื่อสำรวจความคิดเห็น สำรวจปัญหา วิจัยเพื่อหารูปแบบเพื่อกำหนดนโยบาย เพื่อกำหนดมาตรฐาน เพื่อหาวิธีแก้ปัญหาและเพื่อการตัดสินใจ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันได้มีการนำเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบต่างๆ ไปใช้ในวงการและองค์การต่างๆ มากมาย ทั้งเพื่อการวางแผนในอนาคตวิเคราะห์และแก้ปัญหาในปัจจุบัน ตลอดจนการวิเคราะห์อดีต เพราะเทคนิคการวิจัยอนาคตโดยเฉพาะเดลฟาย และ EDFR นั้นช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เป็นระบบและน่าเชื่อถือมากขึ้น

ประโยชน์ของการศึกษาและการวิจัยอนาคต

การศึกษาและการวิจัยอนาคตมีประโยชน์หลายประการ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาและการวิจัยอนาคตช่วยให้ได้ข้อมูลที่สำคัญ และจำเป็นเกี่ยวกับแนวโน้มในอนาคตที่สามารถจะนำไปใช้ในกระบวนการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย และการวางแผน เพราะการศึกษาและการวิจัยอนาคตมักจะทำให้หรือนำไปสู่สิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1.1 ให้กรอบสำหรับการตัดสินใจหลายรูปแบบ
- 1.2 บ่งชี้ถึงอันตรายและโอกาสต่างๆ
- 1.3 แนะนำวิธีแก้ปัญหาแบบต่างๆ
- 1.4 ช่วยประเมินนโยบายและการปฏิบัติต่างๆ
- 1.5 ช่วยให้เห็น และเข้าใจปัจจุบันและอดีตดีขึ้น
- 1.6 ช่วยเพิ่มทางเลือก
- 1.7 กำหนดจุดหมายและแสวงหาวิธีที่จะบรรลุจุดหมาย

2. ช่วยเตรียมมนุษย์ให้มีความพร้อมที่จะเผชิญกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องโดยการ

2.1 ให้ประสบการณ์ล่วงหน้า (Pre-experience) แก่มนุษย์ว่าอนาคตอาจจะเป็นอย่างไร เพื่อจะได้เตรียมพร้อมว่าควรจะทำตัวอย่างไร จะได้ไม่เกิดหรือลดอาการ Future Shock

2.2 ให้การรับรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตบนโลกที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและสับสน การรับรู้หรือมโนทัศน์ดังกล่าว ได้แก่

- การเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการปกติตามธรรมชาติ
- การเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยอาจจะกลายเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่
- การเลือก (Choice) เป็นสิ่งจำเป็น การปฏิเสธที่จะเลือกก็คือการเลือก
- โลกในอนาคตน่าจะแตกต่างอย่างสิ้นเชิงในหลายๆ ด้านจากโลกปัจจุบัน

ต่อมา

- มนุษย์มีความรับผิดชอบต่ออนาคตของเขา อนาคตมิใช่เป็นเพียงสิ่งที่ปรากฏขึ้นต่อหน้าเขาเท่านั้น

- วิธีการที่ได้ผลในอดีต อาจจะไม่ได้อผลในอนาคต เพราะสภาพการณ์มันเปลี่ยนไป

2.3 กระตุ้นให้มนุษย์ทำการศึกษาอนาคตอย่างมี “สติ” และดำเนินชีวิตในปัจจุบันอย่างมีสติ

3. ช่วยให้ผู้เห็นถึงความสำคัญและความสัมพันธ์ของระบบต่างๆ ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันมากขึ้น

4. ช่วยชี้แนะและเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และความคิด

5. ช่วยให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพราะไม่ติดอยู่กับปัญหาในอดีตและปัจจุบัน

6. ช่วยกระตุ้นให้มนุษย์ (ทั้งเด็กและผู้ใหญ่) ใฝ่หาความรู้โดยการเป็นผู้สร้างความรู้มากกว่าเรียนสิ่งที่ผู้อื่นบอกหรือทำมาแล้วแต่เพียงอย่างเดียว

7. ให้แนวคิดในการพัฒนาปรัชญาชีวิตที่ผสมผสานกลมกลืนกับแนวโน้มในอนาคต

8. อื่นๆ เช่น ให้ความสนุก เพลิดเพลิน ให้ความท้าทาย...⁶⁷

จากขั้นตอนต่างๆ ของการสร้างภาพอนาคตที่ได้กล่าวมาในข้างต้นแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าการที่จะสร้างภาพอนาคตขึ้นมาได้นั้นจะต้องอาศัยเทคนิคการพยากรณ์ หรือการทำนายแนวโน้มก่อน โดยการทำนายแนวโน้มได้นั้นจำเป็นต้องใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อใช้ในการทำนายแนวโน้มในอนาคตออกมาก่อนที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการทำนายแนวโน้มนั้นไปทำการเขียนเป็นภาพอนาคต ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อก่อนหน้านี้ว่าเทคนิค EDFR เป็นทั้งวิธีในการวิจัยหรือในการคาดการณ์อนาคต และทั้งเป็นเทคนิคการสื่อสารระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น ในการวิจัยที่มีลักษณะเช่นนี้การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญมากที่สุดเรื่องหนึ่ง เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญควรจะเป็นกลุ่มบุคคลที่มองหรือคาดการณ์อนาคตได้ชัดเจนและถูกต้อง การกำหนดและเตรียมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องได้ผู้เชี่ยวชาญที่เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ อย่างแท้จริง จะทำให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือมากขึ้น

ดังนั้น ถ้าจุดมุ่งหมายของการศึกษาต้องการให้มีผลถึงการเปลี่ยนแปลง จำเป็นที่จะต้องใช้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการศึกษา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนก็มีความต้องการที่จะรับรู้ข้อมูล แลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญซึ่งกันและกัน เพื่อประกอบการตัดสินใจ เพื่อประกอบการวางแผนการกำหนดนโยบาย ดังนั้น การวิจัยอนาคตทั่วไปจึงนิยมใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล สำหรับเกณฑ์

⁶⁷ "เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ "Edfr" เทคนิควิธีการวิเคราะห์นโยบาย," 4-7.

ในการเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยอนาคตจะมีลักษณะที่แตกต่างไปจากการวิจัยธรรมดาเพราะต้องเน้นผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ดังนั้น การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจึงมีลักษณะที่เป็นแบบเจาะจง (purposive) และถ้ามีจุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดผลในการเปลี่ยนแปลงองค์กรหน่วยงานหรือสังคมที่กำลังศึกษาอยู่ ก็ต้องมีข้อกำหนดในการเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพอสมควร ผู้วิจัยจะต้องพิจารณาว่าผู้เชี่ยวชาญคือใครบ้าง อัตราส่วนหรือสัดส่วนระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ผู้วิจัยจะต้องเป็นผู้กำหนดตามบริบทในการศึกษาเรื่องนั้นๆ นอกจากนี้ยังสามารถใช้เทคนิค snowball ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยคำนึงถึงคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ซึ่งจำนวนของผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยควรมีประมาณ 17-21 คน ตามที่แมคมิลแลนด์ ได้ทำการวิจัยโดยใช้เทคนิค Delphi แล้วพบว่า ถ้าผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 17 คนขึ้นไป ค่าความคลาดเคลื่อน (Error) จะลดลงและจะเริ่มคงที่คือ 0.02 ซึ่งไม่ใช่เกณฑ์มาตรฐาน เพราะฉะนั้นวิธีที่ปลอดภัยคือ มากกว่า 17 คน การเลือกจำนวนผู้เชี่ยวชาญ 21 คน ไม่ใช่เกณฑ์มาตรฐาน บางเรื่องที่ศึกษานั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอาจเป็นกลุ่มเฉพาะเจาะจงมาก ซึ่งสามารถนำเสนอให้เห็นการลดลงของค่าความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) ดังตาราง⁶⁸

ตารางที่ 2 แสดงการลดลงของค่าความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi technique)

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนลดลง
1-5	1.20-0.70	0.5
5-9	0.70-0.58	0.12
9-13	0.58-0.54	0.04
13-17	0.54-0.50	0.04
17-21	0.50-0.48	0.02
21-25	0.48-0.46	0.02
25-29	0.46-0.44	0.02

ที่มา: บุญมี พันธุ์ไทย เทคนิคเดลฟาย, เข้าถึงเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2560, เข้าถึงข้อมูลได้จาก www.phd.ru.ac.th/light/download/เทคนิคเดลฟาย.PPT.

⁶⁸ บุญมี พันธุ์ไทย, เทคนิคเดลฟาย, เข้าถึงเมื่อ 22 พฤษภาคม 2560, เข้าถึงได้จาก www.phd.ru.ac.th/light/download/เทคนิคเดลฟาย.PPT.

จุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคตนั้น มิได้อยู่ที่การทำนายที่ถูกต้อง หากเพียงแต่เป็นการสำรวจทางเลือกแนวโน้มต่างๆ ที่อาจจะเป็นไปได้ในอนาคตมากที่สุด เพื่อที่จะได้หาวิธีที่สร้างอนาคตที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้น และขจัดอนาคตที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไป หรือเผชิญหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพถ้าหากจะเกิดขึ้นจริง ซึ่งการเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (preparing subjects) เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะมีผลกระทบต่อผลการวิจัยตลอดเวลา เนื่องจากการวิจัยอนาคตโดยเฉพาะ EDFR หรือ Delphi นั้นใช้เวลามาก จึงต้องได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น ผู้วิจัยจะต้องมีการติดต่อหรือประสานไว้ล่วงหน้าก่อน และจะต้องอธิบายถึงจุดมุ่งหมายขั้นตอนและระเบียบวิธี เวลาที่จะใช้ในแต่ละรอบ เน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของการวิจัยอย่างชัดเจน ทั้งจุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการวิจัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญมากที่สุด โดยวิธีวิจัยเทคนิค EDFR มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนวิธีวิจัยแบบเทคนิค EDFR

เมื่อผู้ทำการศึกษาอนาคตหรือนักวิจัยอนาคตได้ผู้เชี่ยวชาญสำหรับการดำเนินการศึกษาวิจัยแล้ว ในขั้นตอนต่อมา คือ การสัมภาษณ์ ซึ่งการสัมภาษณ์รอบที่ 1 จะมีลักษณะแบบเดิมของ EFR นั่นคือ เริ่มสัมภาษณ์จากภาพอนาคตทางที่ดี (optimistic realistic scenario) ภาพอนาคตทางที่ไม่ดี (Pessimistic Realistic Scenario) แล้วก็ตามด้วยภาพอนาคตที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด (most probable scenario) โดยที่ผู้วิจัยต้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญพูดถึงแนวโน้มที่เป็นไปได้ หรือน่าจะเป็น ไม่ว่าจะเป็นแนวโน้มที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ ด้านบวกหรือด้านลบ พุดรวมกันออกมาได้ในคราวเดียวกัน เพื่อแสดงความเป็นไปได้ที่เกิดขึ้น⁶⁹ การสัมภาษณ์แบบ EDFR นั้นเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยหรือผู้สัมภาษณ์เพิ่มเติมประเด็นแนวโน้มที่เราได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนแรกๆ ผนวกเข้าไปกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ ไป เพราะจุดมุ่งหมายของผู้วิจัย คือ ต้องการศึกษาแนวโน้มที่มีโอกาสเกิดขึ้นให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ฉะนั้น จึงผนวกเข้าไปได้ตลอดเวลา เมื่อผู้ศึกษาหรือผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจนครบถ้วนแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อเขียนแนวโน้มในแบบสอบถาม แล้วนำมาสร้างและพัฒนาเครื่องมือซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญและยากที่สุดของการวิจัยด้วยเทคนิคนี้ กล่าวคือ การนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทุกคนมารวมกัน ตัดทอนข้อความที่ซ้ำกัน หรือตัดส่วนที่เกินไปจากกรอบของการวิจัยที่กำหนดไว้ออกไป โดยการหาถ้อยคำที่ครอบคลุมข้อความทั้งหมด ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องพยายามรักษาถ้อยคำของผู้ให้สัมภาษณ์ไว้ให้มากที่สุด การเขียนควรเป็นภาษา

⁶⁹ ศักดิพันธ์ ดันวิมลรัตน์, "ข้อเสนอแนวทางแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยศิลปากรในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559," 102.

ที่สั้น กะทัดรัด โดยพยายามรักษาความหมายเดิมของผู้เชี่ยวชาญให้มากที่สุด เขียนแนวโน้มนำเพียงประเด็นเดียวใน 1 ข้อ ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ผู้เชี่ยวชาญเกิดความสับสนในประเด็นนั้นๆ จากนั้นจะเป็นขั้นตอนต่อไป คือ การทำ EDFR รอบที่ 2, 3 โดยการนำแบบสอบถามที่ส่งเคราะห์ได้จากรอบที่ 1 ไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และนำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน เพื่อทำการจำแนกข้อมูล หาฉันทามติ (Consensus) ของผู้เชี่ยวชาญในการทำ EDFR รอบที่ 2 และ 3 ในรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะได้รับรู้ข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical Feedbacks) เป็นของกลุ่มโดยส่วนรวมโดยหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่มผนวกด้วยคำตอบเดิมของตนเอง แล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาตอบใหม่ ทั้งนี้จำนวนรอบของการวิจัย EDFR ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย งบประมาณ เวลา และกำลังคนของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยต้องพิจารณาจากคำตอบที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นเอกพันธ์แล้วหรือยังมี Homogeneity ของคำตอบหรือมีฉันทามติ (Consensus) ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษามากพอแล้วหรือยัง เมื่อคำตอบที่ได้มีความเป็นเอกพันธ์ เกิดฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจึงนำผลที่ได้มาเขียนภาพอนาคต โดยใช้การวิเคราะห์ผลตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งโดยทั่วไปถือตามเกณฑ์ที่มีแนวโน้มนำความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง กล่าวคือ ค่ามัธยฐาน (Median) ที่ 3.5 ขึ้นไป และพิจารณาความสอดคล้องของคำตอบ โดยพิจารณาจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range : Q3-Q1) ไม่เกิน 1.5 และต้องนำเสนอผลการวิจัยให้คนทั่วไปอ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย⁷⁰

การเขียนแนวโน้มนำแบบสอบถาม

การเขียนแนวโน้มนำแบบสอบถามนั้น ต้องใช้ภาษาที่สั้น กะทัดรัดชัดเจน คงความหมายเดิมของผู้เชี่ยวชาญไว้ให้มากที่สุด ถ้าผู้เชี่ยวชาญใช้ภาษาที่ชัดเจนดีแล้วไม่ควรปรับปรุงแก้ไข หากไม่ชัดเจนก็มีสิทธิ์ที่จะแก้ไขคำพูดนั้นให้ได้ตรงประเด็นให้มากที่สุด ภาษาที่ใช้ควรจะใช้ภาษาที่แสดงความเป็นกลางมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยผู้วิจัยต้องพยายามหลีกเลี่ยงภาษาที่จะสื่อถึงทัศนคติ หรือความลำเอียงของผู้วิจัยลงไป หลังจากที่คำนวณค่าสถิติต่างๆ จากแบบสอบถามที่ใช้ในรอบที่ 2 แล้ว ผู้วิจัยอาจจะตัดสินใจตัดแนวโน้มนำที่มีความเป็นไปได้ระดับต่ำออกในรอบที่ 3 เพราะฉะนั้น จะเหลือเฉพาะแนวโน้มนำที่อยู่ในระดับมาก เช่น 3.5 (ค่า median จากมาตราวัด 5 ระดับ) ขึ้นไปเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 ขอให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประเมินหรือคาดการณ์ความเป็นไปได้เฉพาะแนวโน้มนำเหล่านั้นอีกหนึ่งรอบ เพื่อจะหาความสอดคล้อง หรือยืนยันผลการคาดการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ

⁷⁰ เคนซีย์ ซาวด์ัม, การวิจัยอนาคตด้วยเทคนิค Edfr, เข้าถึงเมื่อ 18 ธันวาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <https://www.L3nr.org/posts/325034>.

การเขียนรายงานผล

วิธีการเขียนการรายงานผลนั้นควรใช้ภาษาที่อาจจะเขียนด้วยภาษาที่เป็นทางการ มีศัพท์กะทัดรัดชัดเจนเหมือนการเขียนรายงานวิจัยทั่วไป แต่เขียนแล้วให้อ่านมีความรู้สึกว่าร่าเริง มีใช้ภาษาวิชาการมากไป คือ คนทั่วไปอ่านแล้วรู้เรื่องเข้าใจ และสามารถที่นำรายงานการวิจัยไปเขียนตามหนังสือพิมพ์ให้คนทั่วไป อ่านได้ฟังได้เข้าใจได้ สำหรับหลักการเขียนรายงานนั้น จะยึดเอาผลในรอบที่ 3 เป็นเกณฑ์ แต่ผู้วิจัยสามารถที่จะเลือกแนวโน้มหรือประเด็นแนวโน้มต่างๆ ซึ่งได้จาก รอบที่ 2 ผนวกเข้าไปเสนอและอภิปรายผลได้ไม่มีปัญหาใดๆ ทั้งสิ้น เพียงแต่ว่าเน้นไปที่แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้มากก่อน แต่ก็อาจจะมีแนวโน้มที่น่าสนใจในรอบที่ 2 ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์แล้วก็ได้ ศึกษาในรอบที่ 3 ซึ่งสามารถที่จะดึงมาเสนอแล้วอภิปรายผลได้ เพราะจุดมุ่งหมายหลักของการวิจัย อนาคตนั้น เพื่อสำรวจแนวโน้มที่เป็นไปได้ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยเลือกรายงานแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไป การระบุจำนวนรอบหรือจำนวนคน ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย งบประมาณ เวลา และกำลังคนของการวิจัย แต่จริงๆ แล้วการที่จะหยุดที่รอบหนึ่งรอบใดนั้น การวิจัย อนาคตนั้นจะดูว่าคำตอบที่เราได้ในรอบต่างๆ นั้นมีความเป็นเอกพันธ์แล้วหรือยัง มี homogeneity ของคำตอบหรือมีฉันทามติ (consensus) ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษามากพอแล้ว หรือยัง โดยปกติทำประมาณ 3 รอบ แต่ EDFR นั้นเปิดโอกาสให้ทำ 2 รอบได้ ถ้าตอบสนอง จุดมุ่งหมายซึ่งจะเรียกว่าเป็น mini EDFR กล่าวได้ว่าจุดมุ่งหมายมีอิทธิพลต่อจำนวนรอบ

รูปแบบต่างๆ ของเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR

รูปแบบต่างๆ นี้ หมายถึง variations ของ EDFR ซึ่งมีหลายรูปแบบ แต่ปรัชญาพื้นฐาน ยังคงเดิม แต่รูปแบบแปรเปลี่ยนไปขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการวิจัย งบประมาณ และเวลา ดังนี้

รูปแบบแรก คือ สัมภาษณ์ แล้วมีแบบสอบถาม 2 หรือ 3 รอบ จุดมุ่งหมายของจำนวน รอบ คือต้องการ refine consensus ของผู้เชี่ยวชาญ คือ จะกรองการคาดการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ ถ้ามีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมายของงานวิจัยแล้วก็หยุดได้

รูปแบบที่ 2 เป็นรูปแบบที่เรียกว่า mini EDFR ซึ่งก็ยังตอบสนองปรัชญาการวิจัยอนาคต อยู่นั่นเอง คือ การสัมภาษณ์แบบ EDFR บวกกับการส่งแบบสอบถามอีกเพียงรอบเดียวแล้วก็หยุด ถ้าเลือกทำวิธีนี้โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่างหนึ่งอย่างใดก็ตาม สิ่งหนึ่งซึ่งควรจะทำก็คือการให้ข้อมูลย้อนกลับทางสถิติ (statistical feedback) ในรอบที่ 2 อย่างน้อยที่สุดก็คือค่าความถี่ของคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ป้อนกลับไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้เขาไปพิจารณาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในรอบที่ 2 ของเขา ซึ่งเป็นลักษณะเด่นอันหนึ่งของวิธีเดลฟาย หลังจากนั้นก็นำข้อมูลมาวิเคราะห์และเสนอผล เช่นเดียวกับ EDFR เต็มรูปแบบนั้น เป็นการประหยัดงบประมาณ ประหยัดเวลา

รูปแบบที่ 3 เป็นแบบ EDFR เต็มรูปแบบแต่มีการปรับแบบสอบถามในรอบที่ 3 ให้สั้นลงในกรณีที่มีการวิจัยของเราได้ข้อมูลในแง่รายละเอียดมาจากการสัมภาษณ์ในรอบแรกแล้วทำแบบสอบถามรอบที่ 2 ทำขั้นตอนทุกอย่าง ซึ่งจะได้แบบสอบถามที่ยาวมาก หลังจากนั้นก็คิดคำนวณวิเคราะห์ข้อมูลทุกชนิด จะเป็นแบบ rating scale หรือรูปแบบอื่นตามสะดวกที่สามารถตอบสนองจุดมุ่งหมายการวิจัยได้ แล้วรอบที่ 3 ก็พิจารณาเอาเฉพาะแนวโน้มที่มีระดับความเป็นไปได้มากหรือมากที่สุดมาศึกษาในรอบที่ 3 ในการสรุปผล⁷¹

สรุปได้ว่าสาระสำคัญของเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) นั้น ผู้วิจัยจำเป็นต้องเข้าใจถึงวิธีการอย่างท่องแท้เพื่อความสมบูรณ์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงต้องเข้ารายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ การแบ่งเวลา การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ: เกณฑ์และวิธี การระบุผู้เชี่ยวชาญ การเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ การสัมภาษณ์แบบ EDFR การเขียนแนวโน้มในแบบสอบถาม ปัญหาของแบบสอบถามและวิธีแก้ การรายงานผล จำนวนรอบ การเขียนรายงานการวิจัยแบบ EDFR และการประยุกต์เทคนิค EDFR ซึ่งนั่นจะทำให้ปัญหาการทําวิจัยที่จะเกิดขึ้นมีแนวทางป้องกันและแก้ไข ทั้งนี้ยังสามารถดำเนินไปด้วยความราบรื่นได้⁷²

แนวคิดการจัดอุดมศึกษา

1. ปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

1.1 ความหมายของปรัชญาการศึกษา

ปรัชญาการศึกษา คือการผสมผสานเอาทฤษฎีการศึกษาต่างๆ (Eclecticism) เข้าด้วยกัน เพื่อทำการประยุกต์เอาหลักการและทฤษฎีในทางการศึกษาไปใช้เป็นหลักในการจัดการศึกษานั้น กระทำกันได้หลายวิธี โดยทั่วไปแล้วก็มักจะใช้วิธีแบบผสมผสานโดยเลือกสรรหลักการที่ดีของหลายทฤษฎีที่พอจะประมวลเข้าด้วยกันได้ โดยที่ไม่ขัดแย้งกัน นำเอามาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ซึ่งก็ได้มีผู้ให้คำนิยามปรัชญาการศึกษาที่แตกต่างกันไปหลายๆ ทศนะ ดังต่อไปนี้

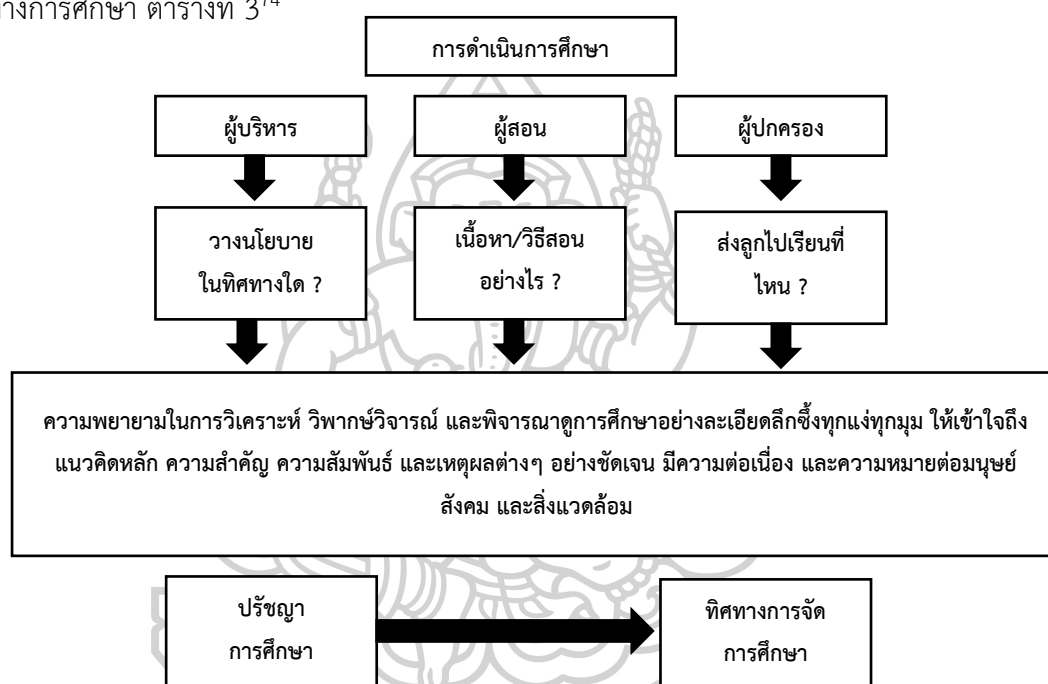
พระชาติริ ชุตินธโร ได้ให้ความหมายว่า การศึกษา คือแนวทางการสร้างคนให้คนนั้นเป็นคนดี เป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม

⁷¹ ศุภฤกษ์ เวศยาสิรินทร์, "กลยุทธ์การบริหารองค์การด้วยฐานการสื่อสารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้."

⁷² พระมหาสาคร ภัคตินอก, "ทิศทางของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2555-2564)" (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555), 21-25.

มีความพร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหา เพื่อตนเองและสังคมที่มีความพร้อมที่จะประกอบอาชีพ การงานได้ดี⁷³

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และคณะ กล่าวว่า ปรัชญาการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในทุกกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา เป็นตัวกำหนดทิศทางและแนวคิดในการจัดการศึกษา และสร้างคุณค่าต่อการศึกษาในแง่มุมต่างๆ เช่น ช่วยในการตั้งคำถามที่ลึกซึ้ง ช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อแนวคิดและกิจกรรมทางการศึกษา ขจัดความไม่สอดคล้องกัน ในวงการศึกษ ช่วยให้เห็นภาพรวมของแนวคิดและกิจกรรมทางการศึกษา และช่วยเสนอแนวคิดใหม่ทางการศึกษา ตารางที่ 3⁷⁴

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาการศึกษาและการจัดการศึกษา

ปรัชญาการศึกษา แบ่งออกเป็นประเด็นพิจารณา 3 ประเด็น 1) ปรัชญาการศึกษาที่ยึดปรัชญาเนื้อหาเป็นแม่บท ได้แก่ ปรัชญาสำนึกนิยม ปรัชญาจิตนิยม ปรัชญาปฏิบัตินิยม และปรัชญาอัตถิภาวนิยม 2) ปรัชญาการศึกษาที่ยึดตัวการศึกษาเป็นแกนกลาง และ 3) ปรัชญาการศึกษาที่มุ่งหา

⁷³ พระชาตรี ชูตินุชร, "การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในจังหวัดนครสวรรค์" (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554).

⁷⁴ พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และคณะ, **ปรัชญาการศึกษา** พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2558).

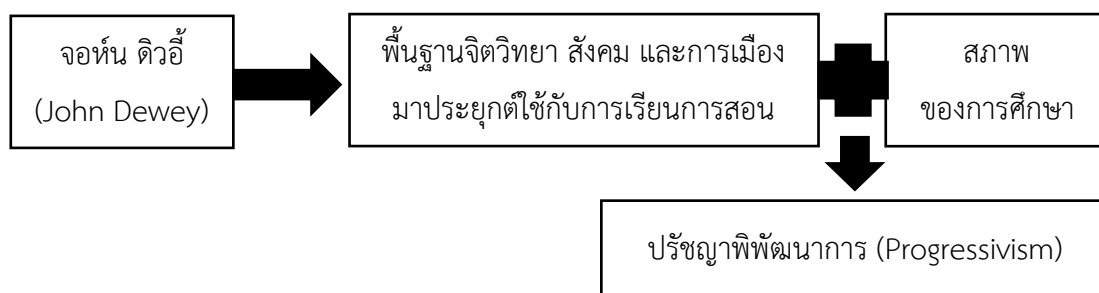
ความกระจ่างในแนวคิดและกิจกรรมทางการศึกษา ทั้ง 3 ประเด็นมีความเกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษา ซึ่งถือได้ว่า ตัวปรัชญาการศึกษานี้ เป็นจุดเริ่มต้น เป็นความเชื่อในการจัดการศึกษาว่าจะออกมาในทิศทางใด เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับกลยุทธ์จนถึงระดับการเรียนการสอน ปรัชญาการศึกษามีขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

ปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงเป็นการจัดการศึกษาตามแนวทาง พิพัฒนาการนิยม (Progressivism) คือการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน เพื่อให้พร้อมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และปรับตัวได้ดีตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และพัฒนาจากความต้องการของผู้เรียน ผ่านกระบวนการแก้ปัญหาและค้นคว้าด้วยตนเอง กระบวนการที่ต้องลงมือปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ยั่งยืน และจากแนวคิดที่ว่า การพัฒนา คือการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้จึงไม่ได้หยุดอยู่เพียงภายในมหาวิทยาลัยแต่จะดำเนินไปตลอดชีวิต การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยจึงมุ่งเน้นถึง การเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย

นำปรัชญาแม่บท (Original) มาประยุกต์ใช้	ปรัชญาการศึกษา
<ul style="list-style-type: none"> - จิตนิยม (Idealism) - สัจนิยม (Realism) / วัตถุนิยม (Materialism) - ปฏิบัตินิยม (Pragmatism) - อัตถิภาวนิยม (Existentialism) 	<p>1. Conservative View (อนุรักษนิยม)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Essentialism (สารัตถนิยม) - Perennialism (นิรันตนิยม) <p>2. Liberal View (เสรีนิยม)</p> <p>(มีการประยุกต์ และพัฒนา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Progressivism (พิพัฒนาการนิยม) - Reenstructionism (บูรณนิยม) - Existentialism (อัตถิภาวนิยม)

ตารางที่ 4 ขอบเขตการศึกษาปรัชญาการศึกษา

ปรัชญาการศึกษา มีทั้งที่เป็นผลมาจากปรัชญาแม่บท และพัฒนาขึ้นจากองค์ความรู้อื่นๆ เช่น ปรัชญาพิพัฒนาการ (Progressivism) จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) พัฒนาจากพื้นฐานจิตวิทยา สังคมและการเมือง

แผนภูมิที่ 4 แสดงถึงที่มาของปรัชญาพัฒนาการ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กรณีตัวอย่างปรัชญาการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นกรณีหนึ่งที่มีความน่าสนใจ เนื่องจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ก่อตั้งขึ้นตามนโยบายการพัฒนาภาคใต้ โดยมีเจตนารมณ์ตั้งแต่แรกเริ่มที่จะให้เป็นมหาวิทยาลัยหลักของภาคใต้ ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิต วิจัย บริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยจึงมุ่งเน้นที่การพัฒนาคนเพื่อให้เป็นกำลังหลักของสังคม และยึดตามแนวทางการจัดการศึกษาของชาติที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงเป็นการจัดการศึกษาตามแนวทาง พัฒนาการนิยม (Progressivism) คือการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน เพื่อให้พร้อมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และปรับตัวได้ดีตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และพัฒนาจากความต้องการของผู้เรียน ผ่านกระบวนการแก้ปัญหาและค้นคว้าด้วยตนเอง กระบวนการที่ต้องลงมือปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ยั่งยืน และจากแนวคิดที่ว่า การพัฒนา คือการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้จึงไม่ได้หยุดอยู่เพียงภายในมหาวิทยาลัยแต่จะดำเนินไปตลอดชีวิต การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยจึงมุ่งเน้นถึง การเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย⁷⁵

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน ปรัชญาสาขาพัฒนาการนิยม (Progressivism) เป็นส่วนหนึ่งของปรัชญาการศึกษากรุ่มเสรีนิยม (Liberal View) มีจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม อาชีพและสติปัญญาควบคู่กันไป มีการส่งเสริมความถนัด และลักษณะพิเศษของผู้เรียน สิ่งที่เรียนควรเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมของผู้เรียน มีการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยทั้งในและนอกห้องเรียน รวมถึงส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง

⁷⁵ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, *แผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)*, เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.planning.psu.ac.th/documents/information/planning/60-79/plan20years.pdf>.

และสังคม เพื่อที่จะได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข ปรัชญาสาขาพัฒนานิยม สามารถ
จำแนกรายละเอียดการจัดการศึกษาตามองค์ประกอบของการศึกษาได้ดังนี้⁷⁶

หลักสูตร	ครู	ผู้เรียน	การเรียนการสอน
<ul style="list-style-type: none"> - เน้นที่ประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับสังคม - Child-centered Curriculum หรือ Activity-centered Curriculum - เนื้อหาเป็นส่วนประกอบของหลักสูตรที่ทำให้เข้าใจตนเอง สังคม และประเมินประสบการณ์ของตนเองให้ดีขึ้น - สนใจเนื้อหาทางสังคมศึกษา ภาษา และวิชาที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาต่างๆ ของสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำหน้าที่เตรียมการสอน - แนะนำ และให้คำปรึกษาเป็นหลักสำคัญ - สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้ เข้าใจ และเห็นจริงด้วยตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้จะเกิดได้ดีต่อเมื่อผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงหรือลงมือทำด้วยตนเอง (Learning by Doing) - ผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือกตัดสินใจด้วยตนเอง - มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีส่วนที่จะเลือกเนื้อหาและกิจกรรมที่ตนเองสนใจมากขึ้น - การกำหนดหลักสูตรและกิจกรรม เป็นลักษณะการทำงานร่วมกัน (Participation) ระหว่างครูกับนักเรียน - เพื่อให้สอนตรงตามความต้องการของผู้เรียน - แต่นักเรียนไม่ได้ร่างหลักสูตรเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - การเรียนการสอนเน้นที่ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน - การเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน - ครูเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง - ผู้เรียนควรได้รับประสบการณ์ตรงในเรื่องที่ศึกษา - ผู้เรียนควรได้รับประสบการณ์ที่น่าสนใจ ชักจูงใจ เช่น การใช้ภาพยนตร์ สไลด์ วิทยุวิทยากรมาบรรยาย - ผู้เรียนควรได้รับความช่วยเหลือให้

⁷⁶ ไพฑูรย์ สินลารัตน์, *ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555).

			<p>รู้จักวิเคราะห์ปัญหา หาข้อมูลเพื่อ แก้ปัญหา วิเคราะห์ ข้อมูลต่างๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนควรได้รู้จัก การวางโครงการ ดำเนินโครงการ วิเคราะห์ และ ประเมินโครงการ ต่างๆ ได้อย่าง เหมาะสม - ส่งเสริม ประชาธิปไตยและ ความร่วมมือกันในการเรียนการสอน - การเรียนควรเป็น กระบวนการ ต่อเนื่องเกี่ยวกัน ตลอดเวลา
--	--	--	--

จากหลักการดังกล่าวข้างต้นนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ (Outcome Based Education) โดยการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่มหาวิทยาลัยเชื่อว่า สามารถตอบสนองหลักการดังกล่าวได้ คือการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมหรือการปฏิบัติ (Active learning) ที่หลากหลาย โดยเฉพาะการใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้ (Problem-based Learning) การใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) และการเรียนรู้โดยการบริการสังคม (Service Learning) และยึดพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมราชชนก “ขอให้ถือประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี

1.2 ความสัมพันธ์ของปรัชญาการศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรและการสอน

เนื่องจากปรัชญาการศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในการจัดการศึกษา ดังนั้น ปรัชญาการศึกษาจึงมี อิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตรโดยตรงสังคมใดที่มีแนวความคิดเกี่ยวกับ ปรัชญาการศึกษาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง แนวคิดอันนั้นก็สะท้อนให้เห็นได้จากการจัดหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งพิจารณาได้จากแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามลัทธิปรัชญาการศึกษาดังได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าปรัชญาการศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร พอสรุปได้ดังนี้

1) ในส่วนอภิปรัชญา จะเป็นรากฐานของการกำหนดเป้าหมายการศึกษา โดยเหตุนี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับความเข้าใจในเรื่องอภิปรัชญาอยู่เป็นอันมาก ถ้านักพัฒนาหลักสูตรมีความเข้าใจในอภิปรัชญาที่ดีก็ย่อมจะสามารถตั้งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม

2) ในส่วนของญาณวิทยา และตรรกวิทยา เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาความรู้ที่มีอิทธิพล โดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นส่วนของการนำหลักสูตรไปใช้ กล่าว คือ การที่พยายามแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้การเรียนการสอนบังเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดนั้น ถ้อยคำว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับญาณวิทยาและตรรกวิทยาโดยตรง

3) ในส่วนของคุณวิทยานั้น นักพัฒนาหลักสูตรจำเป็นจะต้องมีความเข้าใจในสังคมที่อยู่นั้นมีอะไรดี อะไรงาม สิ่งไหนดีสิ่งไหนเลว ฯลฯ ถ้านักพัฒนาหลักสูตรมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณวิทยาดีแล้ว ก็ย่อมสามารถจะเลือกสรรหรือกำหนดเนื้อหาสาระที่เหมาะสมไว้ในหลักสูตรต่อไป

สรุปว่า ปรัชญาการศึกษา คือ แนวความคิด หลักการ และกฎเกณฑ์ในการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา ซึ่งนักการศึกษาได้ยึดเป็นหลักในการดำเนินการทางการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ปรัชญาการศึกษายังพยายามทำการวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา ทำให้สามารถมองเห็นปัญหาของการศึกษาได้อย่างชัดเจน ปรัชญาการศึกษาจึงเปรียบเหมือนเข็มทิศนำทางให้นักศึกษาดำเนินการทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสมเหตุสมผล

2. วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา

2.1 สถาบันอุดมศึกษาต้องมีเป้าหมายเดียวกันทั้งประเทศ

เป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษา คือ เป้าหมายการตอบโจทย์ของประเทศและโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะมีความท้าทายตลอดเวลา รวมทั้งการยกระดับประเทศสู่ Thailand 4.0 เพื่อเปลี่ยนผ่านสังคมไทยไปสู่สังคม เศรษฐกิจฐานความรู้ยุคโลกาภิวัตน์ ปรับนโยบายและเส้นทางการผลิตไปสู่การเพิ่มมูลค่าของทรัพยากร และมุ่งเน้นด้านผลิตภัณฑ์และบริการที่อาศัยองค์ความรู้ตลอดจนเป้าหมายในการสร้างงานวิจัยที่มุ่งเป้า โดยสถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่เป็นศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างนวัตกรรมการวิจัยที่ต่อยอดไปสู่เชิงพาณิชย์ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักกลุ่มประเทศรายได้ปานกลาง

นอกจากนี้ ขอให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ 12 โดยเฉพาะเรื่องของการสร้าง ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้แข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างยั่งยืน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการยกระดับประเทศไทยแลนด์ 4.0 พร้อมทั้งปรับ Mindset ของอาจารย์มหาวิทยาลัย ที่เมื่อค้นพบสิ่งใหม่หรือความรู้ใหม่ให้นำสิ่งนั้นไปให้ประโยชน์สูงสุด ไม่ใช่เพียงแค่การค้นพบเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ เช่น รองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์เท่านั้น ตลอดจนการสร้างสังคมอุดมปัญญาที่มีการเรียนรู้อยู่ตลอด และการส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ศาสตร์ในแขนงต่างๆ มากขึ้น เพื่อให้มีความรู้เพียงพอที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในโลกอนาคต

2.2 ส่งเสริมการเรียนรู้ยุคใหม่

การเรียนรู้ยุคใหม่ คือ การเรียนและการทำงานจะกลายเป็นสิ่งเดียวกัน นักเรียนนักศึกษาสามารถเรียนรู้ นอกสถานศึกษาได้ทุกที่ทุกเวลา อีกทั้งบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในอนาคต จะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ทุก คนสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ ไม่จำกัดเฉพาะนักศึกษา แต่ต้องเปิดรับประชาชนทั่วไปและคนทำงานให้เข้ามาเรียนรู้ เพิ่มเติมในรูปแบบบทเรียนออนไลน์ (Online Courses) ซึ่งเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ความต้องการของเด็กยุคใหม่และบริบทที่เปลี่ยนแปลงได้ พร้อมทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และสร้างการเปลี่ยนแปลงในทุกที่ที่ไปอยู่ โดยต้องปรับการเรียนการสอนให้หลากหลายมากขึ้น ไม่นับการบรรยายเพียงอย่างเดียว จากสิ่งที่กล่าวมานี้หากสถาบันอุดมศึกษายังไม่ปรับตัวให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก ก็อาจจะนำไปสู่การควบคุมหรือการปิดตัวของสถาบันอุดมศึกษาได้ ดังนั้นขอให้สถาบันอุดมศึกษาตระหนักในส่วนนี้และนำไปพิจารณาเปิดหลักสูตรสายพันธุ์ใหม่ที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศในอนาคต

2.3 บัณฑิตในศตวรรษที่ 21

สิ่งที่บัณฑิตหรือผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 พึงมีประกอบด้วย

- 1) การรู้กว้างและรู้ลึก (T-Shaped, breadth and depth) คือการรู้ลึกในเชิงวิชาการ และรู้กว้างในทักษะต่างๆ ที่เป็น Soft Skill อาทิ การคิดวิเคราะห์ การเป็นผู้นำทักษะการสื่อสาร คุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น
- 2) ส่งเสริมให้บัณฑิตเก่งในระดับโลก (Globally Talented) ไม่ใช่เก่งแค่ในประเทศไทยเท่านั้น
- 3) บัณฑิตที่สร้างการเปลี่ยนแปลงให้สถานที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ด้วยการพัฒนาชุมชนและสังคมให้เจริญขึ้น (Entrepreneurially Minded)
- 4) เมื่อเป็นคนเก่งมีความสามารถแล้วควรตอบแทนสังคม (Socially Contributing)
- 5) มีความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษ (English Proficiency Skill)

6) มีทักษะการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลอย่างถูกต้องเหมาะสม (Digital Skill)

7) มี STEM Skill กล่าวคือ มีทักษะความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ เนื่องจากโลกในยุคนี้และในอนาคตจะขับเคลื่อนด้วยศาสตร์เหล่านี้ เป็นส่วนมาก

รมช.ศึกษาธิการ กล่าวถึงการพัฒนาเพื่อเปลี่ยนแปลงในระดับอุดมศึกษาว่า ควรจะเริ่มเปลี่ยนแปลงจาก ระดับนโยบายคือสภามหาวิทยาลัยก่อน เพราะเป็นส่วนสำคัญอย่างมากต่อทิศทางการเรียนการสอน ในระดับอุดมศึกษาที่จะต้องผลิตคนออกมารับการพัฒนาประเทศ โดยควรปรับองค์ประกอบของกรรมการสภา มหาวิทยาลัยให้มีขนาดเล็กลง โดยการลดจำนวนกรรมการ เพื่อให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนควรคงไว้ซึ่งธรรมาภิบาลในการสรรหาบุคคลที่เหมาะสมมาดำรงตำแหน่งด้วย เมื่อทำได้เช่นนี้ การขับเคลื่อนงานในระดับอุดมศึกษาก็จะมีทิศทางที่ชัดเจนและตอบสนองความต้องการของประเทศมากขึ้น

ดร.อรสา ภาววิมล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา กล่าวถึงการจัดประชุมในครั้งนี้ว่า ปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทย พ.ศ.2558-2563 "มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน" ภายใต้โมเดล Thailand 4.0 เพื่อผลักดันการปฏิรูปโครงสร้าง เศรษฐกิจ การวิจัยและการพัฒนา ตลอดจนการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีบทบาทในการผลิตบัณฑิตเชื่อมโยงกับความต้องการการพัฒนากำลังคนในยุค Thailand 4.0 จึงต้องปรับบทบาทจากการสอนเพื่อให้ความรู้ เป็นการพัฒนานักศึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน ผ่านกิจกรรมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ และการจัดการศึกษาที่สามารถลงมือปฏิบัติและสร้างคุณค่าจากสิ่งที่เรียนรู้ด้วย เพื่อให้การพัฒนานักศึกษาสอดคล้องและเชื่อมโยง กับนโยบายในการพัฒนาประเทศ

รมช.ศึกษาธิการ "นพ.อุดม คชินทร" ได้แนะทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาว่า ควรจะมีทิศทางในการปรับตัวให้รองรับพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ การศึกษาอาชีพในโลกอนาคต การปรับรูปแบบการเรียนรู้จาก 1.0 ที่เรียนรู้จากอาจารย์อย่างเดียว ให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง (2.0) และสร้างองค์ความรู้ (3.0) นำไปสู่การอุดมศึกษาไทยในยุค 4.0 ที่มีหัวใจสำคัญ คือการสร้างนวัตกรรมและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีคุณภาพสูงขึ้น เน้นการเพิ่มมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาและผลิตภัณฑ์เพื่อลดการนำเข้า รวมทั้งเป็นสังคมของการแบ่งปันและปรับตัวสู่สังคม เศรษฐกิจฐานความรู้ยุคโลกาภิวัตน์⁷⁷

ดังนั้น การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในยุค Thailand 4.0 เป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่มีคุณค่าต่อผู้เรียน ต่อสังคมในสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา

⁷⁷ Ibid.

ประเทศไทย ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต้องมุ่งเน้นพัฒนาคนให้มีทั้งความรู้ ทักษะการคิดเป็น วิเคราะห์เป็น ทักษะการใช้ชีวิต ตามทักษะในศตวรรษที่ 21 ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติเกิดรูปธรรมในการศึกษา ก่อให้เกิดผลผลิตขึ้นในวงการศึกษาก่อนแล้วให้ผลผลิตนั้นเป็นผลผลิตในทางสร้างสรรค์ เป็นผลผลิตใหม่ๆ ที่เกิดจากความคิด สติปัญญา วิธีการ ของการศึกษานั้นๆ สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องสร้างคนให้มี ลักษณะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรม และคิดรับผิดชอบ เพื่อสร้างคุณค่าให้กับ ตนเอง สังคม และประเทศไทย

2.4 บทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษา คือ สถาบันที่จัดการศึกษาที่สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา มีทั้งที่เป็นระดับ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี คือ ระดับบัณฑิตศึกษา โดยทั่วไปส่วนใหญ่ ใช้คำว่า "มหาวิทยาลัย" ซึ่งใช้สำหรับ สถาบันที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป มหาวิทยาลัยจึงมีบทบาทหน้าที่ในการให้วิชา ความรู้แก่ผู้ที่มาเรียน ดังที่ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก มีพระราชหัตถเลขาไว้ว่า "มหาวิทยาลัยเป็นสมอต้นความคิดของชาติ" การจัดตั้งมหาวิทยาลัยต่างๆ ขึ้นมานั้น ล้วนมีบทบาทหน้าที่หลักในการดำเนินภารกิจสำคัญ 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัยและพัฒนา การบริการ ทางวิชาการ และการทะนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม

2.5 การผลิตบัณฑิต

การผลิตบัณฑิตถือเป็นภารกิจสำคัญที่สุดของมหาวิทยาลัย เพราะวัตถุประสงค์ในการ จัดตั้งมหาวิทยาลัย ก็เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพตาม ศาสตร์และสาขาวิชาที่จัดขึ้น ให้มีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กำหนด กระบวนการการผลิตบัณฑิตมี ปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ คือ มีคณาจารย์ที่มีปริมาณและคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรของ คณะ สาขาวิชาต่างๆ ทำหน้าที่หลักในการสอน มีระบบและกลไกการบริหารจัดการหลักสูตร และการเรียนการสอนที่มีการควบคุมคุณภาพตามองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาใน สาขาวิชาต่างๆ คณาจารย์ และระบบการพัฒนาอาจารย์ สื่อการศึกษาและเทคนิคการสอน ห้องสมุด และแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ อุปกรณ์การศึกษาสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และบริการการศึกษา การวัดผลการศึกษาและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของผู้เรียน และองค์ประกอบอื่นที่มหาวิทยาลัยแต่ละ แห่งกำหนดขึ้นตามที่เหมาะสม

2.6 การวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งรวมผู้มีความรู้สูงของชาติ มหาวิทยาลัยจึงมีหน้าที่สำคัญ คือการวิจัยเพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งส่งเสริมให้คณาจารย์และบุคลากร ของมหาวิทยาลัยทำงานวิจัย เพื่อแสวงหาความรู้มาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน และการพัฒนา

งานของมหาวิทยาลัย และยังเป็นที่พักพิงทางวิชาการของหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ซึ่งส่งผลรวมถึงการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ มหาวิทยาลัยต้องมีระบบและกลไกที่จะทำให้สามารถดำเนินงานผลิตผลงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การมีแผนงานการวิจัย มีการบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน และมีการเผยแพร่สู่การใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง

2.7 การบริการทางวิชาการ

โดยที่มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งรวมสรรพวิชา ทั้งยังมีคณาจารย์และบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่มีความรู้หลากหลาย มหาวิทยาลัยจึงมีหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การให้บริการวิชาการแก่สังคม ผลิตผลิตทางวิชาการ อาจมีทั้งวิชาการต่างๆ ที่เปิดสอนตามหลักสูตรอยู่แล้ว หรือการนำความรู้มาจัดกลุ่มเป็นชุดความรู้ เพื่อวัตถุประสงค์อื่นให้เหมาะสมกับผู้รับความรู้ เช่น การให้ความรู้ในรูปแบบการฝึกอบรม การสัมมนา การบรรยาย ล้วนเป็นการให้การศึกษาต่อเนื่องแก่ประชาชนผู้สนใจ รวมไปถึงการวิจัยเพื่อตอบคำถามต่างๆ ให้แก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การจัดบริการทางวิชาการแก่สังคมยังเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทางวิชาการให้แก่บุคลากรอีกทางหนึ่ง และเป็นโอกาสสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อสร้างความยอมรับและความมีชื่อเสียงในการช่วยเหลือสังคมมาสู่สถาบันด้วย

2.8 การทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

ชาติไทยเป็นชาติที่มีประวัติศาสตร์ ประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติที่ประชาชนชาวไทยต้องตระหนักรู้รักและร่วมกันเชิดชู ตลอดจนช่วยกันอนุรักษ์ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป มหาวิทยาลัยนอกจากดำเนินการกิจการในการผลิตบัณฑิต การวิจัยและการพัฒนาและการบริการวิชาการแก่สังคมแล้ว ยังมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งการดำเนินการกิจการตามบทบาทนี้ มหาวิทยาลัยอาจกำหนดให้อยู่ในส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนตามหลักสูตรหรือการบูรณาการเข้ากับกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อฟื้นฟูสืบสานพัฒนาสร้างสรรค์ และการส่งเสริมสนับสนุนหัวข้อการวิจัย รวมทั้งการบริการวิชาการแก่สังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น การเผยแพร่ยกย่องผู้มีผลงานการอนุรักษ์ เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ และซึมซับศิลปะและวัฒนธรรม ทำให้ชาวไทยเข้าใจรากเหง้าอันเป็นต้นทุนที่สำคัญในการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ 2562)⁷⁸

⁷⁸ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 38. เรื่องที่ 3 การอุดมศึกษา, "บทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา".

3. อาคารสถานที่

3.1 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อาคารของสถาบันอุดมศึกษา

1) เกณฑ์มาตรฐานกลาง

1.1) สูตรการคำนวณ

1.1.1) ประสิทธิภาพการใช้ห้อง = (อัตราการใช้ห้อง × อัตราการใช้พื้นที่) / 100

1.1.2) อัตราการใช้ห้อง = (จำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องจริงใน 1 สัปดาห์ / จำนวนชั่วโมง ที่ควรใช้ห้องอย่างเต็มที่ใน 1 สัปดาห์) × 100

1.1.3) อัตราการใช้พื้นที่ = (จำนวนนักศึกษาที่ใช้ห้องจริงใน 1 สัปดาห์ × พื้นที่ต่อนักศึกษา 1 คนตามเกณฑ์มาตรฐาน × 100) / (พื้นที่ห้อง × จำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องจริงใน 1 สัปดาห์)

1.2) ช่วงเวลาประเมิน ช่วงเวลาที่ใช้เป็นฐานในการประเมิน คือช่วงเวลา “8.00 น. – 12.00 น. และ 13.00 น. – 16.00 น.” เฉพาะ “วันจันทร์ – วันศุกร์” รวมเป็นระยะเวลา 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งเท่ากับจำนวนชั่วโมงที่ควรใช้ห้องอย่างเต็มที่ใน 1 สัปดาห์ โดยสถาบันที่มีความประสงค์จะชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนสำหรับโครงการปกตินอกช่วงเวลาประเมินให้จัดทำรายงานการประเมินแยกเป็นอีกฉบับต่างหาก การกำหนดช่วงเวลาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในช่วงนอกเวลาราชการเป็นอำนาจหน้าที่ของสถาบัน ซึ่งแต่ละสถาบันมีเหตุผลความจำเป็นแตกต่างกัน ทั้งนี้เกณฑ์ดังกล่าวมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อจำกัดการเรียนการสอนนอกเวลาราชการแต่อย่างใด

1.3) เกณฑ์อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาเต็มเวลา ให้สถาบันอุดมศึกษาวิเคราะห์อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาเต็มเวลา จำแนกตามกลุ่มสาขา 20 สาขา สำหรับเปรียบเทียบกับอัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาเต็มเวลาซึ่งเป็นเกณฑ์เฉพาะสำหรับดำเนินการตามประกาศฉบับนี้เท่านั้น เพื่อใช้เป็นตัวบ่งชี้และแจ้งเตือนด้านคุณภาพการจัดการศึกษา โดยมีได้เป็นการกำหนดเกณฑ์อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาขึ้นใหม่เพื่อใช้ในการอื่นแต่อย่างใด

1.4) สถานที่ที่ต้องมีการประเมินโดยทั่วไประดับการประเมินมี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะ/สำนัก และระดับอาคารสำหรับในช่วง 3 ปีแรก ให้ประเมินเฉพาะระดับมหาวิทยาลัย และระดับอาคารที่กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นดุลยพินิจของสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันที่มีวิทยาเขตและมีการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งหลัก ให้ประเมินประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อาคารของวิทยาเขตและสถานที่ตั้งอื่นเป็นรายแห่ง พร้อมทั้งวิเคราะห์

อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาเป็นรายแห่ง ทั้งนี้สำหรับอาคารของสถาบันที่ตั้งอยู่นอกสถานที่ตั้งหลัก
 อาจแบ่งการใช้งานได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

(1) ใช้ห้องเรียนเต็มช่วงเวลาประเมิน หรือสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ใช้งานห้องเรียนเพียง
 รายเดียวในช่วงเวลาประเมิน

(2) ใช้ห้องเรียนในช่วงเวลาประเมินบางชั่วโมง โดยช่วงเวลาอื่นมีเจ้าของสถานที่หรือ
 บุคคลอื่น ใช้ห้องเรียน

(3) ใช้ห้องเรียนนอกช่วงเวลาประเมิน ให้สถาบันอุดมศึกษาประเมินเฉพาะรูปแบบที่ 1
 เท่านั้น และการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง จะต้องเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และประกาศของ
 คณะกรรมการการอุดมศึกษา

3.2 แนวทางเพื่อการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การประหยัดทรัพยากรและ พลังงาน และการจัด สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

1) การใช้ทรัพยากรร่วมกัน สถาบันอุดมศึกษาสามารถนับชั่วโมงการใช้ห้องเรียน
 โดยสถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันการศึกษาอื่น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาใช้ทรัพยากร
 ร่วมกันให้เกิดประโยชน์อย่างเต็ม ประสิทธิภาพและมีการใช้งบประมาณแผ่นดินอย่างคุ้มค่า

2) การประหยัดทรัพยากรและพลังงาน สถาบันอุดมศึกษาสามารถชี้แจงแนวทางการ
 การประหยัดทรัพยากรและพลังงาน และมาตรการอื่นๆ ทั้งภายในห้องและภายนอกห้องเรียนเพิ่มเติม
 ได้ เช่น แผนการประหยัดพลังงานที่ดีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศประจำห้องเรียน จำนวนและขนาด
 ของเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เหมาะสม เป็นต้น เพื่อจัดส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และให้สถาบันได้มีโอกาส
 ประเมินตนเอง พิจารณากำหนดแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อาคาร และ
 ดำเนินการในมิติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม นอกจากจะต้องคำนึงถึงการลงทุนและการใช้
 ทรัพยากรและพลังงานอย่างประหยัด และคุ้มค่าแล้ว สถาบันการศึกษาจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม
 ที่เหมาะสมต่อการจัดการศึกษา ส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียน ความปลอดภัย
 และจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ

3.3 การจัดทำรายงานส่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

1.1) สถาบันที่ประสงค์จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายประจำปีและของบ
 ลงทุน ให้จัดทำรายงานการประเมินประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อาคาร ส่งสำนักงบประมาณโดยตรง
 พร้อมกับคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีของสถาบัน และสำเนาให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
 และสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ

1.2) สถาบันที่ประสงค์จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยไม่ขอ งบลงทุนให้สถาบันจัดทำรายงานการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายประโยชน์อาคารส่งให้กับ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ

2) สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน

2.1) สถาบันที่มีการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งให้สถาบันดำเนินการจัดทำรายงาน การประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายประโยชน์อาคาร และส่งให้กับสำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา

2.2) สถาบันที่ไม่มีการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง ขอความร่วมมือสถาบันนำ แนวทาง ดังกล่าวไปใช้ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้จ่ายประโยชน์อาคาร และพิจารณาจัดส่ง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อทราบตามความสมัครใจ

ทั้งนี้ในช่วง 3 ปีแรก ให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐตามข้อ 1.1 และ 1.2 และ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามข้อ 2.1 ดำเนินการประเมินเป็นประจำทุกปีเพื่อส่งเสริมให้สถาบัน และ บุคลากรเพิ่มพูนประสบการณ์และประเมินได้อย่างถูกต้อง หลังจากนั้นให้ประเมินทุกๆ 3 ปี

3.4 ข้อเสนอเพื่อนำผลการประเมินไปใช้

ในช่วง 3 ปีแรก สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะดำเนินการประสาน ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงบประมาณ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้มีการนำแนวทางนี้ไปใช้ในการ เพิ่มประสิทธิภาพ การใช้จ่ายประโยชน์อาคารสถานที่และประกอบการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา โดยมีข้อเสนอให้จัดลำดับความสำคัญในการสนับสนุน งบประมาณ ในส่วนของงบลงทุนเพื่อเป็นค่าก่อสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้างใหม่ตามลำดับดังนี้

กลุ่มที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณสำหรับอาคาร หรือ สิ่งก่อสร้างใหม่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายประโยชน์อาคารสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และมีอัตราส่วนอาจารย์ ต่อนักศึกษาเต็มเวลาในกลุ่มสาขาที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนของอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง ใหม่ที่จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

กลุ่มที่ 2 สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณอาคาร หรือสิ่งก่อสร้าง ใหม่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายประโยชน์อาคารสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน แต่มีอัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษา เต็มเวลาในกลุ่มสาขาที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนของอาคารหรือสิ่งก่อสร้างใหม่ที่จะขอรับ การสนับสนุนงบประมาณไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ในกรณีนี้สถาบันอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการจัดทำ คำชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาให้

ความเห็นชอบ และส่งให้กับสำนักงานงบประมาณใช้ประกอบการพิจารณาคำขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

กลุ่มที่ 3 สถาบันอุดมศึกษามีประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อาคารต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ในกรณีนี้ควรชะลอการสนับสนุนงบประมาณสำหรับอาคารหรือสิ่งก่อสร้างใหม่ ทั้งนี้หากมีความจำเป็นจะต้องสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้างใหม่ สถาบันจะต้องดำเนินการจัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อาคารและปฏิบัติตามแผนก่อนเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และส่งให้กับสำนักงานงบประมาณใช้ประกอบการพิจารณาคำขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

3.5 ทิศทางการพัฒนาแนวทางการประเมิน

ผลการประเมินประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อาคารในช่วง 3 ปีแรก โดยใช้แนวทางและเกณฑ์มาตรฐานกลางเดียวกัน จะทำให้เกิดจุดเริ่มต้นกระบวนการและได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ประมวลผลเพื่อเปรียบเทียบหาค่าบรรทัดฐาน (Norm) ที่เหมาะสมในแต่ละกลุ่มสถาบันและ/หรือกลุ่มสาขาวิชา ซึ่งมีปรัชญา และแนวคิด ความจำเป็นและความเหมาะสมในการใช้พื้นที่ของสถาบันแตกต่างกัน รวมทั้งจะได้รวบรวม และวิเคราะห์ประเด็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสถาบันอุดมศึกษาในประเด็นและมิติอื่นๆ และส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางหรือเกณฑ์มาตรฐานกลาง เพื่อพัฒนาแนวทางดังกล่าวให้มีความสมดุลระหว่างการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ากับความเป็นเลิศทางวิชาการตามศักยภาพของสถาบัน สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาและการเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีพลวัต

3.6 เกณฑ์พื้นที่ใช้สอย

1) ห้องบรรยายและห้องสัมมนา

- 1.1) ห้องบรรยายขนาดความจุ 300 คน 0.9 ตร.ม. : คน
- 1.2) ห้องบรรยายขนาดความจุ 200 คน 0.9 ตร.ม. : คน
- 1.3) ห้องบรรยายขนาดความจุ 100 คน 1.0 ตร.ม. : คน
- 1.4) ห้องบรรยายขนาดความจุ 50 คน 1.1 ตร.ม. : คน
- 1.5) ห้องบรรยายขนาดความจุ 25 คน 1.5 ตร.ม. : คน
- 1.6) ห้องสัมมนาหรือห้องติวขนาดความจุ 30 คน 1.8 ตร.ม. : คน

2) ห้องปฏิบัติการทดลอง สำหรับการเรียนการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์

- 2.1 ห้องปฏิบัติการทดลองเคมีฟิสิกส์ (ปีที่ 1,2) ขนาดความจุ 50 คน 3.5 ตร.ม.: คน
- 2.2 ห้องปฏิบัติการทดลองด้านอื่นๆ (ปีที่ 1,2) ขนาดความจุ 50 คน 3 ตร.ม. : คน
- 2.3 ห้องปฏิบัติการทดลองเคมีฟิสิกส์ (ทั่วไป) ขนาดความจุ 25 คน 4 ตร.ม. : คน

2.4 ห้องปฏิบัติการทดลองด้านอื่นๆ (ทั่วไป) ขนาดความจุ 25 คน 3.5 ตร.ม. : คน

2.5 ห้องปฏิบัติการทดลองทั่วไป ขนาดความจุ 50 คน 5 ตร.ม.: คน

(ทางด้านวิทยาศาสตร์) สำหรับปี 3, 4 และปริญญาโท

3) ห้องปฏิบัติการทดลอง สำหรับการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์

3.1 ห้องปฏิบัติการทดลองสำหรับการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) สำหรับนักวิจัย 2 คน นักศึกษาปริญญาโท 4 คน 10 ตร.ม. : คน (ปฏิบัติงานในห้องทดลอง)

3.2 ห้องปฏิบัติการทดลองสำหรับการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) สำหรับนักวิจัย 1 คน นักศึกษาปริญญาโท 1 คน 10 ตร.ม. : คน (ปฏิบัติงานภาคสนาม)

4) ห้องปฏิบัติการทดลองทางด้านสังคมศาสตร์

4.1 ห้องปฏิบัติการทางด้านคหกรรมศาสตร์ขนาดความจุ 25 คน 5 ตร.ม. : คน

4.2 ห้องปฏิบัติการทดลองสำหรับงานวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ขนาดความจุ 6 คน 5 ตร.ม. : คน

5) ห้องปฏิบัติการสำหรับการเรียนการสอน

5.1 ห้องเขียนแบบ ขนาดความจุ 25 คน 5 ตร.ม. : คน

5.2 ห้องปฏิบัติการทางการคำนวณ ขนาดความจุ 50 คน 3 ตร.ม. : คน

5.3 ห้องปฏิบัติการภาษา ขนาดความจุ 25 คน 3.5 ตร.ม. : คน

6) โรงฝึกงาน (Workshop)

6.1 โรงฝึกงานทางด้านเครื่องจักรกล ขนาดความจุ 25 คน 10 ตร.ม. : คน

6.2 ห้องตรวจสอบวัสดุ ขนาดความจุ 25 คน 15 ตร.ม. : คน

6.3 โรงฝึกงานช่างไม้ขนาดความจุ 25 คน 7.5 ตร.ม. : คน

6.4 โรงฝึกงานเครื่องเหล็ก ขนาดความจุ 25 คน 7.5 ตร.ม. : คน

6.5 โรงฝึกงานเกี่ยวกับ Hydraulic ขนาดความจุ 25 คน 10 ตร.ม. : คน

6.6 โรงฝึกงานทางด้านเครื่องไฟฟ้า ขนาดความจุ 25 คน 7.5 ตร.ม. : คน

6.7 โรงฝึกงานใหม่พื้นที่เก็บเครื่องมือสำหรับการปฏิบัติงานทุกชนิด 15% ของพื้นที่

ทั้งหมด

7) หอพักนักศึกษา

7.1 ระดับปริญญาตรี ขนาดความจุ 4 คน : ห้อง 7 ตร.ม. : คน

7.2 ระดับบัณฑิตศึกษา ขนาดความจุ 2 คน : ห้อง 9 ตร.ม. : คน

7.3 ห้องน้ำเฉลี่ย 1 ตร.ม. : คน

7.4 ห้องพักผ่อน (คิด 20% ของนักศึกษา) 2 ตร.ม. : คน

- 7.5) ห้องซักเสื้อผ้า ให้คิดพื้นที่ตามความจำเป็น โดยใช้พื้นที่ขนาด 10 ตร.ม. : คน
- 8) ห้องอาหาร 1.5 ตร.ม. : คน
- 9) ห้องสำหรับงานบริหาร
- 9.1) ห้องคอมพิวเตอร์ 18 ตร.ม. : คน
- 9.2) ห้องผู้บริหารหรืออาจารย์ชั้นอาวุโส 12 ตร.ม. : คน
- 9.3) ห้องผู้บริหารหรืออาจารย์ระดับธรรมดา 9 ตร.ม. : คน
- 9.4) ห้องปฏิบัติงานทางธุรการ 4 ตร.ม. : คน
- 10) ระเบียบทางสัญจรไม่เกิน 25% ของพื้นที่ทั้งหมด

3.7 มาตรฐานอาจารย์ต่อนักศึกษาเต็มเวลา

- 1) ระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี สาขาวิชา อัตราส่วน
- 1.1) ศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู 1 : 15
- 1.2) มนุษยศาสตร์ศาสนาและเทววิทยา 1 : 25
- 1.3) จิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ 1 : 8
- 1.4) นิติศาสตร์ 1 : 50
- 1.5) สังคมและพฤติกรรมศาสตร์ 1 : 25
- 1.6) การบริหารพาณิชยกรรมและธุรกิจ 1 : 25
- 1.7) การสื่อสารมวลชนและการเอกสาร 1 : 25
- 1.8) คหกรรมศาสตร์ 1 : 18
- 1.9) ธุรกิจบริการ 1 : 25
- 1.10) วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ 1 : 10
- 1.11) คณิตศาสตร์และวิทยาการคอมพิวเตอร์ 1 : 20
- 1.12) แพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ 1 : 8
- 1.13) วิศวกรรมศาสตร์ 1 : 20
- 1.14) สถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง 1 : 8

3.8 มาตรฐานอาจารย์ต่อนักศึกษาเต็มเวลา

- 1) ระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี สาขาวิชา อัตราส่วน
- 1.1) ศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู 1 : 15
- 1.2) มนุษยศาสตร์ศาสนาและเทววิทยา 1 : 25
- 1.3) จิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ 1 : 8

- 1.4) นิติศาสตร์ 1 : 50
- 1.5) สังคมและพฤติกรรมศาสตร์ 1 : 25
- 1.6) การบริหารพาณิชยกรรมและธุรกิจ 1 : 25
- 1.7) การสื่อสารมวลชนและการเอกสาร 1 : 25
- 1.8) คหกรรมศาสตร์ 1 : 18
- 1.9) ธุรกิจบริการ 1 : 25
- 1.10) วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ 1 : 10
- 1.11) คณิตศาสตร์และวิทยาการคอมพิวเตอร์ 1 : 20
- 1.12) แพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ 1 : 8
- 1.13) วิศวกรรมศาสตร์ 1 : 20
- 1.14) สถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง 1 : 8
- 1.15) การอาชีวะ หัตถกรรม และอุตสาหกรรม 1 : 10
- 1.16) การขนส่งและการคมนาคม 1 : 10
- 1.17) เกษตรศาสตร์วนศาสตร์และประมง 1 : 20
- 1.18) เกษศาสตร์ 1 : 8
- 1.19) สัตวแพทยศาสตร์ 1 : 8
- 1.20) อื่นๆ 1 : 18
- 2) ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา อัตราส่วน
 - 2.1) สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 1 : 10
 - 2.2) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 1 : 5
 - 2.3) แพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ 1 : 4

อนึ่ง ในกรณีสาขาวิชาที่มีสภาวิชาชีพซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ให้ใช้อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาในการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคบรรยายและภาคปฏิบัติตามที่สภาวิชาชีพกำหนด⁷⁹

หมายเหตุ :1) อัตราส่วนข้างต้นใช้กับสถาบันอุดมศึกษาประเภทจำกัดรับ

2) อาจารย์หมายถึง อาจารย์ประจำของสถาบันอุดมศึกษา

3) นักศึกษาเต็มเวลา หมายถึงนักศึกษาเต็มเวลาในโครงการปกติและโครงการพิเศษ

⁷⁹ "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อาคารของสถาบันอุดมศึกษา," ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130 ตอนพิเศษ 47 ง (11 เมษายน 2556).

4. หลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์เงินนิกาย

4.1 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบอันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษาทุกระดับในสถาบันอุดมศึกษา หลักสูตรต้องผ่านกระบวนการพัฒนาต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพจริง และให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนความต้องการของประเทศและประชาคมโลก เพราะมุ่งเน้นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจของประเทศที่ขยายตัวอย่างก้าวกระโดด ซึ่งสถาบันการศึกษาจะต้องใส่ใจในการพัฒนา ปรับปรุง และทำการวิจัยเพื่อให้หลักสูตรตอบโจทย์สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

สังคมในศตวรรษที่ 21 ต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะต่างๆ ซึ่งคุณลักษณะนี้จะเป็นตัวกำหนดหลักสูตรและการสอนตามที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, หน้า 3-4) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศ สามารถเลือกรับและปฏิเสธ และอธิบายได้ว่าจะหาประโยชน์อะไรได้จากข้อมูลสารสนเทศ และเป็นผู้สร้างโลกทัศน์
 2. มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
 3. มีค่านิยม และใช้ข้อมูลเป็นฐานคิดในการตัดสินใจ และอธิบายได้ว่าตัดสินใจเพื่ออะไร และเพราะอะไร มีความเข้าใจ ยอมรับความแตกต่างลักษณะของวัฒนธรรม
 4. เป็นบุคคลใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้ ได้ตลอดเวลา มีสมรรถภาพในการคิดวิเคราะห์คิดอย่างเป็นระบบ
 5. เป็นบุคคลที่เต็มใจร่วมแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วยสันติวิธี และเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และปกป้องสิทธิมนุษยชน
 6. สามารถจัดการสถานการณ์ ควบคุมความเครียด รวมทั้งปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี
- เมื่อสังคมต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษานอกจากจะพัฒนา บัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถตามวิชาชีพแล้ว ยังต้องคำนึงถึงคุณลักษณะที่สังคมต้องการอีกด้วย หลักสูตรจึง

เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษา เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริง และเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา⁸⁰

4.2 การประเมินหลักสูตร

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

มารุต พัฒนาผล สรุปว่า การประเมินหลักสูตรเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนคุณภาพของการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร ช่วยชี้แนะแนวทางการปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบท สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การประเมินหลักสูตรจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย⁸¹

พิชิต ฤทธิ์จรรยา ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการเชิงระบบเพื่อจัดหาสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร จากความหมายนี้ ลักษณะสำคัญของการประเมินหลักสูตร จึงมีดังนี้

- 1) การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เชื่อถือได้และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร หรือผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
- 2) การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการในการจัดเตรียมสารสนเทศ เพื่อใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงการบริหารหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และสังคม
- 3) จุดเน้นที่สำคัญของการประเมินหลักสูตร อยู่ที่การเพิ่มประสิทธิภาพ (efficiency) และประสิทธิผล (effectiveness) ของการใช้หลักสูตรในการจัดเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการเชิงระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินการใช้หลักสูตร เพื่อพิจารณาตัดสินว่าหลักสูตรนั้นมี

⁸⁰ วิชัย วงษ์ใหญ่, การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (อาร์ แอนด์ ปริ้นท์: กรุงเทพมหานคร, 2554).

⁸¹ มารุต พัฒนาผล, การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ เอ็น ปริ้นท์, 2556).

องค์ประกอบที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเหมาะสมเพียงใดที่จะทำให้การดำเนินการหลักสูตรบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรอย่างไรต่อไป⁸²

4.3 CIPP Model

พิชิต ฤทธิ์จรูญ ได้สรุปการจำแนกตามสิ่งที่ถูกประเมิน โดยใช้รูปแบบการประเมินซีบี (CIPP Model) ของสตีฟเฟิลบีม แบ่งการประเมินหลักสูตรออกเป็น 4 ประเภท ในรายละเอียด ดังนี้ คือ

1) การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมาย สภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาและความต้องการของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรว่า มีความสอดคล้องเอื้อต่อการจัดทำหลักสูตรหรือไม่ ตลอดจนทรัพยากรและข้อจำกัดต่างๆ ในการดำเนินการใช้หลักสูตร สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับนโยบายหรือแผนการศึกษาและบริบทหรือสภาพของสังคม

2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input evaluation) เป็นการประเมินความพร้อมทั้งในเชิงคุณภาพและความพอเพียงของทรัพยากรต่างๆ ก่อนเริ่มใช้หลักสูตรว่ามีทรัพยากรพร้อมที่จะดำเนินการได้หรือไม่ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินการใช้หลักสูตร สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3) การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร (Process evaluation) เป็นการประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร โดยมุ่งประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรสารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4) การประเมินผลผลิตหรือผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร (Product evaluation) เป็นการประเมินหลังจากการดำเนินการใช้หลักสูตรครบวงจรแล้ว ประกอบด้วย การประเมินผลลัพธ์ (Output evaluation) โดยพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของผลผลิตของหลักสูตรทั้งในด้านปริมาณและ

⁸² พิชิต ฤทธิ์จรูญ, "การประเมินหลักสูตร : แนวคิด กระบวนการและการใช้ผลการประเมิน," วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ 8, 1 (2558): 13-28.

คุณภาพเพื่อการตัดสินใจว่า ควรจะดำเนินการใช้หลักสูตร ปรับปรุง พัฒนาเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หรือยกเลิกหลักสูตร⁸³

ครองคน บำรุงเวช ได้สรุปไว้ว่า แดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) ได้อธิบายความหมายของการประเมินผลทางการศึกษาเอาไว้ว่าเป็นกระบวนการการบรรยายการหาข้อมูล และการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจหาทางเลือกรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีมเป็นรูปแบบที่เหมาะสมแก่การช่วยตัดสินใจเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุด ตามปกติสถานการณ์ในการตัดสินใจจะประกอบไปด้วยมิติที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ มิติด้านข้อมูลที่มีอยู่ (Information grasp) และมิติด้านปริมาณความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดขึ้น (Degree of change)⁸⁴

โดยการดำเนินการประเมินตามแนวคิดของ สตัฟเฟิลบีมในทั้ง 4 ด้าน สามารถเลือกใช้วิธีดำเนินการ ดังต่อไปนี้ มาเรียก นิลพันธุ์⁸⁵

1) การประเมินสภาพแวดล้อม (Context evaluation) ในการประเมินสภาพแวดล้อมนี้ ผู้ประเมินอาจใช้วิธีดังต่อไปนี้

- 1.1) การวิเคราะห์ความคิดรวบยอด (Conceptual analysis)
- 1.2) การทำวิจัยด้วยการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ (Empirical studies)
- 1.3) การอาศัยทฤษฎีและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจด้านการวางแผนหรือกำหนดจุดมุ่งหมาย (Planning decisions)

2) การประเมินตัวป้อน (Inputs evaluation) อาจทำได้โดย

- 2.1) ศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการ
- 2.2) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีเสนอผลการวิจัยไว้แล้ว
- 2.3) ศึกษาจากคำปรึกษาของผู้เชี่ยวชาญ
- 2.4) ทำการวิจัยเชิงทดลองเป็นการนำร่อง

⁸³ ibid.

⁸⁴ ครองคน บำรุงเวช, **Curriculum Development**, เข้าถึงเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก http://krongkon06550065.blogspot.com/2014/12/blog-post_81.html.

⁸⁵ มาเรียม นิลพันธุ์, การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555).

3) การประเมินกระบวนการ (Process evaluation) มีด้วยกันหลายวิธี เช่น

- 3.1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมปฏิบัติ
- 3.2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์
- 3.3) การสัมภาษณ์
- 3.4) การใช้แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า
- 3.5) การเขียนรายงานประเภทปลายเปิด

4) การประเมินผลผลิต (Products evaluation) จะให้ข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจว่าจะเก็บรักษาไว้เลิกใช้หรือปรับปรุงแก้ไขใหม่ (Recycling decisions)

4.4 ตัวบ่งชี้ตามกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (IQA)

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554⁸⁶ ได้กำหนดดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงานของหลักสูตรให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา⁸⁷ ไว้ดังต่อไปนี้

- 1) อาจารย์ประจำหลักสูตร มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวน การดำเนินงานหลักสูตร
- 2) มีรายละเอียดของหลักสูตร ตามแบบ มคอ. 2 ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ แห่งชาติ
- 3) มีรายละเอียดของรายวิชาตามแบบ มคอ.3
- 4) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาตามแบบ มคอ.5
- 5) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบ มคอ.7 การศึกษา
- 6) มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน มคอ.3
- 7) มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือ การประเมินผล การเรียนรู้จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.7 ปีที่แล้ว

⁸⁶ รัตน์ศิริ เข็มราช et al., "รายงานการประเมินตนเอง หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554" (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2558).

⁸⁷ สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557 (นนทบุรี: ภาพพิมพ์, 2558).

- 8) อาจารย์ใหม่ทุกคนได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน
- 9) อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ
- 10) จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอนได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือ

วิชาชีพ

- 11) ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร
- 12) ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่

4.5 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กำหนดกรอบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับหลักสูตร เพื่อเป็นการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา และมาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 1) การกำกับมาตรฐาน
 - 1.1) การบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดย สกอ.
 - ผลการบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ บัณฑิตศึกษา เกณฑ์ 12 ข้อ
- 2) บัณฑิต
 - 2.1) คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
 - ผลประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ (โดยผู้ใช้บัณฑิต/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย)
 - 2.2) ผลงานวิจัยของผู้สำเร็จการศึกษา
 - ผลงานของนักศึกษาปริญญาโท/ เอกที่ตีพิมพ์หรือเผยแพร่
- 3) นักศึกษา
 - 3.1) การรับนักศึกษา
 - การรับนักศึกษา
 - การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา
 - 3.2) การส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา
 - การควบคุมดูแลการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระในระดับ บัณฑิตศึกษา
 - การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาและการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ
 - 3.3) ผลที่เกิดกับนักศึกษา

- อัตราการคงอยู่ของนักศึกษา
- อัตราการสำเร็จการศึกษา
- ความพึงพอใจและผลการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา

4) อาจารย์

4.1) การบริหารพัฒนาอาจารย์

- การรับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร
- การบริหารอาจารย์
- การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์

4.2) คุณภาพอาจารย์

- ร้อยละอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก
- ร้อยละอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ
- ผลงานทางวิชาการของอาจารย์
- จำนวนบทความของอาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาเอกที่ได้รับการอ้างอิง

ในฐานข้อมูล TCI และ Scopus ต่อจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตร

4.3) ผลที่เกิดกับอาจารย์

- อัตราการคงอยู่ของอาจารย์
- ความพึงพอใจของอาจารย์

5) หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

5.1) สาระของรายวิชาในหลักสูตร

- หลักคิดในการออกแบบหลักสูตร ข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตามความก้าวหน้าในศาสตร์สาขานั้นๆ
- การพิจารณาอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระในระดับ

บัณฑิตศึกษา

5.2) การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

- การพิจารณากำหนดผู้สอน
- การกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการจัดทำ มคอ.3 และ มคอ.4
- การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระในระดับ

บัณฑิตศึกษา

- การกำกับกระบวนการเรียนการสอน

- การช่วยเหลือ กำกับ ติดตาม ในการทำวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ และการตีพิมพ์ผลงานในระดับบัณฑิตศึกษา

5.3) การประเมินผู้เรียน

- การประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
- การตรวจสอบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา
- การกำกับประเมินการจัดการเรียนการสอนและประเมินหลักสูตร (มคอ. 5 มคอ.6 และมคอ.7)

- การประเมินวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษา

5.4) ผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

- ผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ

6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

6.1) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

- ระบบการดำเนินงานของภาควิชา/ คณะ/ สถาบันโดยมีส่วนร่วมของ อาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

- จำนวนสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียน การสอน

- กระบวนการปรับปรุงตามผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและ อาจารย์ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

5. การพัฒนาการจัดอุดมศึกษา

5.1 การพัฒนาเพื่อการเปลี่ยนแปลงการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

การศึกษากระบวนการพัฒนานโยบายการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาโดยการวิเคราะห์ เอกสารต่างๆ ซึ่งมีองค์ประกอบในการจัดทำแผนดังนี้

1) เสนอการปรับระบบอุดมศึกษา เพื่อให้มีศักยภาพตอบสนองเป้าหมายการพัฒนา ประเทศ เช่น ระบบการจัดสรรงบประมาณ ระบบการบริหารงานบุคคล ระบบธรรมาภิบาล และ ประสิทธิภาพของระบบ เป็นต้น

2) วิเคราะห์ศักยภาพของอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน ตามพันธกิจ 4 ด้าน ได้แก่ การผลิต บัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมว่าจะสามารถรองรับหรือ ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาประเทศได้หรือไม่

3) วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งปัจจัยทั้งภายนอกและภายในที่ส่งผลกระทบต่อระบบ อุดมศึกษาและการพัฒนาประเทศ

4) การศึกษาเป้าหมายการพัฒนาของประเทศในอนาคต อาทิเช่น ยุทธศาสตร์ประเทศ (country strategy) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ของ สศช. นโยบายและแผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ของ สวทช. นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 ของ วช. และแผนหรือนโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้องจากกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ⁸⁸

ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาสังคมจำเป็นต้องมีความรู้และปัญญา ตลอดจนมีคนที่มีความรู้และใช้ความรู้ได้อันเป็นผลที่ได้มาจากอุดมศึกษา ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องยนต์ที่ขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ สถาบันเหล่านี้จึงมีพันธกิจในการสนองความจำเป็นของภาคเศรษฐกิจ สังคม อุตสาหกรรม รวมทั้ง เทคโนโลยี ซึ่ง ศ.คลินิก นพ.อุดม คชินทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานเปิดการ ประชุมสัมมนาวิชาการด้านพัฒนานักศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 7 "การพัฒนานักศึกษาเพื่อสนับสนุนการเดินหน้า ประเทศไทย" ณ ห้องแกรนด์บอลรูม ชั้น 3 โรงแรมเซนจูรี่ พาร์ค กรุงเทพฯ โดยมีนายสุภัทร จำปาทอง เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา กว่า 400 คน เข้าร่วมประชุม กล่าวถึงสถาบันอุดมศึกษาในตอนหนึ่ง

6. งบประมาณ

6.1 ความหมายของงบประมาณ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีผู้ให้ความหมายของงบประมาณ ไว้ดังนี้

กองแผนงานมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ให้ความหมายไว้ว่า งบประมาณ หมายถึง การวางแผนที่คาดว่าจะต้องจ่าย โดยการคิดไว้ล่วงหน้าและแสดงข้อมูลออกมาเป็นตัวเลข แสดงออกมาในรูปของตัวเงินและรูปโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะหนึ่ง รวมถึงการกะประมาณ การบริหารกิจกรรม/โครงการและค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุน

⁸⁸ ดร.สุเมธ แย้มมนุญ, "เอกสารนำเสนอเรื่อง การดำเนินการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2560 – 2574)" (ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์, 2558).

การดำเนินงานให้บรรลุตามแผนย่อประกอบด้วยการทำงาน 3 ขั้นตอนคือ การจัดเตรียม การอนุมัติ และการบริหาร⁸⁹

ปิติธรรม ฐิตินนตรี ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารจัดการงบประมาณจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานทุกชนิด ทุกหน่วยงานและทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณจึงมีค่านึงถึงข้อจำกัดของงบประมาณที่ได้รับ และบริหารงบประมาณให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้และบริหารงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด การใช้เครื่องมือและกลไกทางงบประมาณในทุกๆ ด้านเพื่อกำกับการใช้จ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปอย่างคุ้มค่าป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในทุกกระบวนการขั้นตอนของงบประมาณ⁹⁰

บุษกร วัฒนบุตร ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบัน เพราะการทำงานจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นก็เพราะนักบริหารมีเทคนิคและวิธีการที่แตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจากวิธีการที่แตกต่างจะเป็นแนวทางให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสม สามารถสร้างทัศนคติบวกต่อมุมมองในการดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การรับผิดชอบต่อสังคม เป็นสมาชิกที่ดีต่อครอบครัวองค์กรและสังคม⁹¹

พระมหาดนัย อุปวตฺตโน และ อำนาจ บัวศิริ ที่นำเสนอไว้ว่า “การบริหารการจัดการอย่างเป็นกระบวนการ มีระเบียบแบบแผน จะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จและทำให้สมาชิกในองค์กรมีการร่วมมือกันทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้” จากข้อเสนอดังกล่าวสะท้อนเห็นถึงความสำคัญในการบริหารจัดการที่เป็นระบบ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการบริหารให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม⁹²

⁸⁹ กองแผนงานมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, "คู่มือประมาณการรายรับเงินรายได้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2557" (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2557).

⁹⁰ ปิติธรรม ฐิตินนตรี, "ทำอย่างไรจึงจะให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่า," **วารสารการงบประมาณ** 12, 38 (2558): 4-9.

⁹¹ บุษกร วัฒนบุตร, "องค์กรแห่งความสุขกับคุณภาพชีวิต," **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์** 4, 1 (2557): 65-77.

⁹² พระมหาดนัย อุปวตฺตโน and อำนาจ บัวศิริ, "รูปแบบการบริหารจัดการองค์กรสันติสุข : ศึกษากรณีวัดปัญญานันทาราม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี," **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร** 3, 1 (2558): 24-36.

พระครูวิสุทธิธานันท์คุณ (สุรศักดิ์ วิสุทธิธาดาโร) กล่าวว่า มหาวิทยาลัยจึงต้องบริหารจัดการงบประมาณในรูปแบบที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยที่ผ่านมางบประมาณรายได้ไม่เพียงพอกับงบประมาณรายจ่าย เนื่องจากบางหลักสูตรมีนิสิตค่อนข้างน้อยและบางหลักสูตรมีนิสิตจำนวนมาก ซึ่งจำนวนนิสิตเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงบประมาณการ จัดสรรงบประมาณ สำหรับใช้จ่ายในแต่ละโครงการแต่ละหลักสูตรจึงต้องจัดสรรตามจำนวนนิสิต ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องวิเคราะห์การใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามเกณฑ์การจัดสรรที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ คือ จัดสรรงบประมาณตามจำนวนนิสิตของแต่ละหลักสูตร ดังนั้นในการดำเนินงานกิจกรรมโครงการต่างๆ จะต้องจัดสรรอย่างเท่าเทียมและเพียงพอ ซึ่งถือเป็นปัญหาสำหรับหลักสูตรที่มีจำนวนนิสิตค่อนข้างน้อย การดำเนินกิจกรรมในแต่ละโครงการและหลักสูตรจึงต้องจึงต้องดำเนินการให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย สามารถสร้างองค์กรให้มีความเข้มแข็งพร้อมที่ได้ได้รับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต⁹³

จากความหมายของงบประมาณดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า งบประมาณ หมายถึง การวางแผนที่คาดว่าจะต้องจ่าย โดยการคิดไว้ล่วงหน้าและแสดงข้อมูลออกมาเป็นตัวเลข แสดงออกมา ในรูปของตัวเงินและรูปโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะหนึ่ง รวมถึงการกะประมาณ การบริหาร กิจกรรม/โครงการและค่าใช้จ่าย ตลอดจน ทรัพยากร ที่จำเป็นในการสนับสนุน การดำเนินงานให้บรรลุ ตามแผนนี้ภายในองค์กร เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในอนาคตในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

7. บุคลากรอุดมศึกษา

7.1 แนวทางการพัฒนาคนของสถาบันอุดมศึกษา

เมื่อมีความเห็นที่ตรงกันว่า “การศึกษา” เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ ประเทศกำลังก้าวเข้าสู่ยุคที่ต้องเชื่อมต่อกับภาคเศรษฐกิจ สังคม อุตสาหกรรม รวมทั้งเทคโนโลยี นวัตกรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาศักยภาพคนให้มีความทันสมัยสอดคล้องในการขับเคลื่อนประเทศ

การขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยก้าวไกลตามยุทธศาสตร์ชาติและเป็นมหาวิทยาลัย 4.0 อย่างแท้จริงนั้น ในปัจจุบันทุกมหาวิทยาลัยไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชนต่างเตรียมพร้อมและดำเนินการไปแล้วในระดับหนึ่ง แต่เพื่อให้การเป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์แบบและเป็นมหาวิทยาลัยที่แท้จริงนั้น ผู้เขียนได้ศึกษาจากตำราเอกสารได้มีการเสนอแนวทางให้มหาวิทยาลัย ได้พิจารณาก่อนเข้าสู่มหาวิทยาลัย 4.0 อย่างแท้จริง ซึ่งทุก มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรที่พร้อมไปด้วย

⁹³ พระครูวิสุทธิธานันท์คุณ (สุรศักดิ์ วิสุทธิธาดาโร), “ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการวัดเพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา,” วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร 3, 1 (2558): 130- 143.

ทรัพยากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคน เงิน เครื่องมือ และอุปกรณ์ ดังนั้น การเดินตามพันธกิจอย่างครบวงจร และมีคุณภาพจึงจำเป็นต้องตระหนักดังนี้

ประการแรก พันธกิจด้านการจัดการศึกษาทุกระดับมหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญกับการผลิตบัณฑิต หรือจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองตลาดแรงงานและความต้องการของผู้ประกอบการอย่างแท้จริง โดยคำนึงถึงศาสตร์ที่เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลก ตลอดจนความพร้อมและความถนัดของตนเอง รัฐบาลมุ่งเน้นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่อาศัยนวัตกรรมใหม่และความคิดสร้างสรรค์ การที่มหาวิทยาลัยปรับปรุงหลักสูตรเพื่อตอบสนองโจทย์สังคมโลกและรัฐบาลจึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจวางเฉยได้พร้อมกันนั้น การกำหนดแผนรับสมัครหรือผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาจำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพมากกว่าปริมาณ มหาวิทยาลัยที่เสนอแผนการรับนักศึกษาโดยความเห็นชอบของสภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัยควรดำเนินตามจำนวนที่กำหนดไม่ควรที่จะมีการรับเกินและรับเพิ่มแบบรับตรงหลายๆ รอบ การจัดทำแผนการรับนักศึกษาที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานจะส่งผลดี ทำให้นักเรียนและผู้ปกครองมีทางเลือกในการกำหนดทิศทางการศึกษาของตนเอง และบุตรหลานได้

ประการที่สอง พันธกิจด้านการวิจัย หัวใจสำคัญของมหาวิทยาลัยในการแสวงหาองค์ความรู้ และนวัตกรรมใหม่คงหนีไม่พ้นการวิจัย มหาวิทยาลัยมีนักวิชาการที่พร้อมไปด้วยศักยภาพการขับเคลื่อนให้อาจารย์และนักวิชาการตลอดจนนักศึกษา ศึกษาวิจัยเพื่อมาต่อยอดการพัฒนาประเทศเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริม ยิ่งในประเด็นนี้ต้องเห็นใจมหาวิทยาลัยที่เพิ่งเกิดใหม่ มีคนพร้อมแต่ขาดงบประมาณในการดำเนินการ ในหลายปีที่ผ่านมามหาวิทยาลัยทั้งหลายได้มีการเรียกร้องให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาการวิจัยให้มากกว่าที่เป็นอยู่ แต่ก็ไม่สามารถตอบสนองได้ อาจเป็นเพราะรัฐจำเป็นต้องทุ่มเทงบประมาณเพื่อการพัฒนางานที่จำเป็นและสำคัญกว่า แต่ก็ต้องชื่นชมอาจารย์และนักวิชาการในแต่ละมหาวิทยาลัยที่ดิ้นรนในการขอสนับสนุนงบประมาณการวิจัยจากองค์กรภาครัฐและเอกชน งานงานในแต่ละชิ้นที่ผ่านการศึกษาวิจัยสามารถต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้น หากรัฐบาลจะขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยอาศัยงานวิจัยจากมหาวิทยาลัย งบประมาณด้านนี้รัฐจึงไม่ควรมองข้าม

ประการที่สาม พันธกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคม เมื่อมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริการทางวิชาการด้วยมิติต่างๆ มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องกำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่สามารถตอบสนองการพัฒนาได้ตามความต้องการของสังคม โดยเฉพาะอุตสาหกรรม 4.0 หรือการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ให้ผู้คนในชุมชน ตลอดจนผู้ประกอบการธุรกิจต่างๆ ที่จำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้จากนักวิชาการและนักศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัยหลายๆ โครงการที่มหาวิทยาลัยดำเนินการในลักษณะบริการโดยไม่คิดมูลค่าเป็นตัวเงิน วันนี้การบริการเหล่านั้นสามารถ

สร้างคน สร้างงาน และสร้างเงินให้ชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการเผยแพร่ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ของในหลวงรัชกาลที่ 9

ประการที่สี่ พันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม มีความสำคัญยิ่งที่ทุกมหาวิทยาลัย จำเป็นต้องตระหนักและให้ความสำคัญในระดับต้นๆ ทั้งนี้เพราะปัจจุบันสังคมเปลี่ยนแปลงไปมากจนทำให้คนรุ่นใหม่สับสนในเรื่องของความเป็นไทย มหาวิทยาลัยคงจะจัดงานด้านศิลปะและวัฒนธรรมแบบเดิมๆ ในลักษณะให้เป็นไปตามประเพณีและขนบธรรมเนียมคงไม่ได้ การสร้างการเรียนรู้โดยให้คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยในมิติที่แตกต่างจากในอดีต จึงเป็นบทบาทหน้าที่ของสำนักศิลปะและวัฒนธรรมของแต่ละสถาบันที่จะต้องคิดค้นนวัตกรรมที่สำคัญทำอย่างไรที่จะให้นักศึกษาและคณาจารย์ ตลอดจนบุคลากร ซึ่งเป็นประชาคมในองค์กรรวมจะได้เป็นต้นแบบในด้านการมีวัฒนธรรมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะนักศึกษาต้องให้ความสำคัญในการเคารพต่อวัฒนธรรมประเพณีที่คนรุ่นเก่าได้ปลูกฝัง เช่น มหาวิทยาลัยจะอย่างไรให้นักศึกษาแต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบ ไม่ฟุ้งเฟ้อเพื่อความพอเพียงบนพื้นฐานของเยาวชนต้นแบบ

การที่มหาวิทยาลัยจะมีความพร้อมกับการเป็นมหาวิทยาลัย 4.0 เพื่อตอบโจทย์และสนองนโยบายของรัฐบาลได้อย่างมีคุณภาพมหาวิทยาลัยควรที่จะต้องมองไปในอนาคต โดยเฉพาะการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ตามแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) ซึ่งการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศในอนาคต ถือว่าเป็นพันธกิจหรือบทบาทหน้าที่หลักที่ทุกมหาวิทยาลัยต้องคำนึงถึงให้มากที่สุด และในประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ พล.อ. ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ออกมาแสดงทรรศนะก่อนหน้านี้ว่า สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการผลิตคนให้ออกมาเป็นกำลังสำคัญของชาติ และแผนอุดมศึกษาฉบับที่ 3 ต้องตอบโจทย์การพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง คำนึงถึงการสร้างพลเมืองที่ดีของชาติที่มีวินัย เคารพต่อกฎหมายอย่างมุ่งมั่นแต่ผลิตบัณฑิตที่ต้องการแต่ปริญญา

แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2560-2574) ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาดำเนินการ จะมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้มหาวิทยาลัยก้าวไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัย 4.0 ได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้เนื่องจาก รศ.คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ ประธานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้เน้นให้เห็นถึงหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ อุดมศึกษาต้องเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ การปฏิรูปอุดมศึกษาต้องเป็นไปภายใต้แนวคิดของอุดมศึกษาเป็นหัวใจจักรในการปรับการศึกษาทั้งระบบตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงอุดมศึกษา และปรับระบบอุดมศึกษาอย่างเป็นขั้นตอนและมองอย่างบูรณาการ ทั้งนี้ แผนอุดมศึกษาฉบับที่ 3 จะเน้นการทำงานเชิงรุกโดยกำหนดให้อุดมศึกษาเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยระยะแรกต้องปรับ

ระบบอุดมศึกษา วิเคราะห์ศักยภาพแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดการผลิตบัณฑิตที่ตรงกับยุทธศาสตร์ของชาติ แต่ยังไม่ให้อิสระแก่สถาบันอุดมศึกษาจัดทำแผนตามความเหมาะสม และบริบทของแต่ละสถาบัน (รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร, 2562, มติชนออนไลน์)⁹⁴

ดังนั้น การทำหน้าที่ตามบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพของคน โดยเฉพาะการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษาถือเป็นภาระหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ โดยเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุขบูรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม สารการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนทันสมัย เน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ตามสภาพจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เป็นกระบวนการที่มีทางเลือกและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายน่าสนใจ เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

7.2 กระบวนการพัฒนาคนของสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาถือได้ว่าเป็นเครื่องมือการพัฒนาประเทศและพัฒนาชุมชนที่สำคัญ เพราะเป็นแหล่งสร้างความรู้ในการพัฒนาประเทศ เป็นแหล่งสร้างคนออกไปพัฒนาประเทศ และเป็นแหล่งช่วยเหลือประเทศ ในการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งมีกระบวนการปฏิรูประบบอุดมศึกษา ดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดนิยามอุดมศึกษาใหม่ให้เป็นสมองในการคิดสามารถสร้างนวัตกรรม
2. สถาบันอุดมศึกษาต้องครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทุกกลุ่มทุกสังกัด สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคม
3. สถาบันอุดมศึกษาต้องมีลักษณะ Proactive มีวิสัยทัศน์เชิงรุก เน้นยุทธศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อการ พัฒนา
4. สถาบันอุดมศึกษาต้องให้อุดมศึกษามีส่วนช่วยในการออกแบบการศึกษาของชาติทุกระดับ
5. สถาบันอุดมศึกษาต้องนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบ ทั้งการปรับโครงสร้างอำนาจหน้าที่และระบบการจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งทบทวนการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

⁹⁴ รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร, มติชนออนไลน์, เข้าถึงเมื่อ 16 มีนาคม เข้าถึงได้จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_414150.

6. สถาบันอุดมศึกษาต้องมีลักษณะที่ยืดหยุ่น ปรับตัวได้ตลอดเวลา รองรับแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงของบริบทโลก

7. สถาบันอุดมศึกษาต้องวางแนวทางการสร้างคน องค์กรความรู้ให้กับภาคการผลิต ภาคสังคม ชุมชน ท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล

8. สถาบันอุดมศึกษาควรทบทวนสภาพแวดล้อม วิเคราะห์ข้อจำกัดในด้านต่างๆ ทั้งภายนอก และภายในที่ส่งผลกระทบต่ออุดมศึกษามาเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนอุดมศึกษา 15 ปี ฉบับที่ 3 (ดร.สุเมธ แยมน์น)⁹⁵

การที่สถาบันอุดมศึกษาจะสามารถพัฒนาคนเพื่อเป็นขุมกำลังของประเทศได้นั้น กระบวนการพัฒนาคนของสถาบันอุดมศึกษาต้องมีนโยบายในเชิงสร้างสรรค์และผลิตนวัตกรรม จำเป็นจะต้องกำหนด คุณลักษณะของผู้เรียนขึ้นมาให้ก้าวหน้า อุดมศึกษาต้องจัดหลักสูตรในแนวสร้างสรรค์ จัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผลผลิต และปรับ

องค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการสร้างสรรค์และผลิตนวัตกรรม เป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษาในแนวทางสร้างสรรค์และผลิตนวัตกรรม คือ การที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องสร้างคนรุ่นใหม่ของสังคมไทยให้ได้ คนรุ่นใหม่ที่ดีควรมีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ

1. Critical Mind เป็นคนที่รู้จักคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ รู้จักที่จะเลือกหรือไม่เลือกสิ่งใดด้วยเหตุผล ไม่หลงตามกระแสข้อมูลต่างๆ ไม่หลงตามกระแสของโฆษณาชวนเชื่อ ไม่ตามกระแสสังคมโดยไม่มองตนเอง

2. Creative Mind สามารถที่จะคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นได้ในสังคมไทยเอง เมื่อคิดแล้วก็พัฒนาทำตามความคิดของตนเองหรือพัฒนาผลงานจากความคิดของต่างประเทศให้เป็นของตน และเหมาะสมกับชุมชน และของ ประเทศให้ได้

3. Productive Mind สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสำนึกที่จะสร้างผลผลิตที่เป็นรูปธรรมขึ้นมาให้ได้ เพื่อจะได้สร้างสิ่งของและคุณค่าในสังคมไทยขึ้น ให้สังคมไทยมีนวัตกรรมมากมายที่จะใช้ในชุมชนและสังคมได้ และเป็นผลงานที่เกิดจากการคิดค้นใหม่บนพื้นฐานของสังคมไทยเองหรือคิดต่อยอดจาก ผลงานของต่างประเทศก็ได้ การพัฒนาสังคมจึงจะยั่งยืนและคงทน

4. Responsible Mind คนรุ่นใหม่ของสังคมไทยจะต้องมีความรับผิดชอบ มีความรู้สึก ร่วมได้ร่วมเสีย กับสังคม มีสำนึกทางสังคมเห็นว่าปัญหาและทางออกของสังคมไทยจะต้องเป็น

⁹⁵ ดร.สุเมธ แยมน์น, "เอกสารนำเสนอเรื่อง การดำเนินการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2560 – 2574)."

ความรับผิดชอบร่วมกัน การปลูกฝังจิตสำนึกของสังคมจึงเป็นเรื่องสำคัญ คนรุ่นใหม่มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย (Thai Pride) ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขสังคมไทยเองและสังคมโลกด้วยพร้อมกัน (ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน)⁹⁶

สรุปได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาไทยควรแสดงบทบาทและบทบาทแนวทางเพื่อการพัฒนาเสนอกระบวนการ ทางเลือกที่หลากหลาย สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องไม่เป็นอุดมศึกษาที่พึ่งพาแต่ต่างประเทศเท่านั้น แต่ต้องเป็น อุดมศึกษาที่เติบโตและพัฒนาในชุมชนของไทยเองด้วยการแสดงบทบาทเชิงสร้างสรรค์และมีผลงานให้ได้ คือ

1. สถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนรากฐานที่ดีให้นักเรียนได้เรียนรู้ ฝึกฝนให้มีความรู้ทาง วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมไทย รวมทั้งทักษะใหม่สำหรับการเรียนรู้ของเยาวชนในยุคปัจจุบัน เพื่อให้ใช้ทักษะเหล่านี้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัยมากที่สุด

2. สถาบันอุดมศึกษาจัดกระบวนการพัฒนาชุมชน เพื่อการแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากนักวิชาการผ่านกระบวนการวิจัย บริการวิชาการนำไปสู่การถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมให้กับชุมชนก่อเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งด้านสุขภาพความเป็นอยู่ของวิถีชีวิต การสร้างอาชีพ การเป็นชุมชนต้นแบบแห่งการเรียนรู้

3. สถาบันอุดมศึกษาจัดแสดงนวัตกรรมทางสังคมที่สร้างขึ้นโดยสถาบันอุดมศึกษาของไทย มีการแข่งขันการนำเสนอผลงานนวัตกรรมของนักศึกษา เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้สร้างสรรค์พัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติในอนาคต และทำให้ได้เห็นตัวอย่างและเข้าใจคำว่า “Social Innovation” รวมทั้งบทบาทของอุดมศึกษาไทยในการขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อสังคมผ่านการใช้นวัตกรรมทางสังคม ซึ่งจะเป็พลังที่ขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อสังคมในประเทศอย่างยั่งยืน

4. สถาบันอุดมศึกษาไทยควรเป็นศูนย์กลางที่เชื่อมโยงภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากความพร้อมทางด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ บุคลากร สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ กิจกรรมบริการที่สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาประเทศไปสู่โมเดล Thailand 4.0 อย่างแท้จริง

5. สถาบันอุดมศึกษาผลักดันให้งานวิจัยจากสถาบันการศึกษา หรือสถาบันวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ โดยสนับสนุนมหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพให้เป็นศูนย์กลางนวัตกรรม ด้วยการส่งเสริมให้มีเครื่องมือขนาดใหญ่ที่จะขยายผลงานสู่ระดับต้นแบบทุนพัฒนานวัตกรรมเพื่อต่อยอดงานวิจัย

⁹⁶ ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน, การอุดมศึกษากับสังคมไทย (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2558).

6. สถาบันอุดมศึกษาไทยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ทั้งด้านวิชาการ งานวิจัย กิจกรรมของนิสิตนักศึกษา เพื่อส่งเสริมพัฒนานิสิต เช่น การจัดทำโครงการเกษตร เทคโนโลยีทางการแพทย์ โครงการด้าน ปัญญาประดิษฐ์ ดิจิทัลเทคโนโลยีหุ่นยนต์ โครงการด้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์วัฒนธรรม เป็นต้น

7.3 สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาคนในยุค Thailand 4.0 เป็นขุมปัญญาของประเทศ

การศึกษาในยุค Thailand 4.0 มีความหมายมากกว่าการเตรียมความพร้อมด้านความรู้เท่านั้น แต่เป็นการเตรียมมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ โดยมีการกำหนดทิศทางที่ชัดเจนและมีแผนในการเตรียมความพร้อมของคนทุกด้าน ให้สามารถมีชีวิตที่ดี อยู่รอดในสังคม และทำมาหากินเป็น โดยเฉพาะในส่วนของนักเรียนนักศึกษาต้องสอนให้มี "ความรู้คู่คุณธรรม และมีทักษะในศตวรรษที่ 21" ในเรื่องของความรู้ กระทรวงศึกษาธิการมียุทธศาสตร์ ตามแผนปฏิรูปการศึกษาในทุกระดับอยู่แล้ว แต่ในเรื่องของความดีหรือคุณธรรมนั้น เชื่อว่าควรเริ่มสั่งสอนและสร้างสมมาตั้งแต่วัยเด็ก เพราะจะได้ผลสะท้อนกลับคุ้มค่ากับต้นทุนที่ทุ่มลงไปมากกว่าวัยอื่นๆ ในส่วนของการส่งเสริมการเรียนการสอน STEM Education (Science, Technology, Engineering, Mathematics) ก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความเข้าใจและรู้เท่าทันโลกยุค Thailand 4.0 โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องของโลกและวัตถุต่างๆ และเมื่อมีการตระหนักรู้เกี่ยวกับ STEM อย่างถ่องแท้แล้ว ก็จะนำมาซึ่งนวัตกรรม (Innovation) ที่จะป็นฐานในการพัฒนาประเทศต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการได้ขับเคลื่อนและส่งเสริม STEM Education มีความก้าวหน้าไปมาก พร้อมทั้งมีแผนที่จะบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอน STEM Education ทั้ง 7 หน่วยงาน ได้แก่ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.), สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.), สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.), สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ในรูปแบบของคณะกรรมการนโยบายการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวกการจัดการเรียนการสอน พัฒนาหลักสูตรและขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกันด้วย

นอกจากนี้ ต้องยอมรับว่าภาษาอังกฤษยังเป็นหัวใจสำคัญในการสื่อสารกับนานาชาติ ทั้งเพื่อการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ การประสานความร่วมมือ และการค้าขาย ซึ่งที่ผ่านมา

มากระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการยกระดับภาษาอังกฤษของประเทศผ่านโครงการสำคัญต่างๆ อาทิ การพัฒนาครูภาษาอังกฤษผ่าน กระบวนการ Boot Camp จัดทำแอปพลิเคชัน Echo Hybrid, Echo English เป็นต้น ในส่วนของเรื่องครูนั้น พบว่าครูจบใหม่บางส่วนยังประสบปัญหาไม่มีความมั่นใจในการสอนเท่าที่ควร จึงหันไปสอนตามตำราและสื่อที่มีอยู่ ซึ่งก็แน่นอนว่าต้องส่งผลถึงคุณภาพเด็กและเยาวชนด้วย ดังนั้นหากต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง (Change) การสอนของครู ก็ควรที่จะพัฒนาปรับปรุงตำราเรียนให้มีมาตรฐานและตอบสนองต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง เพราะตำราที่ดีจะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็กอยากรู้ อยากเห็น อยากตั้งคำถาม ซึ่งองค์ประกอบของตำราที่ดีมีหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นรูปเล่มสวยงาม มีภาพประกอบที่ดีมีหัวเรื่องบทเรียนและเป้าหมายที่ชัดเจน ตลอดจนมีวิธีการและตัวอย่างในการแก้โจทย์ - แก้ปัญหา เป็นต้น

การพัฒนาคนของสถาบันอุดมศึกษาในยุค Thailand 4.1

การคิดค้นและตั้งค่าใหม่ขึ้นมาเรื่อยๆ มากมาย ซึ่ง Thailand 4.0 ก็เป็นค่าหนึ่งที่ได้ยินบ่อยครั้งในวงการการศึกษา และมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นมา โดยลงแรงน้อยกว่าการใช้สมอง การเป็นยุคของ Knowledge Economy การพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เป็นต้น

เมื่อโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมาก จึงเป็นความท้าทายสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานผลิตกำลังคนที่จะออกไปเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกที่ต้องแข่งขันกับนานาประเทศ ซึ่งสิ่งหนึ่งที่เราสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และความท้าทาย เหล่านั้นได้คือ การมีพื้นฐานการศึกษาที่ดี รัฐบาลมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทุกระดับ โดยสถาบันอุดมศึกษาเปรียบเสมือนตัวแปรสำคัญในการพัฒนา กำลังคนของประเทศให้มีศักยภาพและสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้โดยได้มุ่งเน้นการประกันโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างงานได้ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความเป็นพลวัตภายใต้สังคมแห่งปัญญา (Wisdom-Based Society) สังคมแห่งการเรียนรู้ (Lifelong Learning Society) และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Supportive Learning Environment) เพื่อให้พลเมืองสามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้าม

กับต่างประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วในอีก 15 ปีข้างหน้า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ: 2559: 3)⁹⁷

สถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นภาคการผลิตบุคลากร ต้องเผชิญกับความท้าทายและเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งวัยแรงงาน วัยเด็ก และประชากรเด็กที่เข้าสู่มหาวิทยาลัยมีจำนวนน้อยลง ซึ่งสวนทางกับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังมีการแข่งขันในระดับนานาชาติ ตลอดจนการเพิ่มจำนวนมหาวิทยาลัยต่างชาดที่มีศักยภาพสูง ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษา ควรมิติศทางในการปรับตัวให้รองรับพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ การศึกษาอาชีพในโลกอนาคต การปรับรูปแบบการเรียนรู้จาก (1.0) ที่เรียนรู้จากอาจารย์อย่างเดียว ให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง (2.0) และสร้างองค์ความรู้ (3.0) นำไปสู่การอุดมศึกษาไทยในยุค (4.0) ที่มีหัวใจสำคัญ คือการสร้างนวัตกรรมและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีคุณภาพสูงขึ้น เน้นการเพิ่มมูลค่าทรัพยากรและผลิตภัณฑ์ เพื่อลดการนำเข้า รวมทั้งเป็นสังคมของการแบ่งปันและปรับตัวสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ยุคโลกาภิวัตน์

ในการพัฒนาคนของสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องเตรียมจัดหลักสูตรให้เรียนหลายศาสตร์หลายแขนง และสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก โดยอาจารย์มีหน้าที่ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์กับอาชีพที่หลากหลายได้ พร้อมเตรียมปรับให้มีการเรียนแบบ Non-Degree มากขึ้น เช่น การเรียนระยะสั้น 6 - 12 เดือน เพื่อรับประกาศนียบัตรเฉพาะทางหรือเฉพาะทักษะและนำไปประกอบอาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานระดับสากลของ Google และ Microsoft ที่เปิดสอนแบบออนไลน์เพื่อให้ได้ประกาศนียบัตร และมีหน่วยงานรองรับในการเข้าทำงาน

การเรียนในยุคนี้ต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์ผ่านกระบวนการเรียนการสอนจิตปัญญาศึกษา และส่งเสริมทักษะ Soft skills พร้อมๆ กับการ Share resources ระหว่างสถาบันปรับระบบให้โอนหน่วยกิตระหว่างคณะ หรือสถาบันได้สิ่งสำคัญคือมีมาตรการ "บัณฑิตไม่ตกงาน" จัดเพิ่มพูนทักษะให้คนวัยทำงาน และดูแลผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีคุณค่า (อรพรรณ ฤทธิ์มั่น, 2561, ออนไลน์)⁹⁸

⁹⁷ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, (ร่าง) กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2574) ฉบับปรับปรุง 1 เมษายน 2559 (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ, 2559).

⁹⁸ อรพรรณ ฤทธิ์มั่น, ทิศทางพัฒนาบัณฑิตไทย, เข้าถึงเมื่อ 14 มีนาคม 2562, เข้าถึงได้จาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=50496&Key=news_Teerakiat.

8. การสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา

8.1 การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมทางด้านการจัดการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ (2553). การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล จำเป็นที่สถานศึกษาต้องอาศัยการมีเครือข่ายและการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ต่างๆ ไม่จำกัดอยู่เพียงแค่งบประมาณของแผ่นดินที่ได้รับการจัดสรร สถานศึกษาสามารถระดมได้ทุกภาคส่วน นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถระดมทั้งความคิดสติปัญญา แรงกาย แรงใจ พลังสมองของทุกองค์และชุมชนในท้องถิ่นมาทำการพัฒนาการศึกษาของชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้สู่ความเป็นสากลต่อไป และพระราชบัญญัติการศึกษาของชาติซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษาได้กำหนดไว้ให้มีการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน จะเห็นได้ว่าการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษามาก

8.2 ระดับของการสร้างเครือข่าย แบ่งได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับองค์กร (Organizational Level) ได้แก่ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เช่น ตั้งหน่วยงาน บุคลากร นโยบาย งบประมาณ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น

ระดับสถาบัน (Institutional Level) ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมการปฏิบัติงานแบบใหม่ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม การปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงาน การปรับกระบวนการทัศนคติของคนในองค์กรให้สามารถปฏิบัติงานกับประชาชนในลักษณะเป็นหุ้นส่วน และการปฏิบัติงานในลักษณะเครือข่าย มีการออกกฎเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นที่รับรู้และเข้าใจ จนกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของคนในองค์กร

ระดับบุคลากร (Individual Level) ได้แก่ การสร้างบุคลากรและฝึกทักษะบุคลากรในองค์กรให้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานกับประชาชน เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการมีส่วนร่วมของประชาชน ทักษะการวิเคราะห์การมีส่วนได้ส่วนเสีย ทักษะการบริหารความขัดแย้ง การจัดหลักสูตรอบรมด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น

8.3 ระดับของการมีส่วนร่วม แบ่งได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform)

การให้ข้อมูลข่าวสารอาจใช้วิธีการต่างๆ หลากหลายรูปแบบเช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ของสถานศึกษา การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น วิทยุชุมชน จัดนิทรรศการจดหมายข่าว จัดงานแถลงข่าว การตีพิมพ์ประกาศ การให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของสถานศึกษา

ระดับที่ 2 การมีส่วนร่วมในระดับการปรึกษาหารือ (To Consult)

เป็นการเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของสถานศึกษาด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

ระดับที่ 3 การมีส่วนร่วมในระดับให้เข้ามามีส่วนร่วม (To Involve)

เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน ว่าข้อมูลแนวคิดนั้นจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของสถานศึกษา เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์

ระดับที่ 4 การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ (To Collaborate)

เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม ในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา

ระดับที่ 5 การมีส่วนร่วมในระดับให้เสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower)

เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมสูงสุด คือเป็นผู้ตัดสินใจ ได้แก่ การลงประชามติในประเด็นกิจกรรมทางการศึกษาต่างๆ เป็นต้น

8.3 องค์ประกอบของการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

การดำเนินการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ควรมีองค์ประกอบต่างๆ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ควรมีวิสัยทัศน์ที่เป็นเป้าหมายในอนาคตร่วมกัน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติการกิจเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาได้

สมาชิก ในเครือข่ายมีสมาชิกที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน มีความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการในสถานศึกษา

ผู้ประสานงานและคณะกรรมการ เป็นคณะบุคคลที่คัดเลือกจากสมาชิกเครือข่าย มีการผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ในการประสานงานและบริหารจัดการเครือข่าย

กิจกรรม การจัดกิจกรรมต้องน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในเครือข่าย

ทรัพยากร เพื่อเป็นประโยชน์และเกิดประสิทธิภาพของเครือข่าย⁹⁹

9. การรับนักศึกษา

9.1 ความสำคัญการศึกษาต่อ

ยุวดี มาพุทธ ได้กล่าวถึงความสำคัญการศึกษาต่อไว้ดังนี้

1) เพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงานเหตุผลหลักๆ หลายคนตัดสินใจเรียนต่อ นั่นก็เพราะผู้ที่จบการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจะสามารถเข้าสู่ตำแหน่งบางตำแหน่งได้ง่ายกว่าผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี เนื่องจากบางหน่วยงานจะกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าสอบไว้ตั้งแต่ตอนเริ่มต้น

2) เพื่อเรียนรู้ในสิ่งที่สนใจในเชิงลึกหลายคนตัดสินใจเรียนต่อในระดับที่สูง ไม่ใช่เพราะสาเหตุทางหน้าที่การงานเป็นหลัก แต่เรียนต่อเพราะมีความสนใจ

3) เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีหลายคนทีหลังจากทำงานไปได้จนถึงจุดๆ หนึ่งแล้วพบว่าตนเองไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งหรือได้รับเงินเดือนที่สูงกว่านี้ได้ เพราะว่ามีข้อจำกัดในเรื่องคุณสมบัติด้านวุฒิการศึกษา จึงตัดสินใจเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อเป็นใบเบิกทางในตำแหน่งงานที่สูงขึ้นนั่นเอง

4) เพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับทางวิชาการ สำหรับใครที่ต้องการอยากมีผลงานทางด้านวิชาการที่ถูกตีพิมพ์และเป็นที่ยอมรับในการเรียนต่อในระดับปริญญาโทและเอก คุณจะมีโอกาสที่จะได้ทำงานหรือร่วมทำงานวิจัยในสิ่งที่ตัวเองสนใจ ได้สำรวจหรือค้นพบทฤษฎีใหม่ๆ ที่น่าสนใจ

5) เพื่อสร้างความหน้าเชื่อถือให้กับตนเองในการประกอบธุรกิจ เช่น ธุรกิจส่วนตัว ถึงแม้ว่าวุฒิการศึกษาจะไม่ได้มีความจำเป็น แต่อย่างน้อยก็ยังเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มความหน้าเชื่อถือให้กับธุรกิจต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมทำธุรกิจรวมไปถึงผู้ให้บริการ¹⁰⁰

9.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อ

สมพล แก้วแทน ได้กล่าวว่าการตัดสินใจเป็นการเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยภาพลักษณ์ของสถาบัน หลักสูตรการสอนและอาจารย์ ผู้สอน บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกย่อยแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นเดียวกัน จะเห็นว่าการที่นักเรียนจะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษานั้น นักเรียนได้ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านต่างๆ ในระดับมาก ซึ่ง

⁹⁹ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์, การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553).

¹⁰⁰ ยุวดี มาพุทธ, ทำไมควรเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <https://teen.mthai.com/education/91114.html>.

แยกปัจจัยออกเป็นสองประเภท คือ ปัจจัยภายในของสถาบันที่นักเรียนจะเข้าศึกษา ได้แก่ ภาพลักษณ์ของสถาบัน และหลักสูตรการสอนและอาจารย์ผู้สอนกับปัจจัยภายนอกสถาบันการศึกษา ได้แก่ บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพ ซึ่งอธิบายได้ว่า ก่อนที่นักเรียนจะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษานั้น นักเรียนได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ขั้นต้นก่อนเข้าศึกษาขณะกำลังศึกษา และหลังจบการศึกษาออกไปแล้ว ซึ่งเมื่อเทียบกับผลการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกสถาบันสูงขึ้น¹⁰¹

9.3 หลักสูตรที่เปิดสอน

หลักสูตรปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้จัดทำหลักสูตรระดับปริญญาตรี ประจำปี การศึกษา 2560 ดังนี้ 1.คณะครุศาสตร์

- การศึกษาพิเศษ
- ภาษาไทย
- การศึกษาปฐมวัย
- คณิตศาสตร์
- คอมพิวเตอร์ศึกษา
- เคมี
- ชีววิทยา
- ฟิสิกส์
- วิทยาศาสตร์ทั่วไป
- พลศึกษา
- ภาษาไทย
- ภาษาอังกฤษ
- สังคมศึกษา
- ดนตรี
- ศิลปศึกษา
- เทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา
- อุตสาหกรรมศึกษา

¹⁰¹ สมพล แก้วแทน, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาต่อ, เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.hu.ac.th/conference/conference2016>.

- นาฏศิลป์ไทย
- พุทธศาสนศึกษา
- จิตวิทยาการปรึกษาและการแนะแนว-ภาษาไทย

2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

- ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ
- ภาษาไทย
- ภาษาอังกฤษ
- ภาษาจีน
- การพัฒนาสังคม
- สารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์
- ภาษาญี่ปุ่น
- ภาษาอังกฤษธุรกิจ
- นิติศาสตร์
- รัฐประศาสนศาสตร์
- ออกแบบนิเทศศิลป์
- ทัศนศิลป์

3. คณะวิทยาการจัดการ

- อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- การจัดการโรงแรม
- การจัดการ
- การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
- คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- การตลาด
- การบัญชี
- การจัดการทรัพยากรมนุษย์
- การเงินและการธนาคาร
- นิเทศศาสตร์
- เศรษฐศาสตร์

4. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- วิทยาการคอมพิวเตอร์

- เทคโนโลยีสารสนเทศ
- เคมี
- ชีววิทยา
- ฟิสิกส์
- คหกรรมศาสตร์
- วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
- ภูมิสารสนเทศ
- วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย
- เทคนิคการสัตวแพทย์
- ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ
- เกษตรศาสตร์
- สถิติประยุกต์
- วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร

5. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

- เทคโนโลยีเซรามิกส์
- ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม
- เทคโนโลยีก่อสร้าง
- การจัดการอุตสาหกรรม

6. คณะสาธารณสุขศาสตร์

- อาชีวอนามัยและความปลอดภัย
- สาธารณสุขชุมชน¹⁰²

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้จัดทำหลักสูตรระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2560 ดังนี้

1) เทคโนโลยีบัณฑิต

- การจัดการผังเมือง
- เทคโนโลยีมีลติมีเดีย

¹⁰² มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ข้อมูลหลักสูตรที่เปิดสอน, เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2560, เข้าถึงจาก www.nrru.ac.th.

- ออกแบบเซรามิก
- ออกแบบบรรจุภัณฑ์
- ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- เทคโนโลยีการสื่อสารมวลชน
- เทคโนโลยีออกแบบนิเทศศิลป์
- เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์นม (ต่อเนื่อง)

2) บริหารธุรกิจบัณฑิต

- การเงิน
- การตลาด
- การจัดการ
- การจัดการทั่วไป
- การจัดการ
- การจัดการอุตสาหกรรม
- ระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์

3) บัญชีบัณฑิต

- การบัญชี

4) วิทยาศาสตร์บัณฑิต

- เคมี
- ฟิสิกส์ประยุกต์
- วิทยาการคอมพิวเตอร์
- เทคโนโลยีชีวภัณฑ์

5) วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต

- วิศวกรรมโยธา
- วิศวกรรมสำรวจ
- วิศวกรรมไฟฟ้า
- วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม
- วิศวกรรมอุตสาหการ
- วิศวกรรมวัสดุ-วิชาเอกโลหการ
- วิศวกรรมวัสดุ-วิชาเอกพอลิเมอร์
- วิศวกรรมเครื่องกล

- วิศวกรรมเครื่องจักรกลเกษตร
- วิศวกรรมหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูป
- วิศวกรรมคอมพิวเตอร์
- วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์
- วิศวกรรมเมคคาทรอนิกส์
- วิศวกรรมการทำความเย็นและการปรับอากาศ

6) ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต

- ทัศนศิลป์-วิชาเอกจิตรกรรม
- ทัศนศิลป์-วิชาเอกศิลปะภาพพิมพ์
- ทัศนศิลป์-วิชาเอกประติมากรรม

7) ศิลปศาสตร์บัณฑิต

- ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล
- การท่องเที่ยว

8) สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต

- สถาปัตยกรรมภายใน
- เทคโนโลยีสถาปัตยกรรม¹⁰³

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา ได้จัดทำหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประจำปีการศึกษา 2560 ดังนี้

1) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

- 1.1) สาขาวิชาการบัญชี
- 1.2) สาขาวิชาการตลาด
- 1.3) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
 - สาขางานเทคโนโลยีสำนัก
 - สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก
 - สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 1.4) สาขาวิชาธุรกิจสถานพยาบาล

¹⁰³ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, ข้อมูลหลักสูตรที่เปิดสอน, เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <https://www.rmuti.ac.th>.

- 1.5) สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ
- 1.6) สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์
- 1.7) สาขาวิชาการจัดการทั่วไป
- 1.8) สาขาวิชาการจัดการสำนักงาน
- 1.9) สาขาวิชาธุรกิจค้าปลีก
- 2) ประเภทวิชาคหกรรม
 - 2.1) สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย
 - สาขางานตัดเย็บเสื้อผ้า
 - 2.2) สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ
 - 2.3) สาขาวิชาคหกรรม
 - สาขางานธุรกิจงานประดิษฐ์
 - สาขางานคหกรรมเพื่อการโรงแรม
- 3) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
 - 3.1) สาขาวิชาการโรงแรมและบริการ

10. การประชาสัมพันธ์

10.1 ความหมายของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์มีความสำคัญต่อมหาวิทยาลัยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องด้วยการประชาสัมพันธ์มีบทบาทสำคัญด้วยรูปแบบการดำเนินงานที่แตกต่างกันตามลักษณะขององค์กร จากการศึกษาและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้

นชกฤต วันตะเมธล์ อธิบายความหมายของการประชาสัมพันธ์ หมายถึง รูปแบบของการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ ได้แก่ ผู้บริโภค พนักงานในบริษัท ตัวแทนจำหน่าย ผู้ถือหุ้น หน่วยงานรัฐบาล ประชาชนทั่วไป กลุ่มผู้ใช้งาน และกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคม เป็นต้น อันจะทำให้องค์กรสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้¹⁰⁴

¹⁰⁴ นชกฤต วันตะเมธล์, การสื่อสารการตลาด (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2555).

พิมพ์ศ รุ่งเรือง อธิบายความหมายของการประชาสัมพันธ์ คือกระบวนการที่องค์การหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งได้กระทำอย่างมีระเบียบแบบแผน และกระทำอย่างต่อเนื่องกันไป เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสาธารณชนกับหน่วยงานขององค์การ ด้วยวิธีที่ประชาชนยอมรับ ชำรงไว้ซึ่งทัศนคติที่ดีทั้งสองฝ่าย โดยให้การติดต่อสัมพันธ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์การหรือหน่วยงานนั้นให้สามารถดำเนินงานต่างๆ ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด¹⁰⁵

เจษฎายศ ครูฑเมือง อธิบายความหมายของการประชาสัมพันธ์ หมายถึง หน้าที่ หรือวิธีการของสถาบันที่จะกระทำและมีแผนการอย่างรอบคอบ มีความหมายในการที่จะสร้างให้เกิดความสัมพันธ์หรือความเข้าใจอันดีกับกลุ่มประชาชน เพื่อให้กลุ่มประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและให้ความสนับสนุนซึ่งกันและกัน และจะส่งผลให้สถาบันนั้นมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของประชาชนต่อไป¹⁰⁶

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์กรสู่บุคคลกลุ่มเป้าหมายทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจ ทัศนคติ และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เกิดการยอมรับ ความเชื่อถือ ศรัทธา และนำไปสู่การมีส่วนร่วมกับองค์กร

10.2 แนวคิดทฤษฎีเรื่องการประชาสัมพันธ์ทางออนไลน์

ความหมายของการประชาสัมพันธ์ทางออนไลน์ นักวิชาการแต่ละท่านได้ให้ความหมายและคำอธิบายของการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้ คำนาย อภิปรัชญาสกุล กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อสื่อสารที่จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่ดีต่อองค์การกลุ่มต่างๆ เหล่านี้อาจจะเป็นลูกค้า ผู้ถือหุ้น พนักงาน สหพันธ์แรงงาน กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม รัฐบาล ประชาชนในท้องถิ่น หรือกลุ่มอื่นๆ ในสังคม¹⁰⁷

¹⁰⁵ พิมพ์ศ รุ่งเรือง, "ประสิทธิภาพสื่อประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง" (รายงานการศึกษาอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2560).

¹⁰⁶ เจษฎายศ ครูฑเมือง, "การเปิดรับใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อสื่อประชาสัมพันธ์ภายในของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 2 (ภาคเหนือ)" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2554).

¹⁰⁷ คำนาย อภิปรัชญาสกุล, **พฤติกรรมผู้บริโภค** (กรุงเทพฯ: โฟกัสมีเดียแอนด์พับลิชซิ่ง, 2558).

ธีรกีติ นวรัตน์ ณ อยุธยา กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึงแผนงานและความพยายามที่จะกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างภาพลักษณ์และความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กรและสาธารณชน¹⁰⁸

นิตา ชัชกุล กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ (Public Relation) หมายถึง การวางแผนโดยองค์กรหนึ่งๆ เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์กรให้เกิดกับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดแก่องค์กรกับกลุ่มต่างๆ¹⁰⁹

เทลเลอร์ และเคนท์ (Taylor & Kent) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์เป็นหนึ่งในช่องทางการสื่อสารที่สำคัญในการสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างองค์กรกับกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงสาธารณชนทั่วไป งานประชาสัมพันธ์เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือสื่อสาร นักประชาสัมพันธ์ต้องรู้การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ให้ได้ผล ในอดีตสื่อมวลชนกระแสหลัก อาทิโทรทัศน์วิทยุกระจายเสียงและสิ่งพิมพ์ เป็นเครื่องมือสื่อสารหลักที่นักประชาสัมพันธ์ใช้ในการสื่อสารองค์กร แต่เมื่อเทคโนโลยีก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการถือกำเนิดของสื่อใหม่ (new media) เช่นสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อสังคม ออนไลน์เป็นเทคโนโลยีที่ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในวงวิชาชีพ การประชาสัมพันธ์ด้วยการนำข้อมูล หรือกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรมาเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ห้องสนทนา การส่งผ่านอีเมลการส่งข่าวประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

จากความหมายของการประชาสัมพันธ์ต่างๆ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์หมายถึงการพยายามขององค์กรที่จะสร้างทัศนคติที่ดีภาพลักษณ์ที่ดีและความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กรกับกลุ่มเป้าหมายทั้งภายในและภายนอกองค์กร ไม่ว่าจะเป็ลูกค้า กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม รัฐบาล หรือประชาชน เป็นต้น ด้วยการติดต่อสื่อสารทางสื่อต่างๆ¹¹⁰

¹⁰⁸ ธีรกีตินวรัตน์ ณ อยุธยา, การตลาดบริการแนวคิดและกลยุทธ์ (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2557).

¹⁰⁹ นิตา ชัชกุล, อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พิมพ์ครั้งที่ 6 (จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย: กรุงเทพฯ, 2557).

¹¹⁰ M. Taylor and M. L. Kent, "Anticipating Socialization in the Use of Social Media in Public Relations: A Content Analysis of Prsa's Public Relations Tactics," *Public Relations Review* 36, (2010): 207-14.

10.3 เนื้อหาการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

พจน ใจชาญสุขกิจ ได้กล่าวถึงข่าวสารและเนื้อหาที่องค์กรระดับโลกต้องสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีอยู่ทั้งหมด 10 ประเภท กล่าวคือ

1. Corporate Movement and Information การสื่อสารความเคลื่อนไหวขององค์กร การสื่อสารเรื่องราวขององค์กรในด้านต่างๆ เช่น แนวทางการบริหาร วิสัยทัศน์องค์กร ศักยภาพ ความรู้ความสามารถของผู้บริหารและพนักงานรวมถึงการให้ข้อมูล รายงานธุรกรรมการเงิน เพื่อประโยชน์ต่อลูกค้า ผู้ถือหุ้น ตลอดจนสาธารณชนได้รับทราบข้อมูลที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

2. Business Market Positioning การบอกเล่าเรื่องราวทางธุรกิจ การกล่าวถึง ปริมาณ ธุรกรรมยอดจำนวนธุรกิจส่วนแบ่งทางการตลาด ยอดขาย ยอดจำหน่ายเพื่อบอกสถานะของธุรกิจต่อตลาดในภาพรวมกิจกรรมทางธุรกิจ

3. Executive Vision การแสดงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารการให้ความเห็นวิเคราะห์บทบาทของธุรกิจต่อสถานการณ์สภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ เช่น บทความบพสัมพันธ์ความคิดเห็น เพื่อแสดงถึงประสิทธิภาพความรู้และความเชี่ยวชาญของผู้บริหารองค์กร

4. Product and Service Value การแสดงคุณค่าสินค้าหรือบริการ การบอกกล่าวหรืออธิบายความโดดเด่นของตัวสินค้าหรือบริการด้วยการแสดงถึงคุณค่าที่เหนือกว่าแบรนด์อื่นๆ การอธิบายแจ้งมูลค่า เช่น การให้ข้อมูลค่าธรรมเนียม อัตราค่าบริการและสิทธิประโยชน์

5. Communication for Engagement การสื่อสารข้อมูลเพื่อสร้างความผูกพันและความมั่นใจ การสร้างความสัมพันธ์ระยะยาว เช่น การรายงานมาตรฐาน การชักจูงความร่วมมือระบบการป้องกันที่เกี่ยวข้อง การให้รายละเอียดของส่วนผสมข้อมูล มาตรฐานที่เกี่ยวข้องการรายงานผลประกอบการการแทรกมุมมอง การวิเคราะห์สถานการณ์ทางการตลาดรวมทั้งความเห็นต่อธุรกิจที่มีในภาพรวมด้วยหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใส

6. Data Research Service and Consultant การให้ข้อมูลบทวิเคราะห์และคำปรึกษา การบริการในเชิงวิชาการ เช่น ศูนย์ข้อมูล บทวิเคราะห์ ผลการวิจัยงานสรุปค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อลูกค้า รายงานการวิจัย รวมถึงการปกป้องคุ้มครองสิทธิของลูกค้าตลอดจนการให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้อง

7. Corporate Marketing Agenda การแจ้งกำหนดการที่สำคัญขององค์กร การกำหนดกิจกรรมต่างๆ เช่น รายงานกิจกรรม การจัดประชุม การแถลงข่าวในประเด็นต่างๆ ทั้งด้านบริหาร ด้านผลิตภัณฑ์กิจกรรมส่งเสริมการตลาด

8. Innovation and Business Connection การแสดงความก้าวหน้าทางนวัตกรรม และเครือข่ายธุรกิจ ความก้าวหน้าของระบบเครื่องจักร การเปิดโรงงาน การใช้ระบบ

ข้อมูลคอมพิวเตอร์การปรับระบบงานใหม่ความก้าวหน้าการค้นพบและการเป็นผู้นำด้านความคิดทั้งด้านสินค้าและธุรกรรม การร่วมมือกับพันธมิตรทางธุรกิจ เช่นข้อตกลงระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อแสดงถึงความสำเร็จ ความคล่องตัว เครือข่าย ประโยชน์ที่ลูกค้าจะได้รับ

9. Expert, Award, Ranking การแสดงให้เห็นถึงการยอมรับความเชี่ยวชาญ การสื่อสารเรื่องราวประเด็น ความรู้ความสามารถในธุรกิจนั้นๆ คุณงามความดี เช่นการได้รับรางวัลการจัดอันดับจากสถาบันต่างๆ การยอมรับในมาตรฐานการรองรับจากหน่วยงานองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือ

10. Social Content การสื่อสารประเด็นทางสังคมการสร้างการรับรู้และเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในสิ่งที่องค์กรดำเนินการทางสังคม เช่น การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม กิจกรรมขององค์กรเพื่อสังคมโดยมิใช่การโฆษณาประกาศความดีแต่เป็นการสร้างความตื่นตัวไปยังผู้เกี่ยวข้องให้พัฒนาไปพร้อมๆ กับองค์กร สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความชัดเจนในบทบาท ทิศทางขององค์กรต่อสังคม¹¹¹

10.4 ข้อดีของการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในงานประชาสัมพันธ์

สุทธิชัย ปัญญโรจน์ กล่าวข้อดีของการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในงานประชาสัมพันธ์ไว้ว่า

1. สามารถเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารได้ทั่วโลก
2. อินเทอร์เน็ต สามารถให้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความจริงได้มากกว่าหลายๆ สื่อ เช่นคลิป จาก YouTube ทำให้เห็นภาพเคลื่อนไหว (ข่าวน้ำท่วม แผ่นดินไหว) ซึ่งใกล้เคียงกันกับอยู่ในสถานที่จริงได้มากกว่าการอ่านข่าวหรือเห็นภาพจากหนังสือพิมพ์
3. อินเทอร์เน็ต มีค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ถูกกว่าสื่ออื่นๆ หรืออาจจะไม่เสียค่าใช้จ่ายเลยก็ได้
4. การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตทำให้ภาพลักษณ์ของสินค้าและภาพพจน์ขององค์กรมีความทันสมัย
5. อินเทอร์เน็ต สามารถสร้างกลุ่มแฟนคลับหรือสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าได้ง่ายขึ้น เช่น Facebook
6. อินเทอร์เน็ต รับการตอบสนองได้ไวกว่าสื่ออื่นๆ (Feedback) เช่นมีการถามตอบได้ทันทีไม่ต้องเสียเวลารอ

¹¹¹ พจน์ ใจชาญสุขกิจ, "เมื่อโลกเปลี่ยน: ถึงจุดเปลี่ยนแห่งการสื่อสาร," *Communication Change* 1, 1 (2555): 64-75.

7. อินเทอร์เน็ต สามารถค้นหาข้อมูลต่างๆ ทั่วโลกได้อย่างง่ายดาย เช่น การใช้ Search Engine (Google) ข้อจำกัดของสื่ออินเทอร์เน็ต คือ ผู้ใช้มีอย่างจำกัด เพราะต้องใช้กับคอมพิวเตอร์มือถือรุ่นใหม่ต้องมีอุปกรณ์ต่อพ่วง มีสัญญาณเครือข่าย ถึงจะสามารถเล่นอินเทอร์เน็ตได้ อีกทั้งคนรุ่นเก่าเป็นจำนวนมากที่ไม่สามารถเล่นอินเทอร์เน็ตเป็นก็ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ เหมือนกับคนรุ่นใหม่¹¹²

10.5 นักประชาสัมพันธ์จะใช้สื่อนี้ให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างไร

นักประชาสัมพันธ์จำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับสื่ออินเทอร์เน็ตให้มากขึ้น เพื่อให้เข้าใจถึงการใช้สื่อ เช่น การสร้างเว็บไซต์การใช้ YouTube การรับส่งอีเมล (E-mail) การเชื่อมโยงหรือลิงค์ (links) เป็นต้น

การสร้างเว็บไซต์มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเว็บไซต์เปรียบเสมือนหน้าร้าน แต่เป็นหน้าร้านทางอินเทอร์เน็ต หากหน้าร้านดูไม่สวย ไม่ทันสมัย ไม่ดูดีผู้ชมก็ไม่สนใจติดตามชม อีกทั้งภายในเว็บไซต์ควรมีข้อมูลให้ครบถ้วนด้วย เช่น ชื่อองค์กร ประวัติที่ตั้ง ผลิตภัณฑ์สินค้าบริการ ข่าวประชาสัมพันธ์ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ฯลฯ

การใช้อีเมล (E-mail) ก็มีความสำคัญ เราสามารถรับส่งข้อมูลผ่าน E-mail ทางอินเทอร์เน็ต โดยใช้เวลาแควินาทีเดียว ซึ่งแตกต่างกับอดีต หากว่าต้องการส่งข้อมูลข่าวสารไปอเมริกา เราต้องเสียเวลาเป็นอาทิตย์ข้อมูลข่าวสารจึงจะไปถึงผู้รับ แต่ปัจจุบันเราแค่ใช้นิ้วกดวินาทีเดียวก็ส่งถึงยัง ผู้รับได้อย่างง่ายดาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ธนากร เชื้อจำรูญ ได้ศึกษาและเสนออนาคตภาพที่เป็นไปได้ในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2554-2563) โดยใช้การวิจัยอนาคตแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ พบว่าอนาคตที่เป็นไปได้ด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มี 11 ด้าน คือ 1) ด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ผู้ทุพพลภาพ ผู้ด้อยโอกาส ผู้มีความสามารถพิเศษ 2) ด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา จะมีการจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

¹¹² สุทธิชัย ปัญญาโรจน์, การประชาสัมพันธ์บนอินเทอร์เน็ต, เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/markandtony/2013/08/02/entry-1>.

โรงเรียนและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก 3) ด้านระบบการบริหารและการจัดการศึกษา จะมีการยกฐานะกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสำนักงานการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 4) ด้านครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาจะมีการวางแผนพัฒนาครูบุคลากรทางการศึกษา 5) ด้านหลักสูตรจะมีการจัดทำหลักสูตรทั้งระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำวิจัยและพัฒนาหลักสูตร 6) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้จะมีการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในระบบนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติวิชาและภูมิปัญญาท้องถิ่น 7) ด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจะมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมจากที่รัฐบาลจัดสรร และเปิดโอกาสให้โรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอ งบประมาณ 8) ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จะมีศูนย์เทคโนโลยีการผลิต การวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา 9) การส่งเสริมด้านกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็กและเยาวชน จะมีการจัดตั้งศูนย์นันทนาการและลานกีฬาเพื่อบริการนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน 10) การส่งเสริมอาชีพ จะมีการจัดทำหลักสูตรฝึกวิชาชีพระยะสั้นให้บริการแก่นักเรียนและประชาชนทั่วไป 11) ด้านการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น จะมีการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนและโรงเรียนจัดศูนย์การเรียนรู้ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น¹¹³

สิน พวงสุวรรณ ที่กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการอาคาร จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่งดูแลรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรโดยจะต้อง สนองตอบต่อวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ เพื่อให้เป็นสถานที่ที่สวยงาม สะอาด และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย 2) มีระบบสิ่งอำนวยความสะดวก และอุปกรณ์สำคัญประจำอาคารที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ใช้งานได้ตลอดเวลา 3) เป็นสถานที่ที่สามารถให้บริการได้สะดวก และรวดเร็ว 4) การควบคุมรักษาความปลอดภัย และให้ความอบอุ่นในกับผู้ใช้อาคาร 5) มีการจัดการพลังงานในอาคาร เพื่อความประหยัดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ 6) มีการวางแผนออกแบบอาคารที่มีอายุใช้งานได้ยาวนาน¹¹⁴

ณัชชา มณีวงศ์ และคณะ ได้วิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในคณะเภสัชศาสตร์ของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์คือเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะเภสัชศาสตร์

¹¹³ ธนากร เชื้อจำรูญ, "อนาคตภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2554-2563)," 209-303.

¹¹⁴ สิน พวงสุวรรณ, "ระบบกายภาพในสถาบันอุดมศึกษา."

มหาวิทยาลัยศิลปากร ด้านอาคารสถานที่ด้านการให้บริการผู้เรียน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษา โดยจำแนกตามเพศกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 286 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างสถิติที่ใช้ คือค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในคณะเภสัชศาสตร์ของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามเพศ พบว่า ด้านอาคารสถานที่และด้านการให้บริการผู้เรียน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับ ความพึงพอใจด้านสังคมกลุ่มเพื่อน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05¹¹⁵

สุรีย์วรรณ เสถียรสุคนธ์ วิจัยเรื่องการสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน : สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2. แสวงหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศการศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยภาคสนาม โดยมุ่งให้ได้ผลการวิจัย 2 ส่วนคือใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้สอนแบบเจาะลึกจำนวน 19 ตัวอย่าง และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาชาวจีน 160 ตัวอย่าง ผลการวิจัยในส่วนของผู้สอน พบว่า สภาพการสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีนในระบบอุดมศึกษาไทยมี 2 แบบ คือ หลักสูตรระยะสั้น 4-6, 8-16 สัปดาห์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทยเบื้องต้น สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ และหลักสูตรระยะยาว 1-2 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาต่างๆ ที่เปิดสอนเป็นภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีนในประเด็นปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการสอน ผู้สอนเห็นว่าปัญหาสำคัญคือผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยแตกต่างกัน บางส่วนมีปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับสังคมไทย แต่ส่วนใหญ่มีข้อดีคือความขยันหมั่นเพียร ดังนั้นแนวทางแก้ไขจึงควรเน้นการทดสอบพื้นฐานความรู้และการเรียนปรับพื้นฐานภาษาไทยของผู้เรียนตลอดจนการเตรียมความพร้อมก่อนเดินทางมาเรียนที่ประเทศไทย ในส่วนของผู้เรียน พบว่า นักศึกษาชาวจีนมีทัศนคติ ต่อการสอนภาษาไทยว่าเป็นการสอนแบบบรรยายและฝึกปฏิบัติในห้องเรียน โดยเน้นการใช้ทักษะทั้ง 4 คือการฟัง พูดอ่าน เขียนอย่างสัมพันธ์กัน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นไปอย่างใกล้ชิด มีการให้ความรู้ทั้งด้าน

¹¹⁵ ณิชชา มณีวงศ์ และคณะ, "ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมใน คณะเภสัชศาสตร์ของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร," 566-68.

ภาษาและวัฒนธรรมควบคู่กันในประเด็นปัญหาการสอน ผู้เรียนเห็นว่าทั้งครูและนักศึกษาชาวจีนมีความรู้ความสามารถและความรับผิดชอบต่างกัน ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัยขาดตำราหรือเอกสารการสอนที่เหมาะสม ดังนั้นแนวทางแก้ไขจึงควรเน้นการเตรียมความพร้อมในทุกด้าน และทางสถาบันต้นสังกัดควรมีการประเมินคุณภาพอย่างเข้มงวด และเป็นระบบที่ชัดเจน¹¹⁶

สุนทร นาคศรี ได้ระบุปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการใช้จ่ายงบประมาณ โดยระบุว่าเกิดจากการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่ไม่สอดคล้องและไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ ความรู้ความเข้าใจต่อการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ยังไม่ลึกซึ้ง ทั้งระดับผู้บริหารและส่วนของผู้ปฏิบัติการแยกแยะไม่ออกระหว่างงานเชิงกลยุทธ์และงานประจำ สร้างปัญหาหรืออุปสรรคต่อกระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ตั้งแต่การเริ่มกระบวนการจนถึงการแปลงแผนลงสู่การปฏิบัติเป็นกิจกรรมต่างๆ ขาดการวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณและการปฏิบัติงานล่วงหน้าอย่างเป็นรูปธรรม การบริหารงานยังคงระบบแบบเดิมยังไม่มีเปลี่ยนแปลงเท่าที่ควร กระบวนการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณและการปฏิบัติงาน ส่วนมากเป็นกิจกรรมเชิงเอกสาร ไม่สะท้อนผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม¹¹⁷

ชมพูนุช ตันพานิช และคณะ ได้พัฒนาการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน โดยมีวัตถุประสงค์ คือศึกษาการพัฒนาการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในการสุ่มตัวอย่างได้ตัวอย่างทั้งหมด 385 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการประเมินการให้บริการของผู้ใช้บริการต่างๆ ของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน โดยภาพรวมการให้บริการอยู่ในระดับน้อย-ปานกลาง 2) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนในทั้ง 7 ด้าน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านความเสมอภาคในการให้บริการ มีรองลงมา คือด้านความรวดเร็วในการให้บริการ ด้านความสำเร็จสมบูรณ์ของการให้บริการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านความสำเร็จสมบูรณ์ของการให้บริการกับด้านความกระตือรือร้นในการให้บริการ 3) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทุกปัจจัยส่วนบุคคลมี

¹¹⁶ สุรีย์วรรณ เสถียรสุคนธ์, "การสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน: สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไข."

¹¹⁷ สุนทร นาคศรี, "ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ปี 2552 - 2554 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่."

ความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ นักศึกษายังได้เสนอแนะให้ หน่วยงานพัฒนาการ ให้บริการโดยภาพรวม สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ให้บริการอยู่ใน ระดับดี¹¹⁸

ปรียากร มนุเสวต ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานและประสิทธิผลการบริหารงานกิจกรรม นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทยแล้วเสนอรูปแบบการบริหารงานกิจการนักศึกษาที่มี ประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานโดยสอบถามความ คิดเห็นสภาพการบริหารงานกิจการนักศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหารงานกิจการนักศึกษาจำนวน 22 คน และคณะกรรมการสโมสรมักศึกษาจาก 3 สถาบันฯ ละ 15 คน และใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการสโมสรมักศึกษา จำนวน 135 คน ได้จากการสุ่มอย่าง ง่ายเพื่อตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและใช้สถิติเบื้องต้นในการวิเคราะห์ข้อมูลและวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงเนื้อหา เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักศึกษา ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพการดำเนินงานด้านการบริหารกิจการศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนทุกแห่งมีการ ดำเนินการอย่างเป็นระบบ (2) โดยภาพรวมการบริหารงานกิจการนักศึกษาประสิทธิผลอยู่ในระดับ มาก (3) สภาพการบริหารงานกิจการนักศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานกิจการ นักศึกษาทั้ง 9 ด้าน ซึ่งเป็นไปตามวิธีการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารงานกิจการนักศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และกระบวนการบริหารประกอบด้วยการจัดโครงสร้างการ บริหารงาน กระบวนการบริหารจัดการการจัดทรัพยากรมนุษย์ การบริหารและจัดการทรัพยากร ทางการบริหาร (4) รูปแบบการบริหารงานกิจการนักศึกษาที่มีประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยเอกชนใน ประเทศไทย ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 ส่วนคือ (1) หลักการและแนวคิด (2) วิธีการ ดำเนินงานประกอบด้วยปัจจัยนำเข้ากระบวนการดำเนินงานและผลผลิต¹¹⁹

ทองใบ รุ่งเรือง ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจการ นักศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ โดยศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานกิจการนักศึกษา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์การนักศึกษา ด้านแนะแนวอาชีพด้านกิจการนักศึกษาด้านการพัฒนา บุคลิกภาพและวินัยนักศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ในวิทยาลัยช่างศิลป์ 3 แห่ง ได้แก่วิทยาลัยช่าง ศิลป์วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี และวิทยาลัยช่างศิลป์นครราชสีมา จำนวน 166 คน ผลจากการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์โดยภาพรวมอยู่ในระดับ

¹¹⁸ ชมพูนุช ตันพานิชและคณะ, "การพัฒนาการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและ งานทะเบียน," บทความย่อ.

¹¹⁹ ปรียากร มนุเสวต, "รูปแบบการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษาที่มีประสิทธิผลของ มหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย," 126-38.

ปานกลางด้านที่มีปัญหาในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก คือด้านพัฒนาบุคลากรภาพและวินัยนักศึกษา¹²⁰

มิตร ทองกาบ การวิจัยรูปการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของเอกชน ครั้งนี้ใช้เทคนิคเดลฟายซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยที่ใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นหลักในการแก้ปัญหาและเป็นเกณฑ์ในการกำหนดรูปแบบ ดังนั้น เพื่อให้การอภิปรายผลเป็นไปอย่างกว้างขวาง ผู้วิจัยจึงได้นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงความเห็นในรอบสุดท้ายของการเก็บรวบรวมข้อมูลมาเป็นหลักในการอภิปราย โดยพิจารณาประกอบกับเหตุผลที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอไว้ในการตอบแบบสอบถามทุกรอบและปรับให้เข้ากับหลักวิชาการเป็นเรื่องๆ ไป¹²¹

ชมนาด ม่วงแก้ว ได้ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการงานกิจกรรมนักศึกษาและงานทะเบียนนักศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า งานกิจกรรมนักศึกษาที่มีหลักสูตรการศึกษาแตกต่างกันมีความคาดหวังที่แตกต่างกัน และชั้นปีที่กำลังศึกษาแตกต่างกันที่มีความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการที่แตกต่างกัน และพบว่า เพศ หลักสูตรการศึกษา และสาขาที่กำลังศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการแตกต่างกัน ส่วนผลการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ความคาดหวัง และความพึงพอใจไม่มีความสัมพันธ์กัน ยกเว้นงานทะเบียนนักศึกษา ในด้านความมีธรรมาศัยไม่ตรีมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับต่ำ ส่วนการเปรียบเทียบความพึงพอใจในงานกิจกรรมนักศึกษาและงานทะเบียนนักศึกษา พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน¹²²

วัลลภ สงวนศักดิ์ ได้ศึกษาคุณภาพการให้บริการงานทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามการรับรู้ของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพให้บริการงานทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามการรับรู้ของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านพบว่า นักศึกษารับรู้คุณภาพการให้บริการทุกด้านในระดับมาก

¹²⁰ ทองใบ รุ่งเรือง, "การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์."

¹²¹ มิตร ทองกาบ, **การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของเอกชน.**

¹²² ชมนาด ม่วงแก้ว, "ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการงานกิจกรรม นักศึกษาและงานทะเบียนนักศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี," บทคัดย่อ.

โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ และด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้รับบริการ 2) เปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการงานทะเบียนและวัดผลมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามการรับรู้ของนักศึกษา โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน จำแนกภูมิลำเนาอาชีพ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของบริการ ดังนี้ 2.1) จำแนกภูมิลำเนา พบว่า ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2.2) จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2.3) จำแนกตามอาชีพ จำแนกตามอายุ และจำแนกตามระดับการศึกษาไม่พบความแตกต่าง¹²³

พัชรี ภูบุญอิม ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์ คือเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน จำแนกตาม เพศ ชั้นปีการศึกษา คณะที่สังกัดและประเภทของการบริการ และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน รวมทั้งศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2556 จำนวน 420 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามชั้นปีและคณะที่สังกัด และกำหนดโควตาชั้นปีละ 105 จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) โดยการสุ่มตามจำนวนโควตาของแต่ละชั้นปี เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์แบบ t-test (Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One Way ANOVA) และการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก

¹²³ วัลลภ สงวน ศักดิ์, "คุณภาพการให้บริการงานทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามการรับรู้ของนักศึกษา," บทความย่อ.

ไปหาน้อย ดังนี้ การให้บริการอย่างเสมอภาค การให้บริการอย่างก้าวหน้า การให้บริการด้านเทคโนโลยีด้วยระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (MIS) การให้บริการอย่างเพียงพอ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการให้บริการที่ตรงต่อเวลา 2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ พบว่า มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามชั้นปีการศึกษา พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 2 ด้าน ได้แก่ การให้บริการอย่างก้าวหน้า และการให้บริการ ด้านเทคโนโลยีด้วยระบบ MIS โดยที่ชั้นปีการศึกษาชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 มีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 นอกจากนั้นเมื่อจำแนกตามคณะที่สังกัดโดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ และคณะศึกษาศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อจำแนกตามประเภทของการบริการ พบว่า โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยที่นักศึกษาที่มารับบริการคืนสภาพเพื่อชำระค่าเทอม มีความพึงพอใจต่ำกว่านักศึกษาที่มารับบริการประเภทอื่น 3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้แก่ บุคลิกภาพของเจ้าหน้าที่ระบบ บริการ คุณภาพให้บริการ ระยะเวลาบริการ ความสะดวกในการบริการสภาพแวดล้อม ตัวแปรดังกล่าว สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ร้อยละ 70.20 ($R^2 = 0.702$, $F = 161.891$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4. ข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน พบว่า ควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการหน้าเคาน์เตอร์ ควรมีการขยายเวลาชำระค่าเทอม โดยไม่เสียค่าปรับ ควรมีการปรับปรุงความเร็วของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้เหมาะสมกับการใช้งาน ควรเพิ่มช่องทางบริการตอบคำถามผ่านระบบสารสนเทศ และควรมีระบบข้อความในการแจ้งเตือนสถานะปัจจุบันของนักศึกษา¹²⁴

¹²⁴ พชรีย์ ภูบุญอิม, "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม," บทคัดย่อ.

งานวิจัยต่างประเทศ

คาร์เพนเตอร์ ลี และเจียง (Carpenter, Li and Jiang) ศึกษาเรื่อง Social Network Research in Organizational Contexts: A Systematic Review of Methodological Issues and Choices ด้วยวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาผลงานวิจัยด้านเครือข่ายในบริบทขององค์กร ในประเด็น ด้านระเบียบวิธีวิจัยและนำเสนอทางเลือกวิธีในการศึกษาวิจัย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า งานวิจัยด้านเครือข่ายจำแนกออกเป็นงานวิจัยด้านการพัฒนาเครือข่าย และงานวิจัยด้านเครือข่ายในฐานะทุนทางสังคม ซึ่งมี 4 ลักษณะ คือกลุ่มวิจัยที่ศึกษาเครือข่ายในระดับบุคคล กลุ่มวิจัยที่ศึกษาเครือข่ายในระดับองค์กร กลุ่มวิจัยที่ศึกษาการพัฒนาเครือข่ายในระดับบุคคล และกลุ่มวิจัยที่ศึกษาการพัฒนาเครือข่ายในระดับองค์กร ซึ่งการแบ่งกลุ่มวิจัยดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการใช้ทฤษฎี การสร้าง ตัวชี้วัด การสุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน โดยวิธีการวิจัยขึ้นอยู่กับประเด็น การวิจัย ซึ่งได้สรุปและเสนอแนะว่าในการศึกษาวิจัยด้านเครือข่าย ควรใช้แนวคิดทุนทางสังคมมาเป็น องค์ประกอบหนึ่งในการศึกษาวิจัย และภายใต้แนวคิดดังกล่าว ควรจำแนกเครือข่ายออกเป็น 4 ระดับ คือ การวิจัยทุนทางสังคมในระดับบุคคล การวิจัยทุนทางสังคมในระดับองค์กร การวิจัยการพัฒนา เครือข่ายในระดับบุคคล และการวิจัยการพัฒนาเครือข่ายระดับองค์กร ด้วยกรอบการจำแนก เครือข่ายนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถอธิบายถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้นของเครือข่ายได้นอกจากนี้ใน ระดับการวิเคราะห์ควรมีการวิเคราะห์ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล และองค์กรด้วย¹²⁵

เฮนรี (Henry) ที่ เสนอว่า การศึกษาวิจัยด้านเครือข่ายด้วยการใช้วิธีการศึกษาเชิง ผสมผสาน หรือ (Hybrid method) ในการศึกษาจะช่วยให้สามารถกำหนดตัวแสดงและกำหนด การปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงได้ พบว่า เป็นผลงานวิจัยที่ล้วนแล้วแต่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ซึ่งการใช้องค์ความรู้ หรือแนวคิดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเครือข่ายในการ เป็นกรอบการศึกษาและการวิเคราะห์ก็เป็น สิ่งจำเป็นที่จะทำให้การศึกษาด้านเครือข่ายมีความ ชัดเจนและลึกซึ้งต่อประเด็นปัญหาการวิจัย นั้นแต่การใช้เทคนิคการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis) เป็นเครื่องมือเพื่อ การวิเคราะห์กระบวนการทางสังคม โครงสร้างทางสังคม และรูปแบบการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม¹²⁶

¹²⁵ Mason A Carpenter, Mingxiang Li, and Han Jiang, "Social Network Research in Organization Context: A Systematic Review of Metrological Issues and Choices.," 1328-61.

¹²⁶ Henry, Lubell, and McCoy, "Survey-Based Measurement of Public Management and Policy Networks," 432-52.

คาปูซู ฮู และโควซา (Kapucu, Hu, and Khosa) ได้ทำการศึกษาผลงานวิจัยด้านเครือข่าย จำนวน 81 ชิ้นงานจากเรื่อง The State of Network Research in Public Administration พบว่า (1) กรอบแนวคิดในการศึกษา ซึ่งในการศึกษาวิจัยด้านเครือข่ายส่วนใหญ่ศึกษาภายใต้กระแสของเครือข่าย ภาครัฐเป็นที่ได้รับความนิยมในการศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ เครือข่ายนโยบาย และเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งผลงานวิจัยศึกษาเครือข่ายแต่ละประเภทแยกกัน มีผลงานวิจัยจำนวนน้อยชิ้นที่ศึกษา ความเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายความร่วมมือกับเครือข่ายภาครัฐ หรือความเชื่อมโยงระหว่างเครือข่าย นโยบายกับเครือข่ายภาครัฐ นอกจากนี้ประเด็นในการศึกษา ด้านพื้นที่ พื้นที่ในระดับภูมิภาคหรือ ชุมชนได้รับความนิยมในการศึกษามากที่สุดภายใต้กระแสแนวคิดเครือข่ายภาครัฐ ขณะที่ภายใต้กระแสเครือข่ายนโยบาย นโยบายทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้รับความนิยมในการศึกษามากที่สุด (2) คำถามหรือปัญหาในการวิจัย พบว่า หัวข้อในทางรัฐประศาสนศาสตร์เป็นหัวข้อที่ได้รับความนิยมในการศึกษามากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสุขภาพและด้านการบริการสาธารณะ รองลงมาคือ การศึกษาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภูมิภาคและชุมชน การศึกษาเครือข่ายการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การศึกษาเครือข่ายการจัดการภาวะฉุกเฉิน การศึกษาเครือข่ายนโยบายทางด้าน สิ่งแวดล้อม การศึกษาเครือข่ายนโยบายการศึกษา การศึกษาเครือข่ายการวางแผนและพัฒนาเมือง การศึกษาเครือข่ายการจัดการทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาเครือข่ายการจัดการองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร และการศึกษาเครือข่ายการวิจัยและพัฒนาตามลำดับ (3) หน่วยในการวิเคราะห์และระดับในการวิเคราะห์พบว่า หน่วยวิเคราะห์ในการศึกษาวิจัยด้านเครือข่ายเป็นหน่วยวิเคราะห์ระดับองค์กร หรือกลุ่ม (Agency) รองลงมาคือ หน่วยวิเคราะห์เป็นปัจเจกบุคคล ทั้งนี้ในการศึกษาของผลงานวิจัย ซึ่งมีองค์กรหรือกลุ่มเป็นหน่วยวิเคราะห์ นั้น ตัวบุคคลหรือตัวแทนขององค์กรจะเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายตามประเด็นปัญหาการวิจัยนั้นๆ โดยตัวบุคคลหรือตัวแทนขององค์กรนี้คือ ระดับของการวิเคราะห์ในฐานะเป็น Node หนึ่งในเครือข่ายนั่นเอง (4) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า การศึกษาวิจัยด้านเครือข่ายใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ อาทิเช่น การสำรวจพื้นที่การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นต้น และการใช้ข้อมูลแบบทุติยภูมิเช่น ข้อมูลจาก หนังสือพิมพ์ข้อมูลจากรายงานผล ข้อมูลจากรายงานประจำปีและฐานข้อมูลสถิติต่างๆ เป็นต้น ผลการศึกษาวิจัยด้านเครือข่ายจำนวนทั้ง 81 ชิ้นงาน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสำรวจเครือข่าย การใช้ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยในการดำเนินการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยส่วนใหญ่ใช้วิธีการเชิงสำรวจ รองลงมาคือ ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ และมีผลงานวิจัยอีกกว่าร้อยละ 35 ที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานทั้งวิจัยในเชิงปริมาณและวิจัยคุณภาพด้วย (5) การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เอกสาร

(Document Analysis) จากข้อมูลหนังสือพิมพ์รายงานสถานการณ์รายงานประจำปีของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่ที่ใช้ในการวิจัยด้านเครือข่าย¹²⁷

ลัมบี และ ฟอสเคต (Lumby & Foskett) ความเป็นนานาชาติ หรือความเป็นสากล ถูกนำมาพูดถึงเป็นอย่างมากในแวดวงของการศึกษา ซึ่งคำว่าความเป็นนานาชาติทั้งในเรื่องของหลักสูตรนานาชาติ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนนักศึกษา การร่วมมือกับสถาบันต่างประเทศ การตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัยในระดับนานาชาติ และการจัดลำดับมหาวิทยาลัยในระดับนานาชาติ กลายเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ที่สถาบันการศึกษาจำนวนมากต่างนำมาเป็นจุดขายของสถาบัน ซึ่งในปัจจุบันนี้มีหลายสถาบันการศึกษาในประเทศไทยที่ประกาศว่าสถาบันของตนเองมีความเป็นนานาชาติ จากการ ประกาศว่า สถาบันของตนเองมีความเป็นนานาชาติ นั้น มาจากจำนวนปริมาณของการมีนักศึกษา ชาวต่างประเทศเข้ามาลงทะเบียน ปริมาณของการมีพนักงานชาวต่างประเทศเข้ามาทำงาน ข้อมูลตัวเลขของกิจกรรมความร่วมมือที่ทำกับสถาบันหรือองค์กรต่างประเทศ และการจัดลำดับมหาวิทยาลัยในระดับนานาชาติ¹²⁸

¹²⁷ Kapucu, Hu, and Khosa, "The State of Network Research in Public Administration. Administration & Society".

¹²⁸ Lumby and Fskett, "Internationalization and Culture in Higher Education."

สรุป

จากแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายนั้น การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายจะดำเนินไปได้นั้นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างทั้งกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ บทบาทหน้าที่ มาตรการต่างๆ ในการจัดอุดมศึกษา การบริหารกับหลายภาคส่วน การติดต่อประสานงานหน่วยงานของรัฐ และความพร้อมด้านต่างๆ ของคณะสงฆ์จีนนิกาย จึงได้กรอบแนวความคิดของอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ได้แก่ การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา การวิจัยอนาคต รอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ จึงได้เป็นแนวคิดการจัดอุดมศึกษา ประกอบด้วย ด้านปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านวิสัยทัศน์และด้านเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตรอุดมศึกษา คณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรอุดมศึกษา ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา ด้านการรับนักศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามคณะสงฆ์จีนนิกายก็มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาองค์กรในด้านการศึกษา เพื่อรองรับบุคลากรที่จบการศึกษาของทางโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญกลุ่มที่ 13 และอาจจะรวมถึงบุคคลภายนอกที่ต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาด้วย ซึ่งแสดงถึงคณะสงฆ์จีนได้ประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากร แล้วยังได้ตอบแทนสังคมในด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาชีวิต สังคม และประเทศชาติอีกด้วย

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย เป็นการวิจัยโดยใช้เทคนิค EDFR มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดเตรียมโครงการวิจัย โดยการศึกษาวเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ทั้งในและต่างประเทศจากเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ ผลงานวิจัย บทความวิชาการ วารสาร วรรณกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเว็บไซต์ต่างๆ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมากำหนดร่างกรอบแนวคิดการวิจัยกำหนดขั้นตอนการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัย เสนอโครงการวิจัย เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำโครงร่างงานวิจัย โดยการรับคำปรึกษากรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอเพื่อขออนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เพื่อดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย เพื่อวิเคราะห์หาตัวแปรในการทำวิจัย

1.2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ใช้วิธีเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจงโดยพิจารณาจากคุณวุฒิ ประสบการณ์ด้านบริหารการศึกษาด้านการบริหารคณะสงฆ์จีนนิกาย หรือมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในคณะสงฆ์จีนนิกาย และผู้มีประสบการณ์ด้านบริหารระดับอุดมศึกษา เมื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะถอดข้อความจากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียง แล้วนำกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นๆ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง

1.3 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดการวิจัย

1.4 นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา มาสร้างข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหาคุณภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนิกาย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิควิจัย EDFR ดังนี้

ผู้วิจัยนำตัวที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาคุณภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนิกาย มาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured-interview) และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญตามลำดับ ดังนี้

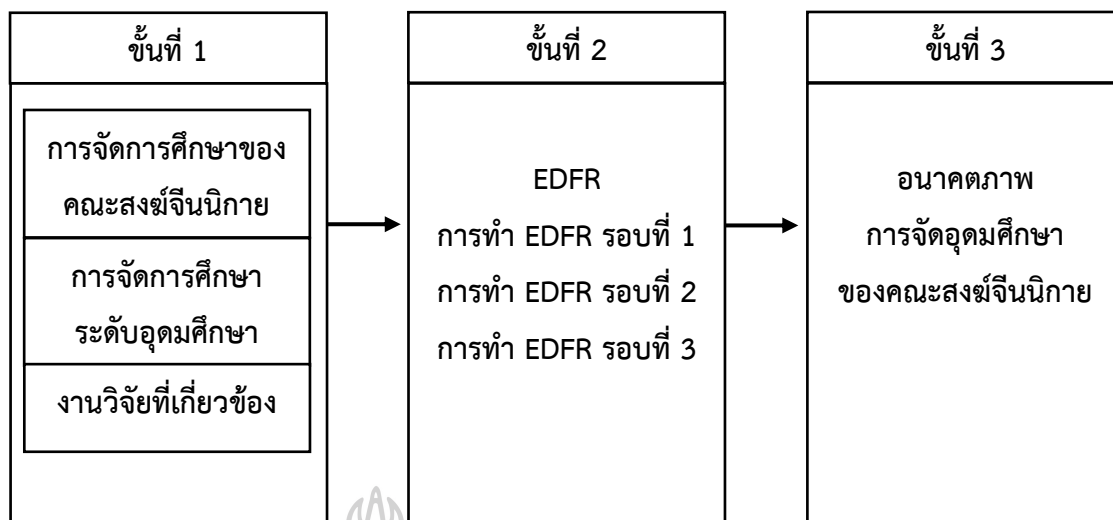
EDFR รอบที่ 1 นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คนแล้วนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหา (Content synthesis) และพัฒนาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

EDFR รอบที่ 2 นำแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ด้วยสถิติพื้นฐาน เพื่อทำการจำแนกข้อมูลหาฉันทมติ (Consensus) ในรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะได้รับรู้ข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical Feedbacks) เป็นของกลุ่มโดยส่วนรวมโดยหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่มผนวกด้วยคำตอบเดิมของตนเอง แล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาตอบใหม่

EDFR รอบที่ 3 นำแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จากรอบที่ 2 ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมในรอบที่ 3 เพื่อหาฉันทมติ (Consensus) ของผู้เชี่ยวชาญและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และแปลผลการวิจัย เพื่อทราบเนื้อหาคุณภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนิกาย

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำผลการวิจัย ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะมาจัดทำรายงานการวิจัย นำเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะ จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาต่อไป รายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยข้างต้น สามารถสรุปตามแผนภูมิ ดังนี้

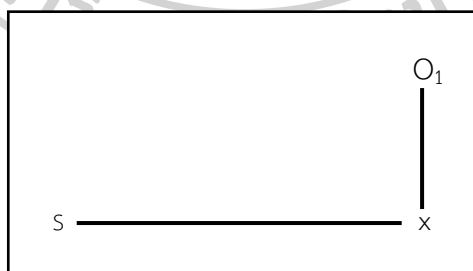
ตารางที่ 5 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบงานวิจัย ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

แผนแบบการวิจัย (Research design)

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีวิจัยอนาคต โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ที่มีการศึกษากลุ่มตัวอย่างเดียว โดยศึกษาจากเอกสาร วรรณกรรม และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ศึกษาสภาพการณ์โดยไม่มีการทดลอง (The One – Shot, Non – Experimental Case Study) สามารถเขียนแผนภาพได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 5 แผนแบบการวิจัย

เมื่อ R หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
 X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษา
 ของคณะสงฆ์จันนิกาย

O_1 หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Interview) จึงใช้การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Method) มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือเป็นผู้บริหารระดับสูงของคณะสงฆ์เงินนิกายในประเทศไทย หรือเป็นผู้บริหารระดับนโยบายของหน่วยงานที่จัดการศึกษามีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาไม่ต่ำกว่า 15 ปี หรือสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก โดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษา เพื่อนำไปวิเคราะห์สังเคราะห์อนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย รวมทั้งหมด 19 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มตามเกณฑ์เฉพาะ ดังนี้

กลุ่มที่ 1	กลุ่มพระเถระผู้บริหารระดับสูงของคณะสงฆ์เงินนิกาย	จำนวน 7 คน
กลุ่มที่ 2	กลุ่มผู้บริหารด้านการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย	จำนวน 7 คน
กลุ่มที่ 3	กลุ่มผู้บริหารการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย	จำนวน 5 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่นำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือตัวแปรที่เกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) โดยผู้เป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาค้นคว้าตัวแปรที่เกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) โดยการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยและสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแนวการจัดการศึกษาอนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกายทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ได้กรอบความคิดตัวแปรแล้วนำข้อสรุปตัวแปรที่ได้มาสังเคราะห์เป็นบทความที่แสดงแนวคิดของผู้วิจัย (Concept Paper) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับทรงคุณวุฒิให้ทราบอนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกายนิกาย ผู้วิจัยใช้เทคนิควิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 19 คน ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

EDFR รอบที่ 1 ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) โดยผู้วิจัยพัฒนาจากข้อสรุปบทความ (Concept Paper) จากขั้นที่ 1 ไปสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เป็นคำถามปลายเปิดและไม่ชี้นำ (Non Directive and Open Ended)

EDFR รอบที่ 2 ใช้แบบสอบถามแบบปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) โดยผู้วิจัยพัฒนาจากผลการสัมภาษณ์ EDFR รอบที่ 1 มาวิเคราะห์และแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่มๆ ตามเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) และพัฒนาเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของรูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย ในกรณีที่ข้อมูลจากรอบที่ 2 มีความสอดคล้องกัน มีความชัดเจน และสมบูรณ์ ให้ยุติในรอบที่ 2

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ สามารถวัดได้ตรงกับกรอบแนวคิดของการวิจัยและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย

ขั้นที่ 2 การสร้างเครื่องมือเพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) เพื่อให้ได้อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นตอนนี้ ดังนี้

EDFR รอบที่ 1 ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยผู้วิจัยพัฒนาจากข้อสรุปบทความ (Concept Paper) จากขั้นที่ 1 ไปสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เป็นคำถามปลายเปิดและไม่ชี้นำ (Non Directive and Open Ended) นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน ด้วยเทคนิค หลังจากนั้นประมวลผลเพื่อให้ได้ร่างอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย

EDFR รอบที่ 2 นำผลจากการสัมภาษณ์ EDFR รอบที่ 1 มาวิเคราะห์และแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่มๆ ตามเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) และพัฒนาเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของอนาคตภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินิกาย ที่ร่างขึ้นมาจากกรสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบสอบถามที่สร้างขึ้นในรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 19 คน ลงความคิดเห็น นำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกลุ่มโดยรวมโดยการหาค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่ม ซึ่งหาก ข้อมูลจากรอบที่ 2 มีความสอดคล้องกัน สามารถยุติได้ในรอบที่ 2 นี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือนำส่งจากมหาวิทยาลัย เพื่อแจ้งผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน ในขั้นตอนที่ 2 โดยใช้เทคนิค EDFR ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทุกขั้นตอนมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อสรุปตัวแปรเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินิกาย ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ใช้สถิติดังนี้

2.1 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน จากเทคนิค EDFR รอบที่ 1 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จากเทคนิค EDFR รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Center Tendency) ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่ามัธยฐาน (Median: Mdn) เป็นค่าของข้อมูลที่อยู่ตรงกลางของข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการนำมาเรียงลำดับไว้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert's rating scale) โดยผู้วิจัยกำหนดระดับค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ มีความหมาย ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย

ระดับ 3 หมายถึง ผู้ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก

ระดับ 5 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

โดยในการแปรความหมายของค่ามัธยฐาน (Median) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ที่มีความหมาย ดังนี้

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย น้อยที่สุด

ค่ามัธยฐาน 1.50 – 2.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย น้อย

ค่ามัธยฐาน 2.50 – 3.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ปานกลาง

ค่ามัธยฐาน 3.50 – 4.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย มาก

ค่ามัธยฐาน 4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย มากที่สุด

2.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าฐานนิยม (Mode: Mo) เป็นการคำนวณหาค่าความถี่ของระดับคะแนนจาก 1 ถึง 5 สำหรับแต่ละข้อ ระดับคะแนนใดที่มีความถี่มากที่สุด ถือเป็นค่านิยมของข้อนั้น ในกรณีที่ข้อใดมีความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากัน และระดับคะแนนนั้นอยู่ติดกันจะถือเอาค่ากลางระหว่างคะแนนทั้งสองนั้นเป็นฐานนิยมของข้อนั้น ส่วนกรณีที่ข้อใดมีความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากัน และระดับคะแนนไม่ได้อยู่ติดกันจะถือว่าระดับคะแนนทั้งสองนั้นเป็นฐานนิยมของข้อนั้น แล้วจึงนำค่าฐานนิยมที่คำนวณได้มาหาค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม โดยค่าผลต่างต้องมีค่าตั้งแต่ 0.00-1.00 จึงถือว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อนั้นสอดคล้องกันโดยมีเกณฑ์กำหนดว่าอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย นั้นต้องมีค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม (Median Mode) โดยค่าผลต่างต้องมีค่าตั้งแต่

0.00-1.00 จึงถือว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่ออนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายชื่อนั้นสอดคล้องกัน

2.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range) ได้จากการคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ 1 ของอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย เป็นรายข้อ ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นเห็นสอดคล้องกันหรือได้รับฉันทามติ (Consensus) และถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อความไม่สอดคล้องกัน หรือไม่ได้รับฉันทามติ

สรุป

การวิจัยเรื่อง อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย วิธีดำเนินการวิจัยได้ดำเนินไว้ 3 ขั้นตอน คือ การจัดเตรียมโครงการวิจัย การดำเนินการวิจัย และการรายงานผลการวิจัย ในขั้นตอนการจัดเตรียมโครงการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ขั้นที่ 2 วิเคราะห์อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิควิจัย EDR (Ethnographic Delphi Future Research) เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามความคิดเห็น ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการทำ EDFR รอบที่ 1 ด้วยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis) แล้วนำผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับการทำ EDFR รอบที่ 2 และรอบที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทำ EDFR รอบที่ 2 ด้วยค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยพิจารณาค่ามัธยฐาน ที่มีค่า 3.5 ขึ้นไป ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม มีค่าตั้งแต่ 0.00 - 1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 ซึ่งได้ข้อสรุปเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

การทำ EDFR รอบที่ 1

ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญสามารถสังเคราะห์อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย จึงสรุปประเด็นต่างๆ เป็นแต่ละด้าน รวมทั้งหมด 10 ด้าน ดังนี้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ในอนาคต ประกอบด้วย ชำรงรักษาและส่งเสริมปรัชญาของพุทธศาสนานิกายมหายานในประเทศไทย และส่งเสริมศาสนทายาทให้มีอุดมการณ์ตามวิถีพุทธศาสนานิกายมหายาน เต็มเต็มศักยภาพให้กับศาสนทายาทของพุทธศาสนานิกายมหายานและเป็นแหล่งผลิตบุคลากรเพื่อสืบสานงานของคณะสงฆ์จีนนิกาย สร้างความสมดุลความสอดคล้องของพุทธศาสนานิกายมหายานกับพุทธศาสนานิกายหินยาน (เถรวาท) และเป็นศูนย์กลางการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายาน เป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้าด้านมนต์พิธี พิธีกรรมทางศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมการศึกษาศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมการศึกษาวัฒนธรรมจีน ได้แก่ การฝึกสมาธิลมปราณ ไทเก๊ก แพทย์แผนจีน ช่างศิลป์จีน ผู้วิจัยสรุปประเด็นเหล่านี้เป็น “ปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย”

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา ในอนาคต ประกอบด้วย การจัดอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรมจีน มุ่งเน้นพัฒนาคนให้มีคุณธรรม ตามมาตรฐานสากล การกำหนดวิสัยทัศน์ของ สถาบันอุดมศึกษามาจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกาย การจัดทำแผนกลยุทธ์ของ สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินโครงการที่ชัดเจน การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามีเป้าหมายในการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของคณะสงฆ์จีน การกำหนดเป้าหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเป็น ศูนย์กลางในการศึกษาด้านศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของ การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามุ่งเน้นความร่วมมือด้านวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและ ต่างประเทศ การกำหนดเป้าหมายสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการวิจัยด้านพระพุทธศาสนาของ คณะสงฆ์จีนนิกาย เป้าหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเริ่มต้นจากการเป็นวิทยาลัย และมี การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นสถาบัน และมหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์จีนนิกาย เป้าหมายของการจัดตั้ง สถาบันอุดมศึกษาเพื่อสร้างโอกาสให้กับศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาระดับพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติ ธรรมของคณะสงฆ์จีนนิกาย ให้ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป้าหมายของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสร้างโอกาสให้กับบรรพชิต และฆราวาสที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยให้ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป้าหมายของการจัดตั้งอุดมศึกษาเพื่อ ส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ในด้านเนื้อหา ด้านทักษะ และด้านเจตคติไปใช้ในการทำงาน หรือประกอบอาชีพอย่างสุจริต การจัดตั้งอุดมศึกษามีเป้าหมายเพื่อสร้างความโดดเด่นทาง ด้านวิชาการของคณะสงฆ์จีนนิกาย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ขององค์กร สร้างความเชื่อมั่น ให้กับพุทธศาสนิกชน และประชาชนทั่วไป ผู้วิจัยสรุปประเด็นเหล่านี้เป็น “วิสัยทัศน์ และเป้าหมาย ของการจัดอุดมศึกษา”

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า อาคารสถานที่ในอนาคต ประกอบด้วย การจัดตั้ง สถาบันอุดมศึกษาอยู่ในที่ดินของคณะสงฆ์จีนนิกาย การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาที่สร้างขึ้นมีอัตลักษณ์ เป็นแบบวัฒนธรรมจีน การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามีอาคารเพียงพอต่อการรองรับจำนวนนักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา อาคารสถานที่จัดตั้งอุดมศึกษามีความมั่นคง ปลอดภัย อาคารสถานที่ที่ เป็นแหล่งเรียนรู้มีการจัดให้เป็นแบบวัฒนธรรมจีน อาคารสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษา ค้นคว้ามีความทันสมัยด้านเทคโนโลยี ภายในสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งขึ้นมีการสร้างหอพักสำหรับ นักศึกษาที่เป็นบรรพชิต และฆราวาส การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารสถานที่ที่มีระบบรักษา ความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนมีความสะอาดปลอดภัย และเป็นระเบียบ สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษามีความสะอาดร่มรื่น และสวยงาม ผู้วิจัยสรุป ประเด็นเหล่านี้เป็น “ด้านอาคารสถานที่”

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า หลักสูตรในอนาคต ประกอบด้วย การจัดหลักสูตรต่างๆได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา มีหลักสูตรที่เน้นด้านศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน มีหลักสูตรด้านพุทธศาสนานิกายมหายาน และด้านการบริหารชุมชนตามวิถีมหายาน มีหลักสูตรที่ส่งเสริมความต้องการในการศึกษาของบรรพชิต และฆราวาส มีหลักสูตรที่ส่งเสริมด้านการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับนานาชาติ มีหลักสูตรออนไลน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านภาษาจีนที่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน มีหลักสูตรประกาศนียบัตรระยะสั้นที่รองรับความต้องการของผู้เรียนทางวัฒนธรรมจีน ได้แก่ การฝึกสมาธิลมปราณ ไทเก๊ก แพทย์แผนจีน ช่างศิลป์จีน มีหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ มีหลักสูตรด้านมนต์พิธี พิธีกรรมทางศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ผู้วิจัยสรุปประเด็นเหล่านี้เป็น “ด้านหลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกาย”

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า การพัฒนาการจัดอุดมศึกษาในอนาคต ประกอบด้วย มีการวางแผนงานการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี แผนระยะสั้น และแผนระยะยาว ได้รับความเห็นชอบในการจัดตั้งอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกายจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและพัฒนานวัตกรรม มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานการจัดอุดมศึกษาอย่างชัดเจน มีการดำเนินงานการจัดอุดมศึกษาตามแผนงานที่วางไว้ มีดำเนินงานการจัดอุดมศึกษาโดยเน้นคุณภาพผลผลิตของบัณฑิต มากกว่าเน้นปริมาณ มีการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการปรับปรุงแก้ไขการจัดอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาการจัดอุดมศึกษาให้ทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ และนานาชาติ ผู้วิจัยสรุปประเด็นเหล่านี้เป็น “ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา”

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า งบประมาณในอนาคต ประกอบด้วย การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากส่วนกลางของคณะสงฆ์จีนนิกาย และจากการทอดกฐิน ผ้าป่าประจำปี การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากองค์กรพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากค่าทำเนียบการศึกษา ภาครัฐจัดสรรงบประมาณในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย มีการจัดตั้งงบประมาณเพื่อเป็นกองทุนสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย มีการรับบริจาคงบประมาณสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาจากนักธุรกิจ องค์กรตระกูลแซ่ และประชาชนทั่วไป ผู้วิจัยสรุปประเด็นเหล่านี้เป็น “ด้านงบประมาณ”

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า บุคลากรอุดมศึกษาในอนาคต ประกอบด้วย ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาได้รับการคัดเลือกจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกาย ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานในบริบทของพุทธศาสนานิกายมหายาน และวัฒนธรรมจีน ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีประสบการณ์ในการบริหารไม่ต่ำกว่า 5 ปี ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีการกำหนดนโยบายการจัดอุดมศึกษา

อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนางานอย่างเป็นระบบ คณาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิตรงกับหลักสูตรสาขาวิชาที่เปิดสอน คณาจารย์มีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการแต่งตั้งคณาจารย์เพื่อทำหน้าที่ผู้บริหารอุดมศึกษาในฝ่ายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับสวัสดิการอย่างคุ้มค่าตามความเหมาะสม เปิดโอกาสให้บรรพชิตในคณะสงฆ์จีนิกาย หรือศิษย์เก่าที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษาโดดเด่นสามารถเป็นบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาได้ ผู้วิจัยสรุปประเด็นเหล่านี้เป็น “ด้านบุคลากรอุดมศึกษา”

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษาในอนาคตประกอบด้วย มีการสร้างเครือข่ายด้านการเผยแผ่ด้านวิชาการทางพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับประเทศ และนานาชาติ มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านพระพุทธศาสนา มหายานกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ จีน ไต้หวัน มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านภาษาและวัฒนธรรมกับสถาบันการศึกษาในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อเปิดหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนิกาย มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านการจัดการเรียนการสอน และการแลกเปลี่ยนนักศึกษา จากสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการสร้างเครือข่ายการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ ระหว่างสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ การสร้างเครือข่ายในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรทางศาสนาได้รับการศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต กับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ผู้วิจัยสรุปประเด็นเหล่านี้เป็น “ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา”

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการรับบัณฑิตในอนาคต ประกอบด้วย การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อจากสามเณรนักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์จีนิกาย และโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั่วประเทศ การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อจากบรรพชิตในพระพุทธศาสนา และต่างศาสนา ทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่า โดยไม่จำกัดอายุ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่าสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนิกาย โดยไม่จำกัดอายุ ผู้วิจัยสรุปประเด็นเหล่านี้เป็น “ด้านการรับนักศึกษา”

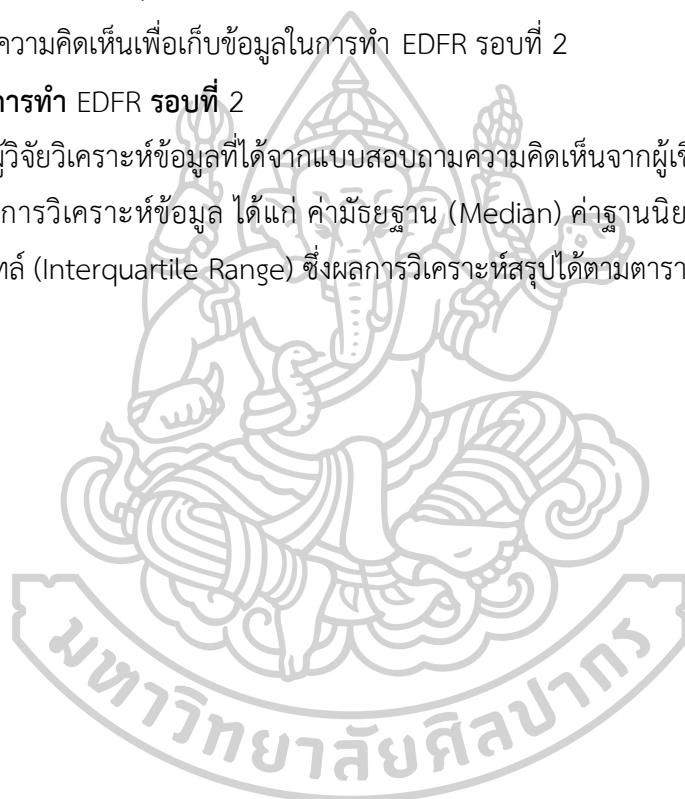
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ในอนาคต ประกอบด้วย มีการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์การจัดอุดมศึกษาผ่านเว็บไซต์ ข่าวสารทางโทรทัศน์ วิทยุ วารสาร แผ่นพับ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายองค์กรด้านศาสนาทั้งในและต่างประเทศ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายจากสถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทาง

สาธุชนที่เข้ามาสักการะสิ่งศักดิ์ของวัดในคณะสงฆ์จีนนิกาย ผู้วิจัยสรุปประเด็นเหล่านี้เป็น “ด้านการประชาสัมพันธ์”

สรุป จากการทำ EDFR รอบที่ 1 ผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สามารถสังเคราะห์ อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย 2) ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา 3) ด้านอาคารสถานที่ 4) ด้านหลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกาย 5) ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา 6) ด้านงบประมาณ 7) ด้านบุคลากรอุดมศึกษา 8) ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา 9) ด้านการรับบัณฑิต 10) ด้านการประชาสัมพันธ์ และนำประเด็นเหล่านี้ มาสร้างคำถามเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อเก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 2

การทำ EDFR รอบที่ 2

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ซึ่งผลการวิเคราะห์สรุปได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาคตภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกายด้านปรัชญา
ของการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย

ด้านปรัชญาของการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของคิดเห็น
1. อารงรักษาและส่งเสริมปรัชญาของพุทธศาสนานิกายมหายานในประเทศไทย และส่งเสริมศาสนทายาทให้มีอุดมการณ์ตามวิถีพุทธศาสนานิกายมหายาน	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. เติมเต็มศักยภาพให้กับศาสนทายาทของพุทธศาสนานิกายมหายานและเป็นแหล่งผลิตบุคลากรเพื่อสืบสานงานของคณะสงฆ์เงินนิกาย	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. สร้างความสมดุลความสอดคล้องของพุทธศาสนานิกายมหายานกับพุทธศาสนานิกายหินยาน (เถรวาท) และเป็นศูนย์กลางการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายาน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมการศึกษาศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน (Mdn = 5, IQR = 0, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 6 เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมการศึกษาวัฒนธรรมจีน ได้แก่ การฝึกสมาธิลมปราณ ไท้เก๊ก แพทย์แผนจีน ช่างศิลป์จีน (Mdn = 4, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0)

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย
ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา

ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมาย ของการจัดอุดมศึกษา	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
1. การจัดอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรมจีน มุ่งเน้นพัฒนาคนให้มีคุณธรรม ตามมาตรฐานสากล	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถาบันอุดมศึกษามาจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกาย	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. การจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษา มีการดำเนินโครงการที่ชัดเจน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา มีเป้าหมายในการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของคณะสงฆ์จีน	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาศตภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัตุตมศึกษา (ต่อ)

ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมาย ของการจัตุตมศึกษา	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของคิดเห็น
5. การกำหนดเป้าหมายการ จัตุตตั้งสถาบันอุตมศึกษาเพื่อ เป็นศูนย์กลางในการศึกษา ด้านศิลปะ ภาษา และ วัฒนธรรมจีน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. การกำหนดเป้าหมายการ ดำเนินงานของการจัตุตตั้ง สถาบันอุตมศึกษามุ่งเน้น ความร่วมมือด้านวิชาการกับ สถาบันอุตมศึกษาใน ประเทศและต่างประเทศ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. การกำหนดเป้าหมาย สถาบันอุตมศึกษาเพื่อส่งเสริม การวิจัยด้านพระพุทธศาสนา ของคณะสงฆ์เงินนิกาย	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาศตภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัตุตมศึกษา (ต่อ)

ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมาย ของการจัตุตมศึกษา	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของคิดเห็น
8. เป้าหมายการจัตุตตั้ง สถาบันอุตมศึกษาเริ่มต้นจาก การเป็นวิทยาลัย และมีการ พัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็น สถาบัน และมหาวิทยาลัยของ คณะสงฆ์เงินนิกาย	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
9. เป้าหมายของการจัตุตตั้ง สถาบันอุตมศึกษาเพื่อสร้าง โอกาสให้กับศิษย์เก่าที่สำเร็จ การศึกษาชั้นพื้นฐานจาก โรงเรียนพระปริยัติธรรมของ คณะสงฆ์เงินนิกาย ให้ได้ศึกษา ในระดับอุตมศึกษา	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาคตภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัตุตมศึกษา (ต่อ)

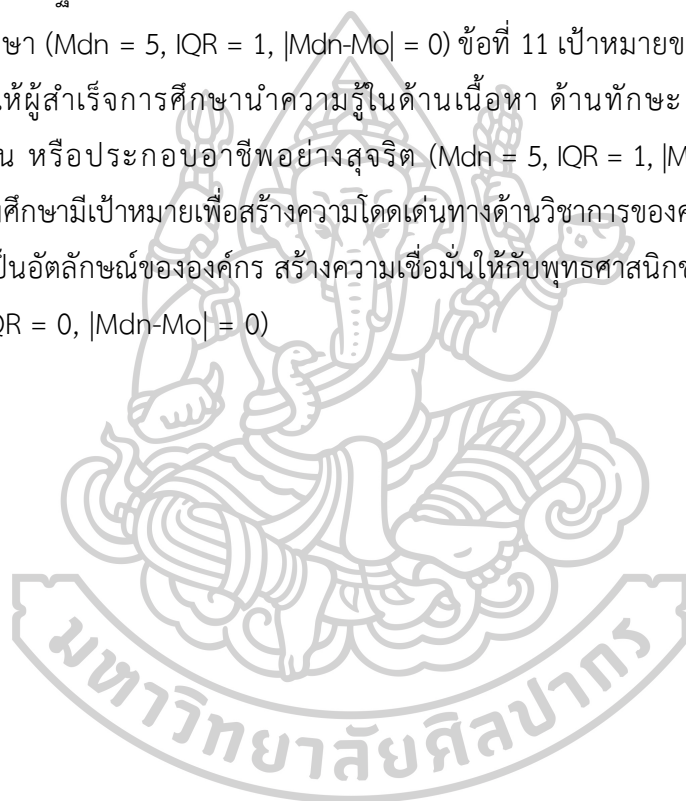
ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมาย ของการจัตุตมศึกษา	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของคิดเห็น
10. เป้าหมายของการจัตุตตั้ง สถาบันอุดมศึกษาเพื่อสร้าง โอกาสให้กับบรรพชิต และ ฆราวาสที่จบการศึกษาชั้น พื้นฐานจากการศึกษาใน ระบบ นอกระบบ และตาม อัธยาศัยให้ได้ศึกษาใน ระดับอุดมศึกษา	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
11. เป้าหมายของการจัตุตตั้ง อุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ใน ด้านเนื้อหา ด้านทักษะ และ ด้านเจตคติไปใช้ในการทำงาน หรือประกอบอาชีพอย่าง สุจริต	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาศตภาพการจัตุอตุคศึกษาของคณะสงฆ์จันนิกาย
ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัตุอตุคศึกษา (ต่อ)

ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมาย ของการจัตุอตุคศึกษา	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของคิดเห็น
12. การจัตุอตุคศึกษามี เป้าหมายเพื่อสร้างความคิด เด่นทางด้านวิชาการของคณะ สงฆ์จันนิกาย ซึ่งจะส่งผลให้ เกิดเป็นอัตลักษณ์ขององค์กร สร้างความเชื่อมั่นให้กับ พุทธศาสนิกชน และ ประชาชนทั่วไป	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 7 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ อนาคตภาพการจัตุอตุคศึกษาของคณะสงฆ์จันนิกาย ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัตุอตุคศึกษาสอดคล้องกันทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 เป้าหมายของการจัตุอตุคศึกษาเพื่อสร้างโอกาสให้กับบรรพชิต และฆราวาสที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยให้ได้ศึกษาในระดับอตุคศึกษา (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 2 การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถาบันอตุคศึกษามาจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จันนิกาย (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 3 การจัตุอตุคศึกษาที่มีการดำเนินโครงการที่ชัดเจน (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 4 การจัตุอตุคศึกษาที่มีเป้าหมายในการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของคณะสงฆ์จันนิกาย (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 5 การกำหนดเป้าหมายการจัตุอตุคศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการศึกษาด้านศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจัน (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 6 การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของการจัตุอตุคศึกษามุ่งเน้นความร่วมมือด้านวิชาการกับสถาบันอตุคศึกษาในประเทศและต่างประเทศ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| =

0) ข้อที่ 7 การกำหนดเป้าหมายสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการวิจัยด้านพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 8 เป้าหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเริ่มต้นจากการเป็นวิทยาลัย และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นสถาบัน และมหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์จีนนิกาย (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 9 เป้าหมายของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสร้างโอกาสให้กับศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาชั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์จีนนิกาย ให้ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 10 เป้าหมายของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสร้างโอกาสให้กับบรรพชิต และฆราวาสที่จบการศึกษาชั้นพื้นฐานจากการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยให้ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 11 เป้าหมายของการจัดตั้งอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ในด้านเนื้อหา ด้านทักษะ และด้านเจตคติไปใช้ในการทำงาน หรือประกอบอาชีพอย่างสุจริต (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 12 การจัดตั้งอุดมศึกษามีเป้าหมายเพื่อสร้างความโดดเด่นทางด้านวิชาการของคณะสงฆ์จีนนิกาย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ขององค์กร สร้างความเชื่อมั่นให้กับพุทธศาสนิกชน และประชาชนทั่วไป (Mdn = 5, IQR = 0, |Mdn-Mo| = 0)

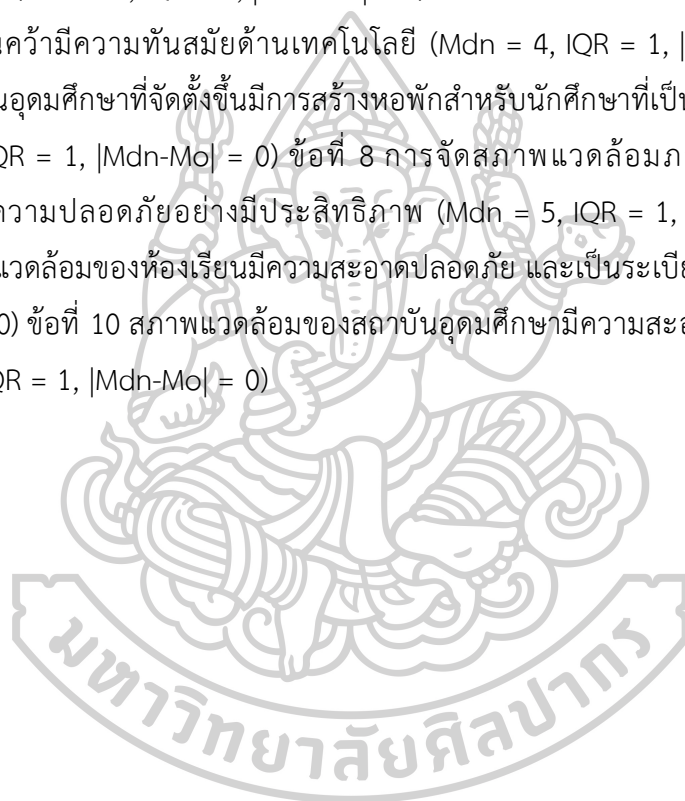
ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาคภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านอาคารสถานที่

ด้านอาคารสถานที่	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
1. การจัตุตตั้ง สถาบันอุตมศึกษาอยู่ในที่ดิน ของคณะสงฆ์เงินนิกาย	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. การจัตุตตั้ง สถาบันอุตมศึกษาที่สร้างขึ้น มีอัตลักษณ์เป็นแบบ วัฒนธรรมจีน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. การจัตุตตั้ง สถาบันอุตมศึกษามีอาคาร เพียงพอต่อการรองรับจำนวน นักศึกษา และบุคลากร ทางการศึกษา	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. อาคารสถานที่ที่จัตุตตั้ง อุตมศึกษามีความมั่นคง ปลอดภัย	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. อาคารสถานที่ที่เป็นแหล่ง เรียนรู้มีการจัดให้เป็นแบบ วัฒนธรรมจีน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาคุณภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านอาคารสถานที่ (ต่อ)

ด้านอาคารสถานที่	มาตรฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
6. อาคารสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้ามีความทันสมัยด้านเทคโนโลยี	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. ภายในสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งขึ้นมีการสร้างหอพักสำหรับนักศึกษาที่เป็นบรรพชิต และฆราวาส	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
8. การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารสถานที่ที่มีระบบรักษาความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
9. การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนมีความสะอาดปลอดภัย และเป็นระเบียบ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
10. สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาที่มีความสะอาดร่มรื่น และสวยงาม	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 8 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านอาคารสถานที่สอดคล้องกันทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในที่ดินของคณะสงฆ์จีนนิกาย (Mdn = 5, IQR = 0, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 2 การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาที่สร้างขึ้นมีอัตลักษณ์เป็นแบบวัฒนธรรมจีน (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 3 การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามีอาคารเพียงพอต่อการรองรับจำนวนนักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 4 อาคารสถานที่จัดตั้งอุดมศึกษามีความมั่นคง ปลอดภัย (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 5 อาคารสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้มีการจัดให้เป็นแบบวัฒนธรรมจีน (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 6 . อาคารสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้ามีความทันสมัยด้านเทคโนโลยี (Mdn = 4, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 1) ข้อที่ 7 ภายในสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งขึ้นมีการสร้างหอพักสำหรับนักศึกษาที่เป็นบรรพชิต และฆราวาส (Mdn = 4, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 8 การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารสถานที่ที่มีระบบรักษาความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 9 การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนมีความสะอาดปลอดภัย และเป็นระเบียบ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 10 สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษามีความสะอาดร่มรื่น และสวยงาม (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0)

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านหลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์เงินนิกาย

ด้านหลักสูตรอุดมศึกษาคณะ สงฆ์เงินนิกาย	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
1. การจัดหลักสูตรต่างๆได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. มีหลักสูตรที่เน้นด้านศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. มีหลักสูตรด้านพุทธศาสนานิกายมหายาน และด้านการบริหารชุมชนตามวิถีมหายาน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. มีหลักสูตรที่ส่งเสริมความต้องการในการศึกษาของบรรพชิต และฆราวาส	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. มีหลักสูตรที่ส่งเสริมด้านการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับนานาชาติ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. มีหลักสูตรออนไลน์ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ด้านภาษาจีนที่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านหลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์เงินนิกาย (ต่อ)

ด้านหลักสูตรอุดมศึกษาคณะ สงฆ์เงินนิกาย	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
7. มีหลักสูตรประกาศนียบัตร ระยะสั้นที่รองรับความ ต้องการของผู้เรียนทาง วัฒนธรรมจีน ได้แก่ การฝึก สมาธิลมปราณ ไทเก๊ก แพทย์ แผนจีน ช่างศิลป์จีน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
8. มีหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศ และต่างประเทศ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
9. มีหลักสูตรด้านมนต์พิธี พิธีกรรมทางศาสนาของคณะ สงฆ์เงินนิกาย	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 9 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย ด้านหลักสูตรสอดคล้องกันทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 การจัดหลักสูตรต่างๆได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 2 มีหลักสูตรที่เน้นด้านศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 3 มีหลักสูตรด้านพุทธศาสนานิกายมหายาน และด้านการบริหารชุมชนตามวิถีมหายาน (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 4 มีหลักสูตรที่ส่งเสริมความต้องการในการศึกษาของบรรพชิต และฆราวาส (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 5 มีหลักสูตรที่ส่งเสริมด้านการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับนานาชาติ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 6 มีหลักสูตรออนไลน์

ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ด้านภาษาจีนที่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 7 มีหลักสูตรประกาศนียบัตรระยะสั้นที่รองรับความต้องการของผู้เรียนทางวัฒนธรรมจีน ได้แก่ การฝึกสมาธิมปราณ ไทเก๊ก แพทย์แผนจีน ช่างศิลป์จีน (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 8 มีหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 9 มีหลักสูตรด้านมนต์พิธี พิธีกรรมทางศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0)

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาคุณภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา

ด้านการพัฒนาการจัด อุดมศึกษา	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
1. มีการวางแผนงานการจัด อุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี แผนระยะสั้น และแผนระยะ ยาว	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. ได้รับความเห็นชอบในการ จัดตั้งอุดมศึกษาคณะสงฆ์เงิน นิกายจากกระทรวงการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และพัฒนานวัตกรรม	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. มีการจัดโครงสร้างการ บริหารงานการจัดอุดมศึกษา อย่างชัดเจน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. มีการดำเนินงานการจัด อุดมศึกษาตามแผนงานที่วาง ไว้	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. มีดำเนินงานการจัด อุดมศึกษาโดยเน้นคุณภาพ ผลผลิตของบัณฑิต มากกว่า เน้นปริมาณ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา (ต่อ)

ด้านการพัฒนาการจัด อุดมศึกษา	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
6. มีการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัด อุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. มีการปรับปรุงแก้ไขการจัด อุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
8. มีการพัฒนาการจัด อุดมศึกษาให้ทัดเทียมกับ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศ และนานาชาติ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 10 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษาสอดคล้องกันทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 มีการวางแผนงานการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี แผนระยะสั้น และแผนระยะยาว (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 2 มีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรของการจัดอุดมศึกษาอย่างเพียงพอ (Mdn = 5, IQR = 0, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 3 มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานการจัดอุดมศึกษาอย่างชัดเจน (Mdn = 5, IQR = 0, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 4 มีการดำเนินงานการจัดอุดมศึกษาตามแผนงานที่วางไว้ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 5 มีดำเนินงานการจัดอุดมศึกษาโดยเน้นคุณภาพผลผลิตของบัณฑิต มากกว่าเน้นปริมาณ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 6 มีการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 7 มีการปรับปรุงแก้ไขการจัดอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 8 มีการพัฒนาการจัดอุดมศึกษาให้ทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ และนานาชาติ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0)

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาคภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านงบประมาณ

ด้านงบประมาณ	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของคิดเห็น
1. การจัตุตมศึกษาได้รับงบประมาณจากส่วนกลางของคณะสงฆ์เงินนิกาย และจากการทอดกฐิน ผ้าป่าประจำปี	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. การจัตุตมศึกษาได้รับงบประมาณจากองค์กรพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก	4	5	1	4	5	1	มาก	สอดคล้อง
3. การจัตุตมศึกษาได้รับงบประมาณจากค่าทำเนียบการศึกษา	4	4	0	4	5	1	มาก	สอดคล้อง
4. ภาครัฐจัตุตสรงบประมาณในการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. มีการจัตุตตั้งงบประมาณเพื่อเป็นกองทุนสนับสนุนการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านงบประมาณ (ต่อ)

ด้านงบประมาณ	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของคิดเห็น
6. มีการรับบริจาค งบประมาณสนับสนุนการจัด อุดมศึกษาจากนักธุรกิจ องค์กรตระกูลแซ่ และ ประชาชนทั่วไป	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 11 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย ด้านงบประมาณ สอดคล้องกันทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากส่วนกลางของคณะสงฆ์เงินนิกาย (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 2 การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากการทอดกฐิน ผ้าป่า ประจำปี (Mdn = 4, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 1) ข้อที่ 3 การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากค่าทำเนียบการศึกษา (Mdn = 4, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 1) ข้อที่ 4 ภาครัฐจัดสรรงบประมาณในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 5 มีการจัดตั้งงบประมาณเพื่อเป็นกองทุนสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 6 มีการรับบริจาคงบประมาณสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาจากนักธุรกิจ องค์กรตระกูลแซ่ และประชาชนทั่วไป (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0)

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาคภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านบุคลากรอตุตมศึกษา

ด้านบุคลากรอตุตมศึกษา	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของคิดเห็น
1. ผู้บริหารสถาบันอตุตมศึกษา ได้รับการคัดเลือกจากคณะ ผู้บริหารของคณะสงฆ์เงิน นิกาย	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. ผู้บริหารสถาบันอตุตมศึกษา เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานใน บริบทของพุทธศาสนานิกาย มหายาน และวัฒนธรรมจีน	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. ผู้บริหารสถาบันอตุตมศึกษา เป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. ผู้บริหารสถาบันอตุตมศึกษา มีประสบการณ์การในการ บริหารไม่ต่ำกว่า 5 ปี	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. ผู้บริหารสถาบันอตุตมศึกษา มีการกำหนดนโยบายการจัด อตุตมศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาคภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านบุคลากรอตุตมศึกษา (ต่อ)

ด้านบุคลากรอตุตมศึกษา	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของคิดเห็น
6. ผู้บริหารสถาบันอตุตมศึกษา มีการกำหนดทิศทางและ เป้าหมายในการพัฒนางาน อย่างเป็นระบบ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. คณาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิ ตรงกับหลักสูตรสาขาวิชาที่ เปิดสอน	5	5	0	4	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
8. คณาจารย์มีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการศึกษาได้ อย่างเป็นประสิทธิภาพ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
9. มีการแต่งตั้งคณาจารย์เพื่อ ทำหน้าที่ผู้บริหารอตุตมศึกษา ในฝ่ายต่างๆ ได้อย่าง เหมาะสม	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
10. คณาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษาได้รับการ ส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพได้อย่าง เหมาะสม	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านบุคลากรอุดมศึกษา (ต่อ)

ด้านบุคลากรอุดมศึกษา	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
11. ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับสวัสดิการอย่างคุ้มค่าตามความเหมาะสม	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
12. เปิดโอกาสให้บรรพชิตในคณะสงฆ์เงินนิกาย หรือศิษย์เก่าที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษาโดดเด่นสามารถเป็นบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาได้	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 12 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย ด้านบุคลากรอุดมศึกษาสอดคล้องกันทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาได้รับการคัดเลือกจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์เงินนิกาย (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 2 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานในบริบทของพุทธศาสนานิกาย (Mdn = 5, IQR = 0, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 3 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Mdn = 5, IQR = 0, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 4 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีประสบการณ์การในการบริหารไม่ต่ำกว่า 5 ปี (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 5 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา มีการกำหนดนโยบายการจัดอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 6 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา มีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนางานอย่างเป็นระบบ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 7 คณาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิตตรงกับหลักสูตรสาขาวิชาที่เปิดสอน

(Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 8 คณาจารย์มีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Mdn = 5, IQR = 0, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 9 มีการแต่งตั้งคณาจารย์เพื่อทำหน้าที่ผู้บริหารอุดมศึกษาในฝ่ายต่างๆได้อย่างเหมาะสม (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 10 คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 11 ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับสวัสดิการอย่างคุ้มค่าตามความเหมาะสม (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 12 เปิดโอกาสให้บรรพชิตในคณะสงฆ์เงินนิกาย หรือศิษย์เก่าที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษาโดดเด่นสามารถเป็นบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาได้ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0)

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาคภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา

ด้านการสร้างเครือข่ายด้าน การศึกษา	มัธยม (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยม - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
1. มีการสร้างเครือข่ายด้านการเผยแพร่ด้านวิชาการทางพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับประเทศ และนานาชาติ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านพระพุทธานามหายานกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ จีน ไต้หวัน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านภาษาและวัฒนธรรมกับสถาบันการศึกษาในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเปิดหลักสูตรในสถานบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาคภาพการจัดการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา (ต่อ)

ด้านการสร้างเครือข่ายด้าน การศึกษา	มาตรฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
4. มีการจัดทำข้อตกลง ร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านการจัดการเรียนการสอน และการแลกเปลี่ยนนักศึกษา จากสถาบันการศึกษาทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. มีการสร้างเครือข่าย การศึกษาผ่านระบบออนไลน์ ระหว่างสถาบันการศึกษาทั้ง ในประเทศ และต่างประเทศ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. การสร้างเครือข่ายในการ พัฒนาวิชาชีพเพื่อส่งเสริมให้ บุคลากรทางศาสนาได้รับ การศึกษาต่อระดับ มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต กับสถาบันอุดมศึกษาทั้งใน ประเทศ และต่างประเทศ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาคภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านการรับนักศึกษา

ด้านการรับนักศึกษา	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยมศึกษา - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
1. การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อจากสามเณรนักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์เงินนิกาย และโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั่วประเทศ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อจากบรรพชิตในพระพุทธศาสนา และต่างศาสนา ทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่า โดยไม่จำกัดอายุ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่าสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกายโดยไม่จำกัดอายุ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 14 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านการรับนักศึกษา (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 2 การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อจากบรรพชิตในพระพุทธศาสนา และต่างศาสนา ทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่า โดยไม่จำกัดอายุ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 3 นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่าสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายโดยไม่จำกัดอายุ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0)

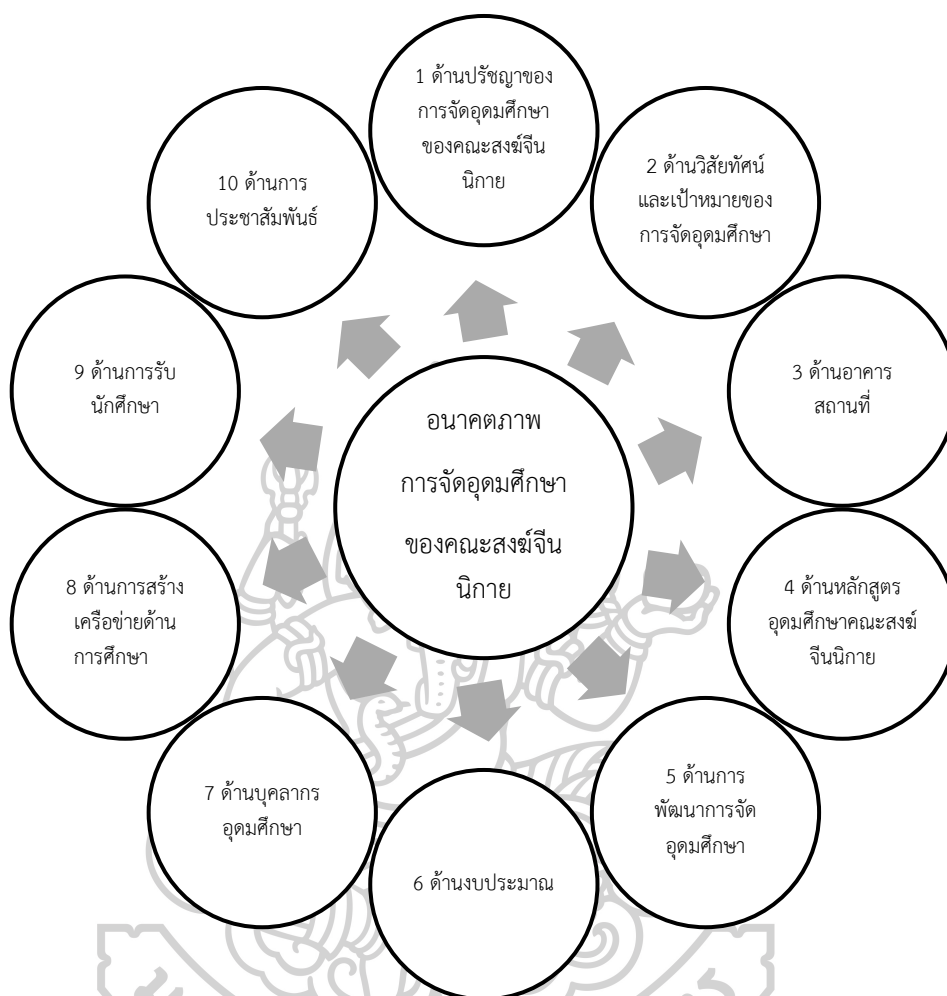
ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนาคภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย
ด้านการประชาสัมพันธ์

ด้านการประชาสัมพันธ์	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน - ฐานนิยม Mdn-Mo	ควอไทล์ (Q ₁)	ควอไทล์ (Q ₃)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
1. มีการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์การจัดอุดมศึกษาผ่านเว็บไซต์ ข่าวสารทางโทรทัศน์ วิทยุ วารสาร แผ่นพับ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายองค์กรด้านศาสนา ทั้งในและต่างประเทศ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายจากสถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสาธุชนที่เข้ามาสักการะสิ่งศักดิ์ของวัดในคณะสงฆ์เงินนิกาย	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 15 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์ จินนิกาย ด้านการประชาสัมพันธ์สอดคล้องกันทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 มีการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์การจัดอุดมศึกษาผ่านเว็บไซต์ ข่าวสารทางโทรทัศน์ วิทยุ วารสาร แผ่นพับ (Mdn = 5, IQR = 0, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 2 มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายองค์กรด้านศาสนาทั้งในและต่างประเทศ (Mdn = 5, IQR = 0, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 3 มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายจากสถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ (Mdn = 5, IQR = 0, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 4 การมีความรู้ด้านวิศวกรรมอากาศยาน (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0) ข้อที่ 5 มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสาธุชนที่เข้ามาสักการะสิ่งศักดิ์ของวัดในคณะสงฆ์จินนิกาย (Mdn = 5, IQR = 1, |Mdn-Mo| = 0)

สรุป การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทำ EDFR รอบที่ 2 ด้วยค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยพิจารณาค่ามัธยฐาน (Median) ที่มีค่า 3.5 ขึ้นไป ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม มีค่าตั้งแต่ 0.00 - 1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 มาสรุปเพื่อทราบอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จินนิกาย เมื่อพิจารณาค่าตอบที่ได้มีความเป็นเอกภาพ (Homogeneity) หรือมีความสอดคล้องกัน (Consensus) ผู้วิจัยจึงหยุดการทำ EDFR รอบที่ 2 ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทำ EDFR รอบที่ 2 พบว่า อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์ จินนิกาย มีประเด็นที่ควรพิจารณาทั้งหมด 10 ด้าน 76 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จินนิกาย มีทั้งหมด 6 ข้อ สอดคล้องทุกข้อ และมีแนวโน้มความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ ระดับมาก จำนวน 1 ข้อ 2) ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา มีทั้งหมด 12 ข้อ สอดคล้องทุกข้อ และมีแนวโน้มความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด จำนวน 12 ข้อ 3) ด้านอาคารสถานที่ มีทั้งหมด 10 ข้อ สอดคล้องทุกข้อ และมีแนวโน้มความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด จำนวน 7 ข้อ ระดับมาก จำนวน 3 ข้อ 4) ด้านหลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์จินนิกาย มีทั้งหมด 9 ข้อ สอดคล้องทุกข้อ และมีแนวโน้มความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด จำนวน 9 ข้อ 5) ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา มีทั้งหมด 8 ข้อ สอดคล้องทุกข้อ และมีแนวโน้มความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด จำนวน 8 ข้อ 6) ด้านงบประมาณ มีทั้งหมด 6 ข้อ สอดคล้องทุกข้อ และมีแนวโน้มความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ ระดับมาก จำนวน 2 ข้อ 7) ด้านบุคลากรอุดมศึกษา มีทั้งหมด 12 ข้อ สอดคล้องทุกข้อ และมีแนวโน้มความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด จำนวน 12 ข้อ 8) ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา มีทั้งหมด 6 ข้อ สอดคล้องทุกข้อ และมีแนวโน้มความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด จำนวน 6 ข้อ 9) ด้านการรับบัณฑิต มีทั้งหมด 3 ข้อ สอดคล้องทุกข้อ และมีแนวโน้มความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ 10) ด้านการประชาสัมพันธ์ มีทั้งหมด 4 ข้อ สอดคล้องทุกข้อและมีแนวโน้มความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ

สรุปอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

แผนภูมิที่ 6 อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย 10 ด้าน 76 แนวทาง

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ได้ข้อสรุปผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทำให้ได้องค์ความรู้ทั้งหมด 10 ด้าน 76 แนวทาง ประกอบด้วย ด้านปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรอุดมศึกษา ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา ด้านการรับนักศึกษา และด้านการประชาสัมพันธ์ ซึ่งอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านปรัชญาการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ตามความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีปรัชญาเกี่ยวกับ 1) การธำรงรักษาและส่งเสริมปรัชญาของพุทธศาสนานิกายมหายานในประเทศไทย โดยการส่งเสริมศาสนทายาทให้มีอุดมการณ์ตามวิถีพุทธศาสนานิกายมหายาน 2) ควรเติมเต็มศักยภาพให้กับศาสนทายาทของพุทธศาสนานิกายมหายานและเป็นแหล่งผลิตบุคคลากรเพื่อสืบสานงานของคณะสงฆ์จีนนิกาย 3) มีการสร้างความสมดุลความสอดคล้องของพุทธศาสนานิกายมหายานกับพุทธศาสนานิกายหินยาน (เถรวาท) และเป็นศูนย์กลางการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายาน 4) เป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้าด้านมนต์พิธี พิธีกรรมทางศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย 5) เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมการศึกษาศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน รวมไปถึงปรัชญาการศึกษาอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย นอกจากนี้ยังมีปรัชญามุ่งผลลัพธ์ของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย คือ 6) เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมการศึกษาวัฒนธรรมจีน ได้แก่ การฝึกสมาธิมปราณ ไทเก๊ก แพทย์แผนจีน ช่างศิลป์จีน

2) ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ตามความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดอุดมศึกษา 1) การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรมจีน มุ่งเน้นพัฒนาคนให้มีคุณธรรม ตามมาตรฐานสากล และเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเป็นแหล่งเสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน 2) การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถาบันอุดมศึกษามาจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกาย 3) การจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินโครงการที่ชัดเจน 4) การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามีเป้าหมายในการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของคณะสงฆ์จีน 5) การกำหนดเป้าหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการศึกษาด้านศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน รวมถึงสร้างสรรค์ศิลปะวิทยาการให้ได้มาตรฐานสากลและเกิดความมั่นคงและยั่งยืนแก่ปวงชน 6) การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามุ่งเน้นความร่วมมือด้านวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ 7) การกำหนดเป้าหมายสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการวิจัยด้านพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย 8) เป้าหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเริ่มต้นจากการเป็นวิทยาลัย และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นสถาบัน และมหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์จีนนิกาย 9) เป้าหมายของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสร้างโอกาสให้กับศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์จีนนิกาย ให้ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา 10) เป้าหมายของการจัดตั้ง

สถาบันอุดมศึกษาเพื่อสร้างโอกาสให้กับบรรพชิต และฆราวาสที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก การศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยให้ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา 11) เป้าหมายของ การจัดตั้งอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ในด้านเนื้อหา ด้านทักษะ และด้านเจตคติไปใช้ในการทำงาน หรือประกอบอาชีพอย่างสุจริต 12) การจัดตั้งอุดมศึกษามีเป้าหมาย เพื่อสร้างความโดดเด่นทางด้านวิชาการของคณะสงฆ์จีนนิกาย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ของ องค์กร สร้างความเชื่อมั่นให้กับพุทธศาสนิกชน และประชาชนทั่วไป

3) ด้านอาคารสถานที่

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านอาคารสถานที่ ตามความเห็น ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีอาคารสถานที่เกี่ยวกับ 1) การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในที่ดินของ คณะสงฆ์จีนนิกาย 2) การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาที่สร้างขึ้นมีอัตลักษณ์เป็นแบบวัฒนธรรมจีน 3) การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามีอาคารเพียงพอต่อการรองรับจำนวนนักศึกษา และบุคลากรทางการ ศึกษา 4) อาคารสถานที่จัดตั้งอุดมศึกษามีความมั่นคง ปลอดภัย 5) อาคารสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้มี การจัดให้เป็นแบบวัฒนธรรมจีน 6) อาคารสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้า มีความทันสมัยด้านเทคโนโลยี 7) ภายในสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งขึ้นมีการสร้างหอพักสำหรับ นักศึกษาที่เป็นบรรพชิต และฆราวาส 8) การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารสถานที่มีระบบรักษา ความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ 9) การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนมีความสะอาดปลอดภัย และเป็นระเบียบ 10) สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษามีความสะอาดร่มรื่น และสวยงาม ดังนั้น การบริหารและการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ควรคำนึงถึงบริบทแวดล้อมทางชุมชนและสังคมด้วย

4) ด้านหลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกาย

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านอาคารสถานที่ ตามความเห็น ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีหลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกาย เกี่ยวกับ 1) การจัดหลักสูตรต่างๆ ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา 2) มีหลักสูตรที่เน้นด้านศิลปะ ภาษา และ วัฒนธรรมจีน 3) มีหลักสูตรด้านพุทธศาสนานิกายมหายาน และด้านการบริหารชุมชนตามวิถี มหายาน 4) มีหลักสูตรที่ส่งเสริมความต้องการในการศึกษาของบรรพชิต และฆราวาส 5) มีหลักสูตรที่ ส่งเสริมด้านการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับนานาชาติ 6) มีหลักสูตรออนไลน์ ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ด้านภาษาจีนที่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน 7) มีหลักสูตร ประกาศนียบัตรระยะสั้นที่รองรับความต้องการของผู้เรียนทางวัฒนธรรมจีน ได้แก่ การฝึกสมาธิ ลมปราณ ไทเก๊ก แพทย์แผนจีน ช่างศิลป์จีน 8) มีหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ และต่างประเทศ 9) มีหลักสูตรด้านมนต์พิธี พิธีกรรมทางศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

ดังนั้นด้านหลักสูตรอุดมศึกษาควรมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการศึกษาปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ สามารถบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ

5) ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษาตามความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีการพัฒนาการจัดอุดมศึกษาเกี่ยวกับ 1) ควรมีการวางแผนงานการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี แผนระยะสั้น และแผนระยะยาว 2) ได้รับความเห็นชอบในการจัดตั้งอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกายจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและพัฒนานวัตกรรม 3) ควรมีการจัดโครงสร้างการบริหารงานการจัดอุดมศึกษาอย่างชัดเจน 4) ควรมีการดำเนินงานการจัดอุดมศึกษาตามแผนงานที่วางไว้ 5) ควรมีดำเนินงานการจัดอุดมศึกษาโดยเน้นคุณภาพผลผลิตของบัณฑิต มากกว่าเน้นปริมาณ 6) ควรมีการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ 7) ควรมีการปรับปรุงแก้ไขการจัดอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง 8) และควรมีการพัฒนาการจัดอุดมศึกษาให้ทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ และนานาชาติ

6) ด้านงบประมาณ

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านงบประมาณ ตามความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า 1) การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากส่วนกลางของคณะสงฆ์จีนนิกาย และจากการทอดกฐิน ผ้าป่าประจำปี 2) ควรมีการจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากองค์กรพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก 3) ควรมีการจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากค่าทำเนียมการศึกษา 4) ภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย 5) ควรมีการจัดตั้งงบประมาณเพื่อเป็นกองทุนสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย 6) ควรมีการรับบริจาคงบประมาณสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาจากนักธุรกิจ องค์กรตระกูลแซ่ และประชาชนทั่วไป

7) ด้านบุคลากรอุดมศึกษา

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านบุคลากรอุดมศึกษาตามความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้บริหาร นักวิจัย และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาได้รับการคัดเลือกจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกาย 2) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานในบริบทของพุทธศาสนานิกายมหายาน

และวัฒนธรรมจีน 3) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ 4) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาควรมีประสบการณ์ในการบริหารไม่ต่ำกว่า 5 ปี 5) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายการจัดอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 6) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนางานอย่างเป็นระบบ 7) คณาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิตรงกับหลักสูตรสาขาวิชาที่เปิดสอน 8) คณาจารย์มีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 9) มีการแต่งตั้งคณาจารย์เพื่อทำหน้าที่ผู้บริหารอุดมศึกษาในฝ่ายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม 10) คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม 11) ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับสวัสดิการอย่างคุ้มค่าตามความเหมาะสม 12) เปิดโอกาสให้บรรพชิตในคณะสงฆ์จีนนิกาย หรือศิษย์เก่าที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษาโดดเด่นสามารถเป็นบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาได้

8) ด้านการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา ตามความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า 1) ควรมีการสร้างเครือข่ายด้านการเผยแผ่ด้านวิชาการทางพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับประเทศ และนานาชาติ 2) ควรมีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านพระพุทธรูปศาสนามหายานกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ จีน ไต้หวัน 3) มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านภาษาและวัฒนธรรมกับสถาบันการศึกษาในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อเปิดหลักสูตรในสถานบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย 4) ควรมีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านการจัดการเรียนการสอน และการแลกเปลี่ยนนักศึกษา จากสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ 5) ควรมีการสร้างเครือข่ายการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ ระหว่างสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ 6) การสร้างเครือข่ายในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรทางศาสนาได้รับการศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต กับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

9) ด้านการรับนักศึกษา

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านการรับนักศึกษา ควรคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ในการรับนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา เช่น แนวโน้มการมีผู้สมัครในแต่ละปีการศึกษาที่ผ่านมา การสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาที่รับเข้าปีการศึกษาก่อนหน้านี้ และตามความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า 1) การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อจากสามเณรนักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์จีนนิกาย และโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั่วประเทศ 2) การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อจากบรรพชิตในพระพุทธศาสนา และต่างศาสนา ทั้งในและ

ต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่า โดยไม่จำกัดอายุ 3) นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่าสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายโดยไม่จำกัดอายุ

10) ด้านการประชาสัมพันธ์

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า 1) มีการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์การจัดอุดมศึกษาผ่านเว็บไซต์ ข่าวสารทางโทรทัศน์ วิทยุ วารสาร แผ่นพับ 2) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายองค์กรด้านศาสนาทั้งในและต่างประเทศ 3) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายจากสถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ 4) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสาธุชนที่เข้ามาสักการะสิ่งศักดิ์ของวัดในคณะสงฆ์จีนนิกาย

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ในการทำ EDFR รอบที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ในการทำ EDFR รอบที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในทุกขั้นตอนด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 19 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สำหรับการทำให้ EDFR รอบที่ 1 ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสังเคราะห์เนื้อหา แล้วนำผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับการทำ EDFR รอบที่ 2 ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทำ EDFR รอบที่ 2 ด้วยค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยพิจารณาค่ามัธยฐานที่มีค่า 3.5 ขึ้นไป ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมที่มีค่าตั้งแต่ 0.00-1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 เพื่อหาความเป็นไปได้ และความสอดคล้องกันของความคิดเห็น หากผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้อง ให้ดำเนินการเก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 3 แต่ถ้าพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นเอกภาพ (Homogeneity) หรือมีความสอดคล้องกัน (Consensus) ครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษามากเพียงพอแล้ว ก็สามารถหยุดการทำ EDFR เพียงแค่ในการทำ EDFR รอบที่ 2 ซึ่งจะทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ซึ่งผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทำให้องค์ความรู้ สรุปได้ดังนี้

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย มีจำนวนทั้งหมด 10 ด้าน 76 แนวทางได้แก่ 1) ด้านปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย มีทั้งหมด 6 แนวทาง 2) ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา มีทั้งหมด 12 แนวทาง 3) ด้านอาคารสถานที่ มีทั้งหมด 10 แนวทาง 4) ด้านหลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกาย มีทั้งหมด 9 แนวทาง 5) ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา มีทั้งหมด 8 แนวทาง 6) ด้านงบประมาณ มีทั้งหมด 6 แนวทาง 7) ด้านบุคลากรอุดมศึกษามีทั้งหมด 12 แนวทาง 8) ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษามีทั้งหมด 6 แนวทาง 9) ด้านการรับนักศึกษา มีทั้งหมด 3 แนวทาง และ 10) ด้านการประชาสัมพันธ์ มีทั้งหมด 4 แนวทาง มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ (1) อารังรักษาและส่งเสริมปรัชญาของพุทธศาสนานิกายมหายานในประเทศไทย และส่งเสริมศาสนทายาทให้มีอุดมการณ์ตามวิถีพุทธศาสนานิกายมหายาน (2) เติมเต็มศักยภาพให้กับศาสนทายาทของพุทธศาสนานิกายมหายานและเป็นแหล่งผลิตบุคลากรเพื่อสืบสานงานของคณะสงฆ์จีนนิกาย (3) สร้างความสมดุลความสอดคล้องของพุทธศาสนานิกายมหายานกับพุทธศาสนานิกายหินยาน (เถรวาท) และเป็นศูนย์กลางการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายาน (4) เป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้าด้านมนต์พิธี พิธีกรรมทางศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย (5) เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมการศึกษาศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน (6) เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมการศึกษาวัฒนธรรมจีน ได้แก่ การฝึกสมาธิลมปราณ ไทเก๊ก แพทย์แผนจีน ช่างศิลป์จีน

2) ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา ประกอบด้วย 12 แนวทาง ได้แก่ (1) การจัดอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรมจีน มุ่งเน้นพัฒนาคนให้มีคุณธรรม ตามมาตรฐานสากล (2) การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถาบันอุดมศึกษามาจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกาย (3) การจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินโครงการที่ชัดเจน (4) การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามีเป้าหมายในการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของคณะสงฆ์จีนนิกาย (5) การกำหนดเป้าหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการศึกษาด้านศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน (6) การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามุ่งเน้นความร่วมมือด้านวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ (7) การกำหนดเป้าหมายสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการวิจัยด้านพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย (8) เป้าหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเริ่มต้นจากการเป็นวิทยาลัย และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นสถาบัน และมหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์จีนนิกาย (9) เป้าหมายของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสร้างโอกาสให้กับศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์จีนนิกาย ให้ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา (10) เป้าหมายของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสร้างโอกาสให้กับบรรพชิต และฆราวาสที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก

การศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยให้ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา (11) เป้าหมายของการจัดตั้งอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ในด้านเนื้อหา ด้านทักษะ และด้านเจตคติไปใช้ในการทำงาน หรือประกอบอาชีพอย่างสุจริต (12) การจัดตั้งอุดมศึกษามีเป้าหมายเพื่อสร้างความโดดเด่นทางด้านวิชาการของคณะสงฆ์จีนนิกาย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ขององค์กร สร้างความเชื่อมั่นให้กับพุทธศาสนิกชน และประชาชนทั่วไป

3) ด้านอาคารสถานที่ประกอบด้วย 10 แนวทาง ได้แก่ (1) การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในที่ดินของคณะสงฆ์จีนนิกาย (2) การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาที่สร้างขึ้นมีอัตลักษณ์เป็นแบบวัฒนธรรมจีน (3) การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามีอาคารเพียงพอต่อการรองรับจำนวนนักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา (4) อาคารสถานที่จัดตั้งอุดมศึกษาที่มีความมั่นคง ปลอดภัย (5) อาคารสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้มีการจัดให้เป็นแบบวัฒนธรรมจีน (6) อาคารสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้ามีความทันสมัยด้านเทคโนโลยี (7) ภายในสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งขึ้นมีการสร้างหอพักสำหรับนักศึกษาที่เป็นบรรพชิตและฆราวาส (8) การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารสถานที่มีระบบรักษาความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ (9) การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนมีความสะอาด ปลอดภัย และเป็นระเบียบ (10) สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษามีความสะอาดร่มรื่น และสวยงาม

4) ด้านหลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกาย ประกอบด้วย 9 แนวทาง ได้แก่ (1) การจัดหลักสูตรต่างๆได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (2) มีหลักสูตรที่เน้นด้านศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน (3) มีหลักสูตรด้านพุทธศาสนานิกายมหายาน และด้านการบริหารชุมชนตามวิถีมหายาน (4) มีหลักสูตรที่ส่งเสริมความต้องการในการศึกษาของบรรพชิต และฆราวาส (5) มีหลักสูตรที่ส่งเสริมด้านการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับนานาชาติ (6) มีหลักสูตรออนไลน์ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ด้านภาษาจีนที่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน (7) มีหลักสูตรประกาศนียบัตรระยะสั้นที่รองรับความต้องการของผู้เรียนทางวัฒนธรรมจีน ได้แก่ การฝึกสมาธิลมปราณ ไทเก๊ก แพทย์แผนจีน ช่างศิลป์จีน (8) มีหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ (9) มีหลักสูตรด้านมนต์พิธี พิธีกรรมทางศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

5) ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา ประกอบด้วย 8 แนวทาง ได้แก่ (1) มีการวางแผนงานการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี แผนระยะสั้น และแผนระยะยาว (2) ได้รับความเห็นชอบในการจัดตั้งอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกายจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและพัฒนานวัตกรรม (3) มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานการจัดอุดมศึกษาอย่างชัดเจน (4) มีการดำเนินงานการจัดอุดมศึกษาตามแผนงานที่วางไว้ (5) มีดำเนินงานการจัดอุดมศึกษาโดยเน้นคุณภาพผลผลิตของบัณฑิต มากกว่าเน้นปริมาณ (6) มีการติดตามตรวจสอบ และประเมินผล

การจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ (7) มีการปรับปรุงแก้ไขการจัดอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง (8) มีการพัฒนาการจัดอุดมศึกษาให้ทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ และนานาชาติ

6) ด้านงบประมาณ ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ (1) การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากส่วนกลางของคณะสงฆ์จีนนิกาย และจากการทอดกฐิน ผ้าป่าประจำปี (2) การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากองค์กรพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (3) การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากค่าทำเนียบการศึกษา (4) ภาครัฐจัดสรรงบประมาณในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย (5) มีการจัดตั้งงบประมาณเพื่อเป็นกองทุนสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย (6) มีการรับบริจาคงบประมาณสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาจากนักธุรกิจ องค์กรตระกูลแซ่ และประชาชนทั่วไป

7) ด้านบุคลากรอุดมศึกษา ประกอบด้วย 12 แนวทาง ได้แก่ (1) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาได้รับการคัดเลือกจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกาย (2) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานในบริบทของพุทธศาสนานิกายมหายาน และวัฒนธรรมจีน (3) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ (4) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีประสบการณ์ในการบริหารไม่ต่ำกว่า 5 ปี (5) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีการกำหนดนโยบายการจัดอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (6) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนางานอย่างเป็นระบบ (7) คณาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิตรงกับหลักสูตรสาขาวิชาที่เปิดสอน (8) คณาจารย์มีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (9) มีการแต่งตั้งคณาจารย์เพื่อทำหน้าที่ผู้บริหารอุดมศึกษาในฝ่ายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม (10) คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม (11) ผู้บริหารคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับสวัสดิการอย่างคุ้มค่าตามความเหมาะสม (12) เปิดโอกาสให้บรรพชิตในคณะสงฆ์จีนนิกาย หรือศิษย์เก่าที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษาโดดเด่นสามารถเป็นบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาได้

8) ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ (1) มีการสร้างเครือข่ายด้านการเผยแผ่ด้านวิชาการทางพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับประเทศ และนานาชาติ (2) มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านพระพุทธศาสนามหายานกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ จีน ไต้หวัน (3) มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านภาษาและวัฒนธรรมกับสถาบันการศึกษาในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อเปิดหลักสูตรในสถานบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย (4) มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านการจัดการเรียนการสอน และการแลกเปลี่ยนนักศึกษา จากสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ (5) มีการสร้างเครือข่ายการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ ระหว่างสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ (6) การสร้างเครือข่ายในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรทาง

ศาสนาได้รับการศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต กับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

9) ด้านการรับนักศึกษา ประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ (1) การรับนักศึกษาเข้าศึกษา ต่อจากสามเณรนักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์จีนนิกาย และโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั่วประเทศ (2) การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อจากบรรพชิตใน พระพุทธศาสนา และต่างศาสนา ทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่า โดยไม่จำกัดอายุ (3) นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้น พื้นฐานหรือเทียบเท่าสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายโดยไม่จำกัด อายุ

10) ด้านการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ (1) มีการสร้างสื่อ ประชาสัมพันธ์การจัดอุดมศึกษาผ่านเว็บไซต์ ข่าวสารทางโทรทัศน์ วิทยุ วารสาร แผ่นพับ (2) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายองค์กรด้านศาสนาทั้งใน และต่าง ประเทศ (3) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายจากสถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ (4) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสาธุชนที่เข้ามาสักการะสิ่งศักดิ์ของวัดในคณะสงฆ์จีนนิกาย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่อง อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายตาม ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีประเด็นสำคัญสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ (1) ธำรงรักษาและส่งเสริมปรัชญาของพุทธศาสนานิกายมหายานในประเทศไทย และ ส่งเสริมศาสนทายาทให้มีอุดมการณ์ตามวิถีพุทธศาสนานิกายมหายาน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า การจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายในอนาคตจะเป็นการธำรงรักษาและ ส่งเสริมปรัชญาของพุทธศาสนานิกายมหายานในประเทศไทย ช่วยสนับสนุนให้ศาสนทายาทที่เข้ามา ศึกษามีการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธรูปศาสนานิกายมหายาน อีกทั้งจะช่วยให้พุทธศาสนานิกายมหายาน มีการเผยแผ่สืบต่อไป (2) เติมเต็มศักยภาพให้กับศาสนทายาทของพุทธศาสนานิกายมหายานและเป็น แหล่งผลิตบุคลากรเพื่อสืบสานงานของคณะสงฆ์จีนนิกาย จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นคณะ พระเถระผู้บริหารคณะสงฆ์จีนนิกาย มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีน นิกายช่วยส่งเสริมศักยภาพให้กับศาสนทายาทของพุทธศาสนานิกายมหายานทำให้เกิดการเรียนรู้ใน หลักธรรมและคำสอนต่างๆ รวมทั้งจะเป็นศูนย์รวมในการบ่มเพาะ หล่อหลอมบุคลากรเพื่อ

การดำเนินงานด้านต่างๆ ของคณะสงฆ์จีนนิกาย โดยบุคคลากรจะมีทั้งบรรพชิต และฆราวาส (3) สร้างความสมดุลความสอดคล้องของพุทธศาสนานิกายมหายานกับพุทธศาสนานิกายหินยาน (เถรวาท) และเป็นศูนย์กลางการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายาน จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ช่วยในการเสริมสร้างความสมดุล ความสอดคล้องของพุทธศาสนานิกายมหายานกับพุทธศาสนานิกายหินยาน (เถรวาท) ส่วนการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายานจะมีประเด็นในการศึกษา 3 ประเด็น ได้แก่ 3.1 การศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาพุทธศาสนานิกายมหายาน 3.2 การศึกษาเกี่ยวกับหลักธรรมสำคัญของนิกายมหายาน เป็นการบำเพ็ญตามหลักแห่งโพธิสัตว์จริยา ประกอบด้วย บารมี 6 อัปมัญญา 4 มหาปณิธาน 4 และ 3.3 การศึกษาเกี่ยวกับหลักการประจำชีวิต 3 ประการ ได้แก่ หลักมหาปัญญา หลักมหากรุณา และหลักมหาอุบาย (4) เป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้าด้านมนต์พิธี พิธีกรรมทางศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ควรจะต้องศึกษามนต์พิธี และพิธีกรรมทางศาสนานิกายมหายาน ที่เป็นเอกลักษณ์ของคณะสงฆ์จีนนิกาย เพื่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมนต์พิธี และพิธีกรรมในพุทธศาสนานิกายมหายาน (5) เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมการศึกษาศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายจะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน เพื่อมุ่งเน้นที่จะเสริมสร้างทักษะ ความรู้ด้านภาษาจีน บริการวิชาการ การอบรมความรู้ภาษาจีน เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชน สังคม ประเทศชาติ โดยการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายจะเป็นสถาบันที่ไม่แสวงหาผลกำไร เป็นสถาบันวิชาการเพื่อพัฒนาการสอนภาษาจีน และเป็นสถาบันที่จะประสานความร่วมมือทางศิลปะ และวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีน (6) เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมการศึกษาวัฒนธรรมจีน ได้แก่ การฝึกสมาธิมปราณ ไท่เก๊ก แพทย์แผนจีน ช่างศิลป์จีน จะเห็นได้ว่า ปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายมีความสำคัญและในการสร้างศาสนาทายาท เป็นแหล่งผลิตบุคลากร เป็นศูนย์กลางของพุทธศาสนานิกายมหายาน เป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาด้านมนต์พิธี พิธีกรรมทางศาสนา ภาษา ศิลปวัฒนธรรมจีน เพื่อให้พุทธศาสนานิกายมหายานมีการดำรงไว้อย่างยั่งยืนตลอดกาลสอดคล้องกับ อัจฉวัน หงิมรักษา ได้ศึกษาเรื่อง อนาคตภาพการบริหารศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ในเอเชียพบว่า

ประเด็นที่ 1 การกำหนดปรัชญาเชิงหน้าที่ คือศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์มีปรัชญาการเป็นศูนย์กลางการศึกษา การค้นคว้าวิจัย การเผยแพร่ และความเชี่ยวชาญด้านพุทธศาสตร์ในระดับสากล คือมีหน้าที่หลักของศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ คำว่า “พุทธศาสตร์” ในที่นี้มีความหมายไม่เพียงแต่เป็นความรู้ในพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึง สาระจากคัมภีร์พระพุทธศาสนาในชั้นต่างๆ ที่มีบันทึกจากหลักฐานทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ภาพแกะสลัก โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม อารยธรรม อักษรศาสตร์ และประวัติศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ปรัชญาบางศูนย์ฯ จึงรวมไปถึงการอนุรักษ์

หลักฐานเหล่านี้ด้วย การกำหนดปรัชญาของศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์จึงเป็นข้อความเพื่อกำหนดทิศทางของการดำเนินงานของศูนย์ เพื่อให้บุคลากรในศูนย์ได้รับทราบ และปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิดของวาร์ทนบี (Wartnaby) ที่กล่าวแล้วข้างต้น

ประเด็นที่ 2 การกำหนดปรัชญาในเชิงความเชี่ยวชาญมุ่งสู่ระดับสากล เป็นปรัชญาในเชิงทิศทางเพื่อยกระดับความเชี่ยวชาญของศูนย์วิจัยให้ได้มาตรฐานสากล และสามารถเชื่อมโยงสู่เครือข่ายศูนย์วิจัยนานาชาติ ประเทศ สอดคล้องกับสภาพสังคมไร้พรมแดนด้านสื่อสารและการเข้าถึงข้อมูล ส่งผลต่อการเชื่อมโยงสู่นานาชาติได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้การจะเชื่อมโยงกับนานาชาติได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับศักยภาพของศูนย์วิจัยนั้นๆ

ประเด็นที่ 3 การกำหนดปรัชญาเชิงความเชี่ยวชาญด้านนิภายในพระพุทธศาสนา พบว่าปัจจุบันนิภายในหลักที่สำคัญในพระพุทธศาสนา ได้แก่ เถรวาท มหายาน และวัชรยาน ศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ในประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาเถรวาท ได้แก่ พม่า ไทย และศรีลังกา มีปรัชญาการเป็นศูนย์กลางการศึกษาและค้นคว้าศูนย์วิจัยพระพุทธศาสนาเถรวาทของโลก เพราะมีพระและนักวิชาการที่แตกฉานในภาษาบาลี ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในการศึกษาคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท รวมทั้งมีระบบการสอนภาษาบาลีที่เป็นลำดับๆ สำหรับพระภิกษุ และฆราวาสอีกด้วย และยังมีคัมภีร์พระพุทธศาสนาภาษาบาลี เป็นอักษรพม่า อักษรไทย และอักษรสิงหล จากความเชี่ยวชาญของพระภิกษุ สามเณร และฆราวาส ในการอ่านภาษาคัมภีร์ดังกล่าว มีเป็นจำนวนมาก ศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์จึงกำหนดปรัชญา เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาเถรวาทของโลก ในขณะที่ปรัชญาศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ในประเทศสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) มีปรัชญามุ่งการเป็นแหล่งค้นคว้าด้านพระพุทธศานามหายานของโลก เพราะเนื่องจากพระพุทธศานามหายานปรากฏในคัมภีร์สันสกฤต และภาษาจีนโบราณจำนวนมาก นักวิชาการพระพุทธศาสนาและพระภิกษุมหายานในประเทศเอเชียตะวันออก เช่น ญี่ปุ่น สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) และสาธารณรัฐเกาหลี มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการอ่านคัมภีร์พระพุทธศานามหายานด้วยภาษาจีนโบราณ และภาษาสันสกฤตเป็นอย่างดี การมีปรัชญามุ่งสู่การเป็นแหล่งค้นคว้าพระพุทธศานามหายานโลกจึงทำให้การศึกษาพระพุทธศานามหายานลึกซึ้ง และค้นคว้าในวงกว้างได้ นอกจากนี้พระพุทธศาสนาวัชรยานมีสถาบันศูนย์กลางการศึกษาที่เบตซ์ชันสูง (Central Institute of Higher Tibetan Studies) ณ เมืองพาราณสี ประเทศอินเดีย มีความเชี่ยวชาญ จึงกำหนดปรัชญาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการเป็นแหล่งค้นคว้าพระพุทธศาสนาวัชรยานของโลก ดังนั้นการเป็นประเทศที่มีพระพุทธศาสนาเป็นแกนหลักในนิภายในใดนิกายหนึ่ง การมีคัมภีร์พระพุทธศาสนาอยู่ในประเทศ และการมีระบบการเรียนการสอนภาษาที่จารึกคัมภีร์นั้นๆ สำหรับนักบวชและนักเรียนในประเทศทำให้เกิดการเลือกที่จะสนใจศึกษาของคนในประเทศนั้นๆ สนใจศึกษาเล่าเรียน เป็นนักวิจัยค้นคว้าวิจัยด้านคัมภีร์พุทธศาสตร์แต่

ละนิกายอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ศูนย์วิจัยเกิดความเชี่ยวชาญ ชำนาญ จึงกำหนดปรัชญาเป็นศูนย์กลาง การศึกษานิกายใดนิกายหนึ่งในพระพุทธศาสนาของโลก

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นต่อประเด็นการเป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้า วิจัย นิกาย ในพระพุทธศาสนาของโลก (นิกายใดนิกายหนึ่งที่ศูนย์วิจัยเชี่ยวชาญ) ให้ความเห็นที่ “ปัจจุบันนิกายหลัก” (Major schools of Buddhism) ในพระพุทธศาสนา ที่ยังสืบทอดมาถึงปัจจุบันได้แก่ เถรวาท มหายาน และวัชรยาน ฉะนั้นปรัชญาศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ไม่ควรที่จะเน้นเชี่ยวชาญเฉพาะ นิกายใดนิกายหนึ่งเท่านั้น เพราะศูนย์วิจัยมีปรัชญาเป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้า วิจัยของโลก ฉะนั้นจึงควรเชี่ยวชาญทุกนิกาย หรือเป็นแหล่งค้นคว้าของทุกนิกาย” อย่างไรก็ตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ อีกกลุ่มหนึ่งให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า “ด้วยเหตุที่ศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ ที่ตั้งอยู่ในประเทศที่คนส่วนใหญ่ นับถือพระพุทธศาสนาเถรวาท จะมีแหล่งค้นคว้าที่มีคัมภีร์เป็นต้นฉบับภาษาบาลี ซึ่งเป็นคัมภีร์ พระพุทธศาสนาเถรวาทจำนวนมาก ฉะนั้นจึงมีปรัชญาเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พระพุทธศาสนาเถรวาทของโลก เพื่อมุ่งไปสู่การสอนดั้งเดิมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นหลัก”

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า การมีปรัชญาที่จะมุ่งความเชี่ยวชาญนิกายใดนิกายหนึ่ง หรือมี ปรัชญาที่มุ่งเชี่ยวชาญชำนาญทุกๆ นิกายนั้น ปรัชญาเหล่านี้ล้วนเป็นตัวกำหนดทิศทางการประกาศ ความชัดเจนในบทบาท และทิศทางของศูนย์วิจัยต่อสาธารณะให้รับทราบ การจะพัฒนาศักยภาพ ให้ไปถึงเป้าหมายตามปรัชญา ต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ อีกด้วย อย่างไรก็ตามปรัชญา ความเชี่ยวชาญของศูนย์วิจัยในนิกายนั้น ย่อมเกิดผลดีต่อวงวิชาการพระพุทธศาสนาอย่างแน่นอน เพราะนักวิชาการพุทธศาสตร์ทุกมุมโลกมีแหล่งค้นคว้าด้านนิกายในพระพุทธศาสนาที่สำคัญของโลก

ประเด็นที่ 4 การกำหนดปรัชญาในเชิงบูรณาการกับศาสตร์อื่น นอกจากนี้ศูนย์วิจัยบาง แห่งมีการกำหนดปรัชญาเกี่ยวกับการนำผลวิจัยไปใช้ได้จริง เป็นการพัฒนาคำดำรงชีวิตของมนุษย์ บนหลักการพุทธศาสตร์ แนวคิดปรัชญาจึงเป็นเชิงบูรณาการหลักพุทธศาสตร์กับศาสตร์ต่างๆ เพื่อพัฒนาจิตใจ และการดำรงอยู่ของมนุษยชาติอย่างสงบสุข ให้มนุษย์ตระหนักถึงโลกอุดมคติด้วยการ ใช้หลักพุทธศาสตร์เพื่อการดำรงชีวิตอย่างสันติ ท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีดิจิทัล สภาพสังคม ดินฟ้าอากาศที่แปรผัน รวมทั้งโรคระบาดที่คร่าชีวิตผู้คนจำนวนมาก

ประเด็นที่ 5 การกำหนดปรัชญามุ่งสร้างคุณภาพ คุณธรรมของนักวิจัย และคุณภาพ ผลงานวิจัย ทิศทางความสำเร็จของศูนย์วิจัย หัวใจความสำเร็จของศูนย์วิจัยนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของ นักวิจัย ซึ่งต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญอย่างแตกฉาน ฉะนั้นปรัชญาที่มุ่งสร้างคุณภาพนักวิจัย จะทำ ให้เกิดการพัฒนาด้านวิจัยอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามคุณธรรมของนักวิจัย และทั้งคุณภาพของ ผลงานเป็นปรัชญาองค์กรที่สถาบันการศึกษาควรให้ความสนใจ ซึ่งจะเป็นผลลัพธ์ผลงานของศูนย์วิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิทยา ดวงมณี พบว่าการจะให้ใด้งานวิจัยที่ดีมีคุณภาพ และผลวิจัยมี ความสำคัญต่อหน่วยงานและสังคมจำเป็นต้องมีผู้วิจัยต้องคุณธรรมที่ดี

ดังนั้น การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย เพื่อธำรงรักษาและส่งเสริมปรัชญาของพุทธศาสนานิกายมหายานในประเทศไทย เพื่อเติมเต็มศักยภาพให้กับศาสนทายาทของพุทธศาสนานิกายมหายานและเป็นแหล่งผลิตบุคคลากรสืบสานงานของคณะสงฆ์จีนนิกาย เพื่อสร้างความสมดุลความสอดคล้องของพุทธศาสนานิกายมหายานกับพุทธศาสนานิกายหินยาน (เถรวาท) และเป็นศูนย์กลางการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายาน ซึ่งจะส่งผลทำให้การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายมีคุณภาพสืบต่อไป

2. ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา ประกอบด้วย 12 แนวทาง ได้แก่ (1) การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรมจีน มุ่งเน้นพัฒนาคนให้มีคุณธรรม ตามมาตรฐานสากล ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า วิสัยทัศน์ในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายมุ่งเน้นให้เป็นองค์กรในการเรียนรู้ด้านศิลปะ และวัฒนธรรมจีน ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณธรรมและจริยธรรมตามหลักศาสนาพุทธนิกายมหายาน โดยจัดการศึกษาให้ทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นตามมาตรฐานสากลในระดับนานาชาติ (2) การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถาบันอุดมศึกษามาจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกาย จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า วิสัยทัศน์จะเป็นทิศทางการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายที่คณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นผู้กำหนด ได้แก่ พระเถระจำนวน 10 รูป ประกอบด้วย เจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย รองเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย ผู้ช่วยเจ้าคณะใหญ่ชวาจีนนิกาย ผู้ช่วยเจ้าคณะใหญ่ช้ายจีนนิกาย ปลัดชวาจีนนิกาย ปลัดช้ายจีนนิกาย รองปลัดชวาจีนนิกาย รองปลัดช้ายจีนนิกาย ผู้ช่วยปลัดชวาจีนนิกายและผู้ช่วยปลัดช้ายจีนนิกาย (3) การจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินโครงการที่ชัดเจน โดยมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ทุก 5 ปี มีการจัดทำแผนปฏิบัติการทุกปีตามปีงบประมาณ เพื่อเป็นการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ให้การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ (4) การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามีเป้าหมายในการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของคณะสงฆ์จีน (5) การกำหนดเป้าหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการศึกษาด้านศิลปะภาษา และวัฒนธรรมจีน (6) การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามุ่งเน้นความร่วมมือด้านวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ (7) การกำหนดเป้าหมายสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการวิจัยด้านพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย (8) เป้าหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเริ่มต้นจากการเป็นวิทยาลัย และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นสถาบัน และมหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์จีนนิกาย (9) เป้าหมายของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสร้างโอกาสให้กับศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์จีนนิกาย ให้ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา (10) เป้าหมายของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสร้างโอกาสให้กับบรรพชิต และฆราวาสที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยให้ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา (11) เป้าหมายของ

การจัดตั้งอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ในด้านเนื้อหา ด้านทักษะ และด้านเจตคติไปใช้ในการทำงาน หรือประกอบอาชีพอย่างสุจริต (12) การจัดตั้งอุดมศึกษามีเป้าหมายเพื่อสร้างความโดดเด่นทางด้านวิชาการของคณะสงฆ์จีนนิกาย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ขององค์กร สร้างความเชื่อมั่นให้กับพุทธศาสนิกชน และประชาชนทั่วไป ซึ่งด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา จากแนวทางที่ 4 จากแนวทางที่ 5 แนวทางที่ 6 แนวทางที่ 7 แนวทางที่ 8 แนวทางที่ 9 แนวทางที่ 10 แนวทางที่ 11 และแนวทางที่ 12 จะเป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของคณะสงฆ์จีน โดยเป้าหมายที่วางไว้นี้ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายมีการกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายที่ชัดเจนจะส่งผลให้การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายในอนาคตประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของวาร์ทนาบี (Wartnaby) กล่าวว่า “จากการสำรวจพบว่า การใช้พันธกิจ วิสัยทัศน์ และค่านิยม ไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างเป็นมาตรฐานทั้งหมด บางองค์กรใช้ทั้งสามอย่าง บางองค์กร ใช้สองในสาม บางองค์กรใช้เพียงหนึ่ง อย่างไรก็ตามการกำหนดดังกล่าวมีความจำเป็น และสำคัญต่อองค์กรในการทำความเข้าใจต่อแนวทางการบริหารงานทั้งบุคลากรภายใน และคนภายนอก” เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นแล้วพบว่า

ประเด็นที่ 1 การกำหนดวิสัยทัศน์ของศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์นั้น มีแนวทางสอดคล้องกับนโยบายของสถาบัน กระทรวง หรือหน่วยงานที่รัฐบาลมอบหมายให้ดูแลศูนย์วิจัย เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุดมศึกษา สถาบันวิจัยแห่งชาติ สถาบันการศึกษา เป็นต้น การกำหนดวิสัยทัศน์ของศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์บางแห่งจึงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และนโยบายของชาติ หรือสถาบันวิจัยแห่งชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงเดือน ภูตยานนท์ พบว่า “นโยบายการบริหารงานวิจัยในมหาวิทยาลัยนั้นมีความสอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ” ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรัฐบาลจะมอบหมายให้หน่วยงานราชการใดกำกับดูแลศูนย์วิจัย หรือสถาบันวิจัยนั้นๆ การที่วิสัยทัศน์ของศูนย์วิจัยสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ย่อมทำให้การบริหารการวิจัยเป็นไปในทิศทาง หรือสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ในขณะที่เดียวกันศูนย์วิจัยบางแห่งก่อตั้งมาจากโรงเรียนสอนพระพุทธศาสนานิกายต่างๆ หรือสถาบันการศึกษา หรือองค์กรพระพุทธศาสนา การกำหนดวิสัยทัศน์จะสอดคล้องกับประมุข คณะกรรมการ หรือทีมวิจัยที่ดูแลกำกับการบริหารศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์นั้นๆ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า วิสัยทัศน์ของศูนย์วิจัยบางแห่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ แต่อาจสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของมหาวิทยาลัย หรือองค์กรศาสนาที่ศูนย์วิจัยสังกัด” ทั้งนี้การกำหนดวิสัยทัศน์ของศูนย์วิจัยจึงขึ้นอยู่กับบริหารจัดการศูนย์วิจัยของแต่ละประเทศ ที่จะมีหน่วยงานระดับชาติเป็นผู้ดูแล

ประเด็นที่ 2 การกำหนดเป้าหมายของศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ มีแนวโน้มเป็นศูนย์กลางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยระดับนานาชาติ และกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานในรูปแบบโลกาภิวัตน์ คือมีความร่วมมือ มีการแลกเปลี่ยน และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับศูนย์วิจัยทั่วโลก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโจนโนโพลอส และอิมิริทัส (Giannopoulos and Emiritus) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารพุทธศาสตร์ และการสนับสนุนในด้านความร่วมมือกับสถาบันวิจัยกับนานาชาติ พบว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดตั้งสถาบันให้เกิดความร่วมมือการวิจัยในระดับนานาชาติ การร่วมมือวิจัยในระดับนานาชาติถือได้ว่าเป็นข้อดีในการพัฒนาตัวนักวิจัย และผลงานวิจัยเนื่องจากความร่วมมือจะก่อให้เกิดการค้นพบงานวิจัยใหม่ๆ เพิ่มขึ้น นอกจากนี้เป้าหมายการดำเนินงานของศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ดำเนินงานในรูปแบบโลกาภิวัตน์ คือมีความร่วมมือ มีการแลกเปลี่ยน และมีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ทั่วโลก ซึ่งจะ ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่แบบไร้พรมแดน เกิดความร่วมมือ และเกิดความเชี่ยวชาญในการค้นคว้าวิจัยแบบไร้พรมแดนเช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดของบอร์ดแมน และคอร์เลย์ (Boardman and Corley) กล่าวว่าความร่วมมือทางการวิจัยจะ ก่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ขึ้นมาได้ และเกิดประโยชน์ในการทำงานร่วมมือกันระหว่างนานาชาติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกู๊ดส และฟาเรีย (Gueds and Faria) พบว่า คุณค่าของรูปแบบโลกาภิวัตน์ที่น่าสนใจคือ การดำเนินการบริหารแบบองค์กรข้ามชาติ คือการบริหารแบบร่วมมือกันระหว่างชาติ ความร่วมมือกันในระดับนานาชาติ ในยุคปัจจุบันที่โลกมีเทคโนโลยีดิจิทัล หรือเครือข่ายต่างๆ ทำให้ความร่วมมือในการทำงานระดับนานาชาตินั้นง่ายขึ้น

ประเด็นที่ 3 การกำหนดวัตถุประสงค์ของศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ด้วยรูปแบบการวิจัย ซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพบว่า การวิจัยพุทธศาสตร์ของศูนย์วิจัยในอนาคต สามารถแบ่งประเภทรูปแบบการวิจัยคือ การวิจัยเชิงคัมภีร์ (Pure Buddhism) ซึ่งค่อนข้างไปทางการวิจัยบริสุทธิ์ (Pure Science) และการวิจัยเชิงพุทธศาสตร์ประยุกต์ (Applied Buddhism) ซึ่งมีรูปแบบไปทางวิจัยประยุกต์ (Applied Science) รวมทั้งการวิจัยภาคสนาม (Field research) ทั้งสองรูปแบบมุ่งผลลัพธ์ด้านพุทธศาสตร์ที่แตกต่างกัน คือ การวิจัยเชิงคัมภีร์ วิจัยหลักฐานคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์ อารยธรรม และวัฒนธรรม ผลวิจัยมุ่งความชัดเจนทางคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การตีความให้ถูกต้องตามพุทธวจนะ ความชัดเจนเชิงประวัติศาสตร์ และความชัดเจนของหลักฐานปรากฏในพระพุทธศาสนา ในขณะที่การวิจัยเชิงประยุกต์มุ่งการนำไปใช้ทำให้เกิดผลได้จริงโดยใช้หลักการในพระพุทธศาสนา หรือพุทธศาสตร์ร่วมกับศาสตร์อื่น ผลวิจัยจึงส่งเสริมการนำทางสังคมให้มนุษย์มีวิถีชีวิตที่ดี และแก้ปัญหาสังคมโลกได้ ซึ่งแนวโน้มการวิจัยรูปแบบประยุกต์พระพุทธศาสนา จะมีบทบาทมากขึ้น และมีผลกระทบต่อสังคมอย่างมาก

ประเด็นที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารสู่ความเชี่ยวชาญระดับนานาชาติ จนเป็นแหล่งค้นคว้าที่สำคัญของโลก

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ให้ข้อเสนอแนะว่า การที่ศูนย์วิจัยจะพัฒนาไปสู่ความเชี่ยวชาญระดับนานาชาตินั้นมีส่วนช่วยกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวทางด้านการศึกษาพุทธศาสตร์สำหรับนักศึกษา นักวิจัย และนักวิชาการอื่นๆ นอกจากนี้การบริหารศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ ยังมุ่งวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพให้สมบูรณ์จนเข้าสู่ระดับนานาชาติได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงเดือน ภูตยานนท์ และคณะ พบว่าในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิจัยในมหาวิทยาลัย ควรมีปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ต่างๆ เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้อย่างสมบูรณ์

ประเด็นที่ 5 การกำหนดวัตถุประสงค์ของศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ เพื่อการตีความหลักธรรมให้ถูกต้องตามพุทธวจนะนั้น พบว่า ประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาายาวนานและมีวิถีชีวิตตามแบบพุทธวิธี มีระบบการศึกษาพุทธศาสนาที่จัดให้แก่คนทุกระดับ รวมทั้งพระภิกษุ และสามเณรมีแนวโน้มกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัยพุทธศาสตร์ เพื่อการตีความในคัมภีร์พระพุทธศาสนาให้ตรงตามพุทธวจนะ คือคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยการปริวรรต และการแปล ตามหลักไวยากรณ์ภาษาที่จารึกคัมภีร์นั้นๆ ได้อย่างถูกต้อง เพื่อเชื่อมโยงสู่หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ หรือบันทึกไว้ ประเทศที่มีวัตถุประสงค์มุ่งวิจัยตีความคัมภีร์พระพุทธศาสนาให้ตรงตามพุทธวจนะดังกล่าวได้แก่ ประเทศไทย เมียนมา และศรีลังกา

3. ด้านอาคารสถานที่ ประกอบด้วย 10 แนวทาง ได้แก่ (1) การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในที่ดินของคณะสงฆ์จีนิกาย เพราะ คณะสงฆ์จีนิกายมีที่ดินรองรับในการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 30 ไร่ ณ วัดบรมราชากาญจนานิกะ อุนสรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับกฎกระทรวงปี พ.ศ.2549 เกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบัน หรือวิทยาลัย ในสถานศึกษาเอกชน กล่าวว่า ที่ดินสำหรับจัดตั้งสถาบันหรือวิทยาลัยอุดมศึกษาเอกชนต้องมีเนื้อที่ตามที่กำหนด คือมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 10 ไร่ ต้องเป็นที่ดินที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน ในกรณีที่ดินมิได้มีพื้นที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน ต้องมีการเชื่อมโยงติดต่อกันในลักษณะที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาและสามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาได้โดยสะดวก (2) การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาที่สร้างขึ้นมีอัตลักษณ์เป็นแบบวัฒนธรรมจีน จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพบว่า คณะสงฆ์จีนิกายมีความต้องการสร้างอาคารต่างๆ ให้เป็นแบบวัฒนธรรมจีน เนื่องจากพุทธศาสนานิกายมหายานได้รับการถ่ายทอดขนบธรรมเนียมศิลปวัฒนธรรมจีนมาตั้งแต่สมัยโบราณ ทั้งนี้เพื่อเป็นจุดเด่นของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนิกายแห่งนี้ (3) การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามีอาคารเพียงพอต่อการรองรับจำนวนนักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา (4) อาคารสถานที่จัดตั้งอุดมศึกษาที่มีความมั่นคง ปลอดภัย (5) อาคารสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้มีการจัดให้เป็นแบบวัฒนธรรมจีน (6) อาคารสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้ามีความทันสมัยด้านเทคโนโลยี (7) ภายในสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งขึ้นมีการสร้างหอพักสำหรับนักศึกษาที่เป็นบรรพชิต และฆราวาส (8) การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารสถานที่มี

ระบบรักษาความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ (9) การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนมีความสะอาดปลอดภัย และเป็นระเบียบ (10) สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษามีความสะอาดร่มรื่น และสวยงาม จากแนวทางที่ 3 แนวทางที่ 4 แนวทางที่ 5 แนวทางที่ 6 แนวทางที่ 7 แนวทางที่ 8 แนวทางที่ 9 และแนวทางที่ 10 เป็นแนวทางเกี่ยวกับการสร้างอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารสถานที่ รวมถึงการบริหารด้านออกแบบ ดูแลอาคารสถานที่ สิ่งก่อสร้าง ระบบกายภาพและสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องคู่มือการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.2558 ด้านแผนกายภาพ กล่าวว่า ผังแม่บทการก่อสร้างและการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสมเอื้อต่อการแสวงหา ความรู้และการเสริมสร้างชีวิตภายในสถาบันอุดมศึกษาโดยพื้นที่ทั้งหมดต้องเพียงพอสำหรับกิจกรรม ทุกประเภทของสถาบัน คือต้องมีพื้นที่ทั้งในส่วนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน อาทิ ห้องบรรยาย ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด โรงฝึกงาน ห้องพักอาจารย์และส่วนที่เป็นพื้นที่สำหรับกิจกรรมอื่นๆ อาทิ หอประชุม สโมสร สนามกีฬา โรงอาหาร บ้านพักอาจารย์ หอพักนักศึกษา สถานที่พักผ่อน โดยแสดงที่ตั้งของอาคารและสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ระบบการคมนาคม ระบบสาธารณูปโภค และภูมิสถาปัตยกรรมในสถาบันมีความสะอาดร่มรื่น และปลอดภัย ซึ่งจะต้องแสดงรูปแบบที่สามารถตรวจสอบและเข้าใจได้อย่างชัดเจน พร้อมกำหนดเวลาดำเนินการให้แล้วเสร็จตามแผนการรับนักศึกษาและต้องสอดคล้องกับแผนการก่อสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างรวมทั้งงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการก่อสร้าง และสอดคล้องกับคำกล่าวของ สิ้น พวงสุวรรณ ที่กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการอาคาร จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่งดูแลรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรโดยจะต้องสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ เพื่อให้เป็นสถานที่ที่สวยงาม สะอาด และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย 2) มีระบบสิ่งอำนวยความสะดวก และอุปกรณ์สำคัญประจำอาคารที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ใช้งานได้ตลอดเวลา 3) เป็นสถานที่ที่สามารถให้บริการได้สะดวก และรวดเร็ว 4) การควบคุมรักษาความปลอดภัย และให้ความอบอุ่นในกับผู้ใช้อาคาร 5) มีการจัดการพลังงานในอาคาร เพื่อความประหยัดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ 6) มีการวางแผนออกแบบอาคารที่มีอายุใช้งานได้ยาวนาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัชชา มณีวงศ์และคณะ ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในคณะเภสัชศาสตร์ของนักศึกษา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์ คือเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ด้านอาคารสถานที่ด้านการให้บริการผู้เรียน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษา โดยจำแนกตามเพศกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 286 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างสถิติที่ใช้ คือค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจ ด้านอาคารสถานที่

ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในคณะเภสัชศาสตร์ของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามเพศ พบว่า ด้านอาคารสถานที่และด้านการให้บริการผู้เรียน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับ ความพึงพอใจด้านสังคมกลุ่มเพื่อน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ สัมมา รัตนีย์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ห้องปฏิบัติการภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีความผลต่อประสิทธิผลการบริหารมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการ บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านความมีเสถียรภาพของ บุคลากรอยู่ในระดับปานกลางโดยด้านเทคโนโลยีในมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนด้านความมีเสถียรภาพ ของบุคลากรมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดแล้วทั้งหมดนี้ก็จะส่งผลถึงคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายต่อไป

4. ด้านหลักสูตรอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกาย ประกอบด้วย 9 แนวทาง ได้แก่

(1) การจัดหลักสูตรต่างๆได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา เนื่องจากหลักสูตรที่จะเปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ต้องผ่านการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่สอดคล้องกับคู่มือการจัดทำแบบรายงานข้อมูลการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร (สมอ.01-06) กล่าวคือในการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดทำแบบรายงานข้อมูลการอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตรระดับอุดมศึกษาทุกหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลในเอกสารหลักสูตร/การจัดการศึกษาในหลักสูตรที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรในแต่ละระดับการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลการรับรองมาตรฐานการศึกษาในหลักสูตร การเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะและการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา (2) มีหลักสูตรที่เน้นด้านศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพบว่าเพราะพระพุทธรูปศาสนานิกายมหายานมีการสืบทอดด้านศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจากประเทศจีนเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาที่เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายได้ศึกษาเรียนรู้เนื่องจาก วัฒนธรรมจีนอยู่ในความสนใจของสังคมไทยมาโดยตลอด โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันท่ามกลางคลื่นโลกาภิวัตน์ที่กระแสวัฒนธรรมที่มีการส่งผ่านและแลกเปลี่ยนกันอย่างรวดเร็ว ความเข้าใจองแท้และความใส่ใจติดตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมจีน นับเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่าง ประชาชนชาวไทยกับประชาชนในประเทศจีน (3) มีหลักสูตรด้านพุทธศาสนานิกายมหายาน และด้านการบริหารชุมชนตามวิถีมหายาน จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพบว่า การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายจำเป็นต้องมีหลักสูตรพุทธศาสนานิกายมหายาน เพราะนิกายมหายานจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการบำเพ็ญตนตามแนวทางของพระโพธิสัตว์ สร้างบารมีเพื่อ

ช่วยเหลือสรรพชีวิตในโลกไปสู่ความพ้นทุกข์ อีกทั้งจำเป็นต้องมีหลักสูตรการบริหารชุมชนตามวิถีมหายาน เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาชุมชนให้คนในชุมชนเป็นคนดี รู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง มีความขยันในการหาและรักษาทรัพย์ รวมทั้งเป็นสังคมที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันความรู้ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปวัฒนธรรม และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อกันเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต (4) มีหลักสูตรที่ส่งเสริมความต้องการในการศึกษาของบรรพชิต และฆราวาสจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า บรรพชิตในคณะสงฆ์จีนิกายส่วนมากยังไม่มีพื้นฐานความรู้แตกฉานเกี่ยวกับพุทธศาสนานิกายมหายาน เนื่องจากพระไตรปิฎก และคัมภีร์ต่างๆ วิถีพุทธมหายาน เป็นภาษาจีน และสันสกฤต จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเรียนรู้ให้แตกฉานในแขนงต่างๆของนิกายมหายาน ซึ่งความต้องการศึกษาในเรื่องดังกล่าวยังเป็นที่น่าสนใจในกลุ่มฆราวาสทั้งในประเทศ และต่างประเทศ (5) มีหลักสูตรที่ส่งเสริมด้านการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับนานาชาติ (6) มีหลักสูตรออนไลน์ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ด้านภาษาจีนที่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน (7) มีหลักสูตรประกาศนียบัตรระยะสั้นที่รองรับความต้องการของผู้เรียนทางวัฒนธรรมจีน ได้แก่ การฝึกสมาธิลมปราณ ไทเก๊ก แพทย์แผนจีน ช่างศิลป์จีน (8) มีหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ จากแนวทางที่ 5 แนวทางที่ 6 แนวทางที่ 7 และแนวทางที่ 8 เป็นแนวทางเกี่ยวกับด้านหลักสูตร เนื่องจากการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนิกาย จำเป็นต้องมีหลักสูตรในระดับมาตรฐานสากลเพื่อรองรับการเรียนรู้จากประชาชนทุกๆประเทศ มีหลักสูตรที่เป็นภาษาอังกฤษภาษาจีน มีการจัดทำหลักสูตรในระบบออนไลน์ มีการจัดทำหลักสูตรระยะสั้นเพื่อความต้องการของนักศึกษา และมีหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ (9) มีหลักสูตรด้านมนต์พิธี พิธีกรรมทางศาสนาของคณะสงฆ์จีนิกาย จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายบริหารของคณะสงฆ์จีนิกาย พบว่า การศึกษาด้านมนต์พิธี และพิธีกรรมทางศาสนานิกายมหายานนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งในหมู่คณะสงฆ์จีนในประเทศไทย เพราะมนต์พิธีของจีน และพิธีกรรมนั้นมีประวัติความเป็นมาที่หลากหลาย ทำให้บรรพชิตและประชาชนทั่วไปยากที่จะเข้าใจความหมายในมนต์พิธีและพิธีกรรมนั้นๆ หากได้มีการจัดทำหลักสูตรด้านมนต์พิธี พิธีกรรมของจีนซึ่งประชาชนที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรมและบรรพชิตจีนที่มาจากวัดต่างๆ ในประเทศไทยและต่างประเทศ จะสามารถสวดมนต์พิธีในหลักสูตรเดียวกัน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจในมนต์พิธี และพิธีกรรม เป็นการเผยแผ่ศาสนาิกายมหายาน คุณธรรมอันดีงามอีกด้วย และควรมีหลักสูตรการสอนภาษาไทยให้กับคนจีน เพื่อแก้ปัญหาและแนวทางต่อการสื่อสารด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์วรรณ เสถียรสุคนธ์ ได้ศึกษาเรื่องการสอนภาษาไทยให้แก่ักศึกษาชาวจีน: สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข ผลการศึกษาพบว่า พบว่าสภาพการสอนภาษาไทยให้แก่ักศึกษาชาวจีนในระบบอุดมศึกษาไทยมี 2 แบบคือ หลักสูตรระยะสั้น 4-6, 8-16 สัปดาห์ และสอดคล้องกับ พระมหาสุทัศน์ นักการเรียน (ติสสรวาที) และคณะ เกี่ยวกับ

แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ที่พบว่า ผู้ที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ มีลักษณะการปฏิบัติต่างจากผู้ที่ไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ มาเรียม นิลพันธุ์ ได้ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ประเมินบริบทของหลักสูตรในด้านวัตถุประสงค์โครงสร้างของหลักสูตรและรายวิชา 2) ประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรในด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้สภาพห้องเรียน จำนวนอาจารย์และสิ่งอำนวยความสะดวก 3) ประเมินกระบวนการของหลักสูตรในด้านการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้การฝึกปฏิบัติการ การบริหารจัดการหลักสูตร และกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ 4) ประเมินผลผลิตของหลักสูตรในด้านความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการพัฒนา หลักสูตร การออกแบบการสอนและการนิเทศ ความสามารถในการวิจัย และการมีคุณธรรม และ 5) ประเมินผลกระทบของหลักสูตร ในด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เพื่อการปฏิบัติงานการพัฒนาวิชาชีพ ความเป็นผู้นำสมรรถนะในด้านหลักสูตรการสอน และการนิเทศโดยผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบทหลักสูตรพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม และโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนรายวิชาต่างๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การจัดโครงสร้างของหลักสูตร และโครงสร้างรายวิชามีความเหมาะสมและสอดคล้อง และควรมีการปรับปรุงรายวิชาพื้นฐานรายวิชาบังคับ และรายวิชาเลือกรายวิชาที่มีความเหมาะสมมาก คือรายวิชาการวิจัยทางการศึกษา ควรเปิดวิชาเลือกเพิ่มเกี่ยวกับหลักสูตรการสอน หรือการนิเทศที่ระบุเฉพาะระดับชั้นเรียน 2) ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่าโดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีทรัพยากรการเรียนรู้แหล่งสืบค้นแสวงหาความรู้ที่ตอบสนองต่อการสืบค้นหาความรู้ควรเพิ่ม จำนวนอาจารย์ผู้สอนให้เพียงพอสำหรับการสอนและการให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ 3) ด้านกระบวนการพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีบรรยากาศเรียนรู้แบบร่วมมือกัน มีการปฏิบัติการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการนิเทศ นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้มีการประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการ 4) ด้านผลผลิตโดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือมีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการนิเทศ มีความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นศึกษานิเทศก์นักพัฒนาหลักสูตร ฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาผู้สอนมีคุณธรรมในวิชาชีพมีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษาศาสตร์ และการนิเทศ 5) ด้านผลกระทบ พบว่าโดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน และวิชาชีพของตนเอง สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางด้านหลักสูตรและการนิเทศไปพัฒนางาน มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคล ภาวะความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ทักษะการสื่อสาร และเป็นผู้นำการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี การจัดการเรียนการสอนมีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดและขยายผลให้ผู้อื่นได้ สอดคล้องกับ พิทยา ยามั ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ (นานาชาติ) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ (นานาชาติ) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ตลอดจนศึกษาความพึงพอใจของผู้ประกอบการหรือนายจ้างผู้ใช้บัณฑิต เพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโปรแกรมนานาชาติ พบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่มีความเหมาะสมในระดับมาก อาจารย์มีความคิดเห็นว่าปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านผู้เรียน ด้านสถานที่เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นว่าปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านผู้สอน ด้านสถานที่เรียนเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์การศึกษา ด้านการบริหาร หลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับน้อย นักศึกษามีความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนหลักสูตรในด้านต่างๆ ได้แก่ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านสถานที่เรียน ด้านวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์การศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลผู้ใช้บัณฑิต มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ อัญชลี ไสยวรรณ และคณะ ได้ประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษาวิทยาลัยการฝึกหัดครูมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยศึกษากับมหาบัณฑิต 19 คน ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต 19 คน นักศึกษา 82 คน อาจารย์ผู้สอน 10 คน ผลการประเมินพบว่า ด้านบริบทปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และด้านปัจจัยนำเข้า จำนวนหน่วยกิตและเวลา เนื้อหาหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่งผลให้นักศึกษาได้รับประโยชน์ในชีวิตประจำวันและมหาบัณฑิตได้รับประโยชน์ในการปฏิบัติงาน มีด้านปัจจัยนำเข้าในด้านการจัดการบริการต่างๆ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการใช้อุปกรณ์ต่างๆ และนักศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการพบว่าคุณภาพการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการทำวิทยานิพนธ์จัดการสนับสนุนและการให้คำแนะนำ นักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผลผลิตพบว่าความพึงพอใจต่อคุณลักษณะมหาบัณฑิตของผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิตอยู่ในระดับมากที่สุด การติดตามผลภาวะการมีงานทำของมหาบัณฑิตพบว่าปฏิบัติงานตรงตามสาขาวิชาที่เรียนร้อยละ 84 หัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานยอมรับความสามารถในการปฏิบัติงานในระดับมากร้อยละ 79 มหาบัณฑิตประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ผลลัพธ์ตามดัชนีบ่งชี้มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา

การจัดการการปฐมวัยศึกษาบรรลุป่าหมายทุกดัชนีบ่งชี้ สอดคล้องกับ พิษญาณี หลวงจันทร์ ได้ทำการศึกษางานค้นคว้าอิสระ เรื่อง Factors Facilitating and Hindering the Completion of a Student's Thesis/ IS for the Master of Education in Teaching English as a Second Language Program (M.Ed. TESL) at Burapha University ซึ่งหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่ใช้ก่อนปรับปรุงเป็นการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ทำการศึกษากับนิสิตไทยและต่างชาติ รวม 65 คน ที่ศึกษาตามหลักสูตรนี้ พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จการศึกษามีดังต่อไปนี้ 1) ด้านผู้เรียน (วิชาการ) ประกอบด้วย 1) การได้รับการอบรมและเตรียมความพร้อมในการทำวิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าอิสระ 2) การมีทักษะที่ดีในการอ่านภาษาอังกฤษ 3) การมีทักษะที่ดีในการเขียนภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ 4) การมีความรู้ในการวิชาที่ศึกษา และ 5) การมีพื้นฐานความรู้ด้านการวิจัยที่ดี 2) ด้านผู้เรียน (ไม่ใช่วิชาการ) ประกอบด้วย 1) การมีทักษะในการบริหารเวลาที่ดี 2) แรงจูงใจในการทำวิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าอิสระให้สำเร็จ 3) ความมุ่งมั่นและยืนหยัดที่เพียงพอในการทำวิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าอิสระ 4) มีการเงินสนับสนุนระหว่างดำเนินงาน 5) การรักษาสมดุลในเรื่องส่วนตัวและเรื่องเรียน 6) ไม่มีนิสัยการผัดวันประกันพรุ่ง และ 7) มีสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานร่วมกับอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน 3) ด้านศูนย์บัณฑิตศึกษานานาชาติการพัฒนาศึกษาปริญญาโทและมหาวิทยาลัย (วิชาการ) ประกอบด้วย 1) กระบวนการทำวิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าอิสระ 2) การอบรมเกี่ยวกับกระบวนการทำวิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าอิสระ 3) ทรัพยากรห้องสมุดมีเพียงพอ 4) กระบวนการสนับสนุนโดยมหาวิทยาลัย 5) การควบคุมคุณภาพ ภาษา และรูปแบบของวิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าอิสระ 6) การเข้มงวดในเรื่องระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนรวมถึงการตีพิมพ์บทความ 7) การเข้มงวดในเรื่องจริยธรรมการวิจัยและกระบวนการที่ถูกต้อง 8) กระบวนการตรวจภาษา และ 9) กระบวนการตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์ 4) ด้านศูนย์บัณฑิตศึกษานานาชาติการพัฒนาศึกษาปริญญาโทและมหาวิทยาลัย (ไม่ใช่วิชาการ) ประกอบด้วย 1) การมีทรัพยากรสนับสนุนที่เหมาะสมและเพียงพอ 2) การให้ข้อมูลที่จำเป็นระเบียบในการทำวิทยานิพนธ์ หรืองานค้นคว้าอิสระของบุคลากรสายสนับสนุน 3) การเตรียมสิ่งที่จำเป็นสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ หรืองานค้นคว้าอิสระ และ 4) การตอบคำถามและการโต้ตอบการร้องขอของบุคลากรสายสนับสนุน 5) ด้านอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย (วิชาการ) ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนทางวิชาการของอาจารย์ที่ปรึกษา 2) ความรอบรู้ในหัวข้องานวิจัยและการให้กำลังใจเมื่อคุณท้อแท้ 3) การให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ชัดเจนและเข้าใจง่าย 4) คุณสมบัตินิสิตและความสามารถในการให้คำปรึกษา 5) ประสบการณ์การวิจัย และ 6) การติดต่อสื่อสารผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ 6) ด้านอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย (ไม่ใช่วิชาการ) ประกอบด้วย 1) ความสะดวกเมื่อมาพบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มหาวิทยาลัย 2) การส่งเสริมและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย 4) จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาที่เพียงพอ 5) การมีเวลาในการให้

คำปรึกษาและข้อมูลย้อนกลับ 6) การหาอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความรู้เหมาะสมกับหัวข้อวิจัย และ 7) การรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับอาจารย์ที่ปรึกษา 7) ด้านอื่นๆ ประกอบด้วย 1) แรงจูงใจจากอาชีพปัจจุบัน 2) การสนับสนุนจากครอบครัว 3) การสนับสนุนจากที่ทำงาน 4) การสนับสนุนจากเพื่อนสนิท 5) เวลาที่จำกัด 6) แรงจูงใจจากเงินเดือนและงานที่ดีขึ้น 7) สุขภาพที่ดี 8) ทักษะที่คุ้มค่าในการทำงานวิจัย 9) การช่วยเหลือจากศิษย์เก่า 10) กำลังใจ 11) อุปสรรคจากสุขภาพของคนในครอบครัว และ 12) แรงบันดาลใจจากการเลื่อนขั้นเงินเดือนที่สูงขึ้น และอนาคตที่ดีหลังสำเร็จการศึกษา ซึ่งในทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และเมื่อจัดอันดับแล้วนิสิตมีความคิดเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำวิทยานิพนธ์ หรืองานค้นคว้าอิสระให้สำเร็จจากมากไปน้อย ได้แก่

- 1) ด้านอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย (วิชาการ)
- 2) ด้านอื่นๆ
- 3) ด้านผู้เรียน (ไม่ใช่วิชาการ)
- 4) ด้านอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย (ไม่ใช่วิชาการ)
- 5) ด้านผู้เรียน (วิชาการ)
- 6) ด้านศูนย์บัณฑิตศึกษานานาชาติการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และมหาวิทยาลัย (ไม่ใช่วิชาการ) และ
- 7) ด้านศูนย์บัณฑิตศึกษานานาชาติการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และมหาวิทยาลัย (วิชาการ) สอดคล้องกับ ศิริพรรณ บุญถึง ได้ศึกษาประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่ใช้ก่อนปรับปรุงเป็นสาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก โดยใช้รูปแบบ CIPP ศึกษากับนิสิตศิษย์เก่า นิสิตปัจจุบัน และอาจารย์ผู้สอนรวม 65 คน ผลการศึกษาพบว่า มีความพึงใจต่อภาพรวมของหลักสูตรระดับสูง (เฉลี่ย 3.94) และในแต่ละด้านดังนี้ ด้านบริบท (เฉลี่ย 3.9) ด้านปัจจัยนำเข้า (เฉลี่ย 3.83) ด้านกระบวนการ (เฉลี่ย 4.04) และด้านผลผลิต (เฉลี่ย 3.94) แสดงถึงความเหมาะสมของหลักสูตรในภาพรวมความสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร ความสำเร็จของหลักสูตร และประสิทธิภาพของหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน ผู้ประเมินยังได้เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตชาวไทยกับนิสิตชาวต่างชาติพบว่านิสิตชาวต่างชาติมีระดับความพึงพอใจในด้านกระบวนการสูงกว่านิสิตไทยเล็กน้อยโดยเชื่อมั่นว่างานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละวิชาเพียงพอและเหมาะสม ด้านปัจจัยนำเข้านิสิตไทยมีความพึงพอใจน้อยกว่า ในขณะที่นิสิตต่างชาติมีความพึงใจด้านบริบทน้อยกว่าแสดงว่านิสิตไทยเห็นว่า หนังสือและเอกสาร การสอนไม่ครอบคลุม ไม่ทันสมัย และงานที่ได้รับมอบหมายไม่เหมาะสมกับทักษะของแต่ละคน ส่วนนิสิตต่างชาติอาจเห็นว่าหลักสูตรไม่ตรงกับความต้องการ และศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบันยังมีระดับ ความคิดเห็นที่แตกต่างกันด้วยทั้งนี้อาจเป็นแนวโน้มบทบาทของภาษาอังกฤษที่เปลี่ยนแปลงไป เพราะหลักสูตรได้ใช้มาถึงระยะเวลา 7 ปีแล้ว ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้สามารถแข่งขัน สอดคล้องกับข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และนโยบายภาษาอังกฤษของชาติ สรุปได้ว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้สนใจในอาชีพการสอนภาษาอังกฤษ โดยมีจุดแข็งในด้านกระบวนการและผลผลิต ส่วนจุดอ่อนคือด้านปัจจัยนำเข้าและด้านบริบท ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ดังนี้ 1) หลักสูตรมีความสอดคล้องตาม

วัตถุประสงค์ แต่ควรปรับปรุงตามแนวโน้มบทบาทของภาษาอังกฤษที่เปลี่ยนแปลงไป 2) ควรเก็บข้อมูลจากผู้ใช้บัณฑิตและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เพิ่มเติม และสอดคล้องกับ Hans de Wit อธิบายว่า ขอบเขตของการเกิดกิจกรรมความเป็นต่างประเทศ ในปัจจุบันมีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการรวมตัวกันในลักษณะสมาคมเพื่อร่วมประชุมผู้บริหาร การศึกษานานาชาติประจำปี มีวาระการประชุมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อความหลากหลายของกิจกรรมที่จะนำไปสู่ความเป็นนานาชาติ มีการศึกษาการ เคลื่อนย้ายนักเรียน มีกิจกรรมความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยน นักศึกษาระหว่างกัน มีการจัดหลักสูตรปริญญาคู่ (dual degree) และการวิจัยข้ามชาติ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดความเป็นนานาชาติและนำมาซึ่งความเป็นที่ยอมรับ การเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลก (World Class University) ในที่สุด

ดังนั้นการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านหลักสูตร มีความสำคัญอีกด้านหนึ่ง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินการจัดการศึกษา โดยจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายต่อไป

5. ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา ประกอบด้วย 8 แนวทาง ได้แก่ (1) มีการวางแผนงานการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี แผนระยะสั้น และแผนระยะยาว (2) ได้รับความเห็นชอบในการจัดตั้งอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกายจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและพัฒนานวัตกรรม (3) มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานการจัดอุดมศึกษาอย่างชัดเจน (4) มีการดำเนินงานการจัดอุดมศึกษาตามแผนงานที่วางไว้ (5) มีดำเนินงานการจัดอุดมศึกษาโดยเน้นคุณภาพผลผลิตของบัณฑิต มากกว่าเน้นปริมาณ (6) มีการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ (7) มีการปรับปรุงแก้ไขการจัดอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง (8) มีการพัฒนาการจัดอุดมศึกษาให้ทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ และนานาชาติ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในการพัฒนาการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ในขั้นตอนแรก ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย คือได้รับความเห็นชอบในการจัดตั้งอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกายจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและพัฒนานวัตกรรม มีการวางแผนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบโดยใช้วงจรของเดมมิ่ง PDCA ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานอย่างชัดเจน มีการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตด้านคุณภาพ มากกว่าด้านปริมาณ มีการประเมินผล มีการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีการปรับปรุงการจัดการอุดมศึกษาให้ทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนากร เชื้อจรรย์ ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2554-2563) โดยใช้การวิจัยอนาคต ผลการศึกษา พบว่าอนาคตที่เป็นไปได้ด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มี 11 ด้าน คือ 1) ด้านความเสมอภาคของ

โอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ผู้ทุพพลภาพ ผู้ด้อยโอกาส ผู้มีความสามารถพิเศษ 2) ด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา จะมีการจัดทาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก 3) ด้านระบบการบริหารและการจัดการศึกษาจะมีการยกฐานะกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสำนักการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 4) ด้านครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาจะมีการวางแผนพัฒนาครูบุคลากรทางการศึกษา 5) ด้านหลักสูตรจะมีการจัดทำหลักสูตรทั้งระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำวิจัยและพัฒนาหลักสูตร 6) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้จะมีการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในระบบนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติวิชาและภูมิปัญญาท้องถิ่น 7) ด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจะมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมจากที่รัฐบาลจัดสรรและเปิดโอกาสให้โรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนองบประมาณ 8) ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จะมีศูนย์เทคโนโลยีการผลิต การวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา 9) การส่งเสริมด้านกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็กและเยาวชน จะมีการจัดตั้งศูนย์นันทนาการและลานกีฬาเพื่อบริการนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน 10) การส่งเสริมอาชีพ จะมีการจัดทำหลักสูตรฝึกวิชาชีพระยะสั้นให้บริการแก่นักเรียนและประชาชนทั่วไป 11) ด้านการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น จะมีการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนและโรงเรียนจัดศูนย์การเรียนรู้ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงรัก พลาศัย พบว่า การพัฒนามหาวิทยาลัย นราธิวาสราชนครินทร์: จากอดีตถึงปัจจุบัน มหาวิทยาลัยได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ตามพันธกิจ 5 ด้าน ประกอบด้วย การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ผลิตผลงานวิชาการ งานสร้างสรรค์และงานวิจัย บริการวิชาการและวิชาชีพเพื่อ พัฒนาศักยภาพทุกภาคส่วน ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริหารและการจัดการ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางการศึกษาแก่ สังคมและก้าวสู่ความเป็นสากลในภูมิภาคเน้นสู่อาเซียน ภายได้สังคมพหุวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ศรีชัยตัน ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร มหาวิทยาลัยเนชั่น ผลการศึกษา พบว่าความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยบุคลากรมีความต้องการพัฒนาตนเองในด้านการศึกษาต่อมากที่สุด รองลงมา คือด้านการฝึกอบรม สัมมนาด้านการวิจัยการศึกษาดูงาน และด้านการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บุคลากรที่มีเพศระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกัน และบุคลากรที่มีอายุประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยเนชั่น ตำแหน่งงานแตกต่างกันมีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา มีความสำคัญอีกด้านหนึ่ง เพราะจะทำให้จัดอุดมศึกษามีประสิทธิภาพและดำเนินการตามระบบที่วาง

ไว้ นำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6. ด้านงบประมาณ ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ (1) การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากส่วนกลางของคณะสงฆ์จีนนิกาย และจากการทอดกฐิน ผ้าป่าประจำปี (2) การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากองค์กรพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (3) การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากค่าทำเนียบการศึกษา (4) ภาครัฐจัดสรรงบประมาณในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย (5) มีการจัดตั้งงบประมาณเพื่อเป็นกองทุนสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย (6) มีการรับบริจาคงบประมาณสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาจากนักธุรกิจ องค์กรตระกูลแซ่ และประชาชนทั่วไป

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ได้รับงบประมาณ จากส่วนกลางของคณะสงฆ์จีนนิกาย และจากการทอดกฐิน ผ้าป่าประจำปี จากองค์กรพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศของพุทธศาสนิกชน มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งดังนี้ 1) ส่งเสริม สนับสนุน ในมวลสมาชิกให้รักษาศีลและปฏิบัติธรรมตามคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยเคร่งครัด 2) เสริมสร้างความสามัคคี ความเป็นปึกแผ่นและภราดรภาพในหมู่พุทธศาสนิกชน 3) เผยแผ่หลักธรรมอันบริสุทธิ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า 4) จัดตั้งและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในด้านสังคม การศึกษา วัฒนธรรม และมนุษยธรรม 5) ดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างสันติภาพและความสามัคคี กลมเกลียว และความผาสุกในมวลมนุษยชาติตลอดจน ให้ความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆซึ่งประกอบกิจการที่มีความมุ่งหมายอย่างเดียวกัน อีกทั้งยังได้รับงบประมาณจากภาครัฐ จากกองทุนสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย จากนักธุรกิจ องค์กรตระกูลแซ่ และประชาชนทั่วไป โดยจะส่งผลทำให้การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย มีงบประมาณเพียงพอและประสบผลสำเร็จ และควรหาแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการใช้งบประมาณด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร นาคศรี ได้ระบุปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการใช้จ่ายงบประมาณ โดยระบุ ว่าเกิดจากการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่ไม่สอดคล้องและไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ ความรู้ ความเข้าใจต่อการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ยังไม่ลึกซึ้งทั้งระดับผู้บริหารและส่วนของผู้ปฏิบัติ การแยกแยะไม่ออกระหว่างงานเชิงกลยุทธ์และงานประจำ สร้างปัญหาหรืออุปสรรคต่อกระบวนการ บริหารเชิงยุทธศาสตร์ ตั้งแต่การเริ่มกระบวนการจนถึงการแปลงแผนลงสู่การปฏิบัติเป็นกิจกรรมต่างๆ ขาดการวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณและการปฏิบัติงานล่วงหน้าอย่างเป็นรูปธรรม การบริหารงานยังคงระบบแบบเดิมยังไม่มีเปลี่ยนแปลงเท่าที่ควร กระบวนการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณและการปฏิบัติงาน ส่วนมากเป็นกิจกรรมเชิงเอกสาร ไม่สะท้อนผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานอย่างเป็น

รูปธรรม รวมถึงหาปัจจัยด้านต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดปัจจัยความสำเร็จด้านงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับ อรสา จุลสุคนธ์ และคณะ ได้ศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการใช้ งบประมาณ ในการวิจัยของนักวิจัย ในกรมวิชาการเกษตร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการ งบประมาณ ที่มีประสิทธิภาพของนักวิจัย โดยใช้ 1) การวางแผน 2) การใช้งบประมาณ 3) การบริหาร จัดการงบประมาณ จะส่งผลให้เกิดปัจจัย ความสำเร็จ การใช้งบประมาณในการวิจัยของนักวิจัยใน กรมวิชาการเกษตร จำแนกได้ 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยจากนักวิจัย ประกอบด้วยปัจจัยย่อย 4 ปัจจัย เกี่ยวกับความสามารถของนักวิจัยใน เรื่อง 1.1 ความสามารถในการตั้งงบประมาณ 1.2 ความสามารถในการวางแผนการวิจัย 1.3 ความสามารถในการจัดการระหว่างการวิจัย 1.4 ความสามารถในงานวิจัย 2) ปัจจัยจากกรม วิชาการเกษตรซึ่งให้ทุนการวิจัย ประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อยเกี่ยวกับการดำเนินงาน ของกรมวิชาการ เกษตร ได้แก่ 2.1 กำหนดนโยบายการวิจัยให้ชัดเจน 2.2 จัดระบบการจัดสรรงบประมาณให้ได้ มาตรฐาน 2.3 จัดระบบการเบิกจ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ 3) ปัจจัยจาก หน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งเป็นหน่วยงานที่นักวิจัยทำงาน โดยสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์และการใช้ งบประมาณตาม วัตถุประสงค์ให้นักวิจัยดำเนินงานวิจัยได้สำเร็จ สอดคล้องกับ จิตติกานต์ กองคำ ศึกษาเกี่ยวกับ การดำเนินการบริหารงบประมาณ ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณที่เกิดจาก กระบวนการแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ การบริหารสินทรัพย์ การรายงานทางการเงิน ผลการดำเนินงานและการตรวจสอบภายใน ภายใต้ การบริหารจัดการ กำหนดนโยบายโดยผู้บริหาร สอดคล้องกับ ศุภชัย ศรีบัวบาน ผู้บริหารวิทยาเขต พะเยา กล่าวว่า “ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการงบประมาณส่วน ใหญ่เกิดจากงบประมาณ ที่ได้รับในแต่ละปีไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการงบประมาณด้านราย จ่าย โดยเฉพาะการบริหาร จัดการเงินนอกงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณทำให้การเบิกจ่าย ไม่เป็นไปตามกำหนดล่าช้า หรือเบิกเงินไม่ได้ จึงทำให้การจัดกิจกรรมโครงการไม่เป็นไปตาม กำหนดเวลาที่ได้วางแผนไว้ ซึ่งในแต่ละ ปีแต่ละส่วนงานจะต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้จ่ายให้ พอดี เพื่อที่จะไม่ให้เกิดปัญหา ในการบริหารจัดการภายใน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการขาดสภาพ คล่องในการบริหาร จัดการงบประมาณ” ดังนั้น แต่ละส่วนงานจึงต้องวางแผนการบริหาร จัดการงบประมาณให้เกิด สภาพคล่อง บุคลากรมหาวิทยาลัยต้องได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ปฏิบัติ หน้าที่ได้อย่างสบายใจ สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการ บริหารจัดการได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ สมจิต ขอนวงศ์ กล่าวว่า บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจและขาดงบประมาณใน การ สนับสนุนการเรียนการสอนในแต่ละหลักสูตรซึ่งสัมพันธ์ในด้านการผลิตบัณฑิต ยังขาดปัจจัยใน การสนับสนุนด้านองค์ความรู้ในด้านวิชาการ การพัฒนาบุคลากรในด้านวิชาการงานวิจัยยังมึ การบริหารจัดการงบประมาณไม่ต่อเนื่องเพียงพอและขาดความหลากหลายในประเด็นปัญหา ในการวิจัย และแหล่งเงินทุนในการสนับสนุนการวิจัยมีน้อย สำหรับงบประมาณในการ สนับสนุน

ด้านการบริการวิชาการแก่สังคมและด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมก็มีน้อย และ ขาดงบประมาณ ในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงบลงทุนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Approach) ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการงบลงทุนในภาพรวมมากที่สุด คือ ปัจจัยด้าน การติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ และรายการที่มีผลมากที่สุดในด้านนี้ คือ การรายงานผลการติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานช่วยให้การเบิกจ่ายเงินเป็นไปตามกรอบปฏิทิน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงบลงทุนด้านคุณภาพมากที่สุด เป็นปัจจัยเดียวกันกับภาพรวม คือปัจจัยด้านการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ และรายการที่มีผลมากที่สุดในด้านนี้ คือหน่วยงาน ได้รับวงเงินงบประมาณที่สอดคล้องกับราคาสินค้า/บริการในท้องตลาด ทำให้สามารถหาผู้ขายผู้รับจ้างได้ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงบลงทุนด้านเวลามากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการจัดสรรงบประมาณ และรายการที่มีผลมากที่สุดในด้านนี้ คือหน่วยงานได้รับจัดสรรงบประมาณเป็นไปตามคำขอตั้ง งบประมาณ ทำให้การบริหารงบลงทุนบรรลุเป้าหมาย

ดังนั้นการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านงบประมาณ มีความสำคัญอีกด้านหนึ่ง เพราะถ้ามีงบประมาณเพียงพอ จะทำให้การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายในอนาคต ประสบผลสำเร็จดังที่ตั้งเป้าหมายไว้

7. ด้านบุคลากรอุดมศึกษา ประกอบด้วย 12 แนวทาง ได้แก่ (1) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาได้รับการคัดเลือกจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกาย กล่าวคือจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญของคณะสงฆ์จีนนิกายพบว่า บุคคลที่จะมาเป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายต้องมีการคัดเลือกโดยเสนอชื่อให้คณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกายมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย (2) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานในบริบทของพุทธศาสนานิกายมหายาน และวัฒนธรรมจีน เพราะการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย จำเป็นต้องมีผู้บริหารสถาบันที่มีความรู้เกี่ยวกับเกี่ยวกับหลักคำสอน ของนิกายมหายาน รวมทั้งเข้าใจถึงวัฒนธรรมจีน เพื่อการทำงานร่วมกับคณะสงฆ์จีนนิกายได้อย่างเหมาะสมต่อไป (3) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยสามารถเป็นผู้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริม และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางวิชาการ การจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา มีการวางแผนนโยบายและ ยุทธศาสตร์เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างชัดเจนเป็นผู้สร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (4) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีประสบการณ์การในการบริหารไม่ต่ำกว่า 5 ปี โดยจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารในมหาวิทยาลัยได้เสนอว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย จะต้อง

เป็นผู้ที่อยู่ในแวดวงการศึกษาที่ทำงานด้านการศึกษา หรือเป็นผู้บริหารของสถาบันการศึกษามาแล้ว อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 5 ปี (5) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีการกำหนดนโยบายการจัดอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการกำหนดนโยบายการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นการวางแผนการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผนงาน การบริหารทั้งระบบ มีการประชุมติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ และจัดบุคลากรให้อยู่ในตำแหน่งงานที่เหมาะสม ใช้ทักษะศักยภาพในการจัดการ ปรับการสื่อสารสั่งการ โดยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การกำหนดและวางแผนนโยบายสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายอย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน (6) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนางานอย่างเป็นระบบ เนื่องจาก ผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย จะต้องเป็นบุคคลที่มีศักยภาพในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนางานและการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน เป็นระบบ (7) คณาจารย์ผู้สอนมีคุณสมบัติตรงกับหลักสูตรสาขาวิชาที่เปิดสอน ซึ่งคณาจารย์ผู้สอนเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่สอนและค้นคว้า วิจัย ในสาขาวิชาดังกล่าว ทั้งนี้สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลา เดียวกัน แต่ต้องเป็นหลักสูตรที่อาจารย์ผู้สอนนั้นมีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร (8) คณาจารย์มีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคณาจารย์สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (9) มีการแต่งตั้งคณาจารย์เพื่อทำหน้าที่ผู้บริหารอุดมศึกษาในฝ่ายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม การจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายมีการกำหนดงานที่รับผิดชอบตามสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน จัดคณาจารย์ให้ตรงตามความสามารถส่งผลการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป (10) คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม โดยสถาบันอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกายส่งเสริมสนับสนุนให้ทุนการศึกษาไปศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น อีกทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาตนเองโดยการเข้าร่วมอบรม และสัมมนาทางวิชาการ สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาต่อไป (11) ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับสวัสดิการอย่างคุ้มค่าตามความเหมาะสม ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย มีการจัดสรรงบประมาณในด้านสวัสดิการ อาทิเช่น กองทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับบุคคลในครอบครัว บ้านพัก อาหาร เงินรางวัลค่าตอบแทนพิเศษ และอั่งเปาตามธรรมเนียมวัฒนธรรมจีน ในเทศกาลต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (12) เปิดโอกาสให้บรรพชิตในคณะสงฆ์จีนนิกาย หรือศิษย์เก่าที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษาโดดเด่นสามารถเป็นบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาได้ เมื่อนักศึกษาทั้งบรรพชิตและฆราวาสที่จบการศึกษาจาก สถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย สามารถมีโอกาสนำมาทำงานเป็นคณาจารย์ หรือบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ทั้งนี้เพื่อเป็น

การสร้างแรงบันดาลใจและเป็นแบบอย่างให้กับนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ รวมถึงการพัฒนาและส่งเสริมวิชาการงานทะเบียนของมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมพูนุช ต้นพานิช และคณะ ได้พัฒนาการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน โดยมีวัตถุประสงค์คือ ศึกษาการพัฒนาการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในการสุ่มตัวอย่างได้ตัวอย่างทั้งหมด 385 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการประเมินการให้บริการของผู้ใช้บริการต่างๆ ของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน โดยภาพรวม การให้บริการอยู่ในระดับน้อย – ปานกลาง 2) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนในทั้ง 7 ด้าน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละ ด้าน พบว่า ด้านความเสมอภาคในการให้บริการ มีรองลงมาคือ ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ ด้านความสำเร็จสมบูรณ์ของการให้บริการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความสำเร็จสมบูรณ์ของการให้บริการกับด้านความกระตือรือร้นในการให้บริการ 3) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทุกปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ นักศึกษายังได้เสนอแนะให้ หน่วยงานพัฒนาการให้บริการโดยภาพรวมสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ให้บริการอยู่ใน ระดับดี สอดคล้องกับ วิเชศ คำบุญรัตน์ การวิจัยเรื่องตัวแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการบริหารสถาบันอุดมศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพ เป็นการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาภาวะผู้นำของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา สายบริหารและสายวิชาการในประเทศไทยในปัจจุบันที่สอดคล้องกับค่านิยมหลัก และแนวคิดของเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาสายบริหารและสายวิชาการ ในประเทศไทยกับความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลในการวิจัยที่มีการพัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรมและการสัมภาษณ์กับผู้บริหารการศึกษาระดับสูง จำนวน 11 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำทั้ง 9 ประการ ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ในการนำองค์กร 2) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 3) การสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์ 4) การจัดการการสื่อสารและโน้มน้าวใจ 5) คุณธรรม จริยธรรม 6) การพัฒนาผู้นำ 7) ธรรมาภิบาล 8) อัตตาภิบาลเอื้ออาทรและมีจิตสาธารณะ และ 9) การนำทีมงาน สอดคล้องกับ สุวเพ็ญ คำตุ้ย ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า แนวทางการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยพะเยา โดยในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการลาศึกษาต่อ ด้านการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร ด้านการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน และด้านการประชุมสัมมนา พบว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ

ปานกลางทุกด้าน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยพะเยา มีดังนี้ ด้านการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนในแต่ละด้านอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ควรมีการจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยอย่างชัดเจนและมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ด้านการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน ควรจัดสรรงบประมาณในการศึกษาดูงานของบุคลากรให้เพียงพอและต่อเนื่อง ควรมีการส่งเสริมอย่างจริงจัง ด้านการประชุมสัมมนา ควรมีระเบียบสนับสนุนให้เสนอผลงานเพื่อปรับตำแหน่ง ควรมีการประชุมสัมมนาให้เหมาะสมกับบุคลากรของแต่ละหน่วยงาน ด้านการลาศึกษาต่อ ควรมีการส่งเสริมพนักงานสายสนับสนุนทุกระดับ ทุกตำแหน่งควรมีประกาศระเบียบข้อบังคับอย่างชัดเจนในการขอรับทุนศึกษาและการเรียนต่อของบุคลากรสายสนับสนุน และควรเปิดโอกาสให้ศึกษาต่อในแผนการศึกษาแผน ก ได้ เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่สายวิชาการ สอดคล้องกับ พิมพ์ลักษณ์ อยู่วัฒนา ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนเครือข่ายบริการสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า สภาพการดำเนินการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนปีที่ผ่านมา (1 เมษายน 2556 ถึง 31 ตุลาคม 2556) พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน สภาพปัญหาในการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน ในความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร ส่วนใหญ่มีสภาพปัญหาในเรื่องคุณภาพงาน งานล่าช้าและไม่ประหยัด เรื่องที่เสียงหรือที่ปรึกษา ช่วยตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ (ในบางงาน) เรื่องความสามารถในการเขียนหนังสือที่ใช้ในงานราชการและการจับประเด็นเรื่องแรงจูงใจสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีสภาพปัญหาในเรื่องความสามารถในการเขียนหนังสือที่ใช้ในงานราชการและการจับประเด็นเรื่องการคิดอย่างเป็นระบบ เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายและภารกิจของหน่วยงาน เรื่องที่เสียงหรือที่ปรึกษาช่วยตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ (ในบางงาน) และเรื่องความรู้เรื่องการวางแผน การวิเคราะห์งาน และการตัดสินใจเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน ปัญหาในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน พบว่า ปัญหาในการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนที่ผ่านมาในของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าไม่มีคู่มือในการปฏิบัติงานงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ ไม่มีหลักสูตรที่ตรงกับงานที่รับผิดชอบและไม่มีเวลาเข้าพัฒนา เพราะไม่สามารถปลีกตัวออกจากงานประจำได้มาตรฐานการพัฒนาบุคลากรด้านความรู้และทักษะ และลำดับความสำคัญความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าสิ่งที่มีควมจำเป็นที่ทำให้เกิดความรู้ ทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากร คือการมีที่เสียงหรือที่ปรึกษาช่วยตัดสินใจ หรือแก้ปัญหาในงานที่ รับผิดชอบ (ในบางงาน) ความรู้เรื่องการวางแผน การวิเคราะห์งาน และการตัดสินใจเมื่อมีปัญหาในการ ปฏิบัติงาน ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อเอื้อต่อการทำงานและทักษะในการประสานงานและการสื่อสาร สอดคล้องกับ มุฮัมหมัด (Muhammad) ที่ศึกษาความต้องการในการพัฒนาของพนักงาน

ระดับอุดมศึกษาในปากีสถานพบว่า อาจารย์ในมหาวิทยาลัยต้องการการฝึกอบรมด้านการทำวิจัย แนวนโยบายวิชาชีพ ความสามารถทางวิชาชีพทักษะทางวิชาชีพให้มีความสามารถมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ คาน คาน และคาน (Khan, Khan and Khan) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของการฝึกอบรมและการพัฒนาที่มีต่อประสิทธิภาพขององค์กร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 100 ราย ซึ่งเป็นพนักงานขององค์กรที่แตกต่างกันของกรุงอิสลามาบัด เมืองหลวงของปากีสถาน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จำนวน 15 คำถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการศึกษา พบว่า การฝึกอบรมและการพัฒนามีผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งหมายถึงการเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพโดยรวมขององค์กร สอดคล้องกับ ยิลมาซ และ คลาวด์ (Yilmaz and Bulut) ได้ศึกษาเรื่องผลของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มีต่อประสิทธิภาพขององค์กร จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 209 ราย โดยศึกษาตัวแปรการจัดการทรัพยากร มนุษย์ 5 ด้าน ได้แก่ การฝึกอบรมและการศึกษา (Training and education) การจัดการผล การปฏิบัติงาน (Performance management) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ (Human resources planning) การสรรหาบุคลากร (Recruitment) และการจัดการอาชีพ (Career management) ผลการศึกษาพบว่า การจัดการทรัพยากรมนุษย์ทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประสิทธิภาพ ขององค์กรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และสอดคล้องกับ คาลิสกัน (Caliskan) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีต่อประสิทธิภาพขององค์กร พบว่าวิธีที่องค์กรบริหารทรัพยากรมนุษย์นั้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กร

ดังนั้นการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย ด้านบุคลากรอุดมศึกษา มีความสำคัญอีกด้านหนึ่ง เพราะบุคลากรจะเป็นปัจจัยและตัวแปรที่จะผลักดัน ให้การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกายสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่

(1) มีการสร้างเครือข่ายด้านการเผยแผ่ด้านวิชาการทางพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับประเทศและนานาชาติ (2) มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านพระพุทธศาสนามหายานกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ จีน ไต้หวัน (3) มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านภาษาและวัฒนธรรมกับสถาบันการศึกษาในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อเปิดหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย (4) มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านการจัดการเรียนการสอน และการแลกเปลี่ยนนักศึกษา จากสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ (5) มีการสร้างเครือข่ายการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ ระหว่างสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ (6) การสร้างเครือข่ายในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรทางศาสนาได้รับการศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต กับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศ และ

ต่างประเทศ สอดคล้องกับ คาร์ปูกู ฮู และโควซา (Kapucu, Hu, and Khosa) ได้ทำการศึกษา ผลงานวิจัยด้านเครือข่าย จำนวน 81 ชิ้นงานจากเรื่อง The State of Network Research in Public Administration พบว่า (1) กรอบแนวคิดในการศึกษา ซึ่งในการศึกษาวิจัยด้านเครือข่ายส่วนใหญ่ศึกษาภายใต้กระแสของเครือข่าย ภาครัฐเป็นที่ได้รับความนิยมในการศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ เครือข่ายนโยบาย และเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งผลงานวิจัยศึกษาเครือข่ายแต่ละประเภทแยกกัน มีผลงานวิจัยจำนวนน้อยขึ้นที่ศึกษา ความเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายความร่วมมือกับเครือข่ายภาครัฐ หรือความเชื่อมโยงระหว่างเครือข่าย นโยบายกับเครือข่ายภาครัฐ นอกจากนี้ประเด็นในการศึกษา ด้านพื้นที่ พื้นที่ในระดับภูมิภาคหรือ ชุมชนได้รับความนิยมในการศึกษามากที่สุดภายใต้กระแส แนวคิดเครือข่ายภาครัฐ ขณะที่ภายใต้กระแสเครือข่ายนโยบาย นโยบายทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้รับความนิยมในการศึกษามากที่สุด (2) คำถามหรือปัญหาในการวิจัย พบว่า หัวข้อในทางรัฐ ประศาสนศาสตร์เป็นหัวข้อที่ได้รับความนิยมในการศึกษามากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน สุขภาพและด้านการบริการสาธารณะ รองลงมาคือ การศึกษาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภูมิภาค และชุมชน การศึกษาเครือข่ายการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การศึกษาเครือข่ายการจัดการภาวะฉุกเฉิน การศึกษาเครือข่ายนโยบายทางด้าน สิ่งแวดล้อม การศึกษาเครือข่ายนโยบายการศึกษา การศึกษา เครือข่ายการวางแผนและพัฒนาเมือง การศึกษาเครือข่ายการจัดการทรัพยากรมนุษย์การศึกษา เครือข่ายการจัดการองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร และการศึกษาเครือข่ายการวิจัยและพัฒนาตามลำดับ (3) หน่วยในการวิเคราะห์และระดับในการวิเคราะห์พบว่า หน่วยวิเคราะห์ในการศึกษาวิจัยด้าน เครือข่ายเป็นหน่วยวิเคราะห์ระดับองค์กร หรือกลุ่ม (Agency) รองลงมาคือ หน่วยวิเคราะห์เป็นปัจเจกบุคคล ทั้งนี้ในการศึกษาของผลงานวิจัย ซึ่งมีองค์กรหรือกลุ่มเป็นหน่วยวิเคราะห์นั้น ตัวบุคคล หรือตัวแทนขององค์กรจะเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายตามประเด็นปัญหาการวิจัยนั้นๆ โดยตัว บุคคลหรือตัวแทนขององค์กรนี้คือ ระดับของการวิเคราะห์ในฐานะเป็น Node หนึ่งในเครือข่าย นั้นเอง (4) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า การศึกษาวิจัยด้านเครือข่ายใช้การเก็บรวบรวม ข้อมูลแบบปฐมภูมิ อาทิเช่น การสำรวจพื้นที่การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นต้น และ การใช้ข้อมูลแบบทุติยภูมิเช่น ข้อมูลจาก หนังสือพิมพ์ข้อมูลจากรายงานผล ข้อมูลจากรายงาน ประจำปีและฐานข้อมูลสถิติต่างๆ เป็นต้น ผลการศึกษาวิจัยด้านเครือข่ายจำนวนทั้ง 81 ชิ้นงาน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสำรวจเครือข่าย การใช้ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยในการดำเนินการ ศึกษาวิจัย ผู้วิจัยส่วนใหญ่ใช้วิธีการเชิงสำรวจ รองลงมาคือ ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ และมีผลงานวิจัย อีกกว่าร้อยละ 35 ที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานทั้งวิจัยในเชิงปริมาณและวิจัยคุณภาพด้วย (5) การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) จากข้อมูลหนังสือพิมพ์รายงานสถานการณ์รายงานประจำปีของทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่ถูกใช้ในการวิจัยด้านเครือข่าย สอดคล้องกับ เฮนรี (Henry) ที่

เสนอว่า การศึกษาวิจัยด้านเครือข่ายด้วยการใช้วิธีการศึกษาเชิงผสมผสาน หรือ (Hybrid method) ในการศึกษาจะช่วยให้สามารถกำหนดตัวแสดงและกำหนดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงได้ พบว่าเป็นผลงานวิจัยที่ล้วนแล้วแต่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ซึ่งการใช้ข้อเท็จจริงหรือแนวคิดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเครือข่ายในการเป็นกรอบการศึกษาและการวิเคราะห์ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การศึกษาด้านเครือข่ายมีความ ชัดเจนและลึกซึ้งต่อประเด็นปัญหาการวิจัยนั้นแต่การใช้เทคนิคการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis) เป็นเครื่องมือเพื่อการวิเคราะห์กระบวนการทางสังคม โครงสร้างทางสังคม และรูปแบบการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม สอดคล้องกับ คาร์เพ็นเตอร์ ลี และเจียง (Carpenter, Li and Jiang) ศึกษาเรื่อง Social Network Research in Organizational Contexts: A Systematic Review of Methodological Issues and Choices ด้วยวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาผลงานวิจัยด้านเครือข่ายในบริบทขององค์กรในประเด็น ด้านระเบียบวิธีวิจัย และนำเสนอทางเลือกวิธีในการศึกษาวิจัย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า งานวิจัยด้านเครือข่ายจำแนกออกเป็นงานวิจัยด้านการพัฒนาเครือข่าย และงานวิจัยด้านเครือข่ายในฐานะทุนทางสังคม ซึ่งมี 4 ลักษณะ คือกลุ่มวิจัยที่ศึกษาเครือข่ายในระดับบุคคล กลุ่มวิจัยที่ศึกษาเครือข่ายในระดับองค์กร กลุ่มวิจัยที่ศึกษาการพัฒนาเครือข่ายในระดับบุคคล และกลุ่มวิจัยที่ศึกษาการพัฒนาเครือข่ายในระดับองค์กร ซึ่งการแบ่งกลุ่มวิจัยดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการใช้ทฤษฎีการสร้าง ตัวชี้วัด การสุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน โดยวิธีการวิจัยขึ้นอยู่กับประเด็นการวิจัย ซึ่งได้สรุปและเสนอแนะว่าในการศึกษาด้านเครือข่าย ควรใช้แนวคิดทุนทางสังคมมาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการศึกษาวิจัย และภายใต้แนวคิดดังกล่าว ควรจำแนกเครือข่ายออกเป็น 4 ระดับ คือ การวิจัยทุนทางสังคมในระดับบุคคล การวิจัยทุนทางสังคมในระดับองค์กร การวิจัยการพัฒนาเครือข่ายในระดับบุคคล และการวิจัยการพัฒนาเครือข่ายระดับองค์กร ด้วยกรอบการจำแนกเครือข่ายนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถอธิบายถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้นของเครือข่ายได้นอกจากนี้ใน ระดับการวิเคราะห์ควรมีการวิเคราะห์ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล และองค์กรด้วย

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย จำเป็นต้องมีการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา เพราะ การสร้างเครือข่ายจะช่วยในการเผยแผ่ด้านวิชาการทางพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับประเทศ และนานาชาติ ส่งเสริมให้มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านพระพุทธศาสนา มหายานกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ จีน ไต้หวัน มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านภาษาและวัฒนธรรมกับสถาบันการศึกษาในประเทศ และต่างประเทศ มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ในการแลกเปลี่ยนนักศึกษาของสถาบันต่างๆ มีการสร้างเครือข่ายในระบบออนไลน์ มีระบบการสืบค้น

ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว มีการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรทางศาสนา ได้รับการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น กับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

ดังนั้นการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา มีความสำคัญอีกด้านหนึ่ง เพราะถ้าการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกายมีการสร้างเครือข่ายด้าน การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกายเป็นที่รู้จัก และเป็นที่ยอมรับสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักศึกษา และประชาชนที่ต้องการศึกษาหาความรู้ต่อไป

9. ด้านการรับนักศึกษา ประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ (1) การรับนักศึกษาเข้าศึกษา ต่อจากสามเณรนักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์เงินนิกาย และโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั่วประเทศ (2) การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อจากบรรพชิตใน พระพุทธศาสนา และต่างศาสนา ทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่า โดยไม่จำกัดอายุ (3) นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้น พื้นฐานหรือเทียบเท่าสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกายโดยไม่จำกัด อายุ

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย จะต้องมีการรับนักศึกษาจากสามเณรนักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะ สงฆ์เงินนิกาย และโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั่วประเทศ จากบรรพชิตในพระพุทธศาสนา และต่าง ศาสนา ทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่า โดยไม่จำกัดอายุ รับนักศึกษา จากนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือ เทียบเท่าสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกายโดยไม่จำกัดอายุ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคน และบรรพชิตทุกรูปมีโอกาสดำเนินการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์และสังคมประเทศชาติ สังคมโลกต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา มนุษสวด ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานและประสิทธิผล การบริหารงานกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทยแล้วเสนอรูปแบบการบริหารงาน กิจกรรมนักศึกษาที่มีประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน โดยสอบถามความคิดเห็นสภาพการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้บริหารงานกิจกรรมนักศึกษาจำนวน 22 คน และคณะกรรมการสโมสรมักศึกษาจาก 3 สถาบันฯ ละ 15 คน และใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการสโมสรมักศึกษา จำนวน 135 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่ายเพื่อตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและใช้สถิติเบื้องต้นในการวิเคราะห์ ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงเนื้อหา เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานกิจกรรม นักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการดำเนินงานด้านการบริหารกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัย

เอกชนทุกแห่งมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ (2) โดยภาพรวมการบริหารงานกิจการนักศึกษา ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก (3) สภาพการบริหารงานกิจการนักศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของ การบริหารงานกิจการนักศึกษาทั้ง 9 ด้าน ซึ่งเป็นไปตามวิธีการดำเนินงานตามมาตรฐาน การบริหารงานกิจการนักศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และกระบวนการบริหาร ประกอบด้วยการจัดโครงสร้างการบริหารงาน กระบวนการบริหารจัดการการจัดทรัพยากรมนุษย์ การบริหารและจัดการทรัพยากรทางการบริหาร (4) รูปแบบการบริหารงานกิจการนักศึกษาที่มี ประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 ส่วนคือ (1) หลักการและแนวคิด (2) วิธีการดำเนินงานประกอบด้วยปัจจัยนำเข้ากระบวนการดำเนินงานและ ผลผลิต สอดคล้องกับ ทองใบ รุ่งเรือง ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหาร กิจการนักศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ โดยศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานกิจการ นักศึกษาใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์การนักศึกษา ด้านแนะแนวอาชีพด้านกิจการนักศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากรและวินัยนักศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ในวิทยาลัยช่างศิลป์ 3 แห่ง ได้แก่วิทยาลัยช่างศิลป์วิทยาช่างศิลป์สุพรรณบุรี และวิทยาลัยช่างศิลป์นครราชสีมา จำนวน 166 คน ผลจากการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์โดย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางด้านที่มีปัญหาในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก คือด้านพัฒนา บุคลากรและวินัยนักศึกษา สอดคล้องกับ มิตร ทองคาบ การวิจัยรูปการสร้งและพัฒนารูปแบบ การบริหารกิจการนักศึกษาสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของเอกชน ครั้งนี้ใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยที่ใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นหลักในการแก้ปัญหาและเป็นเกณฑ์ใน การกำหนดรูปแบบ ดังนั้นเพื่อให้การอภิปรายผลเป็นไปอย่างกว้างขวาง ผู้วิจัยจึงได้นำความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงความเห็นในรอบสุดท้ายของการเก็บรวบรวมข้อมูลมาเป็นหลักในการอภิปราย โดยพิจารณาประกอบกับเหตุผลที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอไว้ในกรอบตอบแบบสอบถามทุกกรอบและปรับให้ เข้ากับหลักวิชาการเป็นเรื่องๆ ไป สอดคล้องกับ ชมนาด ม่วงแก้ว ได้ศึกษาความคาดหวังและความพึง พอใจต่อคุณภาพการให้บริการงานกิจกรรมนักศึกษาและงานทะเบียนนักศึกษา คณะเทคโนโลยี สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า งานกิจกรรมนักศึกษาที่มีหลักสูตร การศึกษาแตกต่างกันมีความคาดหวังที่แตกต่างกัน และชั้นปีที่กำลังศึกษาแตกต่างกันที่มีความพึง พอใจในคุณภาพการให้บริการที่แตกต่างกัน และพบว่า เพศ หลักสูตรการศึกษา และสาขาที่กำลัง ศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการแตกต่างกัน ส่วนผลการทดสอบ ความสัมพันธ์ พบว่า ความคาดหวัง และความพึงพอใจไม่มีความสัมพันธ์กัน ยกเว้นงานทะเบียน นักศึกษา ในด้านความมีอัธยาศัยไมตรีมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับต่ำ ส่วนการเปรียบเทียบความพึงพอใจในงานกิจกรรมนักศึกษาและงานทะเบียนนักศึกษา พบว่าไม่มี ความแตกต่างกัน สอดคล้องกับ วัลลภ สงวนศักดิ์ ได้ศึกษาคุณภาพการให้บริการงานทะเบียนและ

วัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามการรับรู้ของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพให้บริการงานทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามการรับรู้ของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านพบว่า นักศึกษารับรู้คุณภาพการให้บริการทุกด้านในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ และด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้รับบริการ 2) เปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการงานทะเบียนและวัดผลมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามการรับรู้ของนักศึกษา โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน จำแนกภูมิลาเนาอาชีพ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของบริการ ดังนี้ 2.1) จำแนกภูมิลาเนา พบว่า ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2.2) จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2.3) จำแนกตามอาชีพ จำแนกตามอายุ และจำแนกตามระดับการศึกษาไม่พบความแตกต่าง สอดคล้องกับ พัชรี ภูบุญอ้อม ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์ คือเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน จำแนกตาม เพศ ชั้นปีการศึกษา คณะที่สังกัดและประเภทของการบริการ และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน รวมทั้งศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ การบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2556 จำนวน 420 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามชั้นปีและคณะที่สังกัด และกำหนดโควตาชั้นปีละ 105 จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) โดยการสุ่มตามจำนวนโควตาของแต่ละชั้นปี เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์แบบ t-test (Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One Way ANOVA) และการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การให้บริการอย่างเสมอภาค การ ให้บริการอย่างก้าวหน้า การให้บริการด้านเทคโนโลยีด้วยระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (MIS) การให้บริการอย่างเพียงพอ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง และด้านที่

มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการให้บริการที่ตรงต่อเวลา 2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ พบว่ามีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามชั้นปีการศึกษา พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 2 ด้าน ได้แก่ การให้บริการอย่างก้าวหน้า และการให้บริการ ด้านเทคโนโลยีด้วยระบบ MIS โดยที่ชั้นศึกษาชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 มีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 นอกจากนั้นเมื่อจำแนกตามคณะที่สังกัด โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ และคณะวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาจากคณะครุศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อจำแนกตามประเภทของการบริการ พบว่า โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยที่นักศึกษาที่มารับบริการคืนสภาพเพื่อชำระค่าเทอม มีความพึงพอใจต่ำกว่านักศึกษาที่มารับบริการประเภทอื่น 3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้แก่ บุคลิกภาพของเจ้าหน้าที่ ระบบ บริการ คุณภาพให้บริการ ระยะเวลาบริการ ความสะดวกในการบริการสภาพแวดล้อม ตัวแปร ดังกล่าว สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ร้อยละ 70.20 ($R^2 = 0.702$, $F = 161.891$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4. ข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน พบว่า ควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการหน้าเคาน์เตอร์ ควรมีการขยายเวลาชำระค่าเทอม โดยไม่เสียค่าปรับ ควรมีการปรับปรุงความเร็วของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้เหมาะสมกับการใช้งาน ควรเพิ่มช่องทางบริการตอบคำถามผ่านระบบสารสนเทศ และควรมีระบบข้อความในการแจ้งเตือนสถานะปัจจุบันของนักศึกษา สอดคล้องกับ โมฮัมหมัด (Mohamad) ได้ศึกษาคุณภาพการให้บริการในระดับอุดมศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยวิจัยและมหาวิทยาลัยวิจัยด้วยกันพบว่า ความเป็นรูปธรรม (Tangible) ไม่ใช่สิ่งที่สำคัญมากที่สุด ในขณะที่การเอาใจใส่ (Empathy) และความให้เชื่อมั่น (Assurance) นั้นมีความสำคัญน้อยผลการศึกษาคั้งนี้จะช่วยให้สำนักวิชาการและผู้บริหารการจัดการจัดสรรทรัพยากรของพวกเขาได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับอัลแอลลัก และอัลนาเซอร์ (Al-Alak และ Alnaser) การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างมิติคุณภาพการให้บริการและคุณภาพการให้บริการโดยรวมที่มีความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะธุรกิจของมหาวิทยาลัยในประเทศจอร์แดน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความให้เชื่อมั่น (Assurance) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ในมิติของคุณภาพการให้บริการเป็นสองปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพการบริการทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ แวน (Van) พบว่า

มิติที่สำคัญที่สุดในการวัดของนักเรียน "ความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการที่ HCMCUTE เป็นเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ เช่นห้องปฏิบัติการสภาพห้องเรียน การศึกษาและการเรียนรู้ทรัพยากรวัสดุ ฯลฯ มิติที่สำคัญต่อไปคือการตอบสนองกับนักเรียน เช่นความเต็มใจที่จะช่วยเหลือของพนักงานเจ้าหน้าที่และทัศนคติในการให้บริการของพนักงานเจ้าหน้าที่ ผลการเรียนรู้ก็เป็นมิติที่สำคัญเพราะมันเป็นความสามารถในเรื่องของการบริการทางการศึกษา และเป็นผลโดยตรงสำหรับนักเรียนที่เข้ามาศึกษา มิติทางวิชาการกลับมีผลกระทบน้อยลงในนักเรียนนักศึกษาของ HCMCUTE

ดังนั้นการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านการรับนักศึกษา มีความสำคัญอีกด้านหนึ่ง เพราะ การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ถ้ามีการวางแผนการรับนักศึกษาที่ดี มีระบบการรับนักศึกษาอย่างเป็นระบบ จะส่งผลให้นักศึกษาที่เข้ามาเรียนในสถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้ มีจำนวนเพียงพอ และเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าทางด้านการศึกษา

10. ด้านการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ (1) มีการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์การจัดอุดมศึกษาผ่านเว็บไซต์ ข่าวสารทางโทรทัศน์ วิทยุ วารสาร แผ่นพับ (2) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายองค์กรด้านศาสนาทั้งในและต่างประเทศ (3) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายจากสถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ (4) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสารุชนที่เข้ามาสักการะสิ่งศักดิ์ของวัดในคณะสงฆ์จีนนิกาย

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย จะต้องมีการประชาสัมพันธ์การจัดอุดมศึกษาผ่านทางช่องทางต่างๆ ได้แก่ ผ่านทางเว็บไซต์ ทางโทรทัศน์ วิทยุ วารสาร แผ่นพับ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายองค์กรด้านศาสนาทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ องค์กรพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วัดในต่างประเทศ มูลนิธิด้านศาสนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายจากสถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงฆ์ในประเทศและต่างประเทศ มหาวิทยาลัยในประเทศและต่างประเทศ ศูนย์วิจัยในพระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสารุชนที่เข้ามาสักการะสิ่งศักดิ์ของวัดในคณะสงฆ์จีนนิกาย ซึ่งการประชาสัมพันธ์ที่ดีจะส่งผลให้องค์กรนั้นมีประชาชนรู้จัก มีความน่าเชื่อถือ ทำให้ประชาชนสนใจเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณีย์ เบ็ญจวิวัฒนาผล, นงพงา ลีลายนะ และ ดิเรก ธรรมารักษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัยเอกชนผลการวิจัยพบว่า งานประชาสัมพันธ์ที่ประสบความสำเร็จในการนำไปใช้ในมหาวิทยาลัยเอกชน ประกอบด้วย (1) นโยบายที่ชัดเจน (2) กิจกรรมและ วิธีการที่หลากหลาย (3) เครื่องมือและช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัย (4) เครือข่าย

การประสานงาน (5) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แตกต่าง (6) ความพร้อมขององค์กรและบุคลากร (7) การมีส่วนร่วมของผู้นำ และ (8) ความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน สอดคล้องกับ ธิติ รักษาติ ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์องค์กร: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร การศึกษาผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการดำเนินงานการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สอดคล้องกับโครงสร้างของกระบวนการประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์องค์กรทุกด้าน (2) กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นต่อแนวทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ในระดับมาก และ (3) ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดเห็นด้วยกับรูปแบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครที่เหมาะสมคือ AMCI สอดคล้องกับ ประทีป รักธรรม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานประชาสัมพันธ์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ภาคกลางตอนล่าง เขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดองค์การประชาสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยสยาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดองค์การ ประชาสัมพันธ์สูงกว่า มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี และวิทยาลัยทองสุข สอดคล้องกับ เทย์เลอร์ และเคนท์ (Taylor & Kent) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์เป็นหนึ่งในช่องทางการสื่อสารที่สำคัญในการสร้างความเข้าใจที่ตรงระหว่างองค์กรกับกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงสาธารณชนทั่วไป งานประชาสัมพันธ์เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือสื่อสาร นักประชาสัมพันธ์ต้องรู้การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ให้ได้ผลในอดีตสื่อมวลชนกระแสหลัก อาทิโทรทัศน์วิทยุกระจายเสียงและสิ่งพิมพ์ เป็นเครื่องมือสื่อสารหลักที่นักประชาสัมพันธ์ใช้ในการสื่อสารองค์กร แต่เมื่อเทคโนโลยีก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการถือกำเนิดของสื่อใหม่ (new media) เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์เป็นเทคโนโลยีที่ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในวงวิชาชีพการประชาสัมพันธ์ด้วยการนำข้อมูลหรือกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรมาเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ห้องสนทนา การส่งผ่านอีเมลการส่งข่าวประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

ดังนั้นการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านการประชาสัมพันธ์ มีความสำคัญอีกด้านหนึ่ง เพราะ การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ถ้ามีการประชาสัมพันธ์ที่ดีก็จะส่งผลให้ประชาชนและบรรพชิต รู้จักสถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้ เป็นการส่งเสริมให้มีการเข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่องอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้กับการบริหารอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ควรมีการร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนทางด้านวิชาการให้มีมาตรฐานในระดับสากล
2. คณะสงฆ์จีนนิกาย ควรจัดให้ตรงกับปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย คือ เพื่อธำรงรักษาและส่งเสริมปรัชญาของพุทธศาสนานิกายมหายานในประเทศไทย เพื่อเติมเต็มศักยภาพให้กับศาสนทายาทของพุทธศาสนานิกายมหายาน และเพื่อสร้างความสมดุล ความสอดคล้องของพุทธศาสนานิกายมหายานกับพุทธศาสนานิกายหินยาน (เถรวาท)
3. คณะสงฆ์จีนนิกาย ควรจะมีการทำวิจัยในประเด็นต่างๆ เพื่อรองรับการเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ทันสมัย และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล
4. คณะสงฆ์จีนนิกาย ควรมีนโยบายในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของผู้บริหารคณะสงฆ์จีนนิกาย
5. คณะสงฆ์จีนนิกาย ควรมีการติดต่อประสานงานกับองค์กรพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ในการของบประมาณในการจัดตั้งการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย
6. คณะสงฆ์จีนนิกาย ควรมีการส่งบุคลากรของคณะสงฆ์จีนนิกาย เข้ารับการศึกษต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อรองรับการเปิดหลักสูตรในด้านต่างๆ ของการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย รวมทั้งมีการส่งผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกายเข้าร่วมการอบรมกับหน่วยงานทางด้านการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นนักบริหารระดับสูง
7. คณะสงฆ์จีนนิกาย ควรมีที่ปรึกษาในด้านกฎหมายเพื่อให้การจัดตั้งการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นไปอย่างถูกต้อง
8. คณะสงฆ์จีนนิกาย ควรมีที่ปรึกษาในด้านวิชาการเพื่อการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย เช่น การวางแผนในการจัดทำหลักสูตรในสาขาวิชาต่าง
9. คณะสงฆ์จีนนิกาย ควรมีการสร้างเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อรองรับการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย
10. คณะสงฆ์จีนนิกาย ควรมีการสร้างหลักสูตรออนไลน์ประวัติศาสตร์ของนิกายมหายานในประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อส่งเสริมให้มีการเผยแพร่พระพุทธศาสนานิกายมหายาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาอนาคตภาพการบริหารงานด้านต่างๆ ของคณะสงฆ์จีนนิกายในประเทศไทย
2. ควรศึกษาอนาคตภาพการบริหารเครือข่ายด้านการศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายในประเทศไทย
3. ควรศึกษาอนาคตภาพศูนย์วิจัยการศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย
4. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

รายการอ้างอิง

Anonymouse, **Higher Education**, accessed 28 September 2011, available from <http://www.wg.aegee.org/ewg/higheredu.htm>.

Henry, A. D. , M. Lubell, and M. McCoy. "Survey-Based Measurement of Public Management and Policy Networks." **Journal of Policy Analysis and Management** 31, 2 (2012): 432-52.

Kapucu, N., Q. Hu, and S. Khosa, **The State of Network Research in Public Administration. Administration & Society**, accessed June 16, 2015, Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1177/0095399714555752>.

Lumby, J., and N. Fskett. "Internationalization and Culture in Higher Education." **Educational Management Administration & Leadership** 44, 1 (2016).

Mason A Carpenter, Mingxiang Li, and Han Jiang. "Social Network Research in Organization Context: A Systematic Review of Metrological Issues and Choices." **Journal of Management** 38, 4 (2012): 13.

Taylor, M., and M. L. Kent. "Anticipating Socialization in the Use of Social Media in Public Relations: A Content Analysis of Prsa's Public Relations Tactics." **Public Relations Review** 36, (2010): 207-14.

กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, **ประวัติวัดมหาธาตุภาคต้น**, เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.trueplookpanya.com/learning/detail/2851>.

กองแผนงานมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. "คู่มือประมาณการรายรับเงินรายได้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557." มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2557.

การปฏิรูปประเทศไทยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง, เข้าถึงเมื่อ 26 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/vihokradio/2010/07/24/entry-1>.

ครองคน บำรุงเวช, **Curriculum Development**, เข้าถึงเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก http://krongkon06550065.blogspot.com/2014/12/blog-post_81.html.

ค่านาย อภิปรัชญาสกุล. **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: โฟกัสมีเดียแอนด์พับลิชซิง, 2558.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์. การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

จุมพล พูลภัทรชีวิน. "“การวิจัยอนาคต” วิธีการวิทยาการวิจัย." **มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ ณ โรงแรม**

- เซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์, กรุงเทพฯ, 2559.
- . "เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ "Edfr" เทคนิควิธีการวิเคราะห์หุ่นโยบาย." มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์, กรุงเทพฯ, 2559.
- . "อนาคตศึกษาและการวิจัยอนาคต." มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์, กรุงเทพฯ, 2559.
- เจษฎา ศรุตเมือง. "การเปิดรับใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อสื่อประชาสัมพันธ์ภายในของ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 2 (ภาคเหนือ)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2554.
- ชมนาด ม่วงแก้ว. "ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการงานกิจกรรม นักศึกษาและงานทะเบียนนักศึกษา คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี." การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2555.
- ชมพูนุช ตันพานิชและคณะ. "การพัฒนาการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน." รายงานการวิจัย สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2555.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. "ฝ่าวิกฤต อุดมศึกษาไทย." เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประจำปี 2555, สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กรุงเทพฯ, 2555.
- ณัชชา มณีวงศ์ และคณะ. "ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมใน คณะเภสัชศาสตร์ของนักศึกษา คณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร." *Veridian E-Journal* 5, 1 (มกราคม-เมษายน 2555): 566-68.
- ดร.สุเมธ แยมั่น. "เอกสารนำเสนอเรื่อง การดำเนินการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2560 – 2574)." ณ โรงแรมราม่า การ์เด็นส์, 2558.
- เด่นชัย ชาวตุ้ม, **การวิจัยอนาคตด้วยเทคนิค Edfr**, เข้าถึงเมื่อ 18 ธันวาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <https://www.L3nr.org/posts/325034>.
- ทองใบ รุ่งเรือง. "การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2558.
- ธนากร เชื้อจำรูญ. "อนาคตภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2554-2563)." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2554.
- ธวัชชัย แก้วสิงห์. "อัตลักษณ์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย." ภาค

- วิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560.
- ธีรภิตินวรัตน์ ณ อยุธยา. **การตลาดบริการแนวคิดและกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2557.
- นธกฤต วันตะเมธ. **การสื่อสารการตลาด**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2555.
- นิตา ชัชกุล. **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. พิมพ์ครั้งที่ 6. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย: กรุงเทพฯ, 2557.
- บทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา, **สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน** เล่มที่ 38 เรื่องที่ 3 การอุดมศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 15 มีนาคม 2562, เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=38&chap=3&page=t38-3-infodetail09.html>.
- บุญมี พันธุ์ไทย, **เทคนิคเดลฟาย**, เข้าถึงเมื่อ 22 พฤษภาคม 2560, เข้าถึงได้จาก www.phd.ru.ac.th/light/download/เทคนิคเดลฟาย.PPT.
- บุษกร วัฒนบุตร. "องค์กรแห่งความสุขกับคุณภาพชีวิต." **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์** 4, 1 (2557): 65-77.
- ประวัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**, เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.mcu.ac.th/site/history.ph>.
- ปรียากร มนุษเสวต. "รูปแบบการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษาที่มีประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย." **วารสาร EAU HERITAGE** 1, 1 (2554): 126-38.
- ปิติธรรม ฐิตินนตรี. "ทำอะไรจึงจะให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่า." **วารสารการงบประมาณ** 12, 38 (2558): 4-9.
- แผนยุทธศาสตร์สถานศึกษา ปีการศึกษา 2556-2560 โรงเรียนมัธยมกรมฉลาสาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2556.
- พจน์ ใจชาญสุขกิจ. "เมื่อโลกเปลี่ยน: ถึงจุดเปลี่ยนแห่งการสื่อสาร." **Communication Change** 1, 1 (2555): 64-75.
- พระครูวิสุทธธานันทคุณ (สุรศักดิ์ วิสุทธาจาโร). "ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการวัดเพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา." **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร** 3, 1 (2558): 130-43.
- พระชาติรี ชูตินธโร. "การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในจังหวัดนครสวรรค์." วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554.
- พระมหาคณาจารย์จันทธรรมสมาธิวัตร. ผู้จัดการโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2558.
- พระมหาดนัย อุปวฑฒโน, and อำนาจ บัวศิริ. "รูปแบบการบริหารจัดการองค์กรสันติสุข : ศึกษากรณีวัดปัญญานันทาราม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี." **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร** 3, 1 (2558): 24-36.
- พระมหาสาคร ภักดีนอก. "ทิศทางของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2555-

- 2564)." วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555.
- พัชรี ภูบุญอิม. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม." วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2558.
- พิชิต ฤทธิจรรุญ. "การประเมินหลักสูตร : แนวคิด กระบวนการและการใช้ผลการประเมิน." **วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ** 8, 1 (2558): 13-28.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และคณะ. **ปรัชญาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2558.
- พิมพ์พิศ รุ่งเรือง. "ประสิทธิภาพสื่อประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง." รายงานการศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2560.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. **ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. **การอุดมศึกษากับสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.
- ภาณุวัฒน์ เลิศประเสริฐพันธ์. หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 13. สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2561.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เข้าถึงเมื่อ 26 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก http://bubeeja.blogspot.com/2012/12/blog-post_7712.html.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, **ข้อมูลหลักสูตรที่เปิดสอน**, เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <https://www.rmuti.ac.th>.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, **ข้อมูลหลักสูตรที่เปิดสอน**, เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2560, เข้าถึงจาก www.nrru.ac.th.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, **แผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)**, เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.planning.psu.ac.th/documents/information/planning/60-79/plan20years.pdf>.
- มารุต พัฒผล. **การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ เอ็น ปริ้นท์, 2556.
- มาเรียม นิลพันธ์. การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555.
- มิตร ทองกาบ. การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาสำหรับการศึกษาใน

- ระดับอุดมศึกษาของเอกชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2559.
- ยุวดี มาพุทธ, **ทำไมควรเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษา**, เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <https://teen.mthai.com/education/91114.html>.
- รัฐพงศ์ บุญญา นวัตกรรม, **มติชนออนไลน์**, เข้าถึงเมื่อ 16 มีนาคม เข้าถึงได้จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_414150.
- รัตน์ศิริ เข้มราช, ประพาศน์ พงุทธิประภา, ดารณี ภูมวรรณ, and จันทร์พนิต สุระศิลป์. "รายงานการประเมินตนเอง หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554." *คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 2558.
- "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อาคารของสถาบันอุดมศึกษา," *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 130 ตอนพิเศษ 47 ง (11 เมษายน 2556).
- "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ.2554," ——— เล่ม 123 ตอนที่ 128 ตอนพิเศษ 47 (24 เมษายน 2554).
- "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานอุดมศึกษา," ——— เล่ม 135, ตอนพิเศษ 199 ง (17 สิงหาคม 2561).
- "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ.2554," ——— เล่ม 123, ตอนที่ 128 ตอนพิเศษ 47 (24 เมษายน 2554).
- "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2558," ——— เล่ม 132, ตอนที่ 66 (17 กรกฎาคม 2558): 13-14.
- "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2558," ——— เล่ม 132, ตอนที่ 66 (17 กรกฎาคม 2558): 3.
- "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2558," ——— เล่ม 132, ตอนที่ 66 (17 กรกฎาคม 2558): 29.
- โรงเรียนวัดโพธิ์ทศราชวิทยาลัย**, เข้าถึงเมื่อ 20 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://schoolweb.eduzones.com/photithut/content.php?view=20130625183817Y5Rhfxj>.
- วัลลภ สงวนศักดิ์. "คุณภาพการให้บริการงานทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามการรับรู้ของนักศึกษา." *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย* 2554.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**. อาร์ แอนด์ พรินท์: กรุงเทพมหานคร, 2554.
- ศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์. "ข้อเสนอแนวทางแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยศิลปากรในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา

- แห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559." ปรินญาปรัชญาดุขฎฐิบัณทิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณทิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- ศุภฤกษ์ เวศยาสิริินทร์. "กลยุทธ์การบริหารองค์การด้วฐานการสื่อสารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ เขตภูมิศาสตร์ภาคใต้." วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐิบัณทิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณทิต วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2557.
- เศรษฐพงษ์ จงสงวน. **ประวัติวัดมังกกรมลาวาส ประวัติคณะสงฆ์เงินิกาย.** นครปฐม: ต้นน้ำ, 2561.
- สมพล แก้วแทน, **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาต่อ,** เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.hu.ac.th/conference/conference2016>.
- สมศักดิ์ บุญปู, การพัฒนาการศึกษาคณะสงฆ์ไทย, เข้าถึงเมื่อ 26 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก http://www.mcu.ac.th/En/articlecontent_desc.php?article_id=731&articlegroup_id=157.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ. เล่มที่ 38. เรื่องที่ 3 การอุดมศึกษา, บทบาทหน้าที่ของ สถาบันอุดมศึกษา, เข้าถึง 15 มีนาคม 2562, เข้าถึงได้จาก <https://www.saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=38&chap=3&page=t38-3-infodetail09.html>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (ร่าง) **กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2574) ฉบับปรับปรุง 1 เมษายน 2559.** กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ, 2559.
- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557.** นนทบุรี: ภาพพิมพ์, 2558.
- สิน พวงสุวรรณ. "ระบบกายภาพในสถาบันอุดมศึกษา." เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเครือข่าย พัฒนาระบบกายภาพในสถาบันอุดมศึกษา, ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 29 -30 สิงหาคม 2556.
- สุทธิชัย ปัญญาโรจน์, **การประชาสัมพันธ์บนอินเทอร์เน็ต,** เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/markandtony/2013/08/02/entry-1>.
- สุนทร นาคศรี. "ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ปี 2552 - 2554 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่." บัณทิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555.
- สุริย์วรรณ เสถียรสุคนธ์. "การสอนภาษาไทยให้แก่ักศึกษาชาวจีน: สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไข." วิทยานิพนธ์ มศ.ม. สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2554.
- หลวงจิณธรรมรัตเงินประจักษ์ (เย็นใจ). เลขานุการคณะสงฆ์เงินิกาย. สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2560.
- อรพรรณ ฤทธิ์มั่น, **ทิศทางพัฒนาบัณทิตไทย,** เข้าถึงเมื่อ 14 มีนาคม 2562, เข้าถึงได้จาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=50496&Key=news_

Teerakiat.

湖南佛学院招生简章[J], **佛教文化**, เข้าถึงเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก
<http://fo.sina.com.cn/2012-08-23/1323244.shtml>.

空林佛学院开始 2012, **年度招生**[J]. **法音**, เข้าถึงเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก
<http://rufodao.qq.com/a/20170614/034944.htm>.

闽南佛学院 2011 **年度招生**[J].**法音**, เข้าถึงเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก
<http://www.nanputuo.com/nptxy/>.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ก

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญและสัมภาษณ์งานวิจัย

ที่ อว 8612.2/519

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

20 กรกฎาคม 2563

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์งานวิจัย

นมัสการ พระมหาคณาจารย์จิตรกรรมสมาธิวัตร (เย็นเต็ก)

ด้วย พระวีระพงษ์ ปาसानนท์ รหัสนักศึกษา 58252803 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “อนาคตภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย” ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ไคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้นักศึกษาสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัจนอมศักดิ์)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย
เรื่อง อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

1. ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มพระเถระผู้บริหารระดับสูงของคณะสงฆ์จีนนิกาย

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่/หน่วยงานที่สังกัด
1	พระมหาคณาจารย์จีนธรรมสมาธิวัตร (เย็นเต็ก)	เจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย วัดโพธิ์แมนคุณาราม	323 ถนนสาธุประดิษฐ์ ซอย 19 เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 10120 โทร 02-2112363, 02-2117885 โทรสาร 02-2127777
2	พระคณาจารย์จีนธรรมวิริยาจารย์ (เย็นอี)	รองเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย วัดโพธิ์เย็น	106 เทศบาลตำบลลูกแก 6 ตำบล ดอนขมื่น อำเภอ ท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี 71120 โทร 034-566004
3	พระอาจารย์จีนวินยานุกร (เย็นเฮ้า)	ผู้ช่วยเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายขวา จีนนิกาย วัดฉือฉาง	55 ถนนศุภสารรังสรรค์ ตำบล หาดใหญ่ อำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110 โทร 074-350111
4	พระอาจารย์จีนธรรมานุกร (เย็นเกา)	ผู้ช่วยเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายซ้าย จีนนิกาย วัดโพธิ์ตัดดาราม	76/2 หมู่ 7 ตำบลสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัด ชลบุรี 20110 โทร 038- 339290
5	พระอาจารย์จีนคณาณัติจินพรต (เย็นจี่)	ปลัดขวาจีนนิกาย วัดมิ่งกรมลาวาส	423 ถนนเจริญกรุง เขต ป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100 โทร 02-222 3975

1. ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มพระเถระผู้บริหารระดับสูงของคณะสงฆ์เงินนิกาย (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่/หน่วยงานที่สังกัด
6	พระอาจารย์จันทรรมรสีน ศาสน์ (เย็นจี)	ปลัดซ้ายเงินนิกาย วัดหมื่นพุทธเมตตาคุณาราม	80 หมู่ 9 ตำบลท่า ข้าวเปลือก อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 57110 โทร 093-138 8363
7	หลวงจันทรรมนันท์จัน ประพัทธ์ (เย็นอี)	รองปลัดซ้ายเงินนิกาย วัดเทพพุทธาราม	686 ถนนสุขุมวิท ตำบลบาง ปลาสร้อย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000 โทร 038-282940 โทรสาร 038-274015

2. ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มผู้บริหารด้านการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่/หน่วยงานที่สังกัด
1	นายสิทธิา มูลหงส์	ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา	21 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลบางกระพี้ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม 73170 กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
2	หลวงจีนสังฆรักษ์สัญญาชัยเสี้ยซัง	ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กลุ่ม 13	423 ถนนเจริญกรุง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100 โทร 02-222 3975
3	หลวงจีนมงคลรัตน์ เสี้ยมู่ย	ผู้อำนวยการโรงเรียน มังกรมลาวาสวิทยาลัย	423 ถนนเจริญกรุง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100 โทร 02-222 3975
4	หลวงจีนวินัยธรเกริกพลเสี้ยยั้ง	ผู้อำนวยการโรงเรียน วัดหมื่นพุทธวิทยา	80 หมู่ 9 ตำบลท่าข้าวเปลือก อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 57110 โทร 093-138 8363
5	พระมหาเกษม ปญญาวโร	ผู้อำนวยการโรงเรียน วัดโพธิ์ทัตตราวิทยาลัย	76/2 หมู่ 7 ตำบลสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี 20110 โทร 038-339290
6	หลวงจีนธวัชชัยเสี้ยเหลียง,ดร.	หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป และกิจการนักเรียน โรงเรียนมังกรมลาวาสวิทยาลัย	423 ถนนเจริญกรุง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100 โทร 02-222 3975

2. ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มผู้บริหารด้านการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่/หน่วยงานที่สังกัด
7	หลวงจีนภาณุวัฒน์ เสี่ยสก,ดร.	หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมัธยมกลาวาส วิทยาลัย	423 ถนนเจริญกรุง เขต ป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100 โทร 02-222 3975

3. ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มผู้บริหารการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่/หน่วยงานที่สังกัด
1	พระมหาสมัคร มหาวีโร ผศ.ดร.,	คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย	248 หมู่ 1 ถนนศาลายา- นครชัยศรี ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัด นครปฐม 73170 โทรศัพท์ 02-4446000
2	พระปิฎกโกศล, ดร.	ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	109 หมู่ 7 ตำบลแพงพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี 70130
3	รศ.ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์	คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	1061 ซอยอิสรภาพ 15 แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600
4	นายชาญชัย ลีลาวัฒน์สุข	ผู้อำนวยการมหาวิทยาลัย ภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่ง สำนักงานกรุงเทพมหานคร	101 ซอย สาทร 13 แขวง ยานนาวา เขต สาทร กรุงเทพมหานคร 10120 โทรศัพท์ 02-2116699
5	ผศ.ดร.นพธร ปัจฉัย คุณธรรม	หัวหน้าสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรามคำแหง	อาคารคณะมนุษยศาสตร์ ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

ภาคผนวก ค

เครื่องมือวิจัย EDR รอบที่ 1

เครื่องมือการวิจัย รอบที่ 1

แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

เรื่อง อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

THE SCENARIO OF HIGHER EDUCATION ADMINISTRATION OF CHINESE BUDDHIST
ORDER OF SANGHA IN THAILAND

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการรวบรวมข้อมูลสำหรับคณาจารย์เรื่อง “อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย” การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยอนาคตโดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปสังเคราะห์เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถาม เพื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 ต่อไป

แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ในครั้งนี้เป็นอย่างดี จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

พระวีระพงษ์ ปาसानนท์

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ให้ข้อมูล

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี สาขา.....
 ปริญญาโท สาขา.....
 ปริญญาเอก สาขา.....
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
3. ตำแหน่ง.....
4. สถานที่ทำงาน.....
5. เบอร์โทรศัพท์.....อีเมล (E-mail).....
6. ผลงานดีเด่น.....

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

1. อนาคตภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์จีนเป็นอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะอนาคตภาพการจัตุตมศึกษาของคณะสงฆ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับการให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ในครั้งนี้

พระวีระพงษ์ ปาसानนท์ มือถือ 080-7748766 E-mail: wp_pasanon@hotmail.com

แบบสอบถามการวิจัยอนาคต รอบที่ 2

เรื่อง อนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

THE SCENARIO OF HIGHER EDUCATION ADMINISTRATION OF CHINESE BUDDHIST ORDER OF SANGHA IN THAILAND

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาทิศทางหรือแนวโน้มเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะนำไปสู่แนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลที่เหมาะสมกับอนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ซึ่งนำไปสู่การเป็นแนวทางในการพัฒนา อนาคตภาพการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ที่เหมาะสมของประเทศไทย ต่อไป

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ท่านพิจารณาให้เห็นโดยวิธีทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความเห็น และขอท่านได้โปรดตอบข้อคำถามให้ครบทุกข้อ จำนวน 76 ข้อ แต่ละข้อเป็นแบบสอบถาม แบบประเมินค่า ข้อมูลจากการตอบคำถามของท่านจะนำเสนอในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อ ตัวท่านหรือหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ สำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

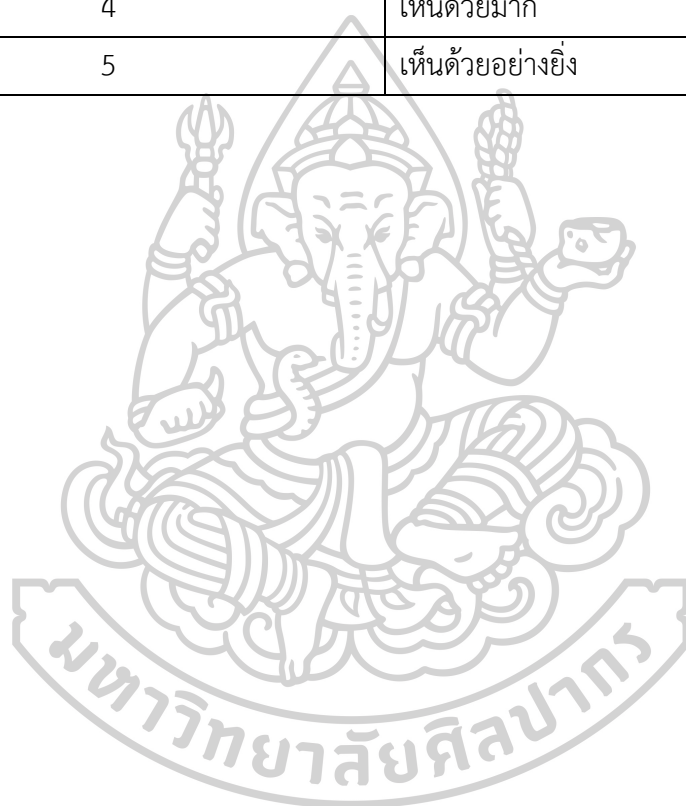
พระวีระพงษ์ ปาसानนท์

นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เกณฑ์เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นในข้อความแต่ละข้อ แสดงค่าคะแนนแทนระดับความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ความหมาย
1	เห็นด้วยน้อยที่สุด
2	เห็นด้วยน้อย
3	เห็นด้วยปานกลาง
4	เห็นด้วยมาก
5	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แบบสอบถามการวิจัยอนาคต รอบที่ 2

เรื่อง อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

THE SCENARIO OF HIGHER EDUCATION ADMINISTRATION
OF CHINESE BUDDHIST ORDER OF SANGHA IN THAILAND

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยน้อยที่สุด	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด
		1	2	3	4	5
ปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย						
1	ธำรงรักษาและส่งเสริมปรัชญาของพุทธศาสนานิกายมหายานในประเทศไทย และส่งเสริมศาสนทายาทให้มีอุดมการณ์ตามวิถีพุทธศาสนานิกายมหายาน					
2	เติมเต็มศักยภาพให้กับศาสนทายาทของพุทธศาสนานิกายมหายานและเป็นแหล่งผลิตบุคลากรเพื่อสืบสานงานของคณะสงฆ์จีนนิกาย					
3	สร้างความสมดุลความสอดคล้องของพุทธศาสนานิกายมหายานกับพุทธศาสนานิกายหินยาน (เถรวาท) และเป็นศูนย์กลางการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายาน					
4	เป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้าด้านมนต์พิธี พิธีกรรมทางศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย					
5	เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมการศึกษาศิลปะ ภาษาและวัฒนธรรมจีน					
6	เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมการศึกษาวัฒนธรรมจีน ได้แก่ การฝึกสมาธิลมปราณ ไทเก๊ก แพทย์แผนจีน ช่างศิลป์จีน					

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยน้อยที่สุด	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด
		1	2	3	4	5
วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา						
7	การจัดอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรมจีน มุ่งเน้นพัฒนาคนให้มีคุณธรรมตามมาตรฐานสากล					
8	การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถาบันอุดมศึกษามาจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกาย					
9	การจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินโครงการที่ชัดเจน					
10	การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามีเป้าหมายในการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของคณะสงฆ์จีนนิกาย					
11	การกำหนดเป้าหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการศึกษาด้านศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน					
12	การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา มุ่งเน้นความร่วมมือด้านวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ					
13	การกำหนดเป้าหมายสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการวิจัยด้านพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย					
14	เป้าหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเริ่มต้นจากการเป็นวิทยาลัย และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นสถาบัน และมหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์จีนนิกาย					

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยน้อยที่สุด	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด
		1	2	3	4	5
15	เป้าหมายของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสร้างโอกาสให้กับศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของคณะสงฆ์จีนนิกาย ให้ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา					
16	เป้าหมายของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสร้างโอกาสให้กับบรรพชิต และฆราวาสที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยให้ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา					
17	เป้าหมายของการจัดตั้งอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษา นำความรู้ในด้านเนื้อหา ด้านทักษะ และด้านเจตคติไปใช้ในการทำงาน หรือประกอบอาชีพอย่างสุจริต					
18	การจัดตั้งอุดมศึกษามีเป้าหมายเพื่อสร้างความโดดเด่นทางด้านวิชาการของคณะสงฆ์จีนนิกาย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ขององค์กร สร้างความเชื่อมั่นให้กับพุทธศาสนิกชน และประชาชนทั่วไป					
ด้านอาคารสถานที่						
19	การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในที่ดินของคณะสงฆ์จีนนิกาย					
20	การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาที่สร้างขึ้นมีอัตลักษณ์เป็นแบบวัฒนธรรมจีน					
21	การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษามีอาคารเพียงพอต่อการรองรับจำนวนนักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา					
22	อาคารสถานที่จัดตั้งอุดมศึกษาที่มีความมั่นคง ปลอดภัย					
23	อาคารสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้มีการจัดให้เป็นแบบวัฒนธรรมจีน					

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยน้อยที่สุด	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด
		1	2	3	4	5
24	อาคารสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้ามีความทันสมัยด้านเทคโนโลยี					
25	ภายในสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งขึ้นมีการสร้างหอพักสำหรับนักศึกษาที่เป็นบรรพชิต และฆราวาส					
26	การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารสถานที่ที่มีระบบรักษาความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ					
27	การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนมีความสะอาดปลอดภัยและเป็นระเบียบ					
28	สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษามีความสะอาดร่มรื่นและสวยงาม					
การจัดหลักสูตรอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย						
29	การจัดหลักสูตรต่างๆ ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา					
30	มีหลักสูตรที่เน้นด้านศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน					
31	มีหลักสูตรด้านพุทธศาสนานิกายมหายาน และด้านการบริหารชุมชนตามวิถีมหายาน					
32	มีหลักสูตรที่ส่งเสริมความต้องการในการศึกษาของบรรพชิต และฆราวาส					
33	มีหลักสูตรที่ส่งเสริมด้านการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับนานาชาติ					
34	มีหลักสูตรออนไลน์ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ด้านภาษาจีนที่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน					

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยน้อยที่สุด	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด
		1	2	3	4	5
35	มีหลักสูตรประกาศนียบัตรระยะสั้นที่รองรับความต้องการของผู้เรียนทางวัฒนธรรมจีน ได้แก่ การฝึกสมาธิลมปราณ ไทเก๊ก แพทย์แผนจีน ช่างศิลป์จีน					
36	มีหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ					
37	มีหลักสูตรด้านมนต์พิธี พิธีกรรมทางศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย					
ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา						
38	มีการวางแผนงานการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี แผนระยะสั้น และแผนระยะยาว					
39	ได้รับความเห็นชอบในการจัดตั้งอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกายจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและพัฒนานวัตกรรม					
40	มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานการจัดอุดมศึกษาอย่างชัดเจน					
41	มีการดำเนินงานการจัดอุดมศึกษาตามแผนงานที่วางไว้					
42	มีดำเนินงานการจัดอุดมศึกษาโดยเน้นคุณภาพผลผลิตของบัณฑิตมากกว่าเน้นปริมาณ					
43	มีการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ					
44	มีการปรับปรุงแก้ไขการจัดอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
45	มีการพัฒนาการจัดอุดมศึกษาให้ทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ และนานาชาติ					

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยน้อยที่สุด	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด
		1	2	3	4	5
ด้านงบประมาณ						
46	การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากส่วนกลางของคณะสงฆ์เงินนิกาย และจากการทอดกฐิน ผ้าป่าประจำปี					
47	การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากการทอดกฐิน ผ้าป่าประจำปี					
48	การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากค่าทำเนียบการศึกษา					
49	ภาครัฐจัดสรรงบประมาณในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย					
50	มีการจัดตั้งงบประมาณเพื่อเป็นกองทุนสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์เงินนิกาย					
51	มีการรับบริจาคงบประมาณสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาจากนักธุรกิจ องค์กรตระกูลแซ่แห่งประเทศไทย และประชาชนทั่วไป					
ด้านบุคลากรอุดมศึกษา						
52	ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาได้รับการคัดเลือกจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์เงินนิกาย					
53	ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานในบริบทของพุทธศาสนานิกายมหายาน และวัฒนธรรมจีน					
54	ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ					
55	ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีประสบการณ์ในการบริหารไม่ต่ำกว่า 5 ปี					
56	ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีการกำหนดนโยบายการจัดอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ					

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยน้อยที่สุด	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด
		1	2	3	4	5
57	ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนางานอย่างเป็นระบบ					
58	คณาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิตรงกับหลักสูตรสาขาวิชาที่เปิดสอน					
59	คณาจารย์มีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
60	มีการแต่งตั้งคณาจารย์เพื่อทำหน้าที่ผู้บริหารอุดมศึกษาในฝ่ายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม					
61	คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม					
62	ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับสวัสดิการอย่างคุ้มค่าตามความเหมาะสม					
63	เปิดโอกาสให้บรรพชิตในคณะสงฆ์จีนนิกายหรือศิษย์เก่าที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษาโดดเด่นสามารถเป็นบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาได้					
ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา						
64	มีการสร้างเครือข่ายด้านการเผยแผ่ด้านวิชาการทางพุทธศาสนา นิกายมหายานในระดับประเทศ และนานาชาติ					
65	มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านพระพุทธศาสนามหายานกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ เช่น จีน ไต้หวัน					

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยน้อยที่สุด	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด
		1	2	3	4	5
66	มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านภาษาและวัฒนธรรมกับสถาบันการศึกษาในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อเปิดหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย					
67	มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านการจัดการเรียนการสอน และการแลกเปลี่ยนนักศึกษา จากสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ					
68	มีการสร้างเครือข่ายการจัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ ระหว่างสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ					
69	มีการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรทางศาสนาได้รับการศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิตกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ					
ด้านการรับนักศึกษา						
70	การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อจากสามเณรนักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์จีนนิกาย และโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั่วประเทศ					
71	การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อจากบรรพชิตในพระพุทธศาสนา และต่างศาสนา ทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่า โดยไม่จำกัดอายุ					
72	นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่า สามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายโดยไม่จำกัดอายุ					

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยน้อยที่สุด	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด
		1	2	3	4	5
ด้านการประชาสัมพันธ์						
73	มีการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์การจัดดูมศึกษาผ่านเว็บไซต์ ข่าวสารทางโทรทัศน์ วิทยุ วารสาร แผ่นพับ					
74	มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายองค์กรด้านศาสนาทั้งในและ ต่างประเทศ					
75	มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายจากสถาบันการศึกษาในระดับ ต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ					
76	มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสาธุชนที่เข้ามาสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ของวัดในคณะสงฆ์เงินนิกาย					

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	พระวีระพงษ์ ปาसानนท์
วัน เดือน ปี เกิด	29 มกราคม 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดกาฬสินธุ์
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2545 ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านโพนแพง อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ.2551 ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมลาวาส กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2555 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) ภาษาจีน เอกภาษาจีนมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พ.ศ.2557 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) การสอนภาษาจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2558 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	วัดบรมราชากาญจนานิกะอนุสรณ์ 959 หมู่ที่ 4 ตำบลโสนลอย อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11110

